

မြန်မာအသံထွက်နှင့် အစိပ္ပါယ်အပြည့်အစုံပါဘာ

အငြော်

မွန်ဝကားမွန်တသ်ကျော်နည်း

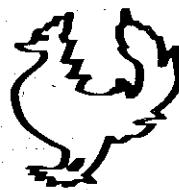
မြို့သာ

နိုင်လောင်တိုး [B.A; Dip.Lib; R.L;]

မြန်မာအသုက္ကန္တ
အမိပါယ် အပြည်အစုပါဝေဘာ

ဒာရော်

မြန်မားမြန်မာသင်္ကားနည်း

မြန်မာ

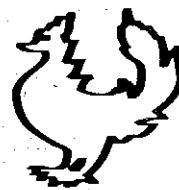
နိုင်မောင်တိုး (B.A; Dip.Lib; R.L)

မြန်မာအသုက္ကန္တ
အဓိပ္ပါယ် အပြည့်အစုံပါဘာ

ဒေဝခံ

မြန်မားမြန်မာသင်္ကားနည်း

မြန်မာ

နှင့်မောင်တိုး (B.A; Dip.Lib; R.L)

ပုနိပုံမှတ်တမ်း

- ◆ စာမျခွင့်ပြုချက်အမှတ် - ၄၀၀၀၃၂၂၀၀၇
- ◆ မျက်နှာဖူးခွင့်ပြုချက်အမှတ် - ၄၀၀၄၇၆၀၅၀၇
- ◆ ခုတိယအကြိမ် - ၂၀၀၇ ရန်စာ ၄၉၊လ
- ◆ အပ်ရေ - ၅၀၀
- ◆ တန်ဖိုး
- ◆ မျက်နှာဖူးနှင့်အတွင်းပုနိပုံ
ကျောင်းပုနိပုံတိုက် (မြ - ၀၇၃၄၂)၊
အမှတ် ၆၃၊ ပန္တဗ္ဗာလမ်း၊ အရှုံးမြို့နယ်၊
ရန်ကုန်မြို့။ ☎ : ၃၉၅၀၄၅
- ◆ မျက်နှာဖူးဒီဇိုင်း - “ကောင်းမွန်” (မနိုင်)၊ ☎ : ၃၈၉၀၂၃
- ◆ ပြုစုသူ
- ◆ စာအုပ်အမည် - မြန်မာအသံထွက်နှင့် အစိပ္ပာယ်အပြည့်အစုပါဘာ
အခြေခံမွန်စကား မွန်စာသင်ကြားနည်း
- ◆ ထုတ်ဝေသူ - ဦးကျော်ဟင်း (ယုံကြည်ချက်စာပေ)
အမှတ် (၁၁၁)၊ ၃၃-လမ်း၊ ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊
ရန်ကုန်မြို့။

ကျမိုးပြော

సూత్రాలు

စာရေးသူသည် မွန်စာကို ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် မသင်ခဲ့ဘူးပါ။ မူလတန်းကျောင်းမွန်စာကို အပိုဘာသာဖြင့် ဒုတိယတန်းမှ စတုထွေတန်းအထိသာ သင်ကြားခဲ့ဘူးပါသည်။ နောက်ပိုင်အတွင်းမွန်စာနှင့် အဆက်ပြတ်ပြီး တဗ္ဗာသို့လိဝင်တန်း (၁၀ တန်း) တွင် အ.ထ.က (၁၂) ယူခင်ရာမည့် မွန်အမိုးသားအထက်တန်းကျောင်း မော်လမြိုင်တွင် အနည်းငယ်သင်ကြားခဲ့သည်။ ရန်ကုန် တဗ္ဗာသို့လိသို့ ရောက်သောအခါမှသာ တဗ္ဗာသို့လိများမွန်တိုင်းရင်းသားစာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ကော်မတီ မွန်စာပေသင်တန်းမှ ဒေါက်တာမင်းတင်မွန် (ဤမှာမျှ။ စာတုဇ်ဒ္ဓာန၊ ပညာရေး တဗ္ဗာသို့လိ)၊ ဆရာဒေါက်တာနိုင်ပန်းလှ (ဤမှာမျှ။ ကဗျာ်ကိုစာဌာန၊ ရှေးဟောင်း သုတေသန ဦးလီးဌာန)၊ နိုင်ထွန်းခြွှေး (လိက်ထောက်ကုတိကာ၊ မြန်မာစာဌာန၊ ရန်ကုန်တဗ္ဗာသို့လိ)၊ တို့၏ ကျေးဇူးကြာင့် ယခုမွန်စာသာမက မွန်ကျောက်စာ၊ အတော်များများကိုပင်၊ ဖတ်တတ်နိုင်သော အဆင့်သို့ ရောက်ခဲ့သည်။

မြတ်အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

ပါသည်။ စာရေးသူသည် အောင်လိုဘာသာသင်ကြားနည်းစနစ်များကိုဖြေးပြု၍ ဤစာအုပ်ကို ပြုစုထားပါသည်။ ဤနည်းစနစ်သစ်အားဖြင့် လေ့လာသူများအတွက် ဖတ်ရှုနားလည်နိုင်စွမ်းနှင့် နားလည်၍ ရေးသားနိုင်စွမ်းကို အသုံးပြုထားခြင်းဖြစ်သည်။ လွှာယ်ရာမှ တဖြေးဖြေးခက်ရာသို့လည်းကောင်း ခက်ရာမှတဖြေးဖြေးလေးနက်ရာသို့လည်းကောင်း ဆက်၍လေ့လာစေသောနည်းစနစ်ဖြစ်ပါသည်။ ဤနည်းစနစ်များကို စာရေးသူသည် အစွမ်းကုန်ကြိုးပစ်းထားပါသည်။

ဤစာအုပ်သည် မွန်စာပတ်တတ်ရေးတတ်ပြီး၊ ကောင်းစွာနားလည်သောသူများအတွက် မရည်ရွယ်ပါ။ မြန်မာစာတတ်သော တိုင်းရင်းသားအားလုံးအတွက် ရည်ရွယ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာစာပင် မတတ်သောသူများအတွက် ဤစာအုပ်လည်း အားကိုး၍၍ဟရပါ။ ဤစာအုပ်သည် မြန်မာစာတတ်သူအတွက် လေ့လာရန်ရည်ရွယ်သည်မှာလည်း အမျိုးမျိုးရှိပြန်သည်။ မြန်မာစာနှင့် မြန်မာစာတတ်သူအတွက် လေ့လာရန်ရည်ရွယ်သည်မှာလည်းတတ်၊ မြန်မာစာလည်းတတ်ပြီး မွန်စကားပါတတ်သော မွန်လူမျိုးများအတွက်လည်း ရည်ရွယ်ပါသည်။ ဤတွင် မွန်လူမျိုးထဲတွင်ပင် မွန်စကားတတ်ပြီး မွန်စာမတတ်ဘဲ မြန်မာစာသာတတ်သော မွန်များသည်။ မွန်စာရော စကားပါတတ်သူများထက် အဇာအတွက်များမည်ဟု ယူဆရပါသည်။ ထိုကြောင့် ဤစာအုပ်သည် မွန်စကားတတ်ပြီး မွန်စာမတတ်သော မွန်များအတွက်လည်းကောင်း၊ မြန်မာစာတတ်ခုတည်းသာတတ်သော တိုင်းရင်းသားများအတွက်လည်းကောင်း အာဏာရှိပြုပြီး ပြုစုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့ ရည်ရွယ်ချက်ထဲမြောက်စေရန်လည်း ဤစာအုပ်တွင် အသံတွက်ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် အနိုင်ဆုံး အပြည့်အစုံ ပေးထားခြင်းနှင့် အစိပို့ယ်ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ပြည်ထောင်စုဘွား တိုင်းရင်းသားအပေါင်းတို့သည် နိုင်ငံရပ်ခြားဘာသာစကားဖြစ်သည် အောင်လိုစာ၊ ဂျပန်စာ စသည်ဘာသာရပ်များကို တတ်အောင်သင်နိုင်သေးလျှင် တစ်မြေတည်းနေ တစ်ရေတည်းသောကိုကြသောတိုင်းရင်းသားညီရင်းအစိုက်များဖြစ်ကြသော မွန်လူမျိုးတို့၏ မွန်စာပေါက် တတ်ရန်မှာမခံရင်းလှပပါ။ မလေ့လာ၍သာနေရမည်။ မတတ်မြောက်၍ကြကား မရှိပါ။

လေ့လာသူများတတ်မြောက်မှုလွယ်ကူစေရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ တတ်မြောက်မှုလျှင်မြန်စာရေးအတွက်လည်းကောင်း သင်ခန်းစာအစွမ်း ဤသင်ခန်းစာ၏သာသာသည် မြန်မာစာပေါက်သာသာနှင့် မည်သို့ရှိသည်ကိုယျှဉ်ပြီး ရှင်းပြထားသည်။ ထို့ပြင် ဤသင်ခန်းစာအတွက် မွန်စာ၏သာသာသာစကိုလည်းရှင်းပြုပါသည်။ ထို့ပြင်ဝါဟာရစကားလုံးတစ်လုံးချင်းအတွက် အသံတွက်ပုံ

နှင့်တက္ကာ မြန်မာအစိပိုယ်၊ စကားလုံးနှစ်လုံး၊ သံဃာနံဃာ၊ စကားစုတို့၏ အစိပိုယ်၊ နောက်ဥပမားပေးပါကျများဖြင့် ဖွဲ့စည်းကာ အဆင့်ဆင့်အသံထွက်နှင့်တက္ကာ ဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့ပြင် လေ့ကျင့်ခန်း ဦးလည်း ဆင်တူရှုံးများပေါ်ဟောရများကို မှန်အောင်ရွှေးပေးခြင်း၊ ပေါ်ဟာရကြော်လုပ်မှုကိစစ်းသပ်ခြင်း၊ စာတစ်ပိုဒ်ပေးထားပြီး ဖတ်စေကာ ကောင်းစွာနားလည်ဗုံးရှိမရှိကို ပေးခွွန်းဖြင့်မေးထားခြင်း၊ နောက်အဆက်အဆင့်နှင့်သွေးခွန်းကို ဖြေစေပြီး အဖြေဂိုဏ်ခြင်းအားဖြင့် ဘတ်ပိုဒ်ဖြစ်သွားခြင်း။ ဤအတွက် ပေါ်ဟာရစကားလုံးများသည် အသစ်အဆန်းများမပါဝါ။ သင်ကြားလေ့လာခဲ့ပြီးသော စကားလုံးများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ ပေါ်ဟာရများကို ရှားဖွေရာ၌ အကွဲရာစဉ်အား ဖြင့်ငြင်း၊ သင်ကြားမှုနည်းစနစ်အားဖြင့်ငြင်း၊ စီစဉ်ထားသောကြောင့် ထွယ်ကူစွာ ရှားဖွေတွေ့ရှိ နိုင်သည်။

ဤသို့စာရေးသူ၊ ကိုယ်တွေ့လေ့လာမှုအရလည်းကောင်း၊ နည်းစနစ်အသစ်များဖြင့် လည်းကောင်း ဖြည့်စွက်ပြီး အလုံးခိုက်ကြီးစားပြီး ပြုစုထားပါသည်။ ဤသို့ ပြုစုထားပါလျက် လေ့လာသူများသည် အစွမ်းကုန်ကြီးစားပြီး ဂရိယအားထူတ်သော်လည်း လွယ်ကူစွာ မတတ်ပြောက်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် လုံးဝ မတတ်ပြောက်ခြင်းဖြစ်ခဲ့သော် စာရေးသူ၏ ကြိုးပမ်းမှုသည် လိုအသေးသည်ဟု ရှိုးသားစွာ ဝန်ခံရပါမည်။ ဤစာအုပ်နှင့်ပတ်သက်သော ချို့ယွင်းချက်များ လည်းကောင်း ဟာကွက်များလည်းကောင်း လိုအပ်ချက်များကိုလည်းကောင်း အကြောဏ်များကို ပေးပိုက်မည်ဆိုလျှင် စာရေးသူသည် လေးစားစွာခံယူလျက် မှတ်တမ်းတင်ပါမည်။ နောက်တွင်လည်း ကောင်းမွန်ပြည့်စုံသည်ကို ပြည့်စုံအောင် စွမ်းဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်ပြောက်း ကျမ်းဦးစကားဆို ရပါသည်။

နိုင်မောင်တိုး

(ဂိဇ္ဇာဘွဲ့၊ စာကြည့်တိုက်ပညာဒီပလိုမာ၊ မှတ်ပုံတင်ရှေ့နေ)

လျှော့စာမန်သိုးစနစ်များ

လွယ်ရာမှ ခက်ရာသို့လည်းကောင်း၊ ခက်ရာမှ လေးနိုင်ရာသို့လည်းကောင်း ဤအောင်ပုံ
နှင့်အညီ သင်ခန်းစာတစ်ခုတိုင်း တစ်ခုတိုင်း၏အစဉ် ဤသင်ခန်းစာ၏ သဘောနှင့်ပတ်သက်သော
ရှင်းလင်းချက်ကို ဖော်ပြထားသည်။ နောက်ဖြန်မှာစား တွေ့ရသော သဘောသာဝါပို့ပြနို့ပြီး
မြန်မာစာနှင့်ယူပြီး မွန်စာ၏ ဤသင်ခန်းစာသင့္ဂာကိုပြသွားသည်။ နောက်ဤသင်ခန်းစာတွင်
မွန်စာ၏ သဘောသာဝါကိုသို့မြှားပြနို့သွားသည်။ နောက်ဝါဟာရ ကြွယ်ဝစ်ရန် စာတစ်လုံးချင်း
ဝါဟာရ၊ စာနှစ်လုံးတွဲဝါဟာရ၊ စကားစုဝါဟာရ တို့ကို ပြရထားသည်။ နောက်လေ့ကျင့်ခန်း
များပေးထားသည်။ ဤလေ့ကျင့်ခန်းများတွင်လည်း တစ်ဖြေးဖြေးလွယ်ရာမှုခက်ရာသို့ လေ့ကျင့်သွား
စေသည်။ ဤသို့ဖြင့် သင်ခန်းစာတစ်ပုံကို ပြီးမြောက်စေသည်။ ထိုနည်းစုင်းပင် ဤစာအုပ်တစ်အုပ်
လုံးကို ခြော့ကြည့်လျင်လည်း တစ်ဖြေးဖြေးလွယ်သော သင်ခန်းစာမှ တဖြေးဖြေးခက်သောသင်ခန်း
စာသို့ ပသိမသာပြောင်းလဲသွားစေသည်။ နောက်ဆုံးတွင် မွန်စာ၏ လေးနှက်မှုအရသာကို ခံစားသွား
စေရပါသည်။

မှန်သင်ပုန်းတီး၏ အခြေထည်ဆောက်ပု

ဘယ်ထွက်ပြုခဲ့ခြင်း

ဤစာအပ်၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် မြန်မာစာတတ်သောသူများအတွက်ဖြစ်၍ မွန်အသံထွက်အပြည့်အစုံကို မြန်မာစာဖြင့် ဖော်ပြတားပါသည်။ ဤတွင် စာရေးသူအမြင်ဖြင့် တစ်ပြလိုသည်မှာ မွန်အသံထွက်ကို မြန်မာစာဖြင့်ရေးသားရသည်မှာ မွန်အသံထွက်အစဉ်အမှန်ကို မရန်ပါ။ မွန်အသံထွက်ကို မြန်မာစာဖြင့် ရေးသားရသောကြောင့် မွန်အသံထွက် အနီးစပ်ဆုံးသာ ရနိုင်သည်။ ဤသည်မှာလည်း ဘာသာတရာ်၏ အသံထွက်ကို တွေ့ရှုသောသာတရာ် စာဖြင့်ရေးရသည်မှာ နီးစပ်မှုသာရှိသည်။ အစဉ်အမှန်မရရှိကြောင်းမှာ သဘာဝကျပါသည်။

ဤစာအပ်တွင် မွန်စာအစဉ်လုံးချင်း၏ အသံထွက်ကို မွန်စာနှင့်ယျို့ပြီး မြန်မာစာနှင့် အသံထွက်ပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ တချို့နေရာ၌ အယားဖြင့် ဖော်ပြတားပါသည်။ ငင်းတို့နှင့် သက်ဆိုင်သော သံနှုန်းစာများတွင်ယွန်ကြားသည်အတိုင်း ထိုက်နာပြီး သင်ကြားခြင်းဖြင့် တတ်ကြောက် နိုင်သည်။ အတန်တန်လေ့ကျင့်မှုလည်း ပို့ဗျာပို့ပြင်လာနိုင်မည်။ မွန်စာတွေ့တိုင်း ငင်းနှင့်ယျို့သော အသံထွက်များကို ပေးထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် သံနှုန်းစာ၏ အစရှင်းပြုချက်တွင်ငင်း၊ အကွားရာတစ်လုံးတည်းပေါ်ဟာရာ နှစ်လုံးတွဲပေါ်ဟာရာ စကားစုပေါ်ဟာရာ ဝါကျွေ့စည်းမှုတွင်ပင် အသံထွက်အပြည့်အစုံ ပေးထားပါသည်။ သို့သော် လေ့ကျင့်ခန်းတွင်မူ အသံထွက် ပေးမထားပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လေ့ကျင့်ခန်းတွင် သုံးထားသော စကားလုံးများ၊ ဖြောမည့်စကားလုံးများသည် သင်ကြားသိရှိပြီးသား စကားလုံးများ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ တခါတရု စကားစုပေါ်ကျနိုင် စကားအသွားအလာကိုကြည့်ပြီး အသံထွက်သည်လည်း ပြောင်းလဲသွားသည်။ အသံထွက်ကို ပုံသေားချုပ်တွေပေး၊ ဤသို့လိုက်သော အသံထွက်သည် သိပ်မများပါ။

ပေါ်ဟာရာသိန္ဒာ

ဤစာအပ်တွင် ပို့ဗျာလွယ်ကူစွာ နားလည်စေရေးကို ဦးတည်ထားသည့်အလျောက် သံနှုန်းစာ၏ သဘောသာဝက် ရှင်းပြီးနောက် ဤသံနှုန်းစာနှင့် ပတ်သက်သော ပေါ်ဟာရာများကို ကြွယ်စေရန် ထိုပေါ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤသံနှုန်းစာနှင့် ပတ်သက်သော အကွားရာပေါ်ဟာရာများကို ပေးရန် နှစ်ပိုင်းပေးထားပါသည်။ တစ်ပိုင်းမှာ ရိုးရိုးသာရပိုင်း သံနှုန်းစာဖြစ်ပြီး၊ ကျို့တစ်ပိုင်းမှာ ယျို့ပျော်း (ဆွဲပျော်း) ဖြင့် သံနှုန်းစာတစ်ပိုင်းဖြစ်သည်။ ဤသို့အဘယ်ကြောင့် နှစ်ပိုင်းခွဲခြားရသနည်း ဆိုသော် မွန်ဘာသာတွင် ဆွဲပျော်းသည်။ အရေးတိုးသည် အလွန်လည်း အသုံးများသောကြောင့် နှစ်ပိုင်း ခွဲခြားရခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပထာမပိုင်းဖြစ်သော သရဖြင့်သာ စကားလုံးတစ်လုံးချင်း ပေါ်ဟာရာ နှစ်လုံးတွဲပေါ်ဟာရာ စကားစုများ၏ အပို့ဗျာပို့က် ပေးထားပါသည်။ နောက်ယျို့ပျော်းနှင့် တွဲသောသရ၏ ဖြစ်ပေါ်လာသော ပေါ်ဟာရာတစ်လုံးချင်းအပို့ဗျာ နှစ်လုံးတွဲပေါ်ဟာရာ၏အပို့ဗျာပို့က်

မြတ်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

စကားမှုများ၏ အမိပါယ်ကို ပေးထားပါသည်၊ နောက်ယူဉ်မျဉ်းနှင့် တွဲသောအခါ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဝေါဟာရတစ်လုံးခြင်း၏ အမိပါယ်၊ နှစ်လုံးတွဲဝေါဟာရ၏ အမိပါယ် စကားမှုများ၏ အမိပါယ်ကို ပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသို့ အပိုင်းနှစ်ပိုင်းခွဲပြီး ဝေါဟာရအမိပါယ် စုစုလင်လင် ပေးထားပြီးမှ ဝါကျေဆောက်တည်ပုံသခိုးစာကို ပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။

ဝါကျေတည်ဆောက်ခြင်း

ဤသို့သင်ခန်းစာတစ်ခုတွင် ဝေါဟာရအမိပါယ် စုစုလင်လင်ပေးထားပြီးနောက် ထိုဝေါဟာရ စကားလုံးတို့ကို အခြေခံပြီး ဝါကျွဲ့စည်းမှု ဥပမာပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤဥပမာပေးဝါကျေမှုးကို များများပေးထားပါသည်။ ဤသို့ပေးထားခြင်းဖြင့် ဖတ်သွာရုံမှုရသွားပြီးဖြစ်သည်။ စကားလုံးတစ်လုံးနှင့်တစ်လုံး ဆက်စပ်မှုကိုရှင်း၊ အနေအထားကိုရှင်း၊ သိသာထင်ရှားသွားနိုင်ပါသည်။ ဤဝါကျွဲ့စည်းမှုတွင်ရှိသော စကားလုံးများ၊ ဝေါဟာရများသည်လည်း အစိမ်းသက်သက်မဟုတ်ပါ။ ပြီးခဲ့သောသိန်းစာများ၏ ဝေါဟာရများသာဖြစ်သည်။ တခါတရံပါကျွဲ့ စကားမှုအသစ်အဆန်း များကို ထွေရသည်။ အမှန်မှာ အသစ်အဆန်းမဟုတ်ပါ။ သိပြီးသား ဝေါဟာရတစ်လုံးစီတို့ကို စုပြီး ဖော်ပြခြင်းသာဖြစ်သည်။ အသံထွက်နှင့် အမိပါယ်ကိုလည်း ဝါကျွဲ့စည်းမှုနှင့်အတူ ထည့်ထားပြီး သားဖြစ်သည်။ ဤသို့ပြုစုစုပေးမှာလည်း ဝေါဟာရကြယ်စေရန်အတွက်ရှင်း၊ တက္ကတကန် ကျက်မှတ်နေစရာမလိုဘဲ အလိုအလျောက် ဝါကျွဲ့ရှင်း တတ်သွားရန်အတွက် ရည်ရွယ်ပါသည်။

ဝါကျွဲ့စည်းပုံမှာလည်း လွယ်ကုစေရန်အတွက် ဝေါဟာရသိန်းစာမှ ဝေါဟာရအတိုင်း စီစဉ်၍ ဝါကျွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ တခါတရံပါကျွဲ့သိန်းစာနှင့် ပတ်သက်သောဝေါဟာရများ၊ ဝါကျွဲ့စည်းထားတည်းပါနိုင်သည်။ နှစ်လုံးလည်းပါနိုင်သည်။ သုံးလုံးလည်းပါနိုင်ရန် ထြုံးပေါ်စီးထားပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် ဝေါဟာရစကားလုံးများ စုစုလင်သွား စုစုလင်အောင် ဝါကျွဲ့စည်းထားပါသည်။ လေ့လာသွားအတွက် ဝေါဟာရအမိပါယ်လည်းသိမည်။ -ထိုဝေါဟာရနှင့်ပတ်သက်၍ ဝါကျွဲ့စည်းသိန်းထားသည်ကိုလည်း သိရန်အတွက် ရည်ရွယ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

လေ့ကျွဲ့ခန်းများ

ဤစာအုပ်၏ လေ့ကျွဲ့ခန်းတွင် ရည်ရွယ်သည်မှာ ဝေါဟာရများ ကြယ်ဝမှုဆီလျှော့သော ဝေါဟာရဖြင့် ဝါကျွဲ့စည်းပုံသာမက ဖတ်၍နားလည်နိုင်စွမ်းနှင့် နားလည်၍ ရေးသားနိုင်စွမ်းတို့ကို လေ့ကျွဲ့ခန်းဖြင့် ပေးထားပါသည်။ ဤသော့မှာလည်း ဖတ်၍ နားလည်ရုံသာမက နားလည်၍ ရေးသားနိုင်ရန်လည်း ရည်ရွယ်ပါသည်။ ဤလေ့ကျွဲ့ခန်းသော့မှာလည်း တဖြေားဖြေားလွယ်ရာမှ ခက်ရာသို့ လေ့ကျွဲ့ပေးသွားခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုကြောင့် လေ့ကျင့်ခန်း (၁) တွင် မှန်ကန်သောပေါ်ဘာရတိုက်ရွှေးပေးစေခြင်းဖြင့် ပေါ်ဟာရ နှင့်ပတ်သက်၍ မည်မျှနားလည်ကြောင်းကို စမ်းသပ်ခြင်းပင်ခြင်းသည်။ လေ့ကျင့်ခန်း (၂) မှာ ပေါ်ဟာရတို့ ထပ်ဖြည့်စေခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသံချွေးစာနှင့်ပတ်သက်၍ ပေါ်ဟာရမည့်မျှ ပိုင်ပိုင်နိုင်ရထားကြောင်း စမ်းသပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ လေ့ကျင့်ခန်း (၃) မှာလေ့လာပြီးခဲ့သော ပေါ်ဟာရများဖြင့် စာတပိုဒ်ပေးထားသည်။ ထိုစာပိုဒ်ကို ဖတ်၍အောက်ပါမေးခွန်းတို့ကို ဖောက်ညွှေ့ခြင်းဖြင့် မည်မျှနားလည်ကြောင်းကို စမ်းကြည့်ခြင်းဖြစ်သည်။ လေ့ကျင့်ခန်း (၄) မှာ ဆက်စပ်လျက်ရှိသော မွေးခွုံများကို ဖောက်ညွှေ့ခြင်းဖြင့် အဖော်များသည်ဆက်စပ်သောအား စာတပိုဒ်ဖြစ်သွားမည်။ ထိုစာပိုဒ်သည်လည်း အများသိနေကြဖြစ်သောပုံပြင်များ အကြောင်းအရာများသာဖြစ်ပါသည်။ ဤလေ့ကျင့်ခန်းသည် လက်တွေ့ရေးသားရသော သံချွေးစာဖြစ်၍ အနည်းငယ်ခက်ခဲဖွယ်ရာရှိသော်လည်း အားဖိုက်ပြီး ကြိုးစားဖော်ခြင်းဖြင့် ပိုမို၏ မွန်စာရေးသားမှုကို တိုးတက်စေသည်။

အကျွော် အသိခါန် ပေါ်ဟာရ

ဤစာအပ်သည် လေ့လာမှုလွယ်ကူစေရန်အတွက် သင်ခန်းစာများကို အကန္တလိုက် အကန္တလိုက်ပေးထားပါသည်။ ငါးတွင် သင်ကြားမှုနည်းစနစ်အရ ပြဆိုသွားခြင်းဖြစ်သည်။ ငါးတို့မှာ သရအကြောင်း မျှေးဌာနပြုပြီး သရနှင့်ပျော်း ယဉ်ပျော်းအကြောင်းနှင့် အသတ် (၁၀) ပါးကို အသတ်စဉ်အလိုက် သံချွေးစာများပေးသွားပါသည်။

သံချွေးစာ တစ်ခုခြင်းတွင်လည်း ပေါ်ဟာရများကို ပေးသွားရာ၌ တစ်လုံးချင်းပေါ်ဟာရတွင် ငါးတို့ နှစ်လုံးတွေပေါ်ဟာရတွင်ငါးတို့၊ စကားစုပေါ်ဟာရတွင်ငါးတို့၊ အကွားဝယ်လိုအပ်အကျွော်ပြု စိတ်သံချွေးခြင်းဖြစ်သည်။ အကယ်၍ လေ့လာသုတေသနိုင်းသည် စကားလုံးတစ်လုံး၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သိလိုအုံ၊ ထိုစကားလုံးသည် မည်သည့်သံချွေးစာတွင်ရှိသည်၍ တစ်လုံးချင်းပေါ်ဟာရလား စကားစုလားကြည့်ပြီး အကွားဝယ်အတိုင်းရာရမည်။ ဥပမာ ‘ကောန်’ ဆိုသော စကားလုံးကိုရှာလိုအုံ ဤစကားလုံးသည် ‘နံ’ သတ်သံချွေးစာတွင်ရှာပါ။ စကားတလုံးချင်းဖြစ်၍ တလုံးချင်းပေါ်ဟာရတွင် ရှိမည်။ ‘က’ အကွားဝယ်၍ အကွားဝယ်အရအပ်နားတွင်ရှိမည်။ ထိုနည်းတူ ‘ကောန်အတ်’ တွင် ‘နံ’သတ်နှင့် ‘တ’သတ်နှင့်လုံးပါလာသည်ဖြစ်၍ ‘နံ’သတ်သည် အရင်လာပြီး ‘တ’သတ်သည် နောက်မှလာသောကြောင့် ‘တ’သတ်သံချွေးစာတွင်ကြည်ပါ။ အကွားဝယ်လုံးဖြစ်၍ ပေါ်ဟာရန်လုံးတဲ့ ‘က’အကွားဝယ်တွင် ကြည့်ခြင်းဖြင့်တွေ့နိုင်သည်။ ဤသိဖြင့်သိရှိသော ပေါ်ဟာရသည်မည်သည့် သံချွေးစာတွင်ရှိသည်။ နံနံလား မျှော်ဆွဲလား တစ်လုံးတည်းပေါ်ဟာရလား နှစ်လုံးတွဲပေါ်ဟာရလား စကားစုလား စသည်တွေ့ကြည့်ပြီး ခြေရာခံလိုက်ခြင်းဖြင့် လွယ်ကုစွာရာဖွေနိုင်သည်။

သံချွေးစာတွေ့ခုတက်တိုင်းတက်တိုင်း တွေ့ရသောပေါ်ဟာရများသည် အသစ်အသန်း မဟုတ်ပါ။ ပြီးခဲ့သောပေါ်ဟာရများကိုသာ အခြေခံပြီးပြုစုတားခြင်းဖြစ်သည်။ တတ်ပြီးသာဆို

မြန်မာ အမြတ်ဆင့် မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

အမြတ်ဆင့် သစ်နှင့် ရေအသစ်ကိုသင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ပေါ်ဟာရအာခဲကဲ့ပါက အထက်က ညျှန်ကြားချက်အတိုင်း ပြီးခဲ့သောအနေးများကို ပြန်လှန်ကြည့်ရှုနိုင်သည်။ မာတိကာတွင် အပြည့်အစုံ ဖော်ပြထားသည်။ ငါး၏တာမျက်နှာကိုကြည့်ပြီး လှန်ကြည့်ခြင်း အချိန်ကုန်လုပ်မှုသက်သာဖော်သည်။

အမြတ်ဆင့်

ဤစာအုပ်တွင် လေ့ကျင့်ခန်းများ ပေးထားပြီးနောက် မိမိ၏ ကြိုးပမ်းမှုသည် ဖည်မျှမှန်ကန် သည်ကို အဖြေက သက်သောပြုနေသည်။ အဖြေနှင့်တိုက်ကြည့်ခြင်းဖြင့် မိမိသည် မည်မျှတဲ့တဲ့မြောက် သည်။ မည်မျှလိုနေသည်ကိုတွေ့ရမည်။ ဤတွင် တစ်ခုသတိပြုရန်မှာ မိမိသည် မွန်စာကို တတ်မြောက်လိုသောဆန္ဒဖြင့် သင်ကြားခြင်းဖြင့်ရာ လေ့ကျင့်ခန်းကို အဖြေမကြည့်ဘဲ ဖြေဖြစ်အောင် ဖြေစေချင်သည်။ ပြောပြီးမှသာယျင် အဖြေနှင့်သိန်းကိုရှိစေလိုသည်။ နောက်ဆုံးလေ့ကျင့်ခန်းသည် အဖြေများကိုဆက်ခြင်းဖြင့် စာပိုဒ်ဖြစ်သွားကြောင်းကို ဤအဖြေတွင် ပေးထားမည်ဖြစ်သည်။ ဤ အပိုဒ် (ယူ) လေ့ကျင့်ခန်းအဖြေတွင် နှုတ်များဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။

တောင်းပန်ချက်

ဤစာအုပ်သည် အမြတ်မွန်စကား မွန်စာသင်ကြားခြင်းဖြစ်၍ သင်ခန်းစာတစ်ခုပေးရာ၌ တတ်မြောက်ပြီးသော အမြတ်ကိုမကျော်လွန်စေဘဲ ပြုစုလားရသောကြောင့် ပြုစုသူအား လွန်စွာမှ ခက်ခဲပြီး ပင်ပေးလုပ်သည်။ ဤအခက်အခဲကို လေ့လာသူများ တွေ့ရပေလိမ့်မည်။ အစိုင်းဝါကျပေး မှ စာပိုဒ်ပေးထားမှုတို့၌ မသင်ကြားရသေးသော စကားလုံးများကို ထည့်မသုံးနိုင်သောကြောင့် အစိုင်းဝါကျများ စာပိုဒ်များတွင် အနည်းငယ်ထောက်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ တဖြည့်ဖြည့်းနောက်ပိုင်းဝါကျဖွဲ့စည်းမှုတို့တွင် အောမောပြပြစ်သွားသည်ကို သတိပြုကြရပါလိမ့်မည်။ ဤသိဖြစ်ရ ခြင်းမှာ တတ်ပြီးသားကိုအမြတ်ပြီး သင်ခန်းစာအသစ်ကို သင်ကြားရသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဥပမာ ယဉ်များသို့ သင်ခန်းစာတွင် အသတ်နှင့်ပတ်သက်သော သင်ခန်းစာကိုမတွေ့ရပါ။ ထိုနည်းတူ 'က' သတ်သင်ခန်းစာသင်ကြားနေစဉ် 'န' သတ်ပေါ်ဟာရများကိုမတွေ့ရပါ။ 'န' သတ်သင်ခန်းစာတွင် 'အ' သတ်သင်ခန်းစာပေါ်ဟာရများကိုမတွေ့ရပါ။ နောက်ဆုံး 'အ' သတ်သင်ခန်းစာတွင် သင်ကြားပြီးသား သခံနှင့်တာ၏ ပေါ်ဟာရအားလုံးကိုတွေ့ရမည်။ ဤသည်မှာ သင်ကြားမှုအားလုံး ပြီးမြောက်ခြင်း သဘောပြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤစာအုပ်၏အရှေ့ဂိုင်းဝါကျ စွဲစည်းမှုအနည်းငယ်ထောက်နေသည်ကိုင်း အသံထွက်ပုံ ပုံသောကားချပ် မလိုက်ရဘဲ တဗြားပေါ်ဟာရများနှင့် တွေ့သောအခိုင်း၊ ဝါကျကိုလိုက်ခြုံရှင်း အသံထွက်ကို လိုက်လော်ပြီတွေ့စွာ ပေးထားသဖြင့် ပုံသေ့မမှတ်ယူကြောင်းကို ပန်ကြားလိုပါသည်။

နိုင်မောင်တိုး ဘဝဝတော့ အရတတော့ သမ္မတမြှုပ်နည်း

ခေစန်း (၁)

မွန်လူမျိုးနှင့်တကွ မည်သည့်လူမျိုးတွင်မဆို စကားကို ဦးစွာပြောဆိုဖြေပြီးနောက်မှ စာပေသည့် လိုက်ပါပေါ်ပေါက်လာကြခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့်လည်း စကားပြီးမှ စာလာခြင်းဖြစ်သည်။ စာသည်လည်း အကွားရာတလုံးများဖြင့် သိကုံးထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့်လည်း တနည်းအားဖြင့် အကွားရာတလုံးများဖြင့် သိကုံးထားခြင်းကို စာဟုခေါ်သည်။

အကွားရာ

အကွားရာဟု ခေါ်ဆိုသည့် အမိပို့ယ်မှာလည်း -

- I. ပြောဆိုရေးသား၏ မကုန်ခမ်းနှင့်ခြင်း
- II. ကြမ်းတမ်းခက်မာသော သဘောမရှိဘဲ နူးညံ့သိမ်မွေ့ပျော်ပြောင်းသည်ဖြစ်၍ အနက် ဖြစ်ရှိသမျှကို ရည်ညွှန်းဖော်ဆောင်နိုင်ခြင်းတို့နှင့် ပြည့်စုံသော အရည်အချင်း ရှိခြင်းဖြစ်သည်။

သရများ

မွန်ဘာသာစကားကို လေ့လာရှုံး မွန်အကွားရာများဖြင့် သိကုံးထားသော မွန်ဘာသည် အခြားစာပေကဲ့သို့ပင် မွန်အကွားရာများကို သရနှင့်သူည်းခဲ့ခြားထားပါသည်။ မွန်ဘာသာအားဖြင့် သရကို သရ ဟုဝင်ထွက်ပြီး ပျည်းကို (ပျော့) ဟုအသံထွက်ပါသည်။ သရ၏ အမိပို့ယ်မှာ အခြားအကွားရာတစ်လုံး၏ အကူအညီမယူဘဲ အသံဖြစ်အောင် ရွှေတံဆိပ်ရသောကြောင့် (သို့မဟုတ်) ကိုယ်ပိုင်အသံရှိသောကြောင့် သရ ဟုခေါ်၏။

မြန်မာသင်ပုန်းကြီးတွင် သရ (၁၂) လုံးရှိပါသည်။ ငှင့်တို့မှာ -

	၁	J	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၉	၉	၁၀	၁၁	၁၂
မြန်မာသရ	အ	အာ	ဗူး	ဤ	ပေ	ပို	ဗျာ	အဲ	ထော	ထော်	အဲ	အဲ	အဲ	အဲ
သကောက်တ	-	၅	၁၁	၁၁	၁၁	၁၁	၁၁	၁၁	၁၁	၁၁	၁၁	၁၁	၁၁	၁၁

မြန်မာစာတွင် မျန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်သင်ပုန်းကြီးတွင်လည်း ယရ(၁၂) လုံးရှိပါသည်။ ငှုံးတို့မှာ -

	၁	J	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၉၉	၁၀	၁၁	၁၂
မွန်သရ	အ	အာ	ဗ္ဗ	ဦး	ပ	ဦး	ဗ	ဗ	အဲ	ထော	ထော	အံ	အာ
အထံထွက်	အဲ	အဲ	အိ	အိ	အာ	အာ	အော	အာ	အိ	အဲ(ဟ)	အော(မ)	အဲ(ဟ)	
သက်တာ	-	၅	၂	၂	၁	၁	၈	၂	၂	၅၅	၂	၂	၂

ဤစာအုပ်တွင် မွန်အသံများကို မြန်မာအကွားဖြင့် ရေးပြထားရသည့်မှာ မွန်အသံနှင့် ထပ်တူထပ်မှု ရေးသားနိုင်စွမ်းမရှိပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဘာသာစကားတစ်ခု၏အသံကို အခြားဘာသာစကားတစ်ခု၏ အကွားစာလုံးဖြင့် ရေးသားနိုင်စွမ်းမရှိသည့်မှာ သဘာဝကျ သော အချက်ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာအုပ်တွင် မွန်အသံတွေကိုများကို မြန်မာစာဖြင့် ဖော်ပြသည့်မှာ အနီးစပ်အဲ မွန်အသံရအောင် ရေးထားခြင်းဖြစ်၍ အသံမှုနှင့်ကန်ကန်ရအောင် ထပ်ခါတလဲလဲ လေ့ကျင့်ရမည်။ ထိုကြောင့် အထက်ဖော်ပြပါမွန်သရ၏အသံကို မှန်ကန်အောင် အတန်တန် ယဉ်တွဲလေ့ကျင့်ပါ။ အသံနှင့် သရစာလုံးလည်း မှတ်မိအောင်လေ့ကျင့်ပေးပါ။ သရအရေး အသားလည်း မှန်ကန်အောင် ရေးသားလေ့ကျင့်ပေးပါ။

လေ့ကျင့်မှု လွယ်ကူစေရန်အတွက် အောက်ပါမြန်မာနှင့် မွန်သရတို့၏ အရေးအသားကွာခြားမှုတို့ကို ထပ်ပံ့ရှင်းပြပါမည်။

မြန်မြန်မာသရရုတ္တိ၏ အရေးအသားကွာခြားချက်

	၁	J	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၉၉	၁၀	၁၁	၁၂
မြန်မာသရ	အ	အာ	ဗ္ဗ	ဦး	ပ	ဦး	ဗ	ဗ	အဲ	ထော	ထော	အံ	အာ
မွန်သရ	အ	အာ	ဦး	ဦး	ပ	ဦး	ဗ	ဗ	အဲ	ထော	အံ	အံ	အာ
တူ မတူ	✓	✓	x	x	✓	x	x	✓	✓	✓	x	✓	✓

မြန်မာသရများနှင့် မွန်သရများအရေးအသားကွာခြားချက်နှင့်ပတ်သက်၍ တူညီမှတို့ကို ရှင်းပြရန်မလိုဘဲ အရေးအသားမတူညီသော အချက်များကို ရှင်းပြရန်သာလိုသည်။

၁။ မြန်မာ လူ နှင့် မွန် တို့ သရတို့သည် အထက်ပါယေးတွင် သရအရေးအသား၌ မတူညီကြသော်လည်း သုံးနှုံးသောအခါ၌ (လုံးကြီးတင်) ကိုပင် အတူတူအသုံးပြုကြသည်။ အရေးအသားလည်းတူညီသည်။

၂။ မြန်မာ ဤ နှင့် မွန် တို့ သရတို့သည် အထက်ပါယေးပြဆိုချက်၌လည်း မတူပါ။ သုံးနှုံးရေး သားရာ၌လည်း မတူညီပါ။

မြန်မာတို့ ဤ သရသည် ရေးသားရာ၌ (လုံးကြီးတင်ဆံခပ်) (၁။) ကိုသုံးသည်။ မွန် တို့ သရတွင်ကား (လုံးကြီးတင်ဆံခပ်) (၁။) ကိုမသုံးပဲ မွန်တို့သုံးသည်မှာ (၁။)ပင်ဖြစ်သည်။ ဤအချက်သည် မြန်မာနှင့် လွန်စွာကွာခြားချက် တစ်ရပ်ပင်ဖြစ်သည်။ မွန်စာရှိ (လုံးကြီးတင်ဆံခပ်) (၁။) သည် မသတ် (မ) ကိုဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ နောင်တွင် မွန်စာ၌ (လုံးကြီးတင်ဆံခပ်) (၁။) ကိုတွေပါက မ သတ်ဟုပင်မှတ်ပါလေ။

၃။ မြန်မာ ဦးနှင့် မွန် ဦး သရတို့သည် အထက်ယေးဖြင့် ပြဆိုရာ၌သော်လည်းကောင်း သုံးနှုံးရေးသားရာလည်းကောင်း (နှစ်ချောင်းငင်) (-။) အတူတူပင်ဖြစ်သည်။

၄။ မြန်မာ သြော် နှင့် မွန် အဲ သရတို့ တစ်ခုခုနှင့်တစ်ခု အရေးအသား လုံးဝမတူပါ။ မြန်မာတွင် ရေးချက်တိုး (၄-၅) ကို ဆိုလိုသည်။ မွန်တွင် (၇) ရှေ့ပစ်ကိုသာ သုံးသည်။ လုံးဝ အသွင်မတူပါ။ မြန်မာ သြော် ၅-၇ သရကဲ့သို့ အရေးအသားမျိုးသည် မွန်တွင် က သတ် ကို ဆိုလိုပါသည်။ နောင်တွင် ၆-၉ ဤကဲ့သို့တွေ့တိုင်း က သတ် (၅) သည်ဟုမှတ်ပါလေ။

၅။ မြန်မာ အား နှင့် မွန် အဲ သရတို့သည် လုံးဝအရေးအသားမတူပါ။ မွန်တွင် (၇) ဝိသဇ္ဇန်မရှိပါ။ မွန်ရှိ (၇) သည် က သတ် (၅) ကို ကိုယ်စားပြုပြီးရေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ထိုကြောင့် ပိုမို၍လွယ်ကူစွာ မှတ်မိစေရန် မြန်မာသရ သက်တနှင့် မွန်သရသက်တို့၏ အရေးအသားကွာခြားမှုကို ထပ်မံယူဉ်ပြထားပါမည်။

	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁၂
မြန်မာသရက်တ	-	-၇	-၂	-၃	-၁	-၁။	၆-	-၃	-၅	-၅	-၅	-၃
ခွဲန်သရက်တ	-	-၇	-၂	-၃	-၁	-၁။	၆-	-၃	-၅	-၂	-၂	-၁
	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✗

၁၂ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

ထိုကြောင့် နောက်ဆုံးတွင် မြန်မာသရာဇ္ဈားအသားနှင့် မွန်သရာဇ္ဈားအသား သုံးနှဲး ရှုံးမှုပါ မတူညီသည်မှာ ပယား အမှတ် (၄၊ ၁၀၁၂) တို့ (၃) လုံးသာ ကွာခြားသည်။ ဤကွာခြား ချက်ကို မှတ်မိစေရန်နှင့် မွန်သရာများအရေးအသား မှတ်မိစေရန် အတန်တန်လေ့ကျင့်ပေးပါ။

မွန်သရာဇ္ဈားသံတွက်

မွန်သရာဇ္ဈားသံတွက်နှင့် မြန်မာသရာဇ္ဈားသံတွက်တို့ကို နှိုင်းယူဉ်သောအခါ မည်သည် စကားလုံးများ အသံတွက်တူသည် မည်သည့်စကားလုံးများ အသံတွက်ကွာခြားသည်ကို ယူဉ်ကြည့်ခြင်းဖြင့် ပိုမို၍ မှတ်မိလွယ်ကူစေရန် အောက်ပါယေးတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁၂
မြန်မာသရ	-	-၇	၂	၂	-၁	-၁	၈-	၂	၆-	၆	၂	၂
မွန်သရ	-	-၇	၂	၂	-၁	-၁	၈-	၂	၆-	၆	၂	၂
မွန်သရအသံထွက်	အဲ	အဲ	အီ	အီ	အဲ	အဲ	အေ	အွာ	အို	အဲ(ယ)	အေ(မ)	အဲ(မ)
	x	x	v	v	v	v	v	x	x	x	x	x

အထက်ပါယေးကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် ယေး (၃၊ ၄၊ ၅၊ ၆) ထိုသည် မွန်သရအသံနှင့် မြန်မာသရသံတို့ ဆင်တူနေသော်လည်း ယေး (၁၊ ၂ နှင့် ၈ မှ ၁၂) ထိုသည် မွန်သရအသံနှင့် မြန်မာသရသံတို့ မတူညီပါ။

- ယေး (၁) မြန်မာသရ (-) နှင့် မွန်သရ (-) တို့သည် အရေးတူသော်လည်း မြန်မာအသံထွက်က (အ) ထွက်ပြီး မွန်အသံထွက်က (အဲ) ထွက်ပါသည်။
- ယေး (၂) မြန်မာသရ (-) နှင့် မွန်သရ (-) တို့သည် အရေးတူသော်လည်း မြန်မာအသံထွက် (အာ) ထွက်ပြီး မွန်အသံထွက်က (အဲ) အသံထွက်ပါသည်။
- ယေး (၃) မြန်မာသရ (-) သည် မွန်သရနှင့် အရေးတူ၏။ မြန်မာတွင် (အဲ) အသံထွက်သော်လည်း မွန်တွင် (အွား) အသံထွက်ပါသည်။
- ယေး (၄) မြန်မာသရ (၆-) သည် မွန်သရနှင့် အရေးအသားတူသည်။ မြန်မာ (၆-) သရသည် (အေား) အသံထွက်သော်လည်း မွန်တွင် အောင် (အို) အသံထွက်ပါသည်။

- ယေား (၁၀) မြန်မာသရ (၆။) သည် မွန်သရနှင့် အရေးအသားလုံးဝမတူပါ။ မွန်တွင် (၂) ဟုရေးပါသည်။ မြန်မာတွင် (အော်) အသံထွက်သော်လည်း မွန်တွင် အောင်း (ဘဲယ်) အသံထွက်ပါသည်။
- ယေား (၁၁) မြန်မာသရ (၂) သည် မွန်သရနှင့် အရေးတူပါသည်။ သို့သော် မြန်မာတွင် (၂) သရသည် (အဲ) အသံထွက်ပါသည်။ သို့သော် မွန် (၂) သည် အော် (မ) အသံထွက်ပါသည်။
- ယေား (၁၂) မြန်မာသရ (-၃း) နှင့် မွန်သရ (-၃း) သည် အရေးအသားမတူသကဲ့သို့ အသံလည်းမတူပါ။ မြန်မာ (-၃း) သည် (အား) အသံထွက်သော်လည်း မွန်သရ ၃း သည် အဲ(ဟ) အသံထွက်ပါသည်။

ငြင်းတို့၏ ခြားနားချက်ကို သေချာစွာမှတ်ထားဖြီး၊ သရ၏ အရေးအသားနှင့် အသံတို့ကို မွန်ကန်အောင် အတန်နှင့်လေ့ကျင့်ကြပါ။

ဓလ္ထုကျင့်ခန်း

- (က) အောက်ပါတို့ကိုမှန်လျှင် (✓) မှားလျှင် (✗) ခြစ်ပေးပါ။
- ၁။ အကွာရာ၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ ပြောဆိုရေးသား ကုန်ခမ်းနိုင်ခြင်း။ ( )
  - ၂။ အကွာရာ၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ ကြမ်းတမ်းသော သဘောရီခြင်း။ ( )
  - ၃။ အကွာရာ၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ နှီးညံသိမ်မွေ့သော သဘောရီခြင်း။ ( )
  - ၄။ အနက်ပြိုရှိသမျက် ပြည့်စုစွာ မဖော်ညွှန်းနိုင်ခြင်း။ ( )
  - ၅။ သရ၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ ကိုယ်ပိုင်အသံရှိခြင်း။ ( )
  - ၆။ သရသည် အခြားအကွာရာစာလုံး၏ အကူအညီရှိမှ အသံထွက်ခြင်း။ ( )
  - ၇။ မွန်သရသည် (၁၂) လုံးရှိသည်။ ( )
- (ခ) မွန်သရ အရေးလေ့ကျင့်နိုင်ရန် အောက်ပါကွက်လပ်ကို မှန်အောင်ဖြည့်ပါ။
- ၁။ - - ၈ ( ) (၁၁ ၁၁)
  - ၂။ - ၈ - ( ) (၁၁ ၁၁)
  - ၃။ ၈ - ( ) - ( ) (၁၁ ၁၁ ၁၁ ၁၁)

မျန်စကား မျန်စာ သင်ကားနည်း

- (၈) မျန်သရ အသံထွက်မှန်ကန်ရန်အတွက် အောက်ပါတို့ကို လိုအပ်သောနှုန်းများအောင်ဖြည့်စွက်ပါ။

၁။

၁	၂	၃	၄
--	--၅	--၆	--၇
၉၁		၈၁	၈၁

(အဲ အဲ)

၂။

၁	၂	၃	၄
--၅	--၆	--၇	--၈
၉၁	၉၁	၉၁	

(အဲ အ္ခာ)

၃။

၉	၁၀	၁၁	၁၂
--၁၁	--၁၂	--၁၃	--၁၄

အိုး အော်(မ) အဲ (၁)
အော် (မ)

၄။

၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁၂	၁၃
--	--၁	--၂	--၃	--၄	--၅	--၆	--၇	--၈	--၉	--၁၀	--၁၁	--၁၃

အဲ အီ အဲ အုံ အယ်(ယ)၊ အဲဟာ အ္ခာ အိုး အော်(မ)၊ အူး အူ အီ အော်

အခန်း (၂)

❖ ❖ ❖

ချဉ်း ဖျဉ်း မော် (၄)

အထက်သင်ခန်းစာတွင် သရအကြောင်းကို ရှင်းပြခဲ့ပြီးနောက် သရနှင့် ယူဉ်လျက်ရှိသော ပျဉ်းအကြောင်းကို ဆက်လက်လေ့လာရပါမည်။ ပျဉ်း၏ အဓိပါယ်မှာ သရနှင့် ဆန်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်။ သရသည် ကိုယ်ပိုင်အသံရှိသည်။ ထိုကြောင့် ပျဉ်းတွင် ကိုယ်ပိုင်အသံမရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ပါးစပ်၍ တစ်ခုခုနှင့် ထိခိုက်မိမှ အသံဖြစ်ရသော အကွာရာဟု ဆိုသည်။

မြန်မာသင်ပုန်းကြီးတွင် အ အပါအဝင် က မှ အ အထိ (၃၃) လုံးသည် ပျဉ်းများဖြစ်သည်။ ဤတွင် တစ်ခုမေးစရာရှိပါသည်မှာ (က၊ ခ၊ ဂ မှ အ) အထိသည် သူတို့၏ အကွာရာစကားလုံး အသံနှင့် အတူရှိကြပါသည်။ ပျဉ်းဆိုလျှင် ကိုယ်ပိုင်အသံမရှိဟု အဓိပါယ်ဖွင့်ဆိုထားရာမှ ဤ က မှ အ အထိ ပျဉ်း (၃၃) လုံးသည် အကာယ်ကြောင့် အသံထွက်ရပါသနည်ဟု မေးစရာရှိပါသည်။ ဤအမေးကို ရှင်းပြရမည်မှာ ဤ က မှ အ အထိ ပျဉ်း (၃၃) လုံးတွင် ပျဉ်းတစ်လုံးစီတွင် အ သရပါဝင်နေသောကြောင့် ပျဉ်းတိုင်းသည် အသံထွက်နေရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုပျဉ်းတိုင်းနှင့် ယူဉ်တွဲထားသောသရကို မြှုပ်ထားသဖြင့် မမြင်ရသောကြောင့် ဟုသာ ရှင်းရပါမည်။

ဤနေရာတွင် ဥပမာတစ်ခုကို ပြရမည်ဆိုလျှင် အတန်းငယ်ငယ်မူလတန်းအရွယ်၌ အပိုင်းဂကန်းကို သပ်ကြားကြသောအခါ ကိန်းပြည့်၏အောက်ပိုင်းတွင် အမြတ်း အပိုင်းဂကန်း (၁) ထားသည့် သဘောဖြစ်သည်။ ထိုအောက်ခြေအပိုင်းဂကန်း (၁) ကိုမဖြင့်သောကြောင့် ကိန်းပြည့်အနေနှင့် မြင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် က မှ အ အထိ (၃၃) လုံးသော ပျဉ်းတို့သည် အ သရ နှင့်တွဲထားပြီးသားဖြစ်သော ကိန်းပြည့်ကဲ့သို့ ပျဉ်းများဟု ဆိုပါသည်။

မွန်ဘာသာသင်ပုန်းကြီးတွင် အ အပါအဝင် ပျဉ်း (၃၅) လုံးပါရှိသည်။ မြန်မာသင်ပုန်းကြီးတွင် ပျဉ်း (၃၃) လုံးရှိသည်။ မွန်ပျဉ်းသည် မြန်မာပျဉ်းထက် (၂) လုံးပိုပါသည်။ ငှုံးတို့မှာ ၁ နှင့် ၂ တို့ဖြစ်သည်။ ကျွန် (၃၃) လုံးတို့မှာ အရေးအသားတူညီသည်။ အရေးအသား တူညီသည်ဟုဆိုစေတော့မှ မြန်မာတို့၏ ၅ သည် မွန်တို့အဖို့ ၆၇ ဟုရေးပါသည်။ မြန်မာတွင် 'c' ကို ဤသို့ရေးသော်လည်း မွန်ပျဉ်းတွင် c ကို 'd' ဟု 'c' ၏ အောက်တွင် 'r' အငယ်စား ထည့်ရသည်။ ပိုမို၍ လွှာယ်ကူစွာ မြင်သာစေရန် မြန်မာသင်ပုန်းကြီးပျဉ်းနှင့် မွန်သင်ပုန်းကြီးပျဉ်းတို့၏ အရေးအသားကို ယူဉ်ပြထားသည်။

၁၁ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန် မြန်မာ ဘုည်းယဉ်ပြဇား

မွန်မာ	က	ခ	ဂ	ယ	ဃ
မွန်	က	ခ	ဂ	ယ	ဃ
မြန်မာ	ဝ	ဆ	ဒ	ရှ	ည
မွန်	ဝ	ဆ	ဒ	ရှ	ည
မြန်မာ	ဇ	ဗ	ရ	ပ	ဏ
မွန်	ဇ	ဗ	ရ	ပ	ဏ
မြန်မာ	တ	ဆ	ဒ	ဓ	န
မွန်	တ	ဆ	ဒ	ဓ	န
မြန်မာ	ဝ	ဒ	ပ	ဘ	ဓ
မွန်	ဝ	ဒ	ပ	ဘ	ဓ
မြန်မာ	ယ	ရ	လ	ဝ	သ
မွန်	ယ	ရ	လ	ဝ	သ
မြန်မာ	င	္ဂ		အ	
မွန်	င	္ဂ	ဝ	အ	အ္ဂ

မွန်ဗျည်း (၃၅) ထဲတွင် နှင့် အဲ (၂) ထဲသည် မြန်မာဗျည်း င နှင့် စ အရေအသားမတူပါ။ ထို့ပြင်ပိုလာသော င နှင့် မျ သည်လည်း အရေအသားမတူပါ။ မြန်မာ င သည် မွန်ဗျည်း မှုပါသည်။ မြန်မာ င သည် မွန်ဗျည်း မှုပါ စ သည်။ မွန်ဗျည်း ဝလုံးအတွင်း၌ ဝလုံး အသေးလေးထပ်သည့်သတော့ (၈) ပင်ဖြစ်သည်။ သူည့် နှစ်ထပ်ပင်ဖြစ်သည်။ အရွယ်ကွာခြားလွန်းသဖြင့် အစက်ချသည်ဟုထင်ရသည်။

ထို့ပြင် မျ မှာလည်း ရီးရိုး မြန်မာစာရှိ မှ ကဲ့သို့မဟုတ်ပါ။ မွန်ဗျည်း အဆွဲသည် ဟထိုး (၂) မဟုတ်ပါ။ အဆွဲသည် အပေါ်ပိုင်းအတွင်းဘက်ကွေးနေခြင်းဖြစ်ရမည်။ (မျ)

မွန်ဗျည်း (၃၅) လုံး

က	ခ	ိ	ယ	ု
စ	ဆ	ဇ	ဗ	ည
ဤ	ြ	ဥ	ဢ	ဣ
ထ	ထာ	ဒ	မ	န
ပ	ဖ	ပ	ဘ	မ
ယ	ရ	လ	ဦ	သ
ဃ	္မ	ဃ	အ	ု

မြန်မာဗျည်းအသံထွက်နှင့် မွန်ဗျည်းအသံထွက်ပုံ
မြန်မာဗျည်းအသံထွက်ပုံ

မြန်မာဗျည်း (၃၆) လုံးတို့အသံထွက်ရာ၌ သင်ပုန်းကြီးကို စတင်သင်ကြားသော သူငယ်တန်း ကျောင်းသားတို့၏ ပျည်းနှင့်ပတ်သက်၍ အသံထွက်ပုံကို ဉိုးစွာ ရှင်းပြရမည်။ သူငယ်တန်း မြန်မာသင်ပုန်းကြီးသင်ရာ၌ မြန်မာဗျည်းတို့၏ အတွေ့ရာတစ်လုံးစိုး၏ ပုံသဏ္ဌာန်ကိုလိုက်၍ အသ

မြန်မာစာ သင်ကြားနည်း

ထွက်ရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ က - ကကြီး ခ - ခခွေး ဂ - ဂဝယ် ဟုအသံကွက်ပါသည်။ ဤအသံထွက်ကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် အကွားရာပျည်း၏ ပုံသဏ္ဌာန်ကိုလိုက်၍ အသံထွက်နေသော ကြောင့် အသံတူသော မြန်မာပျည်းတို့သည် များစွာရှိပါသည်။

ရှင်းတို့မှာ ဂ = ယ၊ ဧ = ရှ၊ ဋ = ထ၊ ဋ္ဌ = ထ၊ ဋ္ဌ = ဟ၊ ဒ = ဓ၊ သ = ရ၊ လ = ဋ္ဌဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် မြန်မာပျည်း (၃၃) လုံးရှိသည့်အနက် အသံတူပျည်း (၂၀) လုံး (၁၀) စုရိန်သာဖြင့် အသံမတူသည့်မှာ (၁၃) လုံးသာကျိန်တော့သည်။ ထိုကြောင့်လည်း မြန်မာစာတွင် အသံတူပျည်းများကို ရေးသားရာ၌ အသံးနည်းပါးသည်ကိုတွေ့ရသည်။

မွန်ပျည်းအသံထွက်ပုံ

မွန်ပျည်းများကို လေ့လာသောအခါ အထက်ပါ မြန်မာပျည်းကဲ့သို့ သင်ပုန်းကြီးကို ရေးပီးစွာ သင်ကြားရာ၌ ပျည်းအကွားရာတလုံးချင်း၏ ပုံသဏ္ဌာန်ကိုလိုက်၍ အသံမတွက်ရပါ။ အကွားရာတစ်လုံးအတွက် အသံတစ်ခုသာထွက်ရပါမည်။ ဥပမာ က - က သာအသံထွက်ရမည်။ ခ = ခ သာအသံထွက်ရမည်။ မြန်မာကဲ့သို့ ကကြီး၊ ခခွေး ဟုအသံမတွက်ရပါ။ ထိုကြောင့်လည်း မွန်ပျည်းများတွင် အသံတူပျည်းသည် ရှားပါးလှသည်။ ဋ္ဌ = ထ၊ ဋ္ဌ = ထ သာ အသံတူပျည်းရှိ သည်။ ထိုကြောင့် မွန်ပျည်းများသည် အသံတူပျည်းနည်းသဖြင့် ပျည်းတစ်လုံးအသံတစ်မျိုးထွက် သောကြောင့် မွန်စာ၌ ပျည်းစုံကို အသံးပြုခိုင်သည်။ ဤအချက်သည် မြန်မာသင်ပုန်းကြီးနှင့် ကြီးစွာကွားချက်တစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် မွန်ပျည်းများကို ရေးပီးသင်စ ရွတ်ဆို ရာ၌ ပျည်းအကွားရာစာလုံး၏ သဏ္ဌာန်ကိုလိုက်၍ မဆိုရဘဲ ကိုယ်ပိုင်အသံရှိရသောကြောင့် ဟုဆိုရမည်။ ပိုမို၍ ရှင်းလင်းလွယ်ကူစေရန်အတွက် အောက်တွင် မြန်မာနှင့်မွန်ပျည်းတို့၏ အသံထွက်ကို ယူဉ်းပြုဆိုယားပါသည်။

မြန်မာပျည်းအသံထွက်နှင့် မွန်ပျည်းအသံထွက်နှင့်မှုပ်ချက်

စဉ်	မြန်မာပျည်း	အသံထွက်	မွန်ပျည်း	အသံထွက်
၀။	က	ကကြီး	က	က
၁။	ခ	ခခွေး	ခ	ခ
၂။	ဂ	ဂဝယ်	ဂ	ဂ
၃။	ယ	ဝကြီး	ယ	ခ

၅။	၁	၁	၂	၂	၂
၆။	ၦ	၀ လုံး	၀	၀	၀
၇။	၈	ဆ ထိမ်	ဆ	ဆ	ဆ
၈။	၉	ဒ ဇ္ဈံ	ဒ	ဒ	ဒ
၉။	၇	ဒ မျှင်ဆွဲ	ဒ	ဒ	ဒ
၁၀။	ၫ	ပြ	ပြ	ပြ	ပြ
၁၁။	၄	တ တယင်းချိတ်	၄	၄	၄
၁၂။	၅	ထ ဝမ်းဘဲ	၅	၅	၅
၁၃။	၃	ခ ရင်ကောက်	၃	၃	၃
၁၄။	၁	ခ ရင်မူတ်	၁	၁	၁
၁၅။	၈	န ကြီး	၈	၈	၈
၁၆။	၇	တ ဝမ်းပဲ	၇	၇	၇
၁၇။	၈	ထ ဆင်ထုံး	၈	၈	၈
၁၈။	၉	ဒ ဒွေး	၉	၉	၉
၁၉။	၀	ဒ အောက်ခိုင်	၀	၀	၀
၂၀။	၁	န ငယ်	၁	၁	၁
၂၁။	၀	ပ စောင့်	၀	၀	၀
၂၂။	၅	ဒ ထုပ်	၅	၅	၅
၂၃။	၄	ပ ထက်ခိုင်	၄	၄	၄
၂၄။	၈	ပ ခုန်း	၈	၈	၈
၂၅။	၇	မ	၇	၇	၇
၂၆။	၁	ထ ပတ်လက်	၁	၁	၁
၂၇။	၅	ရ ကောက်	၅	၅	၅
၂၈။	၇	လ	၇	၇	၇
၂၉။	၀	ၦ	၀	၀	၀

၆
၁၇၁ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

ရဝ။	သ	သ	သ	စ
ရ၀။	တ	တ	တ	တ
ရ၂။	ဋ္ဌ	ထိုး	ဋ္ဌ	ဋ္ဌ
ရ၃။	အ	အ	ဓ	ဝ
ရ၄။			အ	အ
ရ၅။			မြဲ	ရ

မွန်သင်ပူနီးကြီး ဖျည်းနှင့်အသံထွက်

ပျည်း အသံထွက်	က	ခ	ဂ	ယ	ဋ္ဌ
ပျည်း အသံထွက်	စ	ဆ	ဇ	အ	ဉာဏ်
ပျည်း အသံထွက်	ကျေ	ချေ	ဂျေ	ချေး	ညျေး
ပျည်း အသံထွက်	ဇူ	ဌူ	ဇူး	ဟူ	ဏူ
ပျည်း အသံထွက်	တ	ထ	ဒ	ဓ	န
ပျည်း အသံထွက်	တ	ထ	ဒ	ဓ	န်
ပျည်း အသံထွက်	ဝ	ဒ	ဝ	ဘ	မ
ပျည်း အသံထွက်	ဝ	ဒ	ဝံ	ဒဲ	မံ
ပျည်း အသံထွက်	ထ	ရ	ထ	ဝ	ထ
ပျည်း အသံထွက်	ထဲ	ရဲ့	ထဲ့	ဝဲ့	စ
ပျည်း အသံထွက်	ထ	ဇူ	ဝ	ဒေ	မျေး

မွန်ပျည်းများ၏ အသံထွက်နှင့်ပတ်သက်၍ အနည်းငယ်ထပ်များပြန် လိုပါသေးသည်။

ယ - အသံသည် ခ နှင့် ဂ အကြားတွင်ရှင်း

ဗ - အသံသည် ဧ နှင့် စု အကြားတွင်ရှင်း

ဃ - အသံသည် ထ နှင့် ဟ အကြားတွင်ရှင်း

ဓ - အသံသည် ထ နှင့် ဓ အကြားတွင်ရှင်း

ဘ - အသံသည် ဒ နှင့် ဘ အကြားတွင်ရှင်း အသီးသီးရှိကြသည်။

၃ - ၃ အသံကိုရွတ်ဆိုရန်လျှောကို အတွင်းဘက်သွားဖူးတွင်အသာထိပြီး နဲ့ တူရွတ်ဆိုလျှင် ၄ အသံရမည်။

၄ - အသံကိုလျှောလိုပြီး ၅ ဟူရွတ်ဆိုရမည်။

၅ - အသံကိုရအောင် အထက်နှုတ်ခမ်းနှင့် အောက်နှုတ်ခမ်းကို ပ စောက်အကွားရွတ်ဆို သကဲ့သို့ အသံမပြင်းစေဘဲ အနည်းငယ်အောက်နှုတ်ခမ်းဖျားကို နောက်သို့မသိမသာ တွန်းဆုတ်ပြီး ၀ ဟူရွတ်ဆိုရမည်။

မြဲ - အသံကို ၁ အကွားရွတ်ဆိုသကဲ့သို့ နှုတ်ခမ်းအနေအထား ထားပြီး ၄ ဟူရွတ်ဆိုရမည်။

အသံပေါ့ပျည်း အသံလေးပျည်း

မွန်ပျည်းများသည် သရနှင့်တွေ့၍ အသံထွက်ဆိုရသည်ဟု ဆိုခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ဤတွင် မွန်ပျည်း (၃၅) လုံးတွင် အသံလေးပျည်း အသံပေါ့ပျည်းဟု ခွဲခြားထားပြန်သည်။ အသံပေါ့ပျည်းများကို ပင်မပျည်းစုတူ၍ ခေါ်ဝါကြသည်။ အသံပေါ့ပျည်း ပင်မပျည်းအပ်စုတ် (၀၇) လုံးရှိပြီး။ အသံလေးပျည်း စုတိယပျည်းအပ်စုတ် (၁၈) လုံးပါဝင်သည်။ အသံပေါ့ပျည်း အသံလေးပျည်းဆိုသည်မှာ အသံ၏ထွက်ပေါ်လာရာကို အလေးအပေါ့ခွဲခြားခြင်းဖြစ်သည်။ အနည်းငယ်အားစိုက်ပြီး ပြင်းပြင်းရွတ်ဆိုရခြင်းကို အသံလေးပျည်းဖြစ်သည်။ ပေါ့ပေါ့ပါးပါးပင် ရွတ်ဆိုရခြင်းကို အသံပေါ့ပျည်းဟုဆိုသည်။ ပိုမို၍ ရှုံးလင်းစေရန် အသံပေါ့ပျည်းနှင့် အသံလေးပျည်းတို့၏ ယေားကို အောက်တွင် ခွဲခြားကြည့်နိုင်သည်။

မြို့အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြာဖည်း

အသံပေါ့ဖျည်း (၁၇) လုံး

က	ခ	-	-	-
ဝ	ဆ	-	-	-
ဇ	ဗ	ရ	-	က
တ	ထ	-	-	-
ဝ	ဒ	-	-	-
-	-	-	-	သ
ဘ	ဋ	ဓ	အ	-

အသံလေးဖျည်း (၁၈) လုံး

-	ဃ	ဝ	ယ	ဋ
-	-	ဇ	ဗ	ဉာဏ်
-	-	-	ပ	-
-	-	ဒ	ဓ	န
-	-	ပ	ဘ	ဓ
ယ	ရ	လ	ဝ	-
-	-	-	-	မြ

အသံလေးဖျည်းများကို စာလုံးအနက်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အသံပေါ့ဖျည်းများကို စာလုံးအပါးဖြင့်လည်းကောင်း ထပ်မံဖော်ပြပါမည်။

က	ခ	ဝ	ယ	ဋ
ဝ	ဆ	ဇ	ဗ	ဉာဏ်
ဇ	ဗ	ရ	ပ	က
တ	ထ	ဒ	ဓ	န
ဝ	ဒ	ပ	ဘ	ဓ
ယ	ရ	လ	ဝ	ထ
ဘ	ဋ	အ	ဇ	မြ

အချို့ဖျည်းများသည် သုံးနှုံးသော စကားလုံးပေါ်တွင် မူတည်၍ အသံပြောင်းလဲသည် လည်းရှိသည်။ ၅၀၄ -

‘စ’ သည် သာမဏ်အားဖြင့် ကျ ဟုအသံထွက်သော်လည်း စားသည်ဟုသော အသုံးအနှုံးကို သုံးသောအခါ ကျင့် (အ) ဟုအသံထွက်သည်။ ထိန်ည်းတဲ့ ‘ရ’ ကိုအဆုံးသတ်သော စကားလုံးတွင် သုံးသောအခါ ရဲ့ အသံမထွက်ပဲ ရဲ သို့ပင် ပြောင်း၏။

သင်ဓနီးစာ (၁)

မြန်မာ	အသံထွက်	မြန်မာ
ဂါး	ဂ	ဂါး
ခါး	ခ	ခေါးသည်။
ဗီး	ဤ (အ)၊ ကျ	ဘူးသည်၊ စတင်သည်။
ဆီ	ဆ	(ဤ) မျှသာ
နီ	နှီ	တောင်း၊ ပလဲး
ဝီ	ဝ	ပြုလုပ်သည်
ဘုံ	ဘဲ	ခြောက်လှန့်သည်
မဲ	မဲ	အဖာ မိုးရိုး

သင်ဓနီးစာ (၂)

မြန်မာ	အသံထွက်	မြန်မာ
ဟဝ	ဟဝ	လင်းနှီ
ခဝ	ခတ္တာင်	ခေါးသည်
ခဏာ	ခဏာ	ခေါ်၊ ခဏာ
ဂတ	ဂုတ	ရှုံးမှောက်
ဂဝ	ဂုံး	ရှုက်သည်
ဒပ	ဒုံး	တွေ့ဆုံးသည်
ဇလ	ဇုလုံး	ဆူး
တလ	တလ	အရှင်သခင်
ထဝ	ထဝ	မသည်
ဒညာ	ဒဲ့ညာ	နှောက်နေးသည်
နှက	နှဲက	ဂါးတောင်း
ပတ	ပဲ့တ	ပေါက်ပေါက်
ဒဒ	ပဲ့ခဲ့	မိုတားသည်

မြန်မာ အကြောင်းအရာများ

ပတ	ပဲတ	အမြို့
ဘဝ	ဖဲ့ဝဲ	ဘဝ
ပသ	ပစ	နံဆောင်သည်
မသ	မဲစ	ဆွဲမျိုး
လဇ	လဲဂဲ့	နောက်နေးသည်

သင်ခန်းအ (၃)

ခစမ	ခကျင့်မဲ့	ဖခင်ကိုခစားသည်
ဂတနါ	ဂဲတနဲ့	တောင်းအရှေ့
စပက	ကျင့်မဲ့က	ပေါက်ပေါက်စားသည်
ပင့်မ	ပင့်မ	ပင့်မ
ဓတက	ဓဲတက	ငါးအမြို့
ဘပဋ္ဌ	ဘဲပလ	ခြောက်လှန်သည်
ဘဝက	ဘဲပဲက	ငါးဘဝ

သင်ခန်းအ (၄)

ကစပက	ကကျင့်မဲ့က	ငါးပေါက်ပေါက်စားသည်
ခစမသာ	ခကျင့်မဲ့စ	ဆွဲမျိုးကိုခစားသည်
ဒေမသာ	ဒဲ့မဲ့စ	ဆွဲမျိုးကိုတွေ့သည်
ထစန်က	ထပနဲ့က	ငါးတောင်းကိုမသည်
ဘဝဂတ	ဘဲပဲ့တ	ရှေ့ဘဝ

စလ့်ကျင့်ခန်း

က။ အောက်ပါတို့ကို မွန်လှောင် (✓) မှားလှောင် (✗) ခြင်ပေးပါ။

- ၁။ ဧည့်၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ ကိုယ်ပိုင်အသံရှိသည်။ ( )
- ၂။ မွန်ဧည့် စုစုပေါင်းမှာ (၃၃) လုံး သာရှိသည်။ ( )
- ၃။ ဧည့်တိုင်းတွင် (၁) သရပါဝင်ကြသည်။ ( )
- ၄။ မြန်မာဧည့် ၃ ကဲ့သို့ မွန်ဧည့်ကိုလည်း ရေးရသည်။ ( )
- ၅။ မြန်မာဧည့် ၅ ကဲ့သို့ မွန်ဧည့်ကိုလည်း ရေးရသည်။ ( )

- ခါ။ အောက်ပါမြန်ပျည်းတို့ကို ကွဲပဲလပ်တွင် မှန်အောင် ဖြည့်ပေးပါ။
- ၁။ က ခ ဦ ယ --- (c1 d)
- ၂။ စ ဆ ဇ ဗ ဗ ယ (ချု၊ ရှု)
- ၃။ က ဣ ဦ အ ဦ --- (o၊ မှု၊ ရှု၊ ၁)
- ဂါ။ အောက်ပါကွဲပဲလပ်တွင် မှန်ပျည်းအသံမှန်အောင် ဖြည့်ပေးပါ။
- ၁။ က ခ ဦ ယ ဤ (ရဲ၊ ရွှေ၊ ကာ ခဲ့၊ ခဲ့)
- ၂။ စ ဆ ဇ ဗ ဗ ယ (ချု၊ ကျေ၊ ရွှေ၊ ည့်၊ ချု)
- ၃။ ဣ ဣ ဣ ဦ ဗ ဗ ယ (ထဲ၊ ရွှေ၊ တွေ့၊ ကာ ဣ)
- ၄။ က ထ ဒ ဦ စ ဣ (ထဲ၊ ထား၊ ထဲ၊ နဲ့ ထ)
- ၅။ ဝ ဒ ဗ ဗ ဘ ဗ (ဒ၊ ရွှေ၊ ဝ၊ ရွှေ၊ မဲ)
- ၆။ ယ ရ ဗ ဦ ဝ ဗ (လဲ၊ ယ၊ ရဲ၊ စ၊ ရ)
- ၇။ က ဣ ဦ အ ဦ မွ (အ၊ ဝ၊ ရွှေ၊ ရွှေ၊ က)
- ယ။ အောက်ပါတို့ကို မှန်လျှင် (✓)၊ မှားလျှင် (✗) ခြင်ပေးပါ။
- ၁။ ဤ ပျည်းသည် အသံပေါ့ပျည်း ( )
- ၂။ က နှင့် ခ သည် အသံလေးပျည်း ( )
- ၃။ ရှု သည် အသံလေးပျည်း ( )
- ၄။ ဦ ယ သည် အသံလေးပျည်း ( )

မြို့အမြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

၅။	စ ဆ သည် အသံပေါ့ဖျည်း	( )
၆။	ည ဗ သည် အသံလေးဖျည်း	( )
၇။	န ဗ သည် အသံလေးဖျည်း	( )
၈။	ဒ ဓ သည် အသံလေးဖျည်း	( )
၉။	ခ ခ သည် အသံလေးဖျည်း	( )
၁၀။	ခ အ တ ထ သည် အသံလေးဖျည်း	( )
၁၁။	တ ထ သည် အသံပေါ့ဖျည်း	( )
၁၂။	ဒ ခ န သည် အသံလေးဖျည်း	( )
၁၃။	ဝ ဖ သည် အသံလေးဖျည်း	( )
၁၄။	ဗ ဘ မ သည် အသံပေါ့ဖျည်း	( )
၁၅။	ယ ရ သည် အသံလေးဖျည်း	( )
၁၆။	သ သည် အသံပေါ့ဖျည်း	( )
၁၇။	လ ဝ သည် အသံပေါ့ဖျည်း	( )
၁၈။	တ ဋ သည် အသံပေါ့ဖျည်း	( )
၁၉။	ခ အ သည် အသံလေးဖျည်း	( )
၁၁။	မြ သည် အသံလေးဖျည်း	( )

၁။ အောက်ပါဝါကျရှိ မွန်စကားလုံးများကို ဆီလျှော်အောင် ဖြည့်ပေးပါ။

၁။	ခ --- မ သ
၂။	ဒ ဗ --- သ
၃။	ဘ ဝ --- ထ
၄။	ထ ဗ န ---
၅။	--- ဝ ဗ ---

အခန်း (၃)

❖ ❖ ❖

ပျဉ်ပိုင်ကိုသွေ့
သရန့်ဖျည်းတွဲပက်ခြင်း

အထက်ပါ သခ်န်းစာများတွင် သရအကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပျည်းအကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ အတော်အတန် တင်ပြထားပြီးဖြစ်၍ အတန်တန် လောက်ထားခြင်းဖြင့် နားလည်ကြလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။ ထိုကြောင့် ယခုဆက်၍ ပျည်းနှင့် သရတိကို တွဲဖက်၍ ပေါင်းပြုရန်အတွက် သခ်န်းစာအသစ်တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ အမှန်တကယ်အားဖြင့် ပျည်းတို့သည် သရအကွဲရာနှင့် ယှဉ်၍ မပြနိုင်ဘဲ သရသက်တတိဖြင့်သာ ဖော်ပြရပါမည်။

ဤသခ်န်းစာတွင်လည်း မြန်မာပျည်းသရယှဉ်တွဲမှုကို ဦးစွာရှင်းပြပြီး ဂင်းနှင့်ယဉ်းနှင့် မွန်ပျည်းသရ တွဲဖက်မှုအကြောင်းကို ပြဆိုထားခြင်းဖြင့် ပိုမို၍ လွယ်ကူမည်ဟု ယူဆရပါသည်။

မြန်မာသင်ပုန်းကြီး ပျည်းသရယှဉ်ပြမှုကို အောက်ပါဖော်းတွင် ကြည့်နိုင်သည်။

	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁၂
သက်တ	-	၇	၈	၉	၁၁	၁၂	၁၃	၁၄	၁၅	၁၆	၁၇	၁၈
ကပျည်း	က	ကာ	ကို	ကီ	ကု	ကူ	ကူး	ကေ	ကဲ	ကော	ကော်	ကံ
ခပျည်း	ခ	ခါ	ခို	ခီ	ခု	ခူ	ခူး	ခေ	ခဲ	ခေါ်	ခေါ်း	ခံ
စပျည်း	စ	စာ	စို	စီ	စု	စူ	စူး	စေ	စဲ	စော်	စော်း	စံ

အထက်မြန်မာသင်ပုန်းကြီး ပျည်းသရယှဉ်တွဲမှုကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် အောက်တွင် မွန်ပျည်းသရယှဉ်နည်းများတို့ လွယ်ကူစွာလေ့လာနိုင်သည်။ ဤသို့ မလေ့လာမဲ့ ကြိုတင်၍ သိရှိထားရန်မှာ မွန်သရတို့၏ အသံထွက်များကို ပြီးခဲ့သောသခ်န်းစာတွင် လေ့လာခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ကောင်းမွန်စွာ မှတ်မိုက်မည်ဟု ယူဆပါသည်။ ဤတွင် မွန်ပျည်းနှင့် မွန်သရတို့၏ ယှဉ်တွဲသော အခါ ပိုမို၍ လွယ်ကူသွားမည်။ ဤနေရာတွင် ထပ်မံရှင်းပြရမည်မှာ အထက်ပါသခ်န်းစာ (၁) တွင် ဖော်ပြထားသော သရသံသည် အသံလေးပျည်းအတွက် သရသံများဖြစ်သည်။ ပို၍ မှတ်မိုက်ရန် အောက်ပါဖော်းဖြင့် ပြန်ပြထားပါသည်။

မြန်မာ အကြခံ မွန်ဝက္ခား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

၁ ၂ ၃ ၄ ၅ ၆ ၇ ၈ ၉ ၁၀ ၁၁ ၁၂ ၁၃
 သက်တ - ၅ ၆ ၇ ၈ ၉ ၁၀ ၁၁ ၁၂ ၁၃ ၁၄ ၁၅
 အသံလေး အဲ အဲ အီ အီ အု အု အေ အေ အေ အေ အေ အေ အေ
 (ယ) (မ) (က)

အထက်ပါ သရာသံလေးသည် ယခင်က ပြခိုထားပြီးသားဖြစ်သည်။ ဤနေရာ
 တွင် တချက်မှတ်ထားရန်မှာ ဤသရာသံများသည် အသံလေးပျည်းနှင့် ပေါင်းသောအခါ
 ထွက်ဆိုရမည့်အတံဖြစ်သည်ဟု မှတ်ဆိုထားရမည်။

ထိုကြောင့် အောက်ပါလေးကိုကြည့်ခြင်းဖြင့် သရာသံနှင့် အသံလေးပျည်းတို့၏
 ပေါင်းစပ်ခြုံကို လေ့လာနိုင်သည်။

သရာသံနှင့် အသံလေးပျည်း ယူဉ်တွဲမှု
 သက်တ - ၅ ၆ ၇ ၈ ၉ ၁၀ ၁၁ ၁၂ ၁၃ ၁၄ ၁၅
 အသံထွက် အဲ အဲ အီ အီ အု အု အေ အေ အေ အေ အေ အေ အေ
 (ယ) (မ) (က)

ဝပျည်း ၁ ၂ ၃ ၄ ၅ ၆ ၇ ၈ ၉ ၁၀ ၁၁ ၁၂ ၁၃ ၁၄ ၁၅
 အသံထွက် ၄ ၅ ၆ ၇ ၈ ၉ ၁၀ ၁၁ ၁၂ ၁၃ ၁၄ ၁၅ ၁၆ ၁၇
 (ယ) (မ) (က)

ငါပျည်း ၄ ၅ ၆ ၇ ၈ ၉ ၁၀ ၁၁ ၁၂ ၁၃ ၁၄ ၁၅ ၁၆ ၁၇ ၁၈
 အသံထွက် ၄ ၅ ၆ ၇ ၈ ၉ ၁၀ ၁၁ ၁၂ ၁၃ ၁၄ ၁၅ ၁၆ ၁၇ ၁၈
 (ယ) (မ) (က)

ညပျည်း ည ည ည ည ည ည ည ည ည ည ည ည ည ည ည ည ည
 အသံထွက် ည ည ည ည ည ည ည ည ည ည ည ည ည ည ည ည ည
 (ယ) (မ) (က)

နပ္ပည်း န န အ အ န န န န န န န န
 အသံထွက် န န အ အ န န န န န န န န
 (y) (မ) (ဂ)

အထက်ပါ ပေးထားသော အသံလေးပျည်းနှင့် သရတိ ပေါင်းစပ်ခြင်းသည် နမူနာမျှသာဖြစ်၍ ကျွန်ုတေသနအသံလေးပျည်းများကိုလည်း ဤအတိုင်းဆက်၍ လေ့လာနိုင်သည်။

၂။ အသံပေါ့ပျည်းနှင့်သရတိယဉ်တွဲခြင်း

ယခု သခိုန်းစာအသစ်အနေဖြင့် လေ့လာသူများ မှတ်သားရန် အချက်တချက်ကို တင်ပြပါမည်။ ငြင်းတို့မှာ အသံပေါ့ပျည်းနှင့် သရတိ ပေါင်းစပ်ရာတွင် ပေါင်းစပ်နိုင်ရန်အတွက် သရသံသည် တမျိုးတမည် ဖြစ်သွားမည်။ ထိုကြောင့် အသံပေါ့ပျည်းအတွက် ပေါင်းရန် သရသံတမျိုးကို ဤနေရာတွင် တင်ပြပါမည်။ ထိုကြောင့် စာရွှေသူများသည် ဤနေရာတွင် လေ့လာသူများမှ မြတ်စွာမျှကို အထက် တွင် ရှင်းပြထားပြီး ဖြစ်သည်။

၁။ အသံလေးပျည်းအတွက် သရသံတမျိုး

၂။ အသံပေါ့ပျည်းအတွက် သရသံတမျိုး ပေါင်းနှစ်မျိုးရှိမည်။

၁။ အသံလေးပျည်းအတွက် သရသံနှင့် အသံလေးပျည်းတို့၏ ယုံးတွဲမှုကို အထက် တွင် ရှင်းပြထားပြီး ဖြစ်သည်။

၂။ ယခုအသံပေါ့ပျည်းအတွက် သရသံတမျိုးကို ယခုမှ အဘယ်ကြောင့် ဖေါ်ပြရသန်းဆိုသော သရသံလာသည် ဦးဆုံးလာသည်ဖြစ်၍ ထိုသရသံကို ၂ မျိုးရှိသည်ဟု စစချင်း သင်ကြားလျှင် လေ့လာသူများနားရှုပ် မျက်စိရှုပ်ကုန်ကြမည်။ ထိုကြောင့် မြန်မာ့သင်ပုန်းကြီးသရနှင့် (၂) လုံးမျှ တူညီသော ဓမ္မန်သရအသံလေးပျည်းအစုကို သင်ကြားပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အကယ်၍ အသံပေါ့ပျည်းအတွက်ရော အသံလေးပျည်းအတွက်ရော သရအသံနှစ်မျိုးကို တပြုင်နက်တည်း သင်ကြားပါက စာသင်သားအဖို့ သင်သင်ခြင်း အခက်ခဲနှင့် တွေ့သဖြင့် တွေ့တွေ့ခြင်း ဆောက်နှင့်ထွေးသည့်ပမာ ဖြစ်သွားမည်။ လွယ်ကူရာမှ စသင်ပြီး

မြို့အခြေခံ မွန်ဝကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

နားလည်မှ တတ်မြောက်ရာသို့ရင်း တတ်မြောက်ခြင်းတွင် လွယ်ရာမှုချက်ရာသို့ ဆက်လက် သင်သွားရန် အတွက်ဖြစ်၏။

ထိုကြောင့် မွန်မာသရှုန်း အသံတူနည်းသော မွန်အသံပေါ့ဖျဉ်းသရသံကို ယခုမှ တင်ပြခြင်းဖြင့် အခြေခံရပြီးဖြစ်သဖြင့် ယခုသခ်န်းစာတွင် ပိုမိုလွယ်ကူမည်ဟု ယူဆရပါသည်။

ထိုပြင် ပိုမိုလွယ်ကူစေရန်အတွက် အသံလေးဖျဉ်းသရသံနှင့်ယူည်းဖြောင်းပါမည်။ အသံပေါ့ဖျဉ်းသရသံကို ယုံကြုံတိုးစွာဖော်ပြထားပါမည်။

အသံလေးနှင့် အသံပေါ့ဖျဉ်းတို့၏ သရသံယူည်းပြချက်

၁ ၂ ၃ ၄ ၅ ၆ ၇ ၈ ၉ ၉၀ ၁၀၀ ၁၂၂

သက်တ - ၂၅ ၁၀ ၁၁ ၁၂ ၁၃ ၁၄ ၁၅ ၁၆ ၁၇ ၁၈ ၁၉ ၁၀

အသံလေး အဲ အဲ အီ အီ အု အူ အေ အွာ အို အဲ အော် အဲ

(က) (ပ) (ဟ)

အသံပေါ့ အ၊ အား၊ အိုက်(အီ)၊ အိုင်း(အီ)၊ အောက်(အု)၊ အောင်း(အူ)၊ အေး၊ အွား၊ အောင်(အော်)၊ အောင်း(အေး)၊ အော်(မ)အား(ဟ).။

ထိုမှုဆက်၍ လေ့လာရန်အတွက် အသံပေါ့ဖျဉ်းများနှင့် သရသံများကိုဆက်၍ လေ့လာရန် အသံပေါ့ဖျဉ်းနှင့် သရသံတို့ ယုံ့တွဲပြချက်ကို အောက်ပါလယားများတွင် ကြည့်နိုင်သည်။

ဤတွင် မွန်သရနှင့် အသံလေးဖျဉ်းကိုင်း၊ မွန်သရနှင့် အသံပေါ့ဖျဉ်းကိုင်း ရှင်းပြထားပြီဖြစ်သည်။ မွန်စာနှင့် စကားကို ဆက်လက်လေ့လာနိုင်ရန်အတွက် ဝါဘာရများ၊ စကားလုံးများကို ကျက်မှတ်ရပါမည်။ ယခုဤသခ်န်းစာတွင် သရနှင့် ဖျဉ်းကို ပေါင်းစပ်သော ဝါဘာရများကိုသာ ပေးထားပါမည်။ ဝါဘာရပေးရာ၌လည်း အကွဲမြာတစ်လုံးမှနှစ်လုံး၊ ငါးမှသုံးငါးမှ ဝါကျွဲ့ဆိုမှုတို့ကို အဆင့်ဆင့် ပြဆိုထားပါသည်။ လေ့လာမှုကို ပိုမို လွယ်ကူ စေရန်အတွက် အကွဲရာစို့ဖြင့် ပေးထားပါသည်။ ဆက်လက် လေ့လာကျက်မှတ်ရန် ဖြစ်သည်။

သမန်	-	ရှိ	၁။	၂။	၃။	၄။	၅။	၆။	၇။	၈။	၉။	၁၀။
အသံပြောရ	၇	အေး	အိုက်	ဖို့ပါး	အခေါ်အောင်	အေး	အွေး	အောင်	အေး	အွေး	အောင်	အေး
အသံပြောရ	၈	အေး	(အို)	(အို)	(အို)	(အို)	(အေး)	(အေး)	(အေး)	(အေး)	(အေး)	(အေး)
တမျဉ်:	၉	က	ကို	ကို	ကဲ	ကေ	ကဲ	ကေ	ကဲ	ကေ	ကဲ	ကေ
အသံပြောရ	၁၀	ကား	လိုက်	လိုင်း	အောက်	အောင်	အေး	အောင်	အေး	အောင်	အေး	အေး
တမျဉ်:	၁၁	စ	မိ	မိ	မဲ	မဲ	မဲ	မဲ	မဲ	မဲ	မဲ	မဲ
အသံပြောရ	၁၂	ကျား	လိုက်	လိုင်း	အောက်	အောင်	အေး	အောင်	အေး	အောင်	အေး	အေး
တမျဉ်:	၁၃	က	ထိ	ထိ	ထဲ	ထဲ	ထဲ	ထဲ	ထဲ	ထဲ	ထဲ	ထဲ
အသံပြောရ	၁၄	က	ထား	ထိုက်	ထိုင်	အောက်	အောင်	အေး	ထား	အောင်	အေး	ထား
အသံပြောရ	၁၅	၁	ပါ	ပိုက်	ပိုင်း	(အိ)	(အိ)	(အိ)	(အေး)	(အေး)	(အေး)	(အေး)
အသံပြောရ	၁၆	၂	ပါး	လိုက်	လိုင်း	ပေါက်	ပေါင်	ပေး	ပွား	ပေါင်	ပေး	ပွား
၁၇	၃	ပါး	လိုက်	လိုင်း	ပေါက်	ပေါင်	ပေး	ပွား	ပေါင်	ပေး	ပွား	ပွား
၁၈	၄	ပါး	လိုက်	လိုင်း	ပေါက်	ပေါင်	ပေး	ပွား	ပေါင်	ပေး	ပွား	ပွား

မြန်မာ မျိုးစွာ မြန်မာ သင်တော်ကား

သင်တော်ကား (၁)

မြန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကာ	ကား	ရခဲရား မော်တော်ကား အရေးကိုစွဲ
ကု	ကောက် (အူ)	ကို့ အား
ကော	ကောင် (အော်)	အစ်ကို
က်	ကောင်း (အော်)	ပန်း
ကံ	ကော (မ)	ကံတရား၊ ကျည်ဆံ
ကား	ကား (ဟ)	(ဆံပင်) ရိတ်သည်
ခါ	ခါး	ဟင်းနှစ်ယ်
ခဲ	ခဲး	(ထမီ) စွဲနှင့်တောင်ဆွဲသည်
ဂို	ဂို	နာသည်
ဂူ	ဂူ	တောင်ယာ (ဖိုး) ရွာသည်
ဂူး	ဂူ (ဟ)	(စကား) ဆိုသည်
ယော	ဂေါ်	မှား ၌၊ တွင်း ဝယ်
ဒို	ဒို	(သန်း) ရွာသည်။
ဒုံး	ဒုံး (ဟ)	(ထင်း) ရွာသည်။
ဓာ	ဓား	ရှင်းသည်
ဓား	ဓား	သန်းကောင်း (နေ့) လှန်းသည် တန်းလူး (လ)
ဓား	ဓား (အော်)	ပြန်သည်၊ မြေး
ဓား	ဓား (မ)	စမ်းသပ်သည်
ဓား	ဓား (ဟ)	ဆန်းကျင်သည်
ဆီ	ဆီ	လှို့သည်

မြို့	အသံစွဲက်	မြန်မာ
ဆူ	ချောက် (အူ)	သစ်
ဆဲ	ဆွား	မြတ်
ဇီ	ဇူး	အဘိုးလေး
ဇီ	ဇူး	နားသည်
ညီ	ညီ	(အဆုံးသတ်စကားလုံး) ပါ၊ နဲ့သည်
ညူး	ညဲ့ (ဟ)	(ကိုယ့်ထက်ကြီး) သူ၊ သူ၏
တို့	တို့က်	မော်ကြီး
တို့	တို့င်	ဒီဂို
တူ	တောင် (အူ)	(မီး) လောင်သည်
တဲ့	တွဲး	လက်
တံ့	တော့ (မ)	အရှင်၊ အစ
ထဲ	ထွား	ထွန်းတုံး
ဒီ	ဒီ	(ဒူး) ပေါင်၊ ဒီ (ရေ့)
ထဲး	ထဲ (ဟ)	လင်ပန်း
နှဲ	နှဲ	(ကျောင်း) မှ
နှဲ	နှဲး	နည်းဝညာ
ပို	ပို့က် (အီ)	သုံးခု
ပူ	ပေါက် (အူ)	ပုတ်ပွဲသည်
ပူ	ပေါင်း (အူ)	ချိုးငှက်
ဖဲ့	ဖဲ့း	(ဓါး) ဝသည်
ဖော်	ဖော်း (အော်)	ပါးဖို့
ပီ	ပီ	အုတ်ရှစ်

မြန်မာ အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြေားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
မှ	ဗုံ	မြို့သာ
ဘာ	ဒဲ	ကျောင်း
ဘဲ	ဒ္ဓါ	ဘေးဥပါဒ်
ဟာ	ဓဲ	ဝပ်ဆွားသည်
မီ	မီ (အီ)	မိခင်
မူ	မူ	ဘာ၊ အဘယ်
ယဲ	ယွှံ	ဖျားနာသည်
ရဲ	ရွာ	မိတ်ဆွဲ (လယ်) သမား
ရော	ရား (အာ)	အမေးဝါကျအဆုံးသတ်စကား
ရဲး	ရဲ့ (မိ)	တောနယ်၊ နယ်
လော	လို	(အရာဝတ္ထု) လိမ့်သည်
လေး	လဲ (မိ)	ခင်သည်
ဝါ	ဝဲ	လယ်မြေ၊ အကြိမ်
ဝီ	ဝိ (အီ)	ဖူးရောင်သည်၊ သဖန်းသီး
သာ	ဝါး	ပေါ့သည်၊ သာသည်
သီ	စွဲင် (အီး)	အဒေါ်
ဟာ	ဟား	အမေးဝါကျအဆုံးသတ်စကား
ဟီ	ဟီး	များဆွားသည်
ဝါ	ဝါး	နှစ် (၂)
၁	ပေါ့ (အမ်း)	၅
၃:	ပုံး (ဟ)	ပြောင်းလဲသည်၊ လဲလှယ်သည်
အာ	အား	ဆွားသည်
အဲ	အ္ခား	ဘွှဲ့နိုင်

အ	အောင်	(ထူးသံ) ခင်စွား
အေး	အေး (ဟ)	ရှင်းလင်းသည်
မြဲ	မြဲး	အစ်မ

သခိန်းစာ

ကဏာ	ကနား	ယူဘွားသည်
ကလိ	ကလျိုက်	ရရှိသည်။ လွန်သည်
ကဝိ	ကဝိ	စာရေးသူ
ကသု	ကသောက်	လျှော်တက်
ကသာ	ကသောင်း	ငါးပြောက်
ကာလ	ကာလ	အချိန်
ကောယ	ကောင်းယောင်း (အော)	ယောက်စ
ကောဇ်	ကောင်းချွဲ (အော)	ကော်ဇာ
ခပီ	ခပ္ဗား	ဖရုံး
ခမီ	ခမ္ဗား	သံယာတော်
ခရု	ခရဲ့	အင်တုံး
ခရုး	ခရဲ့ (ဟ)	ဘီး
ဂကူး	ဂဲကောင်း	အမျိုး၊ အမျိုးအစား၊ လူမျိုး
ဂတာ	ဂဲထား	အောက်ခြေ
ဂတား	ဂဲတား (ဟ)	မိုးကြီး၊ ပြောင်းပြန်
ဂုံး	ဂဲဗား (ဟ)	ပါးရှိုက်သည်
ဂမီ	ဂဲဗီး	(အိုး) အဖူး
ဂိုု	ဂိုုတောက်	လ (ရာသီ)
ယောဇူး	ယောဂျီး	နားနေစဉ်

မြန်မာ အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အေသံထွက်	မြန်မာ
ငါးတား	ငါ (ဟ) တာ (ယ)	ရှင်းလင်းသည်
စုတိ	ကျွေးတိုက်	သေဆုံး
စေတီ	ကျေထွား	စေတီ
စာတဲ့	ကျု (ယ) တိုး	လက်ဖိုး
ဆဂ်	ချုဂ် (ဟ)	သို့သော်
ကျေး	/ရွှေတောက်	ကိုယ်၊ မိမိ၊ ကိုယ်တိုင်
ဇီ	ရွှေခီ	စာရေး
ဇုရီ	ရွှေရီ	စဉ်းအိုး
ဇာတီ	ရွှေတိုက်	ဇာတီ
ညီညာ	ညီည့်	အနည်းယယ်
ညီသာ	ညီစား	ညီညာသည်
ထက်း	ထကား (ဟ)	ကွဲသည်
ထမ်း	ထမော	(ဆင်) နှာမောင်း
ထဝ်	ထပ်	မသည်
ထဝေး	ထပါး (ဟ)	ပြသည်
ဒုဇ္ဂါး	ဒ္ဓချွှေး	(မိုး) ယိုသည်
ဒုယူး	ဒ္ဓယူး	တစတ်မိတ်
ဒုတ်	ဒ္ဓတောင်	မတ်တပ်ရပ်သည်
ဇေသ်	ဇေစ	ဇေသ
ဒုရား	ဒ္ဓ (ဟ) ရဲ (ဟ)	သင့်တော်သည်
နားခို	နာတီ	နာရီ
နားခုံး	နားတူး	ပိုတောက် (သစ်)
နဲကဲ	နဲကူ	နည်းလစ်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ပဋိ	ပဝါး	တံငါ
ပက်	ပကောင်း	ပန်း
ပသ	ပစ်	နှုသည်
ပသာ	ပစား	ပိသာ
ပူဇ္ဈ	ပေါင်းရွှေ	ပူဇော်သည်
ဖအဲ	ဖအောင်း	လျှောင်ဖြောင်သည်
မဂ် (ဗု)	မဲ့ဂုံး	ကြောင်
ပရု	ပဲရု	အသံမြှုပ်သည်
ဘာသာ	ဘဲစား	ဘာသာ
ရာသီ	ရယ်စွား	ရာသီ
ရဲရား	ရှုရား (ဟ)	အရပ်သား
ရ်	ရဲ့ဂဲ	ရှိသောသည်
လဇူ	လဲချွှေး	ဘိုးလေး
လိမ့	လိမောင်	လိမွှေ့
သကား	စဂုံး (ဟ)	(စကား) ပြောသည်
သက်	စကူး	နှံတေား
သက်	စဘဲး	သဘာဝ
သာဓု	စားဓု	သာဓု
သာသာ	စားစား	ပျောပျေား၊ ပါးပါး
သီလ	စွားလ	သီလ
သျီး	စော်း	ဘူးငွေး
အတော်	အတော် (ဟ)	သကြံန်
အပါ	အပါး	အဖော်

မြန်မာ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားအည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
အခါ	အခါ	အခါ၊ ကာလ
အမူ	အမူ	ဦးလေး
အသံ	အစုံ	အမိန့်
အာစာ	အာကျား	ဆရာ

သခ်န်းစာ ၃

စကားစုများကို သခ်န်းစာ (၃) အဖြစ် ပြထားသည်။ အထက်တွင် စကားလုံး ၁ လုံး၊ ၂ လုံးဖြင့် အမိပါယ်ရှိသော ဝေါဟာရများကို ပေါ်ပြထားပြီးဖြစ်၍ ယခုစကားစုများကို ပေါ်ပြထားသည်။ ဤစကားစုများကို ကျက်မှတ်ခြင်ဖြင့် မိမိအတွက် မွန်စကား လိုပွားလာမည်။

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကကပါ	တကပါး	ဝါးလိပ်ကြောက်
ကပုပါ	ကပေါက်ပေါက်	ဝါးပုပ်ပုပ်
ကအန္တ။	ကောင်အန္တ	ကန္တကြောပန်း
ဂိတ္ထ	ဂိတောက်တူ။	တန်ဗုံလ
ယောဇူး	ယောဇူးတောင်	နားနေစဉ်
ဂျာမဏီ	ဂျာမဏီ	ဂျာမဏီ
တို့ဟတီ	တို့တို့တွေး	သဲမြေ
ဒေဝတ်	ဒေဝတောင်	နတ်ဒေဝါ
ဖေသံ	ဖောင်ပစ္စား	သံမီးဖို့
မူပရော	မူပရော	ဘာလုပ်မလဲ
ရာအနာ	ရာအနာ	ဆုတောင်းသည်
ဝါသနာ	ဝါစနား	ဂုံသနာ
ဂိဝါဟ	ဂိုံဟ	အိမ်ထောင်ပြုသည်

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ပိပရာ	ပိပရား	မြစ်သည်
သာသနာ	စားစနား	သာသနာ
သာဓကာ	စားဓကား	သာဓရော်သည်

သခိန်းစာ ၄

အထက်ပါ ဝေါဟာရ (၁) လုံး (၂) လုံး (၃) လုံးပေါင်းတို့၏ အမိုးယူယ်ကို သိရှိ ပြီးနောက် တဆင့်တက်၍ (၃) လုံးထက်များသော စကားစုနှင့် ဝါကွဲများကို ထပ်မံတင်ပြုမည်။ ငှုံးတို့၏ အသုံးအနှံးနှင့် ဝေါဟာရဝါကွဲဖူးများကို လေ့လာပါ။

- ၁။ ကမီပိပသာ ညုံးကဏာဟာ။
ကပီးပိုင့်ပစား ညုံးကနားတာ။
ဝင်လတ်ငါးသုံးပိသာ သူယူသွားသလား။
- ၂။ က ကပါပုဂ္ဂ မူညဈးပရော။
ကကပါးပေါက်ပေါက် မူညဈးပရော။
ငါးလိပ်ကြောက်ပုပ်ပုပ် သူဘာလုပ်မလဲ။
- ၃။ ကာတိပိမ ကဏာဘာညီ။
ကားတို့ကိုပိုင့်မဲ့ ကနားဘဲညီ။
မြေကရားသုံးလုံး ကြောင်းသို့ယူသွားပါ။
- ၄။ တလာပသဲ ညုံးဟာ။
တလားပစ္စားညဲ့ဟာ။
သူ၏သံသေတွာလား။
- ၅။ နှုဂယား အမူအဝါဟာ။
နှုဂယဲ့ (ဟ) အမူအားပဲဟား။
နှုနက်မိုးလင်း ဦးလေးလယ်သို့သွားသလား။

၁၆ အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၆။ ကလောအဲ စအာနှဂယ်းရ။
ကလောင်ဗျူး တောင်းအားနှဂယ်းရ။
ကျွန်ုပ်၏ ဆွဲမျိုး မနက်ကပြန်သည်။
- ၇။ ကသု ဓာနာချူး ဟီအာရ။
ကစဲာက်ချူးနားတူး ဟီးအာရ။
ပတောက်သားလျှော်တက်မောသွားသည်။
- ၈။ ကော်ယဉ်းအာစာဘာဟာ။
ကောင်းယဲဉ်းအားကျားဘဲဟား။
သူ၏ယောက်ဖက္ဌာင်းဆရာလား။
- ၉။ ကော်မူဗုံး မူည်းပရော။
ကောင်းဂျူဗုံး မူည်းပရော။
ကော်ဇော်ဖြူဖြူး သူဘာလုပ်မလဲ။
- ၁၀။ ဂတားတိကတာဟာ။
ဂုံတား (ဟ) တို့က် ဂုံတားဟာ။
ကတာမြေကို လျှန်နေသလား။
- ၁၁။ ခရတိပိမ ထကားအာရ။
ခရဲ့တို့က်ပိုင့်မထကား (ဟ) အားရ။
မြေအိုင်တံ့သုံးလုံးကွဲသွားသည်။
- ၁၂။ ခမီဝါကြု စအာရ။
ခမိုင်းပါးဂျူးကောက် တောင်းအာရ။
သယာနှစ်ပါးကြွေသွားသည်။
- ၁၃။ ဂကူအဲ ဂကူရဲရဲးရ။
ဂဲကောင်းအျူး ဂဲကောင်းရဲရဲ့ (ဟ)ရ။
ကျွန်ုပ်၏အမျိုးသည် တောသားဖြစ်သည်။

- ၁၄။ ဂတာတဲ့အဲတူအာရ။
          ရဲတားတွဲဗျားအောင်းအားရ။
          ကျွန်ုပ်၏လက်ဖဝါး မီးလောင်သည်။
- ၁၅။ ဂတာစီ ဥာအာရ။
          ရဲတားပီးတားအားရ။
          မြစ်အောက်ခြေ တိမ်ကောသွားသည်။
- ၁၆။ ဂမိတိ ထကားအာရ။
          ရဲမိတ္ထိက် ထကား(ဟ) အားရ။
          မြစ်လောင်းဖုံး ကွဲသွားသည်။
- ၁၇။ ဂိတ္ထ ဂတ်ရ။
          ဂိတောက်တွဲဗျား ရဲတောင်းရ။
          တန်္တုံးလသည် ပူသည်။
- ၁၈။ င့်တားတိ အပါအဲည်။
          ငဲး(ဟ)တား(ဟ) တို့က်အပါး အျှေးညဲ့။
          ကျွန်ုပ်အဖော်လယ်ကို ရှင်းပေးပါ။
- ၁၉။ စားတဲ့အဲ ဂတ် အာရ။
          စား(ဟ) တွဲဗျားဂတောင်းအားရ။
          ကျွန်ုပ်၏လက်ဖမီးပူသွားသည်။
- ၂၀။ ဇုံးတို့ရို့ ထကားအာရ။
          ရဲ့ရုံးတို့က်ပို့င့် မထကား(ဟ) အားရ။
          မြေစဉ်အိုးကြီး သုံးလုံးကွဲသွားသည်။
- ၂၁။ အေတိည်း ရဲရားရ။
          ရာတို့က်ညိုးရဲရား(ဟ)ရ။
          သူ၏အတိရပ်ရွာကဖြစ်သည်။

၁၆၅ မျန်စကား မျန်စာ သင်ကားနည်း

၂၂။	တိပတ္တအပါအဲရ။ တိုက်ဗတ္တား အပါးအွှါးရ။ ကျွန်ုပ်အမေ၏ သံလင်ပန်းဖြစ်သည်။
၂၃။	ထားပသဲ မြွှေအဲရ။ ထား (ဟ) ပရဲ မြွှေအွှါးရ။ ကျွန်ုပ်အမေ၏ သံလင်ပန်းဖြစ်သည်။
၂၄။	ထဝဏာ ဂမိတီ မိအဲရ။ ထပါ (ဟ)နားရဲ့မိတိုက်မိအွှါးညီ။ ကျွန်ုပ်အမေ၏ မြေအိုးအဖူးကို မ ထွားပါ
၂၅။	ပသတိ ညားညီ။ ပစတိုက်ညဲညီ။ ညူကိုသတိပြုပါ။
၂၆။	ဖပသဲ မြွှေအဲဟာ။ ဖေါင်းပရဲး ပွားအွှါးဟာ။ ကျွန်ုပ်အစ်မေ၏ သံမိုးဖို့လား။
၂၇။	ဇဂုံး စကာသရ။ ပရုံးပရုံး ကျွန်ုပ်ကခေါင်းရာ။ ကြောင်ဖြူသည် ငါးခြာက်ကိုစားသည်။
၂၈။	မူပရောမိုး မူပရောမိုး ဘာလုပ်သလဲအမေ
၂၉။	ရှဂ ဘာသာ သာသနာညီ။ ရဲဂဲဘဲစား စားစနားညီ။ ဘာသာ သာသနာ ရှိသေပါ။

- ၃၀။ ရဲးဒေသည်း အလောရော။
 ရဲ (ဟ) ဒေးစည်းအလောရော။
 သူအရပ်ဒေသ ဘယ်မှားလဲ။
- ၃၁။ လအည်း စုတိကလိအာရာ။
 ထဲရဲ့ည်းကျွေတို့ကိုကျွေတို့ကိုအာရာ။
 သူ၏အဘိုးလေး သေဆုံးသွားပြီ။
- ၃၂။ ဝါသနာည်း မူရော။
 ဝိစနားည်းမူရော။
 သူ၏ဝါသနာဘာလဲ။
- ၃၃။ သာသနာ အဝတ်ဟာ။
 စားစနားအဝဝတောင်းဟား။
 နတ်ဒေဝါ သာသနာလား။
- ၃၄။ မွဲအဲ ပူဇော်အနှံရာ။
 ဗွားအျေးပေါင်းကျကောင်အနှံရာ။
 ကျွန်ုပ်၏အစ်မ တန်ကော်ပုန်းပူဇော်သည်။
- ၃၅။ အခါကာလဟိရာ။
 အခါးကားလဖို့ငြု့ရာ။
 ကာလသုံးပါးဖြစ်သည်။
- ၃၆။ အာစာကို စအာရာ။
 အားကျားကို ကျောင်းအာရာ။
 စာရေးဆရာ့ပြန်သွားသည်။
- ၃၇။ ဥတ္တု ဂတ် စလမ်းညီး။
 ဥတောင့်ဂဲတောင် ကျွန့်လမောင်းညီး။
 ပူအိုက်သော်တုတွင် လိမ္မာ်သီးစားပါ။

မြန်မာ အကြခံ မွန်စံကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

၃၈။ ဥတုရာသီ ပူဇ္ဈ စေတိဗုတီဟာ။
ဥတေသနရယ်စွား ပေါင်းရေ့ ကျေးတွားမဲတွားဟား။
သဲပုံစေတိ ပူဇော်သောရာသီလား။

စလေးကျင့်ခန်းများ - ၃

က။ အောက်ပါဂွက်လပ်များတွင် အသံလေးမျဉ်းနှင့် တွဲဖက်ရန်အတွက် သရေသံများကို
မွန်အောင်ထည့်ပေးပါ။

၁။

	၁	၂	၃	၄
သက်တ	-	၅	၇	၉
အသံလေးမျဉ်း				

အ၊ အဲ၊ အီ၊ အား၊

အိုင်း၊ အိုက်း (အီ)၊

အဲ၊ အီး၊

၂။

	၁	၆	၃	၈
သက်တ	-၅	-ၢ။	၆-	၇-
အသံလေးမျဉ်း				

အူ၊ အောက် (အုံ)၊ အေား၊ အုံ၊ အောင့် (အီ)၊ အေား အိုး၊ အုံ

၃။

	၉	၀၀	၀၁	၀၂
သက်တ	၆-၅	၄	၂	၁
အသံလေးမျဉ်း				

အေား (၅)၊ အဲ(ဟ)၊ အဲ (ယ)၊ အောင် (အော်)၊ အိုး၊ အော် (ယ)၊ အား (ဟ)၊
အဲ (ဟ))။

၁။ အောက်ပါကွက်လပ်များတွင် အသံပြောဖျဉ်းနှင့် တွဲဖက်ရန်အတွက် သရသံများကို
မှန်အောင်ထည့်ပေးပါ။

၀။

	၁	၂	၃	၄
သက်တ		၅	၆	၇
အသံပြောဖျဉ်း				

အဲ အဲ အီ အား အိုင် (အီ) အိုက် (အီ) အီ အီ။

၂။

	၁	၂	၃	၄
သက်တ	၅	၆	၇	၈
အသံပြောဖျဉ်း				

အူ အောက် (အူ) အေး အ္ခာ အောင် (အူ) အေး အို အူ။

၃။

	၉	၁၀	၁၁	၁၂
သက်တ	၉-၅	၁	၂	၃
အသံပြောဖျဉ်း				

အော (၅) အဲ (၇) အဲ (၁၁) အောင် (အော်) အို အောင် (၉) အား (၇) အဲ (၁၁)။

၄။ ရှုန်ကိုဝေါဟာရ ဗွဲမထောက်ကြိုက်ကို ဝါကျသွင်တံ့သို့။

အောက်ပါ ပေးထားသောတိကျတွင် သင့်လျော်မှန်ကန်သော ဝေါဟာရများကို ရွှေပေးပါ။

၁။ ခမီဝါကျေစအာ (၁၊ ဘာ၊ ၃) ရ။

၂။ တလာပသ (၁၊ အဲ၊ ၂) ညားကဏာဟာ။

၃။ အာစာမီဝကအာ (ဒရေးရာ၊ နှဂယာ၊ နေရတိ) ရ။

၄။ မိညားစုတိ (ကဏာ၊ ကာလ၊ ကလိ) အာရ။

၅။ ရူမ် (ဒေဝတ်၊ သာသနာ၊ သာဓရကာ) ဆူဟာ။

၆။ ဘရိတိပိမ (ထစ၊ ထကာ၊ ထစ်) အာရ။

၁။ အကြမ်း မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၁။ ခမီ (ဒတ်၊ ဒရ္စ၊ ပူဇ) ဂတအဲရ။
 ၂။ ကသုဆူ (နာခို၊ နာချူ၊ နံကဲ) ဟီအာရ။
 ၃။ အပါအဲ (ခတေးတိ၊ ခရေးတိ၊ ခရေးဆူ) ရ။
 ၄။ (ပူဇ၊ ရှုံ၊ ရာဒနာ) ဘာသုံး သာသနာမိမအွာညို။

၅။ ထပ်မပောင်ကို ဝါဟာရမအခ်းသွေ့သွေ့တော်ညို။

ဝါဟာရအကွဲရာများကိုထပ်ဖြည့် ပေးပါ။

- ၁။ ဂ - - အဲတူအာရ။
 ၂။ ပူဇစေ - တိ - - ညို။
 ၃။ ညးရဲရဲ - လောရော။
 ၄။ ကာ - ပိ - ညးက - ဟာ။
 ၅။ ဗ - စကာ - ပု - ရ။
 ၆။ - အဲပူဇက် - - ရ။
 ၇။ ညးဂ - အဲဝါရိ - ရ။
 ၈။ ယောဇူ - စလ - ညို။
 ၉။ ညးဂကူရဲရာ - - ဟာ။

၁။ လိုက်ပိုဒ်သွေ့သွေ့ ဗုတ္တာသုံးကိုညို။

အောက်ပါစာပိုဒ်ကိုနားလည်းအောင်ဖတ်ပါ။ ပြီးလျင်ပေးထားသောမေးခွန်းကိုဖြေပါ။

ခမီပိုဒော ကညာစာအာဘာရ။ မိမအဲအာဘာရ။ ညးပူဇက်အနာရ။ ခမီရာဒနာကာ မိမအဲရ။
 ရှုံဘာသာ သာသနာမိမအစာညို။ မိမအဲသာဓာကာပိုဝါရာ။ မိမအဲစာအာရ။

- ၁။ ခမီပိုဒောမူသပရော။
 ၂။ မိမအဲအာလောဇာရော။
 ၃။ မိမအဲပူဇမူရော။
 ၄။ ခမီမူပရော။
 ၅။ မူခမီရာဒနာရော။
 ၆။ မိမအဲ မူညားသပရော။

အစိုး (၆)

❖ ❖ ❖

(ကျက်) အဆွဲ (သို့မဟုတ်) ယူဉ်ဖျည်းများ

မြန်မာသင်ပုန်းကြီးတွင် အဆွဲရှိထဲတဲ့ မွန်သင်ပုန်းကြီးတွင်လည်း အဆွဲရှိထည်။
မြန်မာသင်ပုန်းကြီးတွင်အဆွဲနည်းပြီး မွန်သင်ပုန်းကြီးတွင် အဆွဲများသည်။ မြန်မာသင်ပုန်းကြီး
အဆွဲများမှာ -

စဉ်	ဆွဲပျည်း	သဏ္ဌာնာ
၁။	ယ ဆွဲ	ဤ
၂။	ရ ဆွဲ	၁
၃။	ဝ ဆွဲ	၁
၄။	ဟ ဆွဲ	၁
		လေးလုံးသာရှိပါသည်။

မွန်သင်ပုန်းကြီးတွင်မူ အဆွဲ (၁၁) လုံးရှိပါသည်

စဉ်	ဆွဲပျည်း	သဏ္ဌာնာ
၁။	၄	၅
၂။	၂	၂
၃။	၈	၂
၄။	၅	၂
၅။	၉	၂
၆။	၁	၂
၇။	၆	၂
၈။	၃	၂

မြတ်စွဲများနည်း
အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

၆။

၁၀။

၁၁။

၂၁။

ပုဂ္ဂနိုင်ရာ

၅။ ဤမြန်ဆွဲပျည်းတိုင်းသည် မွန်ပျည်း ရှုံးနှင့် အေးလုံးမဆွဲနိုင်ပါ။ ယူဆိုင်ရာ ဆွဲပျည်းနှင့်သာ ဆွဲနိုင်သည်။ ဆွဲသင့်သောပျည်းနှင့်သာ ဆွဲနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။

၁။ ဆွဲပျည်း ၄ သည်ပျည်း က ၁ ၃ ၁ ၈ ၁ သ ၁ အ ၁ ပျည်းတို့နှင့်သာဆွဲနိုင်သည်။

၂။ ဆွဲပျည်း ၈ သည် က ၁ ၈ ၁ ၉ ၁ ၂ ၁ ပ ၁ ပျည်းတို့နှင့်သာဆွဲနိုင်သည်။

၃။ ဆွဲပျည်း ၃ သည် က ၁ ၉ ၁ ၈ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ သ ၁ ပျည်းတို့နှင့်သာဆွဲနိုင်၏။

၄။ ဆွဲပျည်း ၅ သည် က ၁ ၉ ၁ ၈ ၁ ၂ ၁ ၁ ၁ ၁ ဆ ၁ ၈ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ထ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ယ ၁ ၁ သ ၁ ၁ ပျည်းတို့ နှင့်သာဆွဲနိုင်သည်။

၅။ ဆွဲပျည်း ၆ သည် က ၁ ၉ ၁ ၈ ၁ ၂ ၁ ၁ ၁ ၁ ဆ ၁ ၈ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ထ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ယ ၁ ၁ သ ၁ ၁ ပျည်းတို့ နှင့်သာဆွဲနိုင်သည်။

၆။ ဆွဲပျည်း ၇ သည် က ၁ ၉ ၁ ၈ ၁ ၂ ၁ ၁ ၁ ၁ ဆ ၁ ၈ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ထ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ယ ၁ ၁ သ ၁ ၁ ပျည်းတို့နှင့်သာဆွဲနိုင်သည်။

၇။ ဆွဲပျည်း ၈ သည် က ၁ ၉ ၁ ၈ ၁ ၂ ၁ ၁ ၁ ၁ ဆ ၁ ၈ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ထ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ယ ၁ ၁ သ ၁ ၁ ပျည်းတို့နှင့်သာဆွဲနိုင်သည်။

၈။ ဆွဲပျည်း ၉ သည် က ၁ ၉ ၁ ၈ ၁ ၂ ၁ ၁ ၁ ၁ ဆ ၁ ၈ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ထ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ယ ၁ ၁ သ ၁ ၁ ပျည်းတို့ နှင့်သာဆွဲနိုင်သည်။

၉။ ဆွဲပျည်း ၁၀ သည် က ၁ ၉ ၁ ၈ ၁ ၂ ၁ ၁ ၁ ၁ ဆ ၁ ၈ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ထ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ယ ၁ ၁ သ ၁ ၁ ပျည်းတို့ နှင့်သာဆွဲနိုင်သည်။

၁၀။ ဆွဲပျည်း ၁၁ သည် ည ၁ အ ၁ န ၁ မ ၁ ယ ၁ ရ ၁ လ ၁ ဝ ၁ သ ၁ ၉ ၁ ပျည်းတို့နှင့်ဆွဲနိုင်သည်။

၁၁။ ဆွဲပျည်း ၁၂ သည် က ၁ ၉ ၁ ၈ ၁ ၂ ၁ ၁ ၁ ၁ ထ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ၂ ၁ ယ ၁ ၁ ပျည်းတို့ နှင့်သာဆွဲနိုင်သည်။

ဆွဲဖျည်းနှင့်ယဉ်စား ဖျည်းတို့၏အဆုံးကြ

မွန်သင်ပုန်းကြီးတွင် ဖျည်းနှင့်ပတ်သက်၍ အသံလေးဖျည်း (၁၈) လုံးနှင့် အသံပေါ့ဖျည်း (၁၃) လုံးရှိသည်ကိုဖော်ပြုခြင်းဖြစ်သည်။ ဆွဲဖျည်းများသည် အသံပေါ့ဖျည်းလည်း ဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့ အသံလေးဖျည်းလည်းဖြစ်နိုင်သည်။

၁။ အသံလေးဆွဲဖျည်းများ - င့် ၁ လူ । နှင့် ၂ လူ । ယာ । ရှင် । လူ । ၀

၂။ အသံပေါ့ဆွဲဖျည်းများ - ၃၂ । ၂၇ । ၀

ထိုကြောင့်အသံလေးဆွဲဖျည်း (၈) လုံးရှိခြင်း အသံပေါ့ဆွဲဖျည်း (၃) လုံးရှိသည်။

ဤဆွဲဖျည်းတို့နှင့်ယဉ်ပြီးဆွဲသော ဆွဲခံပျည်းတို့၏ အသံထွက်သည် ဆွဲဖျည်းပေါ့တွင် မူမတည်ဘဲ အဆွဲခံရသောဖျည်း၏ မူလအသံပေါ့တွင်သာမူတည်၏။

ဆွဲဖျည်းသည် အသံပေါ့သည်ဖြစ်စေ အသံလေးသည်ဖြစ်စေ အဆွဲခံရသောပျည်းပေါ့တွင်မူမတည်သည်။ အသံပေါ့ဖျည်းဖြစ်လျှင် ဆွဲဖျည်းသည်လည်း အသံပေါ့ဖျည်းဖြစ်သွားသည်။ အဆွဲခံရသောဖျည်းသည် အသံလေးဖျည်းဖြစ်လျှင် ဆွဲဖျည်းသည်လည်း အသံလေးဖျည်းဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့်ဆွဲဖျည်းပေါ့တွင် မူမတည်ဘဲ အဆွဲခံပျည်းပေါ့တွင်သာ မူတည်သည်။

ထိုကြောင့် ဖျည်းသည် အသံပေါ့အုပ်စုတွင် ဖြစ်တိမ့် ဆွဲဖျည်းမှာလည်း အသံပေါ့ဖျည်းအုပ်စုအသံအတိုင်း လိုက်၍ ရွတ်ဆိုရသည်။ ထိုနည်းတူ ဖျည်းသည်အသံလေးအုပ်စုတွင် ဖြစ်တိမ့် ဆွဲဖျည်းမှာလည်း အသံလေးဖျည်းအုပ်စုအတိုင်း လိုက်၍ ရွတ်ဆိုရသည်။ ဆွဲဖျည်းပေါ့တွင် မူမတည်ပါ။

သို့သော် ချို့ယွင်းချက်တာခုအနေဖြင့် ဟ ဆွဲ (ပု) သည်အထက်ပါ ဥပဒေကဲ့သို့ ပလိုက်ပါ။ ၄၃း၏ မူရင်အသနှင့်ရော၍ ထွက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤ ဟ ဆွဲကို ချို့ယွင်းချက်အနေဖြင့် မှတ်ထားရမည်။

ပိုမို၍ လွှာယ်ကူစေရန် ဆွဲဖျည်းအလိုက် ၄၃းတို့၏ အသံထွက်ကိုပါ ဗုံးတွဲဖော်ပြုအပ်ပါသည်။

မြန်မာစာတွင် မျန်စကား မျန်စာ သင်ကြားနည်း

၁။ ငါ စွဲမျည်း

စဉ်	ဆွဲနိုင်သောပျည်းနှင့် သက်တများ	ရေးသားပုံ	အသံထွက်
၁။	က + ဦ	ကူ	တဝ
၂။	ဥ + ဦ	ဦဗ	ဝဝ
၃။	ဥ + ဦ	ဦ္မ	ဗုံး
၄။	မ + ဦ	မူ	မုံး
၅။	က + ဦ	ကူ	လူံး
၆။	သ + ဦ	သူ	ဝဝ

၂။ ည စွဲမျည်း

စဉ်	ဆွဲနိုင်သောပျည်းနှင့် သက်တများ	ရေးသားပုံ	အသံထွက်
၁။	က + ေ	ကူး	ကည်
၂။	ဥ + ေ	ဦး	ရုံး
၃။	ဒ + ေ	ဒူး	ဒည်
၄။	ဥ + ေ	ဦး	ပည်

၃။ ခ စွဲမျည်း

စဉ်	ဆွဲနိုင်သောပျည်းနှင့် သက်တများ	ရေးသားပုံ	အသံထွက်
၁။	က + ာ	ကူ	တတ
၂။	ခ + ာ	ခူး	ဓာတ်
၃။	ဥ + ာ	ဦး	ဝဝ

၃၁ မ စွဲအည်း

	ဆွဲနိုင်သောဖျည်းနှင့် သက်တမ္ား	ရေးသားပုံ	အသံထွက်
၀။	က + ဤ	ကဤ	ကနှု
၂။	ခ + ဤ	ခဤ	ခနှု
၃။	ဥ + ဤ	ဥဤ	ဦးနှု
၄။	ဦ + ဤ	ဦဤ	ဤျုနှု
၅။	ဆ + ဤ	ဆဤ	ဆျုနှု
၆။	ဗ + ဤ	ဗဤ	ဂျုနှု
၇။	တ + ဤ	တဤ	တနှု
၈။	ဝ + ဤ	ဝဤ	ဝနှု
၉။	ဒ + ဤ	ဒဤ	ဒေါ်နှု
၁။	ဗ + ဤ	ဗဤ	ဗော်နှု
၁။	ဦ + ဤ	ဦဤ	ဦးနှု
၁။	ဆ + ဤ	ဆဤ	ဆော်နှု
၁။	ဗ + ဤ	ဗဤ	ဂော်နှု
၁။	တ + ဤ	တဤ	တော်နှု
၁။	ဝ + ဤ	ဝဤ	ဝော်နှု
၁။	ဒ + ဤ	ဒဤ	ဒော်နှု
၁။	ဗ + ဤ	ဗဤ	ဗော်နှု
၁။	ဦ + ဤ	ဦဤ	ဦးနှု
၁။	ဆ + ဤ	ဆဤ	ဆော်နှု

၅။ မ စွဲအည်း

	ဆွဲနိုင်သောဖျည်းနှင့် သက်တမ္ား	ရေးသားပုံ	အသံထွက်
၁	က + ေ	ကေ	ကမှ
၂	ခ + ေ	ခေ	ခမှ

မြန်မာ အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

ပို့	ဆွဲနိုင်သောပျည်းနှင့် သက်တများ	ရေးသားပုံ	အသံထွက်
၁။	ဦ + ္မ	ဒ	ရုမ
၂။	ဒ + ္မ	ဓ	ကျမ
၃။	ဒ + ္ဒ	ဇ	လျူမဲ
၄။	ထ + ္မ	ထဲ	တမ
၅။	ထ + ္ဒ	ထိ	ထမ
၆။	ဒ + ္ဒ	ဇ	ဒဲမဲ
၇။	ထ + ္ဒ	ဟဲ	ဟဲမဲ
၈။	ထ + ္ဒ	လဲ	လဲမဲ

၆။ ယ ဆွဲပျည်း

ပို့	ဆွဲနိုင်သောပျည်းနှင့် သက်တများ	ရေးသားပုံ	အသံထွက်
၁။	ထ + ္ဌ	ဈ	ဈ
၂။	ဒ + ္ဌ	ချ	ချ
၃။	ဦ + ္ဌ	ဂျ	ဂျ
၄။	ဒ + ္ဌ	ဒ္ဒဲ	ဒဲယဲ
၅။	ဦ + ္ဌ	ဈ	ဈ
၆။	ဒ + ္ဌ	ဒ္ဒဲ	ဒဲယဲ
၇။	ထ + ္ဌ	လျဲ	လဲယဲ
၈။	ထ + ္ဌ	ဈဲ	စယ

၇။ ရ အွဲဖျည်း

ဆွဲနိုင်သောဖျည်းနှင့်	ရေးသားပုံ	ဘယ်ထွက်
သက်တမ္ား		
က + ဃ	က	က
ခ + ဃ	ခ	ခ
ဃ + ဃ	အ	အ
ဃ + ဃ	အ	အ
ဃ + ဃ	အ	အ
ဃ + ဃ	အ	အ
ဃ + ဃ	အ	အ
ဃ + ဃ	အ	အ
ဃ + ဃ	အ	အ
ဃ + ဃ	အ	အ
ဃ + ဃ	အ	အ
ဃ + ဃ	အ	အ

၈။ လ အွဲဖျည်း

ဆွဲနိုင်သောဖျည်းနှင့်	ရေးသားပုံ	ဘယ်ထွက်
သက်တမ္ား		
က + ဇ	က	ကလ
ခ + ဇ	ခ	ခလ
ဃ + ဇ	ဒ	ဂုဏ်
ဃ + ဇ	ဒ	ဂုလ
ဃ + ဇ	ဒ	ဂုလ

မြန်မာ အုပ္ပရိခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

၆။	ထ + ဇ	ထ္ထား	ထလ
၇။	ဝ + ဇ	ဝ္ဒား	ဝလ
၈။	ဒ + ဇ	ဒ္ဒား	ဒလ
၉။	ဝ + ဇ	ဝ္ဒား	ဝလ
၁၀။	ဓ + ဇ	ဓား	ဓလ
၁၁။	ဇ + သ	ဇူး	ဇလ

၉၁ ဝ ဆွဲအုပ္ပရိ

စဉ်	ဆွဲနိုင်သောပျည်းနှင့် သတေတများ	ရေးသားပုံ	အသုတ်
၁။	ထ + ခ	ထ္ခား	ထဲ
၂။	ခ + ခ	ခ္ခား	ခဲ့
၃။	ဝ + ခ	ဝ္ခား	ဝဲ
၄။	ဓ + ခ	ဓား	ဓေဝ
၅။	ဝ + ခ	ဝ္ခား	ဝဲခဲ့ (ဝ) ခဲ့
၆။	ထ + ခ	ထ္ခား	ထဲဝ
၇။	ဝ + ခ	ဝ္ခား	ဝဲဝ
၈။	ဇ + ခ	ဇူး	ဇဲဝ

၁၀။ ဟ ဆွဲဖျည်း

၁။	ဆွဲနိုင်သာဖျည်းနှင့်	ရေးသားပုံ	အသံထွက်
	သက်တများ		
၃။	ည + ရ	ဉ်	ဉ်
၂။	ဏ + ရ	ဏူ	ဏူ
၁။	မ + ရ	မု	မု
၄။	လ + ရ	လူ	လူ

၁၁။ ဒီ ဆွဲဖျည်း

၁။	ဆွဲနိုင်သာဖျည်းနှင့်	ရေးသားပုံ	အသံထွက်
	သက်တများ		
၃။	က + ခ	က္ခ	က္ခ
၂။	ခ + ခ	ခ္ခ	ခ္ခ
၁။	ထ + ခ	ထ္ခ	ထ္ခ

မှတ်ချက်။ ၂ ဆွဲဖျည်း ၁ သည်အသံလေးဖျည်းနှင့် ဆွဲရန်ပျည်းမျိုးချေ။

 အခြေခံ မျန်စကား မျန်စာ သင်ကားနည်း

(c) $\frac{d}{dx} \left(\frac{dy}{dx} \right) = \frac{d^2y}{dx^2}$

၁၁။ အခြေခံ မျန်စကား မျန်စာ သင်ကားနည်း

(Séances)

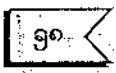
(କ୍ରମିକ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ପରିବହଣ)	ଯ	=	ସଂଖ୍ୟାତମିତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ପରିବହଣ	(କ୍ରମିକ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ପରିବହଣ)
(୧)	ସଂଖ୍ୟାତମିତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ପରିବହଣ	+	ସଂଖ୍ୟାତମିତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ପରିବହଣ	(୧)
(୨)	ସଂଖ୍ୟାତମିତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ପରିବହଣ	-	ସଂଖ୍ୟାତମିତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ପରିବହଣ	(୨)
(୩)	ସଂଖ୍ୟାତମିତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ପରିବହଣ	*	ସଂଖ୍ୟାତମିତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ପରିବହଣ	(୩)
(୪)	ସଂଖ୍ୟାତମିତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ପରିବହଣ	/	ସଂଖ୍ୟାତମିତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ପରିବହଣ	(୪)

8

(८) अस्ति तद्वाया निरुपेण विद्यते विद्यते विद्यते विद्यते
 (९) अस्ति तद्वाया निरुपेण विद्यते विद्यते विद्यते विद्यते
 (१०) अस्ति तद्वाया निरुपेण विद्यते विद्यते विद्यते विद्यते

၁၀၃

ಇಲ್ಲವ ಸಾರು ಕುಣಿತ ಶಾಸನ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಾರು ಕುಣಿತ ಶಾಸನ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

|| ಅಂತರಾಲದಲ್ಲಿ ಕುಶಿಂದ್ವಿಷಿತ್ವಿಂಬಂತಾಂ ತ್ವಾ ಽಜ್ಞಿಂಧಿ ಇತಿಭಾಂತಾಂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಂ - ಫಲಾದಿನ

(c) (e) (ee) (ee) (ee) (ee) (ee) (ee)
 ಪ್ರಿಯ ಶ್ರೀಗಂತಾ ಶ್ರೀಗಂತಾ ಪ್ರಿಯ ಗಂತಾ ಶ್ರೀಗಂತಾ ಪ್ರಿಯ ಪ್ರಿಯ ಪ್ರಿಯ ಪ್ರಿಯ
 ಹಿಂದಿನ ಹಿಂದಿನ ಹಿಂದಿನ ಹಿಂದಿನ ಹಿಂದಿನ ಹಿಂದಿನ ಹಿಂದಿನ ಹಿಂದಿನ ಹಿಂದಿನ
 (ಜ್ಞಾನಿಂಬಂತಾಂ) ಹಿಂದಿನ ಹಿಂದಿನ ಹಿಂದಿನ ಹಿಂದಿನ ಹಿಂದಿನ ಹಿಂದಿನ ಹಿಂದಿನ
 + ೩

(ಜ್ಞಾನಿಂಬಂತಾಂ)

(c) (e) (ee) (ee) (ee) (ee) (ee)
 ಶ್ರೀಗಂತಾ ಶ್ರೀಗಂತಾ ಶ್ರೀಗಂತಾ ಶ್ರೀಗಂತಾ ಶ್ರೀಗಂತಾ ಶ್ರೀಗಂತಾ ಶ್ರೀಗಂತಾ
 ಶ್ರೀಗಂತಾ ಶ್ರೀಗಂತಾ ಶ್ರೀಗಂತಾ ಶ್ರೀಗಂತಾ ಶ್ರೀಗಂತಾ ಶ್ರೀಗಂತಾ ಶ್ರೀಗಂತಾ
 ಶ್ರೀಗಂತಾ (ಜ್ಞಾನಿಂಬಂತಾಂ) ಹಿಂದಿನ ಹಿಂದಿನ ಹಿಂದಿನ ಹಿಂದಿನ ಹಿಂದಿನ
 + ೩

(ಜ್ಞಾನಿಂಬಂತಾಂ)

(c) (e) (ee) (ee) (ee) (ee) (ee)
 ಶ್ರೀಗಂತಾ ಶ್ರೀಗಂತಾ ಶ್ರೀಗಂತಾ ಶ್ರೀಗಂತಾ ಶ್ರೀಗಂತಾ ಶ್ರೀಗಂತಾ ಶ್ರೀಗಂತಾ
 ಶ್ರೀಗಂತಾ ಶ್ರೀಗಂತಾ ಶ್ರೀಗಂತಾ ಶ್ರೀಗಂತಾ ಶ್ರೀಗಂತಾ ಶ್ರೀಗಂತಾ ಶ್ರೀಗಂತಾ
 ಶ್ರೀಗಂತಾ (ಜ್ಞಾನಿಂಬಂತಾಂ) ಹಿಂದಿನ ಹಿಂದಿನ ಹಿಂದಿನ ಹಿಂದಿನ ಹಿಂದಿನ
 + ೦

၁၅ အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

အထက်ပါပေးထားသော ပယားများသည် ဆွဲဖျဉ်းအားလုံးကို တစ်လုံးစီ အသံလေး ဖူည်းစုနှင့်သော်ရင် အသံပေါ့ဖျဉ်းစုနှင့်သော်ရင် ယျဉ်တွဲ၍ ဖေါ်ပြခဲ့ဖြစ်ဖြစ်သည်။ ဤဖေါ်ပြခဲက် များသည် ဥပမာအနေဖြင့်သာ ဖေါ်ပြခိုင်းဖြစ်သည်။ ကျို့သောပျဉ်းများကို ယျဉ်တွဲပြီး တစ်လုံးမကျို့ လေ့ကျင့်ပေးခြင်းဖြင့် အဆွဲနှင့် ပတ်သက်သော မွန်စာပေကို ကောင်းမွန်စွာ တတ်မြောက်မည် ဖြစ်သည်။

အထက်ပါ ဥပမာများကို ကြည့်ရှုလေ့လာပြီး အတန်တန်လေ့ကျင့်ပေးပြီးနောက် ပိုမို အတွက် မွန်ဝါဟာရများ ပွားများစေရန် သင်ကြားခဲ့ပြီး သခ်န်းစာများနှင့်သာ သက်ဆိုင်သည့် အဆွဲများဆိုင်ရာ ဝါဟာရများကို ကျက်မှတ်ခြင်းဖြင့် ပိုမိုအတွက် မွန်ဝါဟာရများ တိုးပွား နိုင်သည်။

အောက်တွင် အဆွဲဖျဉ်းတစ်လုံးနှင့် ပတ်သက်သောဝါဟာရကိုရင်း အဆွဲဖျဉ်း နှစ်လုံးတွဲ သုံးလုံးတွဲ ဝါဟာရများကိုရင်း ပေးထားမည်။ နောက်ဝါကျဖွဲ့ပုံကို သခ်န်းစာအဖြစ် ပေးထားမည်။ ဤသခ်န်းစာများ ပိုင်နိုင်အောင် လေ့ကျင့်ကျက်မှတ်ခြင်းဖြင့် အဆွဲနှင့် ပတ်သက်သော မွန်ဝါဟာရများကို ပိုင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

မွန်စာတွင် ထူးခြားမှုတစ်ခုမှာ အထက်ပါ ဆွဲဖျဉ်း (၁၁) လုံးတို့ကို ဆွဲသောအခါ အချို့လက္ခဏာသက်တ ပြောင်းသွားသည်လည်း ရှိသက္ကာ လက္ခဏာသက်တ မပြောင်းလဲ သည်လည်း ရှိသည်။ ပြောင်းလဲသည်က များသည်။ ဤဆွဲဖျဉ်း (၁၁) လုံးအပြင် မွန်စာတွင် ပျဉ်းချင်းထပ်၍လည်း သုံးသည့် စကားလုံးများ ရှိသည်။ ရင်းတို့မှာ -

၁။ ဥပမာ ၁ ပျဉ်းသည် ပျဉ်းထပ်သုံးစွဲရှု၍ အောက်ခံပျဉ်းဖြစ်သည်ကများသည်။

လူ	လဲပ	ပပြုလုပ်နှင့်
သွေ	စပ	ပြုလုပ်သည်

၂။ ဥပမာ ၂ ပျဉ်းသည် ပျဉ်းထပ်သုံးစွဲသောအခါ အောက်ခံပျဉ်းဖြစ်သည်။

လူ	ပကောင်း	ပန်းး
----	---------	-------

၃။ ဥပမာ ၈ ဖျည်းသည် ဖျည်းချင်းထပ်သုံးစွဲသောအခါ အောက်ခံဖြစ်သည်။

အ	ပုဂ္ဂိုလ်	ကြောင်
မူး	မူးကူး (ဘ)	လျှင်

၄။ ဥပမာ ၉ ဖျည်းသည် ဖျည်းချင်းထပ်သုံးစွဲသောအခါ အောက်ခံဖျည်းဖြစ်သည်။

ဇူး	လုံတောင်း (အူ)	အပေါ်မှာ
-----	----------------	----------

၅။ ဥပမာ ၁၀ ဖျည်းသည် ဖျည်းချင်းထပ်သုံးစွဲသောအခါ အောက်ခံဖျည်းဖြစ်သည်။

ဖူး	ပူကျား	စဉ်းစားသည်
-----	--------	------------

၆။ ဥပမာ ၁၁ ဖျည်းသည် ဖျည်းချင်းထပ်သုံးစွဲသောအခါ အောက်ခံဖျည်းဖြစ်သည်။

ဖူး	ပူရဲ့	ပသသည်
-----	-------	-------

၇။ ဥပမာ ၁၂ ဖျည်းသည် ဖျည်းချင်းထပ်သုံးစွဲသောအခါ အောက်ခံဖျည်းဖြစ်သည်။

ဖူး	ပူဒီ	(နွား) တိုက်သည်
-----	------	-----------------

သခိန်းမာ (၁)

အန်	အသုတ္တက်	မြန်မာ
ဇူး	ကည်	(ဘုန်းကြီး) ကြွေလာသည်
ဇူး	ကတာ	အထွာ
ကုံး	ကတာ	(ရေ) တိုင်သည်
ကုံး	ကနား	ပလျှပ်ကနား
ကို	ကနိုက်	ကြော
ကို	ကနိုင်း	ကြော်ပြင်
ကုံး	ကနောက် (အု)	ခရီ

မြန်မာ အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မြန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကု	ကနောင် (အော)	ခြင်ထောင်
တုံး	တနား (ဟ)	အရွက်
ကူး	ကမ	ပိုးကောင်
ကုာ	ကမား	ရေတန် အမွာ
တို့	ကမို့င် (အီ)	(အိမ်)မိုးသည် အမို့
တုံး	တမား (ဟ)	ထွန်းလင်းသည်
ကျု	ကျု	နှဲသည်
ကျား	ကျား	လေ
ကြို	ကရွား (အီ)	ပါးသော
ကြုံ	ကရော	(ကြော) ခိုင်းသည်
ကြုံ	ကရော (မ)	ဆီးသည်
ကူး	ကလ	ကျား
ကုား	ကလား	အရင် ဦးစွာ
တို့	ကရိုက် (အီ)	ညစ်ပေသည်
တုံး	ကလော (မ)	တရာ ကျွတ် စပါးကြီးမြွှေ
ကုံး	ကလား (ဟ)	ရှင်းလင်းသည် ပီသသည်
ကွဲ	ကွဲ	ပုံသော
ကွိုး	ကွိုး	လှည်း
ကွုံး	ကွား (ဟ)	တပည်
ကွဲ့	ကပေါင် (ယ)	ပလှုပ်ကျင်း
ခါ	ခနား	(အိမ်အမို့) နိမ့်သည် (အည်း) ကြော်သည်

အသံထွက်	မြန်မာ
ခန္ဓာ	မျန်ဟင်းခါး၊ ပြည်သည်
ချို့	လှုပ်သည်၊ ရွှေသည်
ချူး	ရေးသည်၊ (လျော့) ထိုးဝါး
ချဲ့	(ခါး) သွေးသည်
ချီး	မြက်
ချောင်း (အော)	ကျိုန်ဆဲသည်၊ ခါချုပ်
ချား (ဟ)	မီးသွေး
ချား	မကြာဖို့
ချုံ (ဗ)	ခြုံ
ချား (ဟ)	(ကြက်) ယက်သည်
ခုနိ	ခေါင်းအံး
ခုနဲ့ (ယာ)	ဝမ်း
ခုံ	အဆိပ်
ချုံ (ဟ)	(အဆိပ်) ပြောွားသည်
ခြဲ	(ကြက်) တွန်သည်
ခြဲ့ရဲ့ (ဟ)	(ဘီး) မီးသည်
ဂလု	မောင်သည်၊ (မြက်) ထူသည်
ဂလု (ယ)	နွား
ဂွဲ	ရှုက်သည်
ဂို	ပင်လယ်လို့
ဂို့	ထုပ်ပိုးသည်
ဂု	အစာ

မြန်မာ အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်တော်းနည်း

မြန်မာ	အသံထွက်	မြန်မာ
နား	ကျွန်း (ဟ)	အစား ကိုယ်စား
ဒ္ဓ	ကျွမ	ပိုးမွား
ဒီ	ကျွမိုင်း (အီး)	ဖျော်သည်
ဒို့	ဂျွဲ့	နားနေရာ
ဒေး	ဂျွဲန်း (ဟ)	အောင်မြှင်သော
ဒီး	ဂျွဲ့လူ	ညောင်ပင်
ဒီ	ဂျွဲ့ရွဲ	(အသုတေ) အလောင်းကောင်
ဒီး	ဂျွဲ့ရှယ်	ပိတ်ဆွေ
ညာ	ညာ	ညာတာသည်
တု	ထာ	ဒုးလေး
တဲ့	ထာ့	နေ့ နေ့့ နေ့လယ်
တဲ့	ထနော (မ)	အပင်
တဲး	ထနား (ဟ)	အရှက်
တဲး	ထမား (ဟ)	ထွန်းလင်းသည်
တူး	ထရော် (အျေး)	လောက်ကောင်
တဲ့	ထရဲ	မြင့်မြှတ်
တဲ့	ထရော	ခနီး
တဲ့	ထရား (ဟ)	ဖြန့်ချီသည် ဖြန့်သည်
တူ	ထရာ	အရှင်သင်
တို့ (တို့လ)	ထို့င်လ	(သံယာ) အရှင်မြတ်
တူ	ထဟေား (အေား)	နှုတ်သီး နှုံးမောင်း
တူ	ထယ်	မသည်

မြန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ချို့	ခဲ့	ကြောင့်
ဂု	ပေ	ပေ (ရွှေ)
ဂျိ	ပဝါး	တံငါ
နှိ	ပတ္တား	မူား၍၌ တွင် ၁၀၍။ အတွင်း
ဂူး	ပတား (ဟ)	(ဖွေး) သင်းသည်
နှဲ	ပနောင်း (အော)	သံပုရာ
ချူး	ချူး	ပျူလူမျိုး
ပြီ	ပရေး	ပြောသည်
ပြို	ပရွား	အမျိုးသမီး သူ့ဝယ်ချင်း
ဒဲ	ပလား (ဟ)	ခင်းသည်။ ဖြန့်သည်
ဒဲ့	ပဝါး	ပြုသည်
များ	ဖျား	စျေးဆိတ်
ရှား	ဖွဲ့ရောင်း	ယူသွားသည်
ဇူး	ဖွဲ့ဗုံး	လယ်တော့ ၁ လယ်မြေ
ဇူး	ပွဲနဲ့ (ဟ)	ပုံဏ္ဏား ပရောဟိုတ်
ဇူး	ပွဲဗုံး	ပမာ ။ ပြန်မာ
အိုး	အိုး	အပြစ်တင်သည်
အူ	အူ	အိုးသည်
အဲ	အဲရှု	အသံပြည်သည်
အဲ	အဲရှု	ပိုးရွာသည် ။ ပိုး
အဲ	မြှုတ် (ယာ)	အမျိုးသမီး ။ မိန်းမ
အဲ	မြှုလွှဲ	ပုလဲ

အကြမ်းမွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

ခွဲ့	အသံထွက်	မြန်မာ
ဗုံး	ပဲလဲ (ဘ)	လွတ်သည် । ပျောက်သည်
ဗ္ဗဲ့	ဗွား	မားစွာ (လျင်မြန်စွာ)
ဗူး။	ပုဇ္ဇာ	မူးသည်
မူး	မူးင့် (ဘ)	အပြင်မှာ । တပါး
မူး	မန့် (ဘ)	သင်
မွဲ	မွာ	တစ်ခု । တစ်ကောင် । တစ်ယောက်
မှာ	မှား	ကြီးသော । မှားသည် ကျယ်သော (သမုဒ္ဓရာ)
မြေ	မရဲ့	ခါး
မြို့	မရို့	မဇ္ဈား
ယူ။	ယမူ	နာမည်
ယူ။	လွှဲင့်	တိတ်ဆိတ်သော । ပျင်းသော
ယူ။	လွှဲဌူး	(နွား) တရှည်း
ယုံ	လွှဲင့်	နှုပ်း
ယွဲ	လွှဲဌူး	မူဘိုး
ယျေး	လွှဲယား (ဘ)	အလင်းရောင် । ရောင်ခြည်
ယျို့	လွှဲဝီ	လွှဲလိုက်သည်
ယူး	ယူး	အင်းအိုင်
ယူး	လွှား	ကျယ်သည်
သူး	စဝါး	သက်နှုံး
သီး	ဟိုက် (အီ)	အိမ်

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
အူ	ဟောက် (အူ)	ဆန်
သူ	စန်	ရှန်သူ
သူ့	စနား	ထိုင်ခင်း
သူ့	စမား	(လယ်) သမား
သူ့	စပေါင်း	အနဲ့
သူ့	စမား (ဟ)	သက်သက်
သူ	စလေ	အရွှေက်
သူ	စဝ်	ဟင်း
သူ့	စဝါး	ကြာပင်
သူ့	ရှိုး (ဟ)	ဖိုက်

သခိန်းဓာ (၂)

ကမျှ	ကမျှ	အုပ္ပါယ်ပေးသည်
ကမြီး	ကမရား (ဟ)	အကျယ်ချွဲသည်
ကယျိုး	ကယီး	စိန္တာသည်၊ စွပ်စိုးသည်
ကယျု	ကယောင်း	(ယက္ခနိုး) နှပ်
ကောဇူး	ကောင်းဂဲလူ	အစ်ကိုကြော်
ကွာယား	ကနားယား (ဟ)	မဏ္ဍာပ်
ကြိုး	ကရော (မ) ကရ	ဆီးဝါးသည်
ကုလွှာ	ကလယာ	တောကြောင်
ကုံးဖူး	ကလား(ဟ)ဖူး(ဟ)	ရှင်းလင်းယားသည်
ကွားဘာ	ကွား (ဟ) ဖဲ့	ကျောင်းယား

မြန်မာ အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကားနည်း

မြန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ခုံသီ	ခတောင်စွား	ဝါခေါင် (လ)
ဂူးတိ	ဂူးလဲ (ဟ) တိုက်	ကမ္မာအနှံ
နစ်	ကျွန်ကျင့် (ယ)	စားစရာ
တဲ့၏	တွဲးဂူးလဲ	မိုးချုပ်သည်
တဲ့ယံး	တွဲးယဲ (ယ)	မန်က်ဖန်
တဲ့သီ	တွဲးစိုင်း (အီ)	ဉာပ်နဲ့
တဲ့အံ့ဌာ	တွဲးအဲ	အရှိနဲ့
ဒမ္မ	ဒဲမလဲ	ခါးမြဲ
ဒမ္မ၏	ဒဲမလူ	မျှောင်းပိုက်သည်
ဒျော့ချာ	ဒရောဒရာ	အယုံစွဲယ (မြို့)
ဓန်	ဓနဲ	ဓနဲလျိုး
နှုရ်	နောင်ရာ	ရောနောသည်
ပုံ	ပပန်	ယောင်ဆောင်သည်
ပြကာ	ပရာား	(နှစ်) ပါး
ပြို့ဗာ	ပြိုးဗား	သူ့ဝယ်ချင်း၊ မိတ်ဆွဲ
ပြေးဗေး	ပရား (ဟ) ရဲ (ဟ)	ပြန့်ကျေသည်
ဗျုံးကြ	ပလား (ဟ) တရော	ခရီးဆန်းသည်
ဖုံး	ဖနှောင်း	ရောသည်
ပဲ့ဗွား	ပဲ့ဗွား	(တရား) သဖြင့်
မြို့	ပဲ့ရှေ့ရှု	မိုးရှာသည်
မြဲ့ကြီ	ဗွားတရောင်း (အော်)	နောက်နောင်၊ နောင်အခါ
ဗုံးဘဲ	ပဲ့လဲ (ဟ) ဖွား	ဘေးလွှာတ်သည်

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဗုံးဝါ	ပုံလဲ (ဟ) ပါး (ဟ)	လွှတ်လပ်သည်
မှာရာ	များရာ	များယူင်းသည်
လျဲလား	လွှားလဲ (ဟ)	ဝပြောသည်၊ ကြယ်ပြန့်သည်
ဝါဗု	ဝို့ခဲ့	လယ်ခြော
သာြာ	စဝရာ	သာြား
သို့ကျား	ဘို့က်ကျား	အိမ်ကပြော
သူးသူး	စမား (ဟ) စမား (ဟ)	(လက်ချော်) သက်သက်
သူတာ	စလှုတား	ထန်းရွက်
သူယာ	သလှုယာ	ချွော်ဖျော် (လျော်)
အချု	အချောင် (အော)	ခါချော်ကောင်
အန္တ	အန္တု	ကန့်ကော်
အနဲ့	အနဲ့န္တု	အနဲ့ကောင်ထောင့်
အစား	အငဲး	အရီ (နေ့)

သခိန်း (၃)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ချူးဒလူ	ချူးဒလူ	ခြေထိုးသည်
နုအဟာရ	ကျွန်အဟာရ	အစာအဟာရ
ညာဒည်	ညာဒ္ဓညဲ့	ညာတာသည်
ဖြူး	ပဲရယ်ပဲတို့က်	ကြာသပတေး (နေ့)
ပြု့	ပရာဒညာ	မြေသာနာ
ပြင်ဆို	ပရင်ဆိုင်း	စလေ့ထုံးစံ
တဲ့အင့်	တင့်အငဲး	အရီနေ့

မြတ်စကား မွန်စ သင်ကြားနည်း

သခိန်းစာ (၄)

- ၁။ ဗြေအာသိမိအဲညီ အစာ။
တညေအားဟိုကိမ့်အျွှေး ညီအကျား။
ကျွန်ုပ်၏မိခင်အိမ်သို့ ကြွပါဆရာ။
- ၂။ ကုံးထားတွောမူး တဲ့ဂတ်ရဲ။
ကနားထ (၁) ကတားမင်း တင့်းဂတောင်းရဲ။
ဇူလိုင်နိမ့်လျှင် နေ့ပူမည်။
- ၃။ ညားဖျက် ကုတ်ပါ့ ဝါမရဲ။
ညဲ့ဖယောင်းနား ကနောက်ပဲ့ပဲ့ပဲ့ ပါးမဲ့ရဲ။
လယ်ခရာနှစ်လုံး သူယူသွားသည်။
- ၄။ ကိုသို့ဆုတု တို့တို့ဟာ။
ကနိုင်းအိုက်ချူကလ တမ္မိုက်တမ္မိုက်ဟာ။
အိမ်အခင်းကြမ်းပျဉ်းကျွန်းသားအသစ်လား။
- ၅။ ကုံးလုံး တူအာဟာမိ။
ကနောင်းပုဂ္ဂ တောင်အားဟာမိ
ခြင်းထောင်ဖြူဖြူ မီးလောင်သွားသလားမိခင်။
- ၆။ ထူးဆုကု လွှေဖျက်သို့ညီ။
တနား (၁) ချူကလ လွှဲပဲဖယောင်းနားဟိုက်ညီ။
ကျွန်းပင်အရွက်ကို အိမ်ယူမသွားပါနှင့်။
- ၇။ ကိုသို့ကုံးမူး တဲ့ဂတ်ရဲ။
ကမ္မိုင်းဟိုက်ကတားမင်း တင့်းဂဲတောင်းရဲ။
အိမ်အမိုးနိမ့်လျှင် နေ့ပူမည်။

- ၈။ ကျောချီမှုး ဂူစ်ညီအစာ။
ကျားချီမရဲ ကညာကျောင်းညီအတျား။
ပင်လယ်လေလာလျှင် ပြန်ကြပါဆရာ။
- ၉။ **ကြိုက္ခမှုး ဒေးဂုဏ်ရှု။**
ကရှန်ကရွှေ (ဟ) မူးရဲ ဒေ (ဟ) ဂူးရှု။
ဆီးသွေးက အရှိုက်ခံရမည်။
- ၁၀။ ကူ ဒေးတူလွှုရှု။
ကလဖွဲ့(ဟ) တငလွှဲမဲ့ရှု။
ကျားသည် မှုဆိုး၏ ဒူးလေးထိပြီ။
- ၁၁။ ကူးဖွဲ့မှုး စံအာညီ။
ကလား (ဟ) ဖတား(ဟ) မရဲး(ဟ) ကျောင်းအားညီ။
ကင်းရှုံးက ပြန်နှုင်သည်။
- ၁၂။ ကိုဗုံးညီး အာလောရော်။
ကိုဗုံးလဲညဲ့ အားလောရော်။
သူ၏နွားလှည်း ဘယ်သွားသလဲ။
- ၁၃။ ကွေးဘာမဲ့ စံအာသို့ရှု။
ကဝါး(ဟ) ဘဲမူးကျောင်းအားဟို့ကြပ်ရှု။
ကျောင်းသားတပည့်တစ်ဦး အိမ်ပြန်သွားသည်။
- ၁၄။ ခုံးက္ခမှုး အာမှုးသို့ညီ။
ခနားကမရဲအား မင့် (ဟ) ဟို့ကြပ်ညီ။
ငါးကြော်ပါက အိမ်အပြင်သို့ ထွက်သွားပါ။
- ၁၅။ ခံ့မဲ့ပသာ ထွေဏာဟာ။
ခခံ့မှုံးပစား ထပါး (ဟ) နားဟား။
မှုနှုံးဟင်းခါးဖတ် တစ်ပိဿာ မ၊ ယူသွားမလား။

၆၁ အရခြား မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၁၆။ တူးဆုလ္လာ၍တိမ့် ရှစဟာ။
တနာ (ဟ) ချူလဲတောင်တို့က် ဖဲ့င့်လဲကျင့်ဟား။
လယ်ထဲမှုသစ်ရွှေဂျားကို နွားစားသလား။
- ၁၇။ ရို့တို့တို့ စဲလ္လာ၍သိညီ။
ဝန်တရိုင်းတရိုင်း ကျူးလတောင်တို့က်ညီ။
ခေါင်းအုံအသစ်ကို အိမ်ပေါ်တွင် လှန်းပါ။
- ၁၈။ ရှုပုမ္မား စစ်လွှာမှုာညီ။
ဝန်ပေါက်မရဲ့ ကျင့်ကျန် လွှာပမှားညီ။
ဝမ်းဖောက အစာစားလျှင် မမှားစေနဲ့။
- ၁၉။ ရှုံး၍ ဂိုဏ် ဂိုဏ်ညာ၍
ရှုံးချောင်းဂိုဏ်ညာ၍
ခါချုပ်ကောင်အဆိပ်သည် အနည်းငယ်သာနာသည်။
- ၂၀။ ဒုမ္မား လွှာအာ အကြာည်းညီ။
ရွှေ့မရဲ့ လပအား အခရားညဲ့ညီ။
ရှုက်လျှင်သူတို့ကြား မသွားပါနှင့်။
- ၂၁။ ရှိခဲ့ ခြေးတို့တို့ လျှို့တိကတာရဲ့
ရို့မွာခရား (ဟ) တို့က်ပတ္တား လတောင်းတို့က်ကတားရဲ့
ကမ္မာလိပ်တကောင်သည် ကတာမြေပေါ်ရှိသဲမြေကို ယက်နေသည်။
- ၂၂။ စူးအဲ စူးစစ်အဟာရညီ။
ကျွနား (ဟ) အျူးမနဲ့ (ဟ) ကျင့်ကျန်အာဟာရညီ။
ကျွန်းအစား သင်အစာအဟာရစားပါ။
- ၂၃။ ဇူလ္လာ၍ ပူစဏာရဲ့
ကျွမလတောင်းစလ ပေါင်းကျင့်နားရဲ့
ဖက်ပေါ်မှုပိုးကို ချိုးငှက်စားသွားသည်။

- ၂၄။ မူးစိုးမဂ် လွှအာညီ။
မနဲ (ဟ) စမ္မားညွဲမဲ့ဝါး (ဟ) လပအားညီ။
သူကိုမျှော်လွှင် သင်မသွားနဲ့အံ့။
- ၂၅။ မြှေ့မြဲ ဟီအာ့နဲ့မိရှာ။
ဓာတ်ဂလဲမွှာ ဟီးအားပတ္တုးရှာ။
နွားသေတစ်ကောင် ပင်လယ်ထဲမျှောသွားသည်။
- ၂၆။ မြို့အဲစအာ နှုဂယားရှာ။
ချိအျွှေးကျော်းအား နှုးကယား (ဟ)ရှာ။
ကျွန်ုပ်၏မိတ်ဆွေ မန်ကပြန်သွားပြီ။
- ၂၇။ တဲ့တဲးမူး ဘွဲ့အာညီ။
တဲ့တဲးတမား (ဟ) မဲ့ဂ (ဟ) ကညော်းအားညီ။
မိုးလင်းမှ ပြန်ကြပါ။
- ၂၈။ မူးအာကြံ ပါတဲ့ဟာ။
မနဲအားကရောင်း ပါးတဲ့ဟား။
နှစ်ရက်ခနီးကို သင်သွားမလား။
- ၂၉။ တွေးကါသွေ့ လျှော့တို့ညီ။
တရား (ဟ) အားစလေချူ လတောင်းတို့ကိုမဲ့ငဲ့ညီ။
လယ်မြေပေါ်တွင် သစ်ရွက်ကို ဖြန့်သွားပါ။
- ၃၀။ ဒု့နှဲအဲ ဇူ့ဒ်းလို့ရှာ။
ဒဲ့မဲ့နှေ့အျေး ဂျိုးဒဲ့ (ဟ) လျှော့ရှာ။
ကျွန်ုပ်အတွက်ကြောင့် မိတ်ဆွေကြိုးမောင်းခံရသည်။
- ၃၁။ ရဲ့ပူ့ အာစီ နှုဂယားရှာ။
ရဲပတီး အားပီး နှုးဂယ့်ရှာ။
တံ့ဝါသည်သည် မန်က်စောစောတွင် ပင်လယ်သို့သွားသည်။

၁၂ အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၃၂။ ဗုံးသူ။ ဖြစ်အနုပါ။
ပနား (ဟ) စမောင်းပကောင်း အဂန္တရာ။
ကန့်ကော်ပန်နှင့် သင်းပုံးသည်။
- ၃၃။ ဖိမ့်မ မူစီရော့။
ပနောင်းမွှာမ မူစီရော့။
သံပုရားသီးတစ်လုံး ဘယ်လောက်လဲ။
- ၃၄။ ပျော်ခဲကူ အာလောရော့။
ပျော်မွှာဂကောင်းအားလောရော့။
ပျော်လူမျိုးတစ်မျိုး ဘယ်သွားကုန်ကြသလဲ။
- ၃၅။ ပြဿံ ယူရှုရော့။
ပရှေးညဲ့ ယမူမှုရော့။
သူ၏အမျိုးသမီးသူငယ်ချင်း နာမည်ဘယ်လိုလဲ။
- ၃၆။ ဗုံးထဲ အာဂတည်း။
ပလား (ဟ) တရောင်းအားရွှေတည်း။
ရွှေဆက်ခနီး သွားကြပါ။
- ၃၇။ ရုဏှီ ကိုံ့အဲညီ အမူး။
ဖောင်းအာ ကိုးရွှေလဲအွှေးညီအမူး။
ကျွန်ုပ်နွားလွှုည်းကို ပြန်ယူသွားပါဉီးလေး။
- ၃၈။ ဗုဒ္ဓ မူးတိကတာရာ့။
ပဲ့ငဲ့အွှေးမငဲ့ တို့က်ကတားရာ။
ကျွန်ုပ်၏လယ်မြေ ကတာမြေ အပြင်ဘက်တွေ့ရှိသည်။
- ၃၉။ ပံ့ညားမူး ညားဂွအရာ့။
ပံ့ညဲ့မဲ့ရဲး (ဟ) ညဲ့စွဲ့အားရာ့။
သူကို အပြစ်တင်လျှင် သူရှုက်သွားမည်း။

- ၄၀။ ပျူမ္မား ဂိုလဲရှာ။
ပျူမ္မား ဂိုလဲရှာ။
ဘိုက္ခဖျားနာသည်။
- ၄၁။ ဒီပြု ပုံစံဟာ။
ဒီးပရှု ပတ္တုပီးဟာ။
ပင်လယ်မှ လိုင်းသံလား။
- ၄၂။ မြိုဂ္မား နာများအိုဘိုည်း။
ပဲရှုံးမဲ့ ရွှေနှုန်းတောင်း ဘိုက်တမ္မာက်ည်း။
မိုးရွာက အိမ်အသစ်ပေါ်တွင် နားနေပါ။
- ၄၃။ မြိုသွှေ့ အာဖျာမီရဟာ။
ပရဲစေထိုး အားဖျားဂျိုးရဟား။
သူဇွေးကတော် စျေးအနဲ့ သွားပြီးမြိုလား။
- ၄၄။ ဗြို့မဲ့ မူစိရေား။
ပလူမွာမဲ့ မူစိရေား။
ပုလဲတစ်လုံး ဘယ်လောက်လဲး။
- ၄၅။ ဗုံးစံမဲ့ ကူးဇံးရှား။
ပဲလဲပါး (ဟ) မဲ့တဲးကလား တေားရှား။
လွှတ်လပ်က ကင်းရှင်းမည်။
- ၄၆။ ဗြို့မဲ့အာဟား။
ဗြို့ကရောင်း မနဲ့ (ဟ) အားဟား။
နောက်မှုသင်သွားမလား။
- ၄၇။ ဗြို့မဲ့ လွှအာလဲတဲ့ည်း။
ပဲပူးမဲ့တဲး (ဟ) ပလေအား ပတ္တုးတူလဲည်း။
မူလျှင် နေပူတဲ့မသွားပါနဲ့။

၁၂ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၄၈။ မူးနှုနိုင် လွှာအာညီ။
 မူးနှုနိုင် လွှာအာညီ။
 အိမ်အပြင် ဘယ်မှမသွားပါနဲ့။
- ၄၉။ မူးစတဲ့ လှဲလားဟာ။
 မနဲ့ကျင့်ဖူးလွှားလှဲဟား။
 သင်ခြောင်ခြောင်ချိချိ စားသောက်နှင့်သလား။
- ၅၀။ မြို့မြို့ရှိ မူးစော်။
 မရှိမှာ ဒိုးမူးကျိုးရော်။
 မရွှေ့တစ်ထုပ် ဘယ်လောက်လဲ။
- ၅၁။ ယျော်းမိဟံသာဟာ။
 ယမူည့် မိဟံစားဟား။
 သူ၏နာမည် မိဟံသာလား။
- ၅၂။ သူးတဲ့ တွေးစွဲရာ။
 လရဲ့ (ဟ) တင့်တမား (ယ) ဘူးရာ။
 နောက်ခြောင်ခြည်သည် အလွန်တောက်ပသည်။
- ၅၃။ လျှို့ပရာ မိမဝါညီ။
 လဝီးပရာ မိမ့်ပါးညီ။
 မိဘနှစ်ပါးကိုပြုစုပါ။
- ၅၄။ သူဗုဗု ဗစ်လဇ္ဈာညီ။
 ဟောက်ဟုတု ရဲ့ကျင့် လဲဂျာညီ။
 ဆန်ဖြူဖြူနှင့် အတိုးကျွေးပါ့။
- ၅၅။ သူဗုဗု ဖျော်ဘာညီ။
 စနားဆိုး ဖြောင်းကာတဲ့ညီ။
 သံယာ နေကထိုင် ကျောင်းသို့ ပြန်ယူသွားပါ။

၅၆။ သူ့ခြောမိ လွှဲဖုတေသိပါ။
စလ ဂျူရှု တောမိ လပဖြောင်းနားတို့က်ညီ။
ဟောမိသောင်ရွှေကို အိမ်သို့ ယူမသွားပါနဲ့။

၅၇။ ဘွာမွဲကွာ ဖ္တာသွားဟာ။
စဝါးမူကမား ပကောင်းစမားဟား။
ကြာကန်တစ်ကန်လုံး ပန်းပွင့်နှင့်လား။

လေ့ကျင့်ခနီးများ

က။ အောက်ပါအစီအစဉ်အတိုင်းမဟုတ်သော ဆွဲပျည်းများနှင့် အဆွဲသက်တများကို
အစီအစဉ်မှန်အောင် ပြပြင်ပေးပါ။

၁။ လက္ခဏာ (အစီအစဉ်မကျ) ဆွဲပျည်း

(လက္ခဏာအစီအစဉ်ကျ)

၁။	ဤ	ဥ
၂။	ဦ	ည
၃။	ဤ	ဗ
၄။	ဦ	န
၅။	ဤ	ဓ
၆။	ဥ	ယ
၇။	ဥ	ရ
၈။	ဦ	ဂ
၉။	ဤ	ဝ
၁၀။	ဦ	ဘ
၁၁။	ဤ	ဒ

၁။ အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

၁။ အောက်ပါတို့ကို မှန်လျှင် (✓) ပေးဖြီး မှားလျှင် (✗) ရေးသားပေးပါ။

- ၁။ ဆွဲပျည်းတိုင်းသည် မွန်ပျည်း ရှားလုံးစလုံးနှင့် ဆွဲနိုင်သည်။ ( )
- ၂။ ငါ သည် တ । စ နှင့် လ တို့ကို ဆွဲနိုင်သည်။ ( )
- ၃။ ည သည် က । ဒ တို့နှင့် ဆွဲနိုင်ပါ။ ( )
- ၄။ ခု သည် က နှင့် ဆွဲနိုင်သည်။ ( )
- ၅။ န သည် စ । ဒ တို့နှင့် မဆွဲနိုင်ပါ။ ( )
- ၆။ မ သည် က । ခ । ထ । လ တို့နှင့် မဆွဲနိုင်ပါ။ ( )
- ၇။ ယ သည် တ । ခ । ဂ । စ တို့နှင့် မဆွဲနိုင်ပါ။ ( )
- ၈။ ရ သည် ပ । ဖ । မ တို့နှင့် ဆွဲနိုင်သည်။ ( )
- ၉။ လ သည် ပ । သ တို့နှင့် မဆွဲနိုင်။ ( )
- ၁၀။ ဝ သည် ည । တ । ထ တို့နှင့် ဆွဲနိုင်သည်။ ( )
- ၁၁။ ဟ သည် ပ । ဒ । စ । ဘ တို့နှင့် ဆွဲနိုင်သည်။ ( )
- ၁၂။ ဓ သည် တ । ထ တို့နှင့် ဆွဲနိုင်သည်။ ( )
- ၁၃။ ယ । ရ । လ । ဝ အဆွဲပျည်းများသည် အသံပေါ့ ဆွဲပျည်းများဖြစ်သည်။ ( )
- ၁၄။ ဟ । စ အဆွဲပျည်းများသည် အသံပေါ့ ဆွဲပျည်းများဖြစ်သည်။ ( )
- ၁၅။ အဆွဲပျည်း၏ အသံကိုလိုက်၍ ဆွဲပျည်းသည် အသံမပြောင်းပါ။ ( )

၂။ ရှုနှစ်ပေါ်ဟာရ ဗုံးမထောက်ကြံ့ကိုကို ဝါကျသွဲတော်ညီ

အောက်ပါပေးထားသောဝါကျတွင် သင့်လော်မှန်ကန်သော ဝါဟာရများကို ဇွဲ့ပေးပါ။

၁။ ခမီမြဲကျ (စ । ကူး । ဖျှေး) အဘဘာရ။

၂။ တဲ့ဂတ်မူး ဇူး (ကူး । ကူး + ကူး) ညီ။

- ၃။ သိတိမဂ်း (ကို + တို့ + ကို) ဆုတ္တဟာ။
- ၄။ ကိုသိသူ (ကို + ကို + ကို) ဟာ။
- ၅။ (ကွဲ + တွဲ + မဲး) ဘာမွဲ အာဘာနှုဂါယားရဲ။
- ၆။ မဲးအတ (ကွဲ + မဲး + တွဲ) မြဲလျှော့ဆုတ္တဟာ။
- ၇။ ပြုဒီပဲ့ (ကို့ + မီ + ဟို) ဟာ။
- ၈။ ခဲ့ (ရို့ + ရို့ + ရို့) တိုတို့ ပဲတဲ့ညီ။
- ၉။ (နဲ့ + နဲ့ + ၂။) ဂိမဂ်း လွှအာကြညီ။
- ၁၀။ ပဲစိုး (၏့ + ၏့ + ၏့) ၏့မဲ့ဟီအာရဲ။
- ၁၁။ လွှအာနဲ့ (တဲ့ + ထွဲ့ + ၏့) ဂတညီ။
- ၁၂။ (တဲ့ + တို့ + ထွဲ့) ခမီဝါဇီက ကည်းအာဘာရဲ။
- ၁၃။ အာ (၏့ + ၏့ + ၏့း) မဂ်း ဒီဂိုဟာ။
- ၁၄။ ဗွာအဲရဲရေး (ပုံ + ပုံ့ + ဗွာ) ဟာ။
- ၁၅။ (ပုံ့ + ပုံး + ပုံး) သူ၌အဖွဲ့ဟာ။
- ၁၆။ (၍့ + နဲ့ + နဲ့း) ပူ့ခေတီဟာ။
- ၁၇။ ညားရဲဂျာ (ပျဲ့ + ပျဲ့့ + ပြီ့) ဟာ။
- ၁၈။ (ပြီ့ + ပြီ့ + ပြီ့) ဂူမဂ်း နျှေ့ကွာထားညီ။
- ၁၉။ မဲးအာ (၍့့ + ဗွဲ့ + ၍့့) ကြညီ။
- ၂၀။ ခမီစဲ့ (ပုံ့့ + ကုံ့့ + သူ့့) လျှော့ဘာရဲ။
- ၂၁။ (သို့ + သူ့ + ကုံ့့) မြဲနှုနိုစော့။
- ၂၂။ လွှဲ (သူ့့ + သူ့့ + သူ့့) ရုမ်းကြံကြညီ။
- ၂၃။ (သွဲ + သွဲ့ + သွဲ့း) ဟီအာနဲ့စီရဲ။
- ယ။ ထပ်မပေါင်းကို ပေါ်ဟာရ မအခ်င် မြဲသွေ်တော်ညီ။

မြတ်စွာ မြန်မာစာ မြန်မာ သင်ကြားနည်း

ဒေါ်ဘာရု အက္ခဏာများကို ထပ်ဖြည့် လေးပါ။

- ၁။ ကော — လွှအာ ဖွဲ့စွာ၍။
၂။ ဒီဂိမဂေးလူပဲကုံး — ညီမိ။
၃။ ပသသူ၍၍ကို — — ဖြာသိရ။
၄။ လွှကြံ — မိမအာစီ၍။
၅။ လွှေဗောကုံး — အာ — ရ။
၆။ တဲ့ — မဂ်လွှအာညီမြဲ။
၇။ တဲ့ — မိအဲအာဘာရု။
၈။ မူးတဲ့မြဲ — ဟာ။
၉။။ မြို့မဂ်း သို့ဒု — အာဟာ။
၁၁။ ညားရဲရားချော — ဟာ။
၁၂။ လို့ပရာ မိမဝါ — — ညီ။
၁၃။ ပြီ — ညားရဲရား ချောချောရု။
၁၄။ ကောအဲပူ — အာဂတရု။
၁၅။ ဗြဲ — လွှနဲ့ မူးကြံ — ညီ။
၁၆။ ဖွဲ့ရွေး — မူးဖွဲး — သူးဟာ။
၁၇။ ဗြဲးစေးမဂ်းကုံး — အာရု။
၁၈။ ယဉ်ု — မိဟံသာဟာ။
၁၉။ မိကဏာသာ — ဝါပသာညီ။
၂၀။ အပါအဲရဲသွား — ရု။
၂၁။ ပူဇွဲ့အဲ — လွှူဖော်ညီ။
၂၂။ တဲ့အဲ — အာဝါ — ဟာ။

၈။ လိုက်ပိုဒ်သုတေသနတွေးကိုညီ။
အောက်ပါစာပိုဒ်ကို နားလည်အောင်ဖတ်ပြီး မေးခွန်းကိုဖြေပါ။

ဂိတ္ထ ဥတ္ထကတူရ။ ဂိတ္ထ မြို့ရှည်ရှား မြို့ရှမူးချွဲရ။ ရှုအပါအဲစချဲရ။ ကျေမြှု ဂုံးသိသုကိုညီ။ မြို့ဇူမူး သိုကယျိရ။ သိုကယျိမူး ကိုသိ ကိုအာရ။ တဲ့မြို့မတိ အပါအဲ အာဝါရ။ ဖွဲ့ကျာ စွဲသွာက်ရ။ သွာ့စွဲသွာ့ဗုံးရ။ အပါအဲ ဖျောက်ပြုသွာရ။ ညားမှုမြေစေတီရ။

- ၁။ ဂိတ္ထ ဥတ္ထမူရော့။
- ၂။ မြို့စရှုညီညာ ဥတ္ထလောရော့။
- ၃။ ရှုအပါအဲ မူပရော့။
- ၄။ ရှုအပါအဲ စချဲပွဲလောရော့။
- ၅။ ကျေမြှုရ မူသွာရော့။
- ၆။ ကိုသိ မူသွာရော့။
- ၇။ အပါအဲ အာဝါမူတဲ့ရော့။
- ၈။ အပါအဲ မူဖျောက်မူရော့။
- ၉။ မူညားသွဲစွဲသွာရော့။

၁။ သွာန်လုပ်စွဲသုတေသနတော်စွဲသုတေသနတဲ့ ချူးထွေးကို လိုက်မွဲပိုဒ်ညီ။
အောက်ပါမေးသားချက်များကိုဖြေပြီး စာတပိုဒ်ဖြစ်အောင်စိုက်ပြုပါ။

- ၁။ မူးလွှဲကြံကြံ ညားလောရော့။
- ၂။ မီမစီ မူးမူးအေးသွာရော့။
- ၃။ လွှဲချူးအလူ ညားလောရော့။
- ၄။ ကောရှုအဲ အာကြံမူးစိတဲ့ရော့။
- ၅။ ညားစွဲသို့မူး မူးမူးသွာရော့။
- ၆။ စေ့ခွဲညားမူး မူးကျညားလောရော့။
- ၇။ မူးအေးသဲ ညားလောရော့။

မြန်မာစာတွင် မျန်စာတွင် မျန်စာတွင် မျန်စာတွင် မျန်စာတွင်

အခန်း (၅)

ငိုက် နှင့် အသတ် (၁၀) ပါး

မျန်ဘာသာတွင် အသတ်အတွက် အသုံးပြုသော ပျည်းတို့သည် (၁၀) လုံးရှိသည်
ယင်းတို့မှာ အောက်ပါတို့ဖြစ်သည်

၁	J	၂	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀
သတ်ပျည်း	က	င	ထ	န	ဝ	မ	ယ	ဝ	ဟ
သက်တ	-က်	-င်	-ထ်	-န်	-ဝ်	-မ်	-ယ်	-ဝ်	-ဟ်

မျန်ဘာသာတွင် အသတ် (၁၀) ပါးသည် အလွန်အရေးကြီးသော သခိန်းစာတရပ်
ဖြစ်သည်။ ဤသခိန်းစာကို တတ်မြောက်လျှင် မျန်စာကို ကောင်မျန်စွာ ဖတ်တတ်ရေးတတ် သည်ဟု
ယူဆရပါသည်။ မျန်စာတွင် အသတ် (၁၀) ပါးသည် အခရာပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်
ဤသခိန်းစာကို အထူးကရှစ်ကြိုးပြီး လေ့လာရန်လိုပါသည်။

ဤအသတ် (၁၀) ပါးနှင့်ပတ်သက်၍ အသတ်တစ်လုံးချင်းအတွက်

၁။ ပျည်းတစ်လုံးချည်းသတ်ခြင်း။

၂။ ပျည်းနှင့်သရ တွဲထားခြင်းကိုသတ်ခြင်း။

၃။ ပျည်းနှင့် အဆွဲပျည်း ယဉ်ပြီး သတ်ခြင်းဟူ၍ အပိုင်း (၃) ပိုင်းရှိသည်။

ဥပမာ ကသတ်နှင့် ပတ်သက်၍ ပျည်းတစ်လုံးချင်း သတ်ခြင်းနှင့် သရနှင့်တွဲပြီး သတ်ခြင်း၊
ဆွဲပျည်းနှင့်ယဉ်ပြီး သတ်ခြင်းတို့ကို လေ့လာနိုင်ရန် တင်ပြထားမည်။ ထို့နောက် ပျည်းတစ်လုံး
ချည်း သတ်ခြင်းအတွက် ဝါဘာရ သရနှင့်တွဲပြီး သတ်ခြင်းအတွက် ဝါဘာရ ဆွဲပျည်းနှင့်
ယဉ်ပြီး သတ်ခြင်းအတွက် ဝါဘာရတို့ကို လေ့ကျင့်ကျက်မှတ်နိုင်ရန် ပေးထားမည်။ ထို့နောက်မှ
ငါးအသတ်တစ်လုံးအတွက် ဝါဘာရတို့ကို လေ့ကျင့်ကျက်မှတ်နိုင်ရန် ပေးထားမည်။ ဤသို့ ပြည့်စုံပြီးမှသာလျှင်
နောက်အသတ်တစ်လုံး ပြောင်းရွှေ့လေ့လာရမည်။

၁။ ဂိုဏ် ကတ် (-က်)၊ က-သတ်-က်

အသတ်များနှင့်ပတ်သက်၍ မွန်စာတွင် ထူးခြားမှု ကခုမှာ (၏) သည် မွန်သရတွင် ယခင်က ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပါ။ ဉ်အသတ်ပိုင်းတွင် ယင်း (၏) သရအသတ်သည် ပါဝင် ကြောင်းကို မှတ်ထားရမည်။ အသတ် (၁၀) ပါးတွင် က-သတ် (-က်) သည် ဦးဆုံးဖြစ်သည်။ ဉာဏ်းတစ်လုံးချည်းနှင့် က-သတ် (-က်) သည်ပင် အခို့ဖို့ပေါ်ဟာရများရှိသည်။ ထို့ပြင် ဉာဏ်းနှင့် သရတို့ ယူဉ်၍လည်း ကသတ်သည်နှိုးသည်။ က - သတ်တွင် (၏)အပါဝင် သရ (၈) လုံးကိုသာသတ်သည်။ ဂိုဏ်းက-သတ်ကို ပြင်လွှာယ်စေရန် အောက်ပါဇယားတွင် ဖော်ပြထားပါမည်။

အသပေါ်ဉာဏ်း က နှင့် က သတ်ခြင်း။

စဉ်	သက်တ	က သတ်	အသံထွက်
၁။	-တ်	တတ်	က (က)
၂။	-ဗိုလ်	ကဗိုလ်	ကိုလ်
၃။	ဗိုလ်	ကိုလ်	ကို (အိုလ်)
၄။	ဗုတ်	ကုတ်	ကို (အုတ်)
၅။	က - တ်	ကော်	တစ် (က)
၆။	က - ဗိုလ်	ကေဗိုလ်	တွေ့တ် (က)
၇။	ဗိုလ်	ကဗိုလ်	ကော့ (က်)
၈။	ဗိုလ်	ကိုလ်	ကား (ဇော)

အသံလေးဉာဏ်း ဂ နှင့် က -သတ်ခြင်း

စဉ်	သက်တ	က သတ်	အသံထွက်
၁။	-တ်	ဂတ်	ဂဲ (က)
၂။	-ဗိုလ်	ဂုလ်	ဂိုလ် (အိုလ်)
၃။	ဗိုလ်	ဂိုလ်	ဂို (အုတ်)
၄။	ဗုတ်	ဂုတ်	ဂို (က)

မြန်မာ အကြောင်း မြန်မာ သင်ကြားနည်း

၅။	ခ - ကိ	ရေကိ	ဂစ် (က)
၆။	ခ - ဦးကိ	ရေဦးကိ	ဂွဲတ် (က)
၇။	ခ - ဦး	ရေဦး	ဂွဲ
၈။	ခ - ဦးကိ	ရေဦးကိ	ဂါး (အောက်)

မှတ်ချက် (-ကိ) က-သတ်တွင် ဦးကိ နှင့် ဦးကိ ကို စာရေးသောအခါ အတိုကောက် အားဖြင့် ဦးကိ ကို ပြောလိုက်ရင် ဦးကိ ကို ပြောလိုက်ရင် ရေးသားနိုင်သည်။

-ကိ = ဘ

ခ - ဦးကိ = ခ - ဘ

အထက်တွင် နမူနာအားဖြင့် က-သတ် (-ကိ) ကို အသံပေါ့ဖျဉ်းကဖြော်သတ်ခြင်း (ကတ်) ကို ငြင်းအသံလေးဖျဉ်း ဂ ဖြင့်သတ်ခြင်း (ဂက်) ကိုင်း လေ့လာနိုင်ရန် နမူနာအားဖြင့်သာ ဖေါ်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ကျန်သောအသံလေး အသံပေါ့ဖျဉ်းဖြင့်လည်း အထက်က ဥပမာအတိုင်း လိုက်ရှု သတ်ကြည့်ပြီး အသံထွက်ကြည့်ပါ။ အတန်တန်လေ့ကျင့်ခြင်းဖြစ် က-သတ် (-ကိ) နှင့်ပတ်သက်ရှု ကျမ်းကျင်သွားမည် ပိုမိုရှု လေ့လာနိုင်ရန် သံဃန်းစာ ဝါယာရများကို ဖေါ်ပြပေးပါမည်။

သခိန်းစာ (၁)

မြန်	အသံထွက်	မြန်စာ
ခက်	ခ (က)	ဌီသည်၊ တစ်သည်
စက်	ကျ (က)	စက်
ဆက်	ချ (က)	ဆက်သည်
ဇက်	ဂျ (က)	(လူည်း) ဇွဲက်သည် (အကြား) တက်သည် (တယော) ထိုးသည်
တက်	တ (က)	ရှိက်သည်
ဒက်	ဒ (က)	(ကြိုး) ချီသည်

ဗို့	အသံကြ	မြန်ဘ
ပက်	ပ (က)	(ရေ) ပက်သည်
ဖက်	ဖ (က)	ဖက်စပ်လှပ်သည်
ပက်	ပ (က)	နောက်တလိုက်သည်
လက်	လ (က)	(တစ်) သောင်း
လက်	လဲ (က)	ဆဲသည်
ယက်	ယဲ (က)	မီးခီး
သက်	စ (က)	(မျဉ်း) တားသည်
ကက်	ပ (က)	နောက်ကျသည်

သခိုင်းစာ (၂)

ကေက်	ကစ် (က)	ချွှန်သည်
ကော် (ကောက်)	ဘွန်	ခေါ်သည်
ကံက်	ကေား (ကု)	အကောက်၊ ကောက်သည်
ခုံ	ခိုက်	သလိပ်ခပ်သည်
ခံက်	ခေါ့ (က)	လယ်ဘွှက်
ဂံက်	ရော့ (က)	(ခေါင်း) ခေါက်သည်
ယံက်	ယော့ (က)	ချိတ်သည်
င့်က်	ငစ် (က)	သွား
စုက်	စေ့ (က)	နီးစပ်သည်၊ ထိသည်
စုံ	ကျိုက်	စုတ်ပြတ်သည်
စောက်	ကျွေစ် (က)	(မြေား) မြစ်
ဆံ	ချိုက်	ကုတ်ခြစ်သည်

မြို့အကြခံ ဓန်ဝကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

ဓန်	အထောက်	ပြန်မာ
ဆက်	ချော (က)	ကောက်ရှိး
ဇိုက်	ရှို့ (က)	(လယ်) ထွန်သည်
ဇုတ်	ဇွဲ (က)	ဉိုး
ခုံ (ခုံက်)	တိုက်	ရေ
ခိုံက်	တိုက်	ကျွန်
ခူက်	တွေ (က)	(ရေ) ခိုံသည်
ခိုံက်	တိုံက်	(လျည်း) စီးသည်
တုက်	တိုက်	(ဟင်း) ခပ်သည်
တိုက်	တိုံက်	ဆိပ်သည်
တိုံက်	တိုက်	တိုက် (အီမီ)
တော်	တွော်	တွော်သည်
ထောက်	တော့က (က)	ထိုက်သည်
ခိုံက်	ခို့က်	ဆင်းရေ
နှုံ	နှိုံက်	နဂါး
နှက်	နေ့ (က)	(အပေါင်း) နှုတ်သည်
ပုံ (ပါက်)	ပါ (က)	ခွဲသည်
ဂိုက်	ပေါ့ (က)	ဂိတ် (အဝတ်)
ပေက်	ပင့် (က)	ပြေးသည်
ပုံက်	ပိုင်	(လက်သူတ်) သူတ်သည်
ပုံ	ပို့ (အုတ်)	ပုံတ် । တောင်း
ပံက်	ပေါ့ (က)	ဖွင့်သည်
ပိုက်	ပါ (က)	(အပင်) နှုတ်သည် । (ယင်)
		ခတ်သည်

မြန်	အထွက်	မြန်မာ
ဟ်	ပိုက်	ခုတ်ပိုင်းသည်
မိုက်	ဗား (အောက်)	အဝတ်ဝတ်
ဘိက်	ဘို့ (က)	မိတ်ကြားသည်
ဘာ်	ဖိုက်	တဝက်
မ််	မိုက်	တပို့တွဲ (လ)
မူက်	မေ့ (က)	မျက်နှာ
မေက်	မစ် (က)	ပုံထွက်သည်
ယ်	ယိုက်	(ရင်) တုသည်
ယံက်	ယောက်	ယောက် (နှေ့း)
ယိုက်	ယဝ် (က)	ထမ်းပိုးသည်
ရှုံ	ရိုက်	လယ်တဲ့
ရေက်	ရေ့ (က)	လျှီးသည်
ရိုက်	ရိုက် (က)	(ရုံနီ) အီတ်
လုံ (လာက်)	လိုက်	(ကမ်း) ပြီသည်
လိုက်	လေ့ (က)	စာ । စာအုပ်
လုံက်	လေ့ (က)	(ဆေး) သုတ်သည်
လိုက်	လိုက်	လောက
သုံ (သာက်)	စိုက်	အရောင်
သေက်	စို့က်	ရန်ထောင်သည်
သော် (သောက်)	စွေ့ (က)	ဆံပင်
သံက်	စေ့ (က)	(အခွံး) ခွာသည်
သီးက်	စိုက်	သောကြား (နေ့) । ချမ်းသာသည် ဖျေးဖျေး

မြို့အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်စာ
ဟော်	ဟစ် (က)	(ဟင်း) တူးသည်
ရှုံး	ရူး (က)	မျှောက်ခေါင်းဥ္ဓာ
ခံက်	ပျော် (က)	ဆေးလိပ်၊ ပေါက်သည်
စိုက်	ပုံး (က)	ငရှုပ်ဆုံး
အီက်	အော့ (က)	မစင်

သခိန်းစာ (၃)

မွန်	အသံထွက်	မြန်စာ
ကဘ်	ကတိုက်	ဝါးဘတ်
ကပါ	ကပါ	ဝါးဆယ်သား (အလေး)
ကပိုက်	ကပ (ပိုက်)	(အဝတ်) လျှော်သည်
ကမံက်	ကမော့ (က)	(ရေ) ခတ်ထုတ်သည်
ကရိုက်	ကရိုက်	လိုက်ဖက်သည်
ကလုက်	ကလေ့ (က)	(ခေါ်) ထူးသည်
ကလံက်	ကလော့ (က)	(ရေ့ယဲ) နှစ်သည်
ကလိုက်	ကလိုက်	ဘောင်ဘင်ခပ်သည်
ကဝက်	ကဝ (က)	တဝက်
ခဝေက်	ကဝေ့ (က)	အိုးခြမ်းပဲ၊ ဒိုး (ကစားစရာ)
ခစက်	ခကျု (က)	အိမ်မြောင် (သတ္တဝါ)
ခည်က်	ခညာ (က)	မဲ့ဖြေသည်
ခဉ်က်	ခဉာ (က)	ချောင်းဆိုးသည်
ခခါက် (ခုံုံး)	ခတိုက်	ကျိုးကန်း
ခတိုက်	ခတို့က်	လွှာ

ခွန်	အသံက္ခာ	မြန်မာ
ခပိုက်	ခပိုတ် (က)	ဖုံး၊ အမှုံ
ခမက်	ခမဲ့ (က)	ကျိုစယ်
ခမံက်	ခမော့ (က)	ခမောက်
ခလိုက်	ခလိုတ်	(စွတ်ကျယ်) စွပ်ထည့်သည်
ဂစ် (ဂစာက်)	ဂုံစိုက်	စုတ်ဖြသည်
ဂစ်က	ဂုံကျေး (က)	ဗုံး
ဂတေက်	ဂုံတင့်	တင်ပုတ်
ဂတ် (ဂတက်)	ဂတိုက်	လျှာ
ဟံက်တဲ့	ဟံဘူးတို့င်	လက်ကောက်
ငို့မြြို့	ငဲ့ပရေး	မိန်းကရေး
စကျိုး	ကျေခေါင်း	စဏ္ဍာ
ချက်ချေက်	တေ့ (က)တစ်(က)	စွတ်စီ
တက်ကျာ	တ (က) တျား	စကားလက်ဆုံးကျသည်
တက်ချေား	တ (က) ချောင်း	အဖော်စပ်သည်
တက်ဘာ	တ (က) ဂျဲ	ပိုက်တွေ့နယ်သည်
တင့်က်	တ (က) ငစ်	ကြက်တူဖွေးငွက်
တသိုက်	တစိုက်	ချမ်းသာခြင်း
ထပက်	ထဝ (က)	ထိုးသည်
ဒခိုက်	ဒဲ့ခိုတ်	ဒုက္ခာ
ဒနက်	ဒဲ့နဲ့	ကျော့ကွင်း
ဒနိုက်	ဒဲ့နိုတ်	ကာလကာ
ဒရက်	ဒဲ့ရင့်	အရင်လိုသည်

မြန်မာ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မြန်	အသံထူက်	မြန်မာ	
ဒရိက်	ဒဲရိက်	လှပခါသည်	၁။
နရက်	နဲရင့် (က)	ငရဲ	
ဒချက်	ဖတ္တု	စွဲပိစိစေသည်	၃။
ဒချိက်	ဖတိုက်	တင်သည်	၂။
ဟတိက်	ဗတိုက်	တိုက်ခိုက်သည်၊ တိုက်တွန်းသည်	၃။ ၄။
ဟလံက်	ဗလော (က)	အမြောက်	၅။
ဟလိုက်	ဗလိုက်	ဖု	၆။
မအံက်	မဲအော (က)	အဖ	၇။
မှက်သို့	မေ (က) ဘွဲ့က်	အိမ်မျက်နှာစာ	၈။
ယိုက်ခိုက်	ယိုက်ခိုက်	ထောက်ပုံသည်	
လစံက်	လတော့ (က)	အမဲ (ရောင်)	၉။
လဝါ	လဲပါ (က)	တဖက်သို့	
လိုက်ဒုက်	လိုက်ဒဝင့် (က)	သီချင်းစာ	
သက်က်	ဓားစာ	သက်သက်	၁။
သက်သီ	ဓားစွား	သက်သေ	
သရက်	ဓရာ (က)	တားသည်၊ ခြစ်သည်၊ သရက်(မြို့)	၁။
သလ်	ဓလာ	ခုသည်	၂။
သိုက်သိုက်	ဓိက်ဓိက်	ဖြေးဖြေးသည်	၃။
တုံသိုက်	တွဲးစိုက်	သောကြာနဲ့	၄။
သို့ခုံ	ဘွဲ့က်တ (က)	အိမ်သာ	၅။

မြန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ပဲကိုယ့်	ပဲ့တူး	ပဲကိုယ့်
အကံက်	အကော့	အကောက်
အခိုက်	အခိုက်	ဓလ္လ့
အဆက်	အချု (က)	အဆက်
အတိက်	အတိုက်	အတိတ်
အဖက်	အဖို (က)	အဖော်
အယူက်	အယော (က)	အယက်
အရက်	အရင့် (က)	အရက်
အလိုက်	အလိုက်	အပြုအမူ
အဝါး	အဝါး (က)	ဝါ ကျပ်ခွဲသား
အီက်ငါး	အီးက်ငါး (က)	ရေညီ
အီးတိုက်	အီးတို့က်	တပည့်တော်

သခိုန်းစာ (၆)

ကဂ်စက်	ကဂ့်စက်	ဝါးရုံခေါင်းတို့
ကဘလိုက်	ကဘလို့က်	ဝါးနပ်ပြောက်
ကသလုံက်	ကစလောက်	ဝါးသလောက်
ခမြှုက်ဂဝ	ခတိုက်ဂဝ	အရှုက်ရစေသည်
ခုံုက်သူ	ခပိုက်ဟောက်	ဖွဲ့န့်
ခမ်းက်ပသဲ	ခမော့ (က) ပစ္စား	သံခမောက်
ဂိတ္ထမံက်	ဂိတောမော့	လဆန်း
ခိုက်ဗဒက်	ခိုင်ဗဒ (က)	ချဉ်းကပ်သည်

မြန်မာ အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မြန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဘုံကစာ	တိုက်ဝချား	သစ္စာရေး
ဘုံကတ်	တိုက်ဂူတောင်း	ရေပူ
နှာနာသို့	နဲ့နဲ့စိုက်	အမျိုးမျိုးအပုံဖို့
ပပြတိက်	ပ၊ ပရတိက်	(ဘုန်းကြီး) ဆွမ်းဘုန်းသည်
မြိုင်သို့ကွဲခမာ	ပရဲ့စိုက်ခမား	ကြတ်သရေရှိသောမိန်းကလေး
မရန်က်	မရန်.(က)	(၃၂) ကြမ်မြောက်
လက်ကရာ	လက်ကရောင်း(က)	နောက်က
လိုက်ကသုက်	လိုပ်ကစွေ	စာချုပ်
အခိုက်ကုံး	အခိုက်ကနား	မလေ့ထုံးစံ
အဆက်က်	အချွေ(က) ချွေ(က)	အဆက်ဆက်

သခိုင်းစာ (၅)

အထက်ပါပြီးခဲ့သော သခိုင်းစာများတွင် ဗျည်းနှင့် က-သတ်ရိုးရိုး သရန္တုရှင်းယူဉ်သော က-သတ်တိုကိုဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ယခုသခိုင်းစာတွင် ဆွဲဗျည်းနှင့် သရန္တုရှင်းယူဉ်ပြီး က-သတ်ကို ဖော်ပြမည်။ ငှင်းတို့၏ ဝါဘာရများကိုလည်း ဖော်ပြထားမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့ကို အတန်ထန်လေ့ကျင့်ပေးပါ။

အသံပေါ်ဗျည်း က + က-သတ်

စဉ်	သတ်က	က-သတ်	အသံထွက်
၁။	-က်	ကုံက်	ကန်(က)
၂။	-ဦးက်	ကုံးက်	ကနိုက်
၃။	-ဗ်က်	ကုံဗ်က်	ကနိုဗ်က်
၄။	-ဗုံက်	ကုံဗုံက်	ကနေ့(က)

၅။	၆ - က်	ကျွဲက်	ကန့် (က)
၆။	၆ - ဦးက်	ကျွဲဦးက်	ကန္တ် (က)
၇။	၇ - က်	ဂုံးက်	ကန္ဒာ (က)
၈။	၉ - က်	လျှိုးက်	ကန္စိုးက်

အသံလေးပျည်း ဗု + တ-သတ်

စဉ်	သက်တ	တ-သတ်	အသံထွက်
၁။	-က်	ဂုဏ်	ဂုဏ်က်
၂။	၆-က်	ဂုဏ်	ဂုဏ်က်
၃။	၇-က်	ဂုဏ်	ဂုဏ်က်
၄။	၉-က်	ဂုဏ်	ဂုဏ် (က)
၅။	၆ - က်	ဂျွဲက်	ဂျွဲန့် (က)
၆။	၆ - ဦးက်	ဂျွဲဦးက်	ဂျွဲန္တ် (က)
၇။	၇ - က်	ဂုံးက်	ဂုံးန္ဒာ (က)
၈။	၉ - က်	လျှိုးက်	လျှိုးန္စိုးက်

အထက်ပါ အသံပေါ့ဆွဲပျည်းတို့နှင့် အသံလေးဆွဲပျည်းတို့ကို က - သတ်ဖြင့် သတ်သည်ကို လေ့လာကြပြီးနောက် သင်ကြားခဲ့ပြီးသော အဆွဲ ဝဝ မျိုး သရတို့နှင့် ယူဉ်ပြီး က - သတ်သတ်ခြင်းဖြင့် လေ့လာပါက တ-သတ်နှင့် ပတ်သက်၍ လေ့လာမှုသည် ပြီးမြောက် နိုင်သည်။

သခိန်းစာ (၆)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
တို့က်	တတို့က်	(လျည်း) အစီး
ကုံက်	ကမတ် (က)	လည်ဆွဲ အဆွဲ

မြန်မာ အကြောင်း မွန်စာ သင်ကြားနည်း

ကျို့ (ကျာက်)	ကျိုက်	ဘုရား စေတီ
ကြက်	ကရ (က)	အနှစ်
ကြေက်	ကရေ့ (က)	သရက် (သီး) တရှတ်
ကြိက်	ကရိုက်	ပေါက်ပင် မို့ပင်
ကြိုက်	ကရိုက်	သင့်တော်သည်
ကွက်	ကလပ် (က)	ပိတ်သည်
ကွိုက်	ကလိုက်	ဝက်
ကွက်	ကဝ (က)	အတွက် ဆွဲသည်
ကွိုက် (ကျာက်)	ကလိုက် (ကွိုက်)	လမ်းလျှောက်သည်
ခွေက်	ခတိုက်	မီးခွက်
ခွဲက်	ခတတ် (က)	ချောင်းဆိုးသည်
ခွဲက်	ခမတ် (က)	(ငါး) ဟတ်သည်
ခွဲ့က် (ခွာက်)	ခမိုက်	(ငါး) ပါးဟပ်
ဂိုက်	ဂလိုက်	လုံချည်
ဂုံက်	ဂနေ့ (က)	နှီးက်သည်
ဂွဲက်	ဂွဲက် (က)	သီချင်း
ငောက်	ငဲ့ (က)	သွား
နွောက်	ကျေနှင့် (က)	နားခတ်
ဇွောက်	ကျေဝင့်	လဆုပ်၊ အိုးခြမ်းပဲ
ဇွော် (ဇွောက်)	ဇူးနှစ်	အကြီးအတဲ့
တို့က်	တင့်က်	လျှော်တက်
တို့က်	ထနိုက်	ကန်သည်
ဖို့က်	ပနိုက် (က)	ယပ်တောင်
ဖွောက် (ဖွောက်)	ပန္န်တ် (က)	အပေါက်

မြန်	အသံစွက်	မြန့်မာ
ဖိုက်	ပနိုတ် (ထ)	ကုန်သည် । ကုန်ပစ္စည်း
ဗုံက်	ပမော့ (က)	အရှေ့
ဗိုက်	ပလိုက်	နှစ်သည် । ဖုံးလွှမ်းသည်
ဗိုက်	ပဝိုက်	အဝတ်အစီး
ဗိုက်	မနိုတ်	ပတ္တမြား
မြေ	မရှိက်	ဒေါင်း
မြက်	မရင့် (က)	မြန်သည်
သီ္ခါက်	စတိုက်	နှစ်သက်သည်
သုံ်	စနိုက်	သံလျက်
သူက်	စနုံ (က)	နားခတ်
သွေက်	စဝ် (က)	အတွက်
ကျော်သီ	ကျိုက်စွား	ကြက်သရေ
ကမ္မက်	ကမာလပ် (က)	အကန်း
ကယျေက်	ကရာ့ (က)	ကလိုထိုးသည်
ကျော်ဇူး	ကျိုက်ဂျွဲတ်	ကျောင်းထိုင်ဘုန်းပြီး
ကျိုက်ဂဝ	ဂတိုက်ဂုံး	အရှုတ်ရစေသည်
ကွွဲတရာ့	ကျိုက်တရောင်း (က)	ခရီးသွားသည်
ကွွဲတိုက်	ကျိုက်တိုက်	ကုန်းကြောင်းလျှောက်သည်
ဂိတ္တဇွဲက်	ဂိတ္တက်ကျဝင့် (က)	လဆုတ်
နကျော်	ဂိန့်ကျိုက်	(အတိ) မင်းသမီး၊ ဘုရင့်သမီး၊ မိဖုရား
နိုက်ပွဲက်	တိုက်ပလိုက်	ကျွန်းသပေါက်
ထောက်ကြိုက်	တို့က်တရှိက်	ထိုက်တန်သည်

မြန်မာ အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မြန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဖိုက်လွှက်	ပတိက်လတ (က)	အဝတ်စားတန်ဆာ
လိုက်ကသုက်	လိုင်ကန္တ (က)	တချိုင်
သိုက်မြိုက်	ဓတိက်မလိုက်	နှစ်သက်သည်။ ခင်သည်
သုက်ကရဲ	စနတ်ကရူး	မင်္ဂလာဆောင်သည်။ လက်ထပ်ပွဲ

သင်ခန်းစာ (၅)

- ၁။ ကိုဇက်သူခြက်အာပွဲစက်သူရှု။
 ကိုးကျင့်ဟောက် ခတ်အားပါးစပ် (က) ဟောက်ရှု။
 ဆန်တိုက်သောလှည်းသည် ဆန်စက်တွင်းဖြေသွားသည်။
- ၂။ ဒက်ရှုတဲ့ဆူမူး ဆက်အာညီတွာ။
 ဒက်ရဲ့ လဲပတ္တီ တန်းချေမှတ်းချုပ် အာညီတလား။
 နွားကိုသစ်ပင်တွင် ချီပါက အနည်းငယ်ဆက်သွားပါ။
- ၃။ ပဂံဆုံးအဲမူး အဲတာက်ရဲ့။
 ပရုချိုင့်အဲအဲ့မဂဲ အဲ့တက်ရဲ့။
 မကြာင် ကျွန်ုပ်ကို ကုတ်လျှင် ကျွန်ုပ်ရိုက်မည်။
- ၄။ ငံက်မြိုမူး ဇူးရှုံးညီး။
 ဂေါက်မရှုံးမဂဲ ဂျူးပတ္တီရိုက်ညီး။
 မိုးအေးပါက လယ်တဲ့တွင်ဝင်နားပါ။
- ၅။ လွှေဗစ်စက္ခာညီးနှုံး။
 လပပကြိုက်စပ် ခေါင်းညီးနှုံးနှုံး။
 စတ္တာ။ ကိုမစုတ်ပါနှင့်မိန်းခလေး။

- ၆။ မိက်ဗုံး ဗစဆဲကိုရှည်။
ဂျိတ်ပင့်မဂ္ဂပကျင့်ခြောက် ဂလဲညီ။
လယ်ထွန်လျှင် နားစာကျွေးပါ။
- ၇။ မူးခိုက်ခိုက် သွေခိုက်ပွဲသို့တိုက်ရဲ။
မနဲခိုက်ခိုက်စပ တို့က်ပတ္တုးဟောက်တိုက်ရဲ။
သူဆင်းရဲသည် တိုက်အိမ်ဘင် ကျွန်ပြုသည်။
- ၈။ မူးချုပ်လိုက် ပရောန်ပွဲဘုံးဟာ။
မနဲးချုးလိုပ် ပရောနှိုက်ပတို့က်တိုက်ဟား။
သင်သည်ရေတဲ့မှ နဂါးအကြောင်းကို စာရေးနေသလား။
- ၉။ ပုဂ္ဂသူညားချက်အားလုံး။
ပေ (က) ဟောက်ညုးတို့က်အား။
သူ၏ဆန်ထည့်သောပုတ်ရေစိသွားဖြီ။
- ၁၀။ ဝံက်ဂမီးဗုံးတုက်သွေကုယ်ကိုညီ။
ပေါ့(က) ဂမီမဂ္ဂးတွေ့ကွက်ကောက်ယောက်ညီ။
စလောင်းဖုံးဖွင့်လျှင် ယောက်ဇွန်းနှင့် ဟင်းခပ်ပါ။
- ၁၁။ အာဘာဗုံး ဗိုက်ရှိက်တို့တိုညီ။
အားသဲမရဲး ဗိုက်ဂလိုပ်တို့င့်တမ္မ့်င့်ညီ။
ကျောင်းသွားက လုံချည်အသစ်ဝတ်သွားပါ။
- ၁၂။ ဂိတ္တမ်း မူးဂံက်ဟာ။
ဂိတောက်မိုက် မနဲးဂေါက်ဟား။
တို့တွဲလတွင်သင်ချမ်းသလား။
- ၁၃။ ယိုက်ခိုက်သာသနာညီကျိုး
ယိုက်ခိုက်စီးစနားညီကျိုး။
သာသနာတော်ကို ထမ်းပါဘုရား။

၁၁ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင့်ကားနည်း

၁၄။	ညားယိုက်အာသူရှိက်ရဲ။ ညဲးယိုက်နားဟောက်ရှတ်ရဲ။ သူသည်ဆန်ဖိတ်ကို ထမ်းသွားသည်။
၁၅။	သို့တိုက်အဲ လံက်သာ်တင့်က်ရဲ။ ပွဲက်တိုက်အွဲဗျား(က)ဖိုက်တင်စ်ရဲ။ ကျွန်ုပ်၏ တိုက်အိမ်ကို အစိမ်းရောင်သုတေသည်။
၁၆။	ပုံစုက် ကုမ္ပဏီကောက်ကောက်ညီ။ ပိုက်ပေါ်တော်မရဲကစ်ကစ်ညီ။ ဓါးထက်ထက်နှင့် မြောက်ခေါင်းဥကိုခွဲပါ။
၁၇။	အိက်စံက်မွေးဒေးအဲရဲ။ အိုက်ပေါ်က်မနဲ့အဲအွဲဗျားရဲ။ သင်၏အေးလိပ်ပြာ ကျွန်ုပ်ကိုထိသည်။
၁၈။	ကပိုက်ရှိက်မူး ကလံက်ပူးဆုံးညီ။ ကပိုက်ဂလိပ်မဂဲးကလော(က)ပတွဲဗျားတိုက်ညီ။ လုံချည်ထွော်လျှင် ရေထဲဘုင်နှစ်ထည့်ပါ။
၁၉။	ကွက်ညားဇုတ်မွဲဟား။ ကမက်ညဲးရေးဗလွဲဟား။ သူ၏ဆွဲကြီးသည်ပုလဲလား။
၂၀။	ညားကော်မဂ်းကလုက်ညီနှစ်ဖြူ။ ညဲးကွန်းမဂဲကလော(က)ညီဝိုက်ဗရင့်။ သူခေါ်ကထူးလိုက်ပါမိန်းကလေး။
၂၁။	တိချိမဂ်းမိကလိုက်ရဲ့။ တွေ့က်ချိုးမဂဲပိုးကလိုက်ရဲ့။ ငလျှင်လျုပ်လျှင် ပင်လယ်ရေ ဘောင်ဘင်ခတ်သည်။

- ၂၂။ စသာ့ကြိုမဂ်း ခခုက်အာရာ။
ကျွန်ုင်စဂရဲမဂ်းခထိုက်အာရာ။
သကြားစားများ၏ ချောင်းဆိုးသည်။
- ၂၃။ ခခုံလူ၌တုံးတူရာ။
ခထိုက်လတောင်းတန်ချေးတင့်ရာ။
သစ်ပင်ပေါ်မှ ကျိုးကန်းကူးလေးထိသည်။
- ၂၄။ ခဓိက်သူမြှေ့ရိုက်မွဲစီရော။
ခဓိက် ဟောက်မူရှိက်မူကျိုးရော။
မွဲနှင့်အီတ်ဘယ်လောက်လဲ။
- ၂၅။ လွှဲခမက်နှုံးဖြေညီ။
လပခမစ်(က)ိုက်ပရဲညီ။
မိန်းခလေးကိုမကျိုးစယ်ပါနဲ့။
- ၂၆။ ခမံက်ပသဲညးလွှဲကဏာညီ။
ခပေါ်ပစ္စားညဲ့လပကနားညီ။
သူ၏ သံခမောက်ကို မယူသွားနော်။
- ၂၇။ အဲအေးဂစ်ကိုပဲတဲ့ရာ။
အွေးခဲ့(က)ဂစ္စေပတွေ့တူးရာ။
ကျွန်ုင်လက်တွင် သူးသူးသည်။
- ၂၈။ ဆိုက်မွဲက်ညးတူတာသို့က်ညီ။
ချိုင်းအင့်ညဲးတလတနိုတ်ညီ။
ချမ်းသာသောသူ့ကိုချည်းကပ်ပါ။
- ၂၉။ သို့ဒုူ့မဂ်းကိုချက်ချောက်အာရာ။
အို့က်ဒုူ့မဂ်းကနိုင်းတူတ်တစ်အာရာ။
အိမ်မိုးယိုပါကရေ့စွဲဖို့ကုန်မည်။

 အကြွေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၃၀။ တင့်ကိုခွဲဒီဒနက်လျှရ။
တင်မူးဒ(က)ဒနှင့်လမဲ့ရ။
ကြက်တူရွေးတစ်ကောင် မူဖိုး၏ ကြောကွင်းတွင်မိသည်။
- ၃၁။ မူးအာကြမ္မားလွှဲဒဗောပရိုက်ညီ။
မနဲအားကရောင်မဂဲးလပဒ္ဓါးဘွဲ့ပရိုက်ညီ။
သင်ခရီးသွားလျှင် တေားဒုက္ခနှင့် မတွေ့ပါစေနဲ့။
- ၃၂။ ပပြော့ဘိုက်ပုံသိအဲခိုက်ညီကျိုး။
ပပရတိုက်ပတွဲ့တို့ကြအွဲ့တို့က်ညီကျိုး။
တပည့်တော်အိမ်တွင် ဆွမ်းဘုန်းပေးပါဘုရား။
- ၃၃။ မအံက်အဲတိုက်ပုံသိကျာာရ။
မအက်အွဲ့ တို့တော်ပတွဲ့ဟောက်ကျားရ။
ကျွန်ုပ်၏ဖစ် အိမ်ကပြင်တွင်အိပ်သည်။
- ၃၄။ မူလပါသက်သီညားဟာ။
မနဲးလပ(က)စပ်စွဲးညဲ့ဟာ။
သင်သူ့ဖက်ကသက်သေလား။
- ၃၅။ အာသရက်မူး အာတဲ့သိုက်ညီ။
အားရ(က)စာရ(က)မဂဲးအာတင့်းစိုက်ညီ။
သရက်(မြို့)အရပ်သွားလျှင်သောကြာနေ့သွားပါ။
- ၃၆။ မူးလွှဲအဖက် ကုအရက်ညီ။
မနဲးလပအဖက်ကောက်အရင့်ညီ။
သင်အရက်နှင့် အဖက်မလုပ်ပါနှင့်။
- ၃၇။ အယုက်လဇူမူစိုက်ရော့။
အယု့လဂျာမူကျိုးရော့။
အဖိုး၏ အသက်ဘယ်လောက်လဲ။

- ၃၈။ မူးလွှဲခံခိုက် ဂဝအဲညီ။
 မနဲး လုပ် ခတိက် ဂဝဲးအျူးညီ။
 သင် ကျွန်ုပ်ကို အရှက်မခွဲပါနှင့်။
- ၃၉။ သို့ညားကတမှက် လပြီသို့အဲရ။
 ဟိုက်ညဲးကတမေ့ (က) လပ (က) ဟိုက်အျူးရ။
 သူ့အီမံသည် ကျွန်ုပ်အီမံဘက် မျက်နှာမူသည်။
- ၄၀။ ဂိတ္ထမံက်မူး ဒေဝါတုရာ။
 ဂိတောက်မွတ် မငဲးဒဲ့ဂိတောက်ရာ။
 လဆန်းလျင် လမြင်သည်။
- ၄၁။ နှုံဖြေသို့ကွဲမာ ကွဲ့အာဂတမှက်အဲရ။
 နိုင်ပရင် စိုက္ခမားကျိုက်အား ဂတမေ (က) အျူးရ။
 လုပသော မိန်းခလေးကျွန်ုပ်ရှေ့တွင် ဖြတ်လျောက်သည်။
- ၄၂။ အဲထံက်ည်း မရက်နက်ပိဝါရာ။
 အျူးထော့ (က) ညဲးမရနှုတ်ပို့င့်ဝဲရာ။
 ကျွန်ုပ်သူ့ကိုသုံးကြိုမ်းထောက်ပံ့ပြီးပြီ။
- ၄၃။ ထိုက်ကသုက်ည်း ညဲးထွေးကုအဲရာ။
 ထိုက်ကစွေညဲးညဲးထပ (က) ကောက်အျူးရာ။
 သူ၏စာချုပ် ကျွန်ုပ်ကိုပြသည်။
- ၄၄။ ညားဗုက်စ အနိုက်ကွာညား အဆက်ဆက်ရာ။
 ညဲ့ဗက်ကျွင့်အခိုက် ကနားညဲ့ အချ (က) ချ (က)ရာ။
 သူသည်သူ၏အဆက်ဆက်က ဓဇလ္လာထုံးခံကို လိုက်နာသည်။
- ၄၅။ ညားဗုက် ဗုက်မိုက်အဲရာ။
 ညဲးပနိုက် လျော့မနိုက် အျူးရာ။
 သူသည် ကျွန်ုပ်ပတ္တမားကြိုးကို ဂုက်ထားသည်။

မြို့အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၄၆။ လှိုက်တုက်တိ လွှာတဲ့ကြိုက်ရ။
ကလိုတ် တော့(က) တို့က်လပ (က) တန်းကရိုတ်ရ။
ဝက်သည်ပေါက်ပင်ဘက်တွင် မြေယက်နေသည်။
- ၄၇။ ညားကွက် နောက်မို့က်ဟာ။
ညဲးကဝက် ကျေနစ်မနိုတ်ဟာ။
သူပတ္တမြားနားကပ် ဆွဲထားသလား။
- ၄၈။ ကြိုက်သူမ္မား ခုံုက်သူ ဖစ်ရည်။
ဂရိုက်ဟောက် မဂ်းခုံုက်ဟောက်မဲ့ကျော်ကလဲည်။
ဆန်ပြောပါက ဖွဲ့နှင့် နားကျွေးပါ။
- ၄၉။ လဇ္ဇခက်မ္မား ရှိုက်အာဟာ။
လဂျာကတက်မရဲ့ ဂလိုက်အားဟာ။
အဖိုးချောင်းဆိုးလျှင် သီးသလား။
- ၅၀။ ဂိတ္တမ်း မွဲဖွေက် မူတဲ့ရော့။
ဂိတောက်မို့က် မူကျေဝင့် မူတာင့်ရော့။
တပို့တွဲလဆုပ်တစ်ရုက်နေ့၊ ဘာနေ့လဲ။
- ၅၁။ တို့က်အဲ ဖို့က်အာ ပုံ့သုံးမို့ရဲ့။
တင့်က်အွေးဗုံးဗလိုက်အားပတွေးဗုံးတို့က်ပို့ရဲ့။
ကျွန်ုပ်၏ခတ်တက်သည် ပင်လယ်ရေတွင် နစ်သွားပြီ။
- ၅၂။ လပါဗွဲ့အော်အား လွှာပို့က်မို့က်ည်း။
လပို့က်ပန္တတ်ခဲ့ကျားမရဲ့ လပို့က်ပနိုတ်ည်း။
အပေါက်ဖက်မှ လေဝင်ပါက ယပ်မခတ်ပါနော်။
- ၅၃။ သုတေသန သွောက်ည်းလောရော့။
စနိက် ပရဲး စဝ (က) ညဲ့လောရော့။
သံ သံလျှောက် ဘယ်သူ့အတွက်လဲ။

- ၅၄။ ရုက် ထောက်ကြိုက် ကုဇ်ကိုက်ရ။
ဂနဲကျိုက် ထွေကိုက် ကောက်ရွှေမနိတ်ရ။
မင်းသမီးသည် ပစ္စမြားကြီးနှင့်ထိုက်တန်သည်။
- ၅၅။ မူးဒိုက်ခိုက် သွေခိုက်ပုဂ္ဂိုလ် ပုံသို့တသို့က်ရ။
မနဲးခိုက်ခိုက် စပတ္တိက်ပလက် ပတ္တူးဟောက်တစိုက်ရ။
သူဆင်းရဲသည် ချမ်းသာသောအိမ်တွင် ကျွန်းတပေါက်လုပ်ပါသည်။
- ၅၆။ မူးသို့က်ခိုက် ကုပြွဲသို့ကွဲမှုမူး သူက်ကရဲညီ။
မနဲးစတိုက် မလိုက် ကောက်ပဲရယ်ခိုက်ခမားမင် စန်ကရှုညီ။
သင်လုပ်ကျော်ရှင်းသော မိန်းကလေးကို ချစ်ခင်လျှင် လက်ထပ်ပါ။

ဓလ္ထာနှင့်ခနီးများ

- (က) ရှုန်ကိုဝေါဟာရ ဖွဲ့မထောက်ကြိုက်ကိုဝါကျ သွင်တော်ညီ။
- ၁။ မြိုဂ္ဂီး မအံက်အဲ (ဇော် । မိုက် । တက်) မရှု။
  - ၂။ ယက်လွှာ့ခုံက် ယက် (ခက် । စက် । ဆက်) သူရှု။
  - ၃။ မင် (ကုက် । စတ် । ဗက်) အေးမူး မူးလွှာတက်ညီ။
  - ၄။ မှေး (ကံက် । ယံက် । ခံက်) ညားမူး ညားကိုအာရာ။
  - ၅။ မှေးလွှာ (ခုံ । ဂတ် । ပက်) ဂတ် မှုက်ညီ။
  - ၆။ ရိုက်အဲ (ခိုက် । ချုက် । ခိုက်) အာမြို့ရာ။
  - ၇။ မှေး (ဗုံ । မိုက် । ဖော်) ရိုက်တို့တို့ဟာ။
  - ၈။ ဂမီ (မုက် । မ်ု । မမက်) အာမူး သွေကထောက်ညီ။
  - ၉။ ကော့ရှုအဲ (ယိုက် । ရိုက် । ရဲ့) ကော့သူ့ (ယိုက် । ရိုက် । တ်) ရ။
  - ၁၀။ တိခို့ စီ (ကလွှာက် । ကလိုက် । ကလာက်) မူး အေးသဲနာနာသ်ရာ။
  - ၁၁။ ညားကဏာ ခတိုက်သွေ် (ဇော်ကို့ । ဇော်ဆု । မိုက်တို့) ဟာ။
  - ၁၂။ ဆိုက်မွှေက် (ခုံကို့ । ခုံကွာ့ । ခုံသူ့) မူး မှေးမွှေ့ရာ။
  - ၁၃။ မှေးအာသွေ့ (သက်သက် । သက်သီး । သရက်) ကွာညီ။
  - ၁၄။ လပါနှုကယား (ကွဲက် । ကြိုက် । ကွဲ့) တို့က်ညီ။
  - ၁၅။ ဂိုဏ်မ်ု ဖွဲ့ (ဇွဲက် । ဇွဲက် । ဇွဲ့) ဂိုဏ်တွေးဟာ။
  - ၁၆။ မိုက်သွေ့ (သွေ့ । သွေ့က် । သွေ့က်) ဟာမွှေ့။

၁၁ အဖော်မှုနိစကား မှန်စာ သင်ကားနည်း

(ခ) ထပ်မပေါင်ကို စိုးဟာရ မအကွဲပ် ဖွဲ့သွေ့တံ့သို့။

- ၁။ ဂိတ္ထ - မူး ဒေဂါတ္ထရ။

၂။ ညားကအာတက်က် - - ဖွဲ့မွဲအဲရ။

၃။ မူးပြုအရက်မူး လွှာဖျိုက် - မိမည်။

၄။ ညားပက်စ အခိုက် - ဂကူအဲရ။

၅။ ကျိုး - အာပူဇ္ဈ ဖွဲ့ကျိုး - - ရ။

၆။ မ်ားမြဲ - တဲ့ ဂကူအဲရ။

၇။ ကွင် - မူး ယိုက်အာသူ - ညီ။

၈။ ယဉ်နှုန်း - ဗညာထောဟာ။

၉။ ညားသွေ့ခိုက် - ပွဲသွေ့ - ရ။

၁၀။ ပိုက် - မူး ဒေးကျောရ။

၁၁။ သွေ့ခိုက် - မူးသွေ့က် - - ကုပြီသွေ့ကွမ်ညီ။

၁၂။ ဂိတ္ထ - ဖွဲ့စွေ့က် တဲ့ဂကူအဲမရ - မူစိဝါရော။

၁၃။ လိုက်က - ညား စ်အာဝါလ - ရ။

၁၄။ ကျိုးနော် - - မူပြု - သွေ့မူရော။

၁၅။ ဂကူ - ဖိုက် - - ညားမူရော။

(g) ପୁଣିଅର୍ଥ ଲିଙ୍କପୁଣିତାର୍ଥେ କୁଟୀ ଯୁଦ୍ଧରେ ଯୁଦ୍ଧକାରୀ ହେବାନ୍ତିରେ ନାହିଁ ।

အောက်ပါလေးထားသော ပုံပြင်ကို ဖတ်ပါ။ လေးထားသော မေးခွန်းကိုဖြေပါ။

(അമൃതിലംഗ)

အတိက်မွဲတဲ့ လူ၏တုကြိုက်မွဲတဲ့ တောက်ပါ သို့က်မို့က်မွဲရ။ ဒါမွဲတဲ့ တိခိုစီကလိုက်
ကျာဖိုက် တဲ့ကြိုက် ချိုးရိုက်အာရာ။ ဒါဒိနိက် ဘဲပရိက် တောက်ပါပြီးပါအာ ဝါလပါရ။
တောက်မွဲဆိုက်ဗုဏ် ပုံဘာတူသိမွဲရ။ တောက်မွဲဆိုက်ဗုဏ် ပုံရှုံးမှုးကြိုက် သွားဖက် ကုမ္ပါး
ကြိုက်ရ။ မွဲတဲ့မာခံက်ရုက်မွဲ ဗက်လျှေရ။ ညားအေဒးရှုံးရ။ ညားကွားအာ ပုံရှုံးရ။ တင့်ကိုပုံ
ရှုံးရ သွားရ ထပက်ညားညီ၊ ထိုက်ညားညီ။ ဗတိုက်သွားမိုက်၊ သွားကိုပဲ့၊ မိုက်လတက်ညားညီ
အဖက်' မအောက်ရုက် ဒေးပေက်အာ ပွဲမြက်မြက်ရ။ ညားပေက်အာ ဒေးဘာတူသိမွဲဝါရ။
တင့်ကိုပဲ့ဘာတူသိသွားရ။ 'စကြုက်သိုက်'၊ စစ္ဆာဟာရညီကျိုံ။ မူပဲ့ဘာညီကျိုံ။ တိုက်ပဲ့
ဘာညီကျိုံ' မအောက်ရုက် ဒေးအေပြေကာရ။ ဆိုက်ဗုဏ်မှုးတူသိုးလမ္း သို့က်မို့က်မွဲရ။
သွားဖက်မှုးကြိုက်မှုး ပသွားကုည်း ကြိုက်ကုည်းမွဲရ။

- ၁။ အူ။**တိုက်မြဲတဲ့** တင့်က်မှစီရော။
- ၂။ မူသွေ့**တိုက်** ချိဒိုက်အာရော။
- ၃။ တင့်က်ဝါပြီးပုံအာ လွှာလောရော။
- ၄။ တင့်က်ဝါ ဆိုက်မဗုဒ်လျေးလောရော။
- ၅။ တင့်က်ပုံဘာတ္ထာသိ သို့ကြုံမြိုက်မှရော။
- ၆။ တင့်က်ပုံရှုံး မူးကြုံ သွာအဖက်လျေးလောရော။
- ၇။ မအံက်န့်ကျုံ မူသွာရော။
- ၈။ မူညား ဒေါ ကွာရော။
- ၉။ တင့်က်ပုံရှုံး မူသဂ်းရော။
- ၁၀။ ညားပေက်အာ မူဒေဒီး မူဝါရော။
- ၁၁။ တုက်ဘာတ္ထာသိ မူသွားရော။
- ၁၂။ ဆိုက်မဗုဒ် မူးတွေသိလမ္း မူသွာရော။
- ၁၃။ သွာအဖက်မူးကြုံများ မူသွာရော။
- (ဟ) သွာန်လပ်စွဲသွာပ်ထံ့ရှုံး သို့တဲ့ ချူဗွားက်လိုက်မြဲပို့ဆို၍
အောက်ပါမေးထားချက် ဖြေပြီး စာတို့ဖြစ်ဖောင်စီကုံးပြုပါ။

ညားကုံး

- ၁။ အတိုက်ကာလမွဲတဲ့ အချို့ ဗို့က်ပုံလောရော။
- ၂။ တုက်လျှော့တဲ့ကြုံက် ဂေဒီးညားလောရော။
- ၃။ တင့်က် မူသွေ့ဘုံးကြုံက်မြဲတဲ့ဗူးရော။
- ၄။ အချုံ ဂေတဲ့ကြုံများ မူသွာရော။
- ၅။ အချုံ ဗုံးစားနဲ့ လောရော။
- ၆။ ဒေါကာလမွဲတဲ့ လူအန်က်ညားလောရော။
- ၇။ အချုံ ဒေါဒီးများ မူသွာရော။
- ၈။ လူဂိုံး မူသွာအာရော။
- ၉။ ညားလော ဗုံးစားအာနဲ့ အခိုက်ရော။

မြန်မာ အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

အခန်း (၆)

❖ ❖ ❖

၂။ ဂနိုင် ကင် (-င်)၊ င-သတ် -င်

c-သတ်သည် အသတ် (၁၀) ပါးတွင် ဒုတိယအသတ်ဖြစ်သည်။ ချည်းတစ်လုံးတည်းနှင့် c-သတ် (- င)သည်ပင် အမိပြုယ် ဝေါဟာရများရှိသည်။ ထိုဗျည်းနှင့် သရတ္တိ ယူဉ်ချုပ်လည်း c-သတ်သည်ရှိသည်။ c-သတ်တွင် (၇။) အပါဝင် သရ (၈) လုံးကိုသာသတ်သည်။ ပို့မို့၍ c-သတ်ကို မြင်လွယ်စေရန် အောက်ပါယေးတွင်ဖော်ပြထားပါသည်။

အသံပြုဗျည်း က + c- သတ်

စဉ်	သက်တ	c-သတ်	အသံထွက်
၁။	- င	ကင်	ကန်း (c)
၂။	- ရင်	ကိုင်	ကိုင်း
၃။	- ိုင်	ကိုင်	ကိုး (အိန်)
၄။	- ြင်	ကုင်	ကိုး (အုန်)
၅။	c - င	ကောင်	ကောင် (c) ကိုြင်း
၆။	c - ရင်	ကော်င်	ကွန်း (c)
၇။	း င	ကံင်	ကော့ (c)
၈။	ိုင်	ကိုင်	ကား (အော်)

အသံလေးဗျည်း ဂ + c- သတ်

စဉ်	သက်တ	c-သတ်	အသံထွက်
၁။	- င	ဂင်	ဂင် (c)
၂။	- ရင်	ဂိုင်	ဂိုင်း
၃။	ိုင်	ဂိုင်	ဂိုး (အိန်)
၄။	- ြင်	ဂုင်	ဂိုး (အုန်)

၅။	၆ - ၅	၆၀၈	၀၈၂ (c) ရှိ၏
၆။	၆ - ၆	၆၀၉	၀၈၃ (c)
၇။	၆ - ၇	၆၁၀	၀၈၄ (c)
၈။	၆ - ၈	၆၁၁	၀၈၅ (c)

အထက်တွင်နမူနာအားဖြင့် C-သတ် (-၅) ကို အသံပေါ့ဖျညးကသတ်ခြင်း (ကင်) ကိုရှင်း၊ အသံလေးဖျညး ဂ ဖြင့်သတ်ခြင်း (ဝင်) ကိုရှင်း လေ့လာနိုင်ရန် နမူနာအားဖြင့်သာ ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်းသာအသံလေး အသံပေါ့ဖျညးဖြင့်လည်း အထက်ပါ ဥပမာအတိုင်း လိုက်၍ သတ်ကြည့်ပြီး အသံထွက်ကြည့်ပါ။ အတန်တန်လေ့ကျွန်းခြင်းဖြင့် C-သတ် (-၅) နှင့် ပတ်သက်၍ ကျွမ်းကျင်သွားမည်။ ပိုမို၍ လေ့လာနိုင်ရန် သခ်န်းစာဝေါဘာရများကို ဖော်ပြပါမည်။

သခ်န်းစာ (c)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကင်	ကန်း (c)	ကင်း (စောင့်)၊ ကြေးစည်
ဝင်	ဝန်း (c)	ပင်လယ်နက်
စင်	ကျွန်း (c)	(နဖါးကြီး) ထိုးသည်
ဆင်	ဆျံန်း (c)	ချွန်ချံသည်
တင်	တန်း (c)	တင်သည်
ထင်	ထန်း (c)	(ရေ) ငတ်သည်
နင်	နန်း (c)	ယူခဲ့ပါ
ပင်	ပန်း (c)	နားဆင်သည်၊ ပင့်သည်
မင်	မင်း (c)	မောင်သည်
ရင်	ရင်း (c)	စီသည်၊ (အကျိုး) မွော်သည်
လင်	လင်း (c)	အရည်ပျော်သည်

မြန်မာ အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဝင်	ဝင် (c)	အကြောင်းအရာ၊ သမိုင်း (ဘာသာ)
သင်	စန်း (c)	သံယာတော် ကမ်း
ဟင်	ဟန်း (c)	(စပါး) ကျို
ဇင်	ပန်း (c)	ဝါးမျှစ်
အင်	အန်း (c)	အင်းကွတ် အင်း

သခိန်းစာ (J)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကောင်	ကော်း (c)	အလေ့အကျင့် အကျင့်
ခုင်	ခိုး (အုန်း)	ခုံ
ခိုင်	ခိုန်း	ခိုင်သည်
ဂံင်	ဂီး (c)	ရဲရှင့်သည်
ဂိုင်	ဂါး (အော်)	သိမ်းသည်
ဟံင်	ဟော (c)	သူကြီး အကြီးအကဲ
ရှုံင်	ရိုး (အိန်)	ရှုံးသည်
ရှိင်	ရှိုး	ကြက်
စိုင်	စိုး (အိန်)	ဆင်
စံင်	တော်	စီးရှိုးသည် စောင်းတော်
ဇိုင်	ဇီး (အိန်)	ချုပ်သည် (အဝတ်)
ရှုံ့အိုင်	ရှား (c)	ကုတ်
ရိုံင်	ရို့်	ခြော အနီးအနား
ညံ့င်	ညော (c)	ကဲ့သို့
ချုံင်	တိန်း (အုန်း)	မြို့

မွန်	အသံစွက်	မြန်မာ
ချောင်	တွန်း (က)	မောသည်
တိင်	တိန် (အိန်)	တီးပူတ်သည်
တံင်	တောင် (အို)	ဆွဲသည်
တိုင်	ထိုင်း	(တစ်) တိုင်
ထံင်	ထော (နှိ)	ထောင်
ထိုင်	ထိုင်း	အိတ်
ဒုင်	ဒုန် (c)	ခံသည်
နှင်	နေ (c)	ရေအိုး
ပါင်	ပိုင်း	ပါးစင်
ပေင်	ပုန်း (c)	ပြည့်
ပုင်	ပေ (ငါ)	ထမင်း
ပံင်	ပေါ့ (ငါ)	ပေါင်းဖက်သည်
ပိုင်	ပိုင်း	ပိုင်းခြား
မှုင်	မိုန် (အုန်)	ဝမ်း
ဘိုင်	ဘိန် (c)	ဘိန်း
မင်	မင်	ရောင့်သည်
မိုင်	မိန် (ငါ)	ကြားသည်
မံင်	မော် (c)	နေသည်
ရှင်	ရှင်	ဖူးပွှဲသည်
ရှုင်	ရှုန်း (အုန်း)	ရှုံး
ရောင်	ရှုန်း (c)	ဝါကျေအဆုံးသတ်စကားလုံး
ရုံင်	ရောင်း	ကြည့်သည်
ရှိင်	ရှိုင်း	ရှိုင်းသည်
လာင်	လိုင်	လျှော်သည် । ဆေးသည်
လုံင်	လောင်း	လောင်းလျှော်သည်
သုင်	စိုင်း (အိန်း)	သောက်သည်

မြန်မာ အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
သင်	စင်း	မေးဝါကျွာအဆုံးသတ်စကားလုံး (ဟူတ်သလား)
သိုင်	စိုင်း	ဆောက်လုပ်သည်
ဟင်	ဟင်း	အဆုံးသတ်စကားလုံး
မိုင်	မိုင်း (အီန်း)	(ရေ) ကူးသည်
ရုင်	ရုင်း (အုန်း)	ရှိက်နှက်သည်
စံုင်	ပေါ်င်း (အီန်း)	မွေးဖွားသည် (မီး) လှုံသည်
အောင်	အိုင် (c)	အငတ်ခံသည် သည်ခံသည်
အံုင်	အောင်း (အူး)	အောင်မြင်သည်

သခိန်းစာ (၃)

ကည်	ကည်း	နွှေရာသီ
ကဆံု	ကဆ္ဗာင်း	အဆင့် (အဝတ်) လျှော့သည်
ကတောင်	ကတော်း	အကြော
ကတိုင်	ကတိုင်း	ပြောက်တင်သည် ထွင့်တင်သည်
ကရောင်	ကရော်း	ကရော (လူမျိုး)
ကလိုင်	ကလိုင်း	မှားယွင်းသည် နွားနောက်
ကလောင်	ကလော်း	ပြန်လာသည်
ကောင်ကာ	ကောင်းကား	(ကိစ္စ) ရေးရာ
ခဇ္ဈားင်	ခတ္ထုန်း	ခရမ်းသီး
ခပောင်	ခပော်း	ခေါ်ပျော်
ခအိုင်	ခနိုန်း	ခေါ်င်းလောင်း
ခပိုင်	ခပိုင်း	ခုတ်လှုသည်
ခရောင်	ခရော်း	ပုံခက်
ဂရောင်	ဂဲရော်း	အသိပေးသည်

မြန်	အသံစွာက်	မြန်ဘာ
ဂရုင်	ဂုံရှုန်	ပေါင်းချောင်
ဂရိုင်	ဂုံရိုင်	ရယ်သည်
ဂအောင်	ဂုံအိုး	ဝင်း၊ ခြုံ
ဂိုင်နှင့်	ဂုံးနှင့်	သီမ်းလာပါ
စင်ကြံ	ကျွန်ကရန်း	စကြံန်
စင်ခြင်	ကျွန်ခြင်	ဆင်ခြင်သည်
စရုင်	ကျွန်း	စာရင်း
စိရင်	ကျိုးရင်း	စီရင်သည်
စံင်ကျား	ကြောင်းနှား	တက္ကာ၊ ပူးလောင်သည်
စံင်တူ	ကြောင်းတောင်း	ပူးပုံင်သည်
စံင်မြိုင်	ကြောင်းမရောင်း	အော်ကလီဆန်သည်
ဇရုင်	ဇူးရင်	အနီးအနား
သုန္တင်	တိုက်နှုန်	ရေအိုး
သုပါင်	တိုက်ပိုင်း	တံတွေး
တင်တဲ့	တန်းတွေး	တတောင်ဆစ်
တရုင်	တရာ်း	တခါး
တိင်တိုက်	တိန်းတိုက်	(တူရှိယာ) တီးခတ်သည်
တိုင်ဖွူး	တိုင်းပကောင်း	ပန်းတိုင်
ထိုင်သား	ထိုင်းစ (က)	ချီးမွှုံးသည်
ဒယိုင်	ဒုံးယိုင်	(အိမ်) တိုင်
ဒလောင်	ဒလောင်	ထမ်းပိုး
ပယောင်	ပယာန်း	ဦးပွှောင်း၊ သံယာ
ပရောင်	ပရောင်း	အကြောင်းအရာ၊ စီရင်သည်
ပရိုင်	ပရိုင်း	သတင်း
ပလောင်	ပလောန်း	ပူးလင်း

မြန်မာ အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မြန်	အထံထွက်	မြန်မာ
ပလ်	ပလောင်	ပို့သည်
ပို့င်	ပို့င်း	အဝန်းအပိုင်း
ပံ့ဖက်	ပေါင်း (အွန်း) ဖက်	ပေါင်းဖက်သည်
ပံ့ခို	ပေါင်းခိုး	ဘောင်းသီ
ပိုင်မြာ	ပိုင်းခရား	အုပ်ချုပ်သည် । အပိုင်းအခြား
ပတ်	ပဲတန်း	ပြုတင်းပေါက်
ဖွာ်	ပဲတိုင်း	အဖြူရောင်း
ပပေ်	ပဲပိန်း	ထပ်ဖြည့်သည်
ပဗွဲ	ပဲပွဲ	သပိတ်
ဘိုင်ပူ	ဘိန်းပူ	ဘိန်းအြာ
ဘိုင်ဘင်	ဘိန်းဘင်း	ထိန်းလန့်သည်
ရုံးစံး	ရုံးတော်း	ကြည့်ရှုသည်
လျှင်	လွှဲဂိန်း	ကန့်လန့်တင်သည်
လက်္ခာ	လင်ကား	(ကဗျာ) လက်္ခာ
အခေါင်	အခွန်း	အခွင့်အရေး
လာင်မှုက်	လိုင်မေ့ (က)	မျက်နှာသစ်သည်
သက်္ခာ	စန်းကာ	သက်္ခာ
သခိုရ	စန်းခါရာ	သခိုရ
ကူးသင်	ကနောက်စန်း	ခရာသင်း
သွဲ့	စရှင်	ခါးရှည်
သွဲ့င်	စရှိုင်	အခြေခံ
သွဲ့င်	စပိုင်း	သင်ပိုင်
သွေးသင်	စအိုင်း	ငှင်းအပြင် । အခြား । တပါး
သိုင်သာ	စိန်းစာ	ကရှုဏာသက်သည်
သောင်ဟာ	စင်းဟား	တုတ်ခဲ့လား

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ပေါပိုင်	ပေါပိုင်း	ပလုပ်ကျင်းသည်
အကောင်	အကန်း	အရှိန် (အနာ)
အကောင်	အကင်း	အကျင့် (ရသည်)
အခိုင်	အခိုန်း	အချိန်
အခေါ်	အခွန်း	အခွင့်
အက်	အန်းဂဲ	အကီ (အစိတ်အပိုင်း)
အတိုင်	အတိုင်း	အတွက်
အယိုင်	အယိုင်း	အလေး
အရုံး	အရုံး	အရောင်
အရိုင်	အရိုင်း	အရိုင်း

သခိန်းစာ (၄)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကသာဇ်	ကောင်းစရွင်း	သဇ်ပန်း
ခဆ္ာ့ဝစ်း	ကတွန်းခကျာ (ဟ)	ခရမ်းချဉ်သီး
ဂတာဇိုင်	ဂုတားဘိုင်း	ခြေဖတီး
ရင်တလုံး	ရင်တလိန်း	အကျိုးဆောင်သည်
တန်သုံးရီ	တန်းစီးရွား	တန်သုံးရီ
ဒမင်္ခုံး	ဒမင်္ခုံး	သက်တန်း
ဒမင်္ခုံးလောင်	ဒမ်းဒလောင်	ကိုယ်ဝန်ဆောင်သည်
ဒယိုင်္ခရုံး	ဒယိုင်္ခရောင်း	ဒိမ်တောင့်နတ်တိုင်၊ ကြွေ့န်းတိုင်
ဒံးသလာ်	ဒံးစလိုက်	ခုံးပျံ့လွှားသည်
ပက်ရင်	ပကန်းရန်း	စီရင်သည်
ပလံ့ရိုး	ပလောင်းပီး	ပဲတင်သံ (ပင်လယ်လိုင်း)
သူ့ပံ့ပိုးသကူး	စဝါးပေါင်းစကောင်း	ပသကူးသက်န်း

မြန်မာ အကြောင်း မျန်စာ သင်ကြားနည်း

မြန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ပေးတယိုင်	ပါး (က) တနိုင်း	အပ်ပေါက်
စိုင်ဗ္ဗာင်	ကျို့နှုံးတိုင်း	ဆင်ဖြူတော်
ပိုင်ကရိုင်	ပိုင်းကရိုင်း	ပိုင်းကူသည်
ရှင်အမှု	ရှုန်အမောက်	တရားရုံး
ချင်ဗြဲင်	တိန်းဒေါ်နှီး	ရန်ကုန်မြို့
သီရိလက္ဌာ	ဦးရိုလက္ဌာ	သီရိလက္ဌာ । သီဟိုင်ပြည်
လုပင်ဒိုင်	လုပင်ဒိုင်း	မွန်မြို့ရာပြက္ဗိုဇ်
လုပ်မောင်	လောင်းမွဲဗုံး	ဆွမ်းကျွေး । ဆွမ်းလောင်းသည်
ဝင်ကျော်ဘြဲ့င်	ဝင်ကျိုးတွဲဗိုဇ်း	ရွှေတိဂုံးဘုရားသမိုင်း
လှုံးရုံး	လွှုံးရုံး	မော့ကြည့်သည်
ချင်ဗြာ့င်	တိန်းစအိုင်း	နိုင်ငံခြား
သေနှစ်ဗြာ့ဟာ	သေနှစ်ဗြာ့ဟာ	သေနှစ်ဗြာ့ဟာ
သင့်ဘို့	စောင်းမွဲဘို့း	သဲသောင်ပြင်
မြို့င်ဗ္ဗာင်	ပီးဗုံးတိုင်း	စစ်တောင်းမြစ်
အကောင်ဗျာ	အကန်းရှိုံး	အဆိပ်အရှိန်

သခိန်းစာ (၅)

အထက်ပါပြီးခဲ့သော သခိန်းစာများတွင် ပျည်းနှင့် ၁-သတ်ရှိုံးရှိုံး သရဏ္ဍာင်ယူဉ်သော ၁-သတ် တို့ကို ဖော်ပြေခြေးဖြစ်သည်။ ယခုသခိန်းစာတွင် မျည်းဆွဲနှင့် သရတို့ ယူဉ်ပြီး ၁-သတ်ကို ဖော်ပြသည်။ ဂင်းတို့၏ ဝါဘာရများကိုလည်း ဖော်ပြထားမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့ကို အတန်တန်လေ့ကျင့်ပေးပါ။

အသံပေါ့မျည်း ၃ + ၁-သတ်

၀။	သက်တ	၁-သတ်	အသံထွက်
၁။	-င်	တွင်	ကနိုး
၂။	-ငီ	ကိုင်	ကနိုင်း

၃။	ဦး	ရှိုင်	ကနိုင်း
၄။	ဦး	ကျိုင်	ကနေ
၅။	ဦး - င	ကျော်င်	ကန်း
၆။	ဦး - ဦး	ကျော်ဦး	ကနွန်း
၇။	ဦး	ကျိုင်	ကနောင်း
၈။	ဦး	ကျို့င်	ကနို့င်း

အသံလေးပျဉ်း ဂု + င-သတ်

စဉ်	သက်တ	င-သတ်	အသံထွက်
၁။	-င	ရှိုင်	ရှိုန်း
၂။	- ဦး	ရှိုဦး	ရှိုနှိုး
၃။	ဦး	ရှိုင်း	ရှိုနိုင်း
၄။	ဦး	ရှိုင်	ရှိုနေ
၅။	ဦး	ရှိုင်	ရှိုန်း
၆။	ဦး	ရှိုင်	ရှိုနှိုး
၇။	ဦး	ရှိုင်	ရှိုနော (ယ)
၈။	ဦး	ရှိုင်	ရှိုနိုင်

အထက်ပါ အသံပေါ့ပျဉ်းဆွဲနှင့် အသံလေးပျဉ်းဆွဲတို့ကို င-သတ် ဖြင့် သတ်သည်ကို လေ့လာကြပြီးနောက် သင်ကြားခဲ့ပြီးသောအဆွဲ (၁၀) မျိုးသရန့်နှင့် ယူဉ်ပြီး င-သတ်ဖြင့် သတ်ခြင်းဖြင့် လေ့လာပါက င-သတ်နှင့်ပတ်သက်သော လေ့လာမှုသည် ပြီးမြောက်နိုင်သည်။

သခိန်းစာ (၆)

စိန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကျွဲ့	ကတန်း (င)	(ရောဂါ)သည်:သည်
ကိုင်	ကတိုင်း	ထီး
ကွဲ့	ကန်း	(လုံချည်) အဆင်၊ အဆင့်
ကွဲ့	ကနိုင်း	အကိုင်း

 အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မွန်ဘာ
ကျော်	ကန်း	နှုံး
ကျောင်	ကမို့း	(မြို့) ရှိုး စည်းရှိုး
ကြောင်	ကရန်း (c)	တဝဲလည်လည်
ကြောင်	ကရေး (c)	ခြောင်း
ကြော်ကြော်	ကရား	သပြေ (အပင်)
ကွောင်	ကလန်း	(လေး) ထောင့်
ကွော်ကွော်	ကလိန်း	လာသည်
ကွော်ကွော်	ကလွှမ်း (c)	ဆီ
ကွော်ကွော်	ကစိုးး	မှန်
ကွော်ကွော်	ကရို့းး	ရည်းစား
ကွော်ကွော်	ကရို့းး	ပြောင်းသည်
ကွော်ကွော်	ကပန်း (c)	သဘော်း
ကွော်ကွော်	ကဖော်း (c)	ဒုံး
ခွဲ့	ခမန်း	မေးရှိုး
ခွဲ့	ခနိုးး	အရိုပ်၊ ခေါင်းလောင်းကြီး
ခွဲ့	ဂုံးး	စိုးရိုမ်း စိတ်ပူသည်
ခြောင်	ဂရား	ဉီးချိုး
ခြောင်	ဂုံးးရှိုး	အိုးမဲ့
ခြောင်	ဂုံးးရှိုးး	ရယ်သည်
ခြောင်	ဂုံးးလို့	ရှည်သည်
ခြောင်	ဂုံးးလေ့ (c)	လျော့
ခြောင်	ဂုံးးလုံး	ထမ်းသည်
ခြောင်	ဂုံးးလောင်	လမ်း
ခြောင်	ဂုံးးလို့်	များသည်
ထွောင်	ကမ်း	ထူးခြားသည်
ခွဲ့	ဒမာ (c)	နေသည်
ခွဲ့	ဒလို့်	အရှည်

မွှေ့	အသံထွက်	မြန်မာ
မျှော်	ပလေး	ညွှန်ပြသည်
ပွဲ	ပမန်း	အစောင့်
ဖွား	ပနိုင်း	ဖယောင်းတိုင်
ပို့	ပမိန်း	အမိန့်
ပြု	ပရန်း	ပို့သည်
ပြုပြင်	ပရား	ကျဲ့ (ပစ္စည်း) စီတန်းသည်
ပြုပြင်	ပရှင်း	ပြုပြင်သည်
ပို့ပြင်	ပလိန်း	ဖြုန်းတီးသည်
ပွဲပြင်	ပဝါး (c)	အပေါင်းအသင်း
ပို့ပြင်	ပဝိုင်း	အဝန်းအဆိုင်း
ပျော်	ဖရေး (c)	(ရေး) တိုက်သည်
သို့	စနိုင်း	အရိပ်
ပျော်	စန်း	တောင်ပဲ
သံ့	စနောင်း	ကြယ်
သီ့	စမိန်း	ဘုရင်၊ မင်း
သူ့	စလိန်း	မြင့်သာ
သူ့ပဲ	စဝိုင်း	နှစ်ခွဲ၊ အခွဲ
သူ့ပဲ	စဝိုင်း	(သောက်) ရော (ဆေး)တခွက်စီ
ကမွှောင်	ကမလျှို့	တောက်ညှင်း
ကမို့	ကမလိုင်း	ရေတွင်း
ကယ့်	ကယိုင်း	အဆင်တန်ဆာ
ကွာ်ချုံး	ကမိုင်းတိန်း	မြှေ့မြို့
ကျွော်ကိုက်	ကလိုင်းကလိုက်	ဝက်ဆီ
ကျွော်တိ	ကလိုင်းတိုက်	ရေ့နံ
ကွို့ကွို့က်	ကဝိန်းကဝေက်	ဒူရိယာပစ္စည်း
နို့ကိုက်	နိုင်းကလိုက်	ခိုင်လုံသည်
ရို့ပို့	ဂဲလိုင်းဂဲလုင်	များပြားသည်

မြန်မာ အကြောင်းပါး မျှန်စာ သင်ကြားနည်း

မြန်	အသံထွက်	မြန်မာ
မြိုင်	ရွှေမလိမ်	အရှည်
ရင်တူ၍	ရင်တလိန်း	အကျိုးဆောင်ပေးသည်
ခုင်တူ၍	ခိုန်တလိန်း	ကြိုလိုသည်
နှက်	နှကလန်း	မကြောမြိုက
ပင်မြိုင်	ပန်းမြိုင်း	နာသောတဆင်ပါ၊ နာကြားပါ
ဗျာမြိုင်	ပဋ္ဌးပစိုင်း	ပတ်ဝန်းကျင်
ရိုင်မြိုင်	ရို့ယ်ပဲ့နှင်း	ကန်သင်းရိုး
ရမျှောင်	ရမစိုင်း	အသံ
ရပြု၍	ရွှေပလိန် (c)	သူစိမ်း၊ အခြားအရပ်ကလူ
သုံးစိုင်	စနောင်းကျိုန်း	ဓမ္မပဲ့ကြယ်
ခရိုင်စိုင်	ခရိုင်းကျိုင်း	ကြတ်ခြံ
ဗုံးတရု	ဂုံလောင်တရောင်း	လမ်းခွဲ့
ခုံနှင်သွေ့၍	တိုက်နေးစဝေး (c)	သောက်ရော်း
ချုံဂါသွား၍	တိန်းပါးစစိုင်း	ချောင်းဆုံးမြို့
ဖုံးကတိက်	ဒမောင်ဂုံးတိတ်	အိပ်နေရာ
ပသဲကုံး	ပဏ္ဍားကတန်း	သံမဏီ
ပြောင်စိုးဘာ	ပရှင်းဝိုးဘာ	အိမ်ထောင်ချုသည်
ရင်ဗလ်ရမျှောင်	ရှမ်းပဲ့လဲရမစိုင်း	အသံလွှဲရုံ
ရင်တူ၍နှင်	ရင်တလိန်းနှင်	အကျိုးဆောင်လာသည်
သမ္မတကျား	စမလိန်းကျား	တောင်ဘက်အရပ်

ဆုံးစိုး (၄)

- ၁။ မှားမိမ်ရမျှောင်တက်ကင်ဟာ။
 မနဲးမိန် (c) ရမစိုင်းတက်ကန်းဟာ။
 သင်ကြေးစည်တီးသံကြားသလား။

- ၂။ ထင်ချိမ္မား သုင်ချိန်ငွှဲင်ညီ။
ထန်း (c) တိုက် မရေစေး (အိန်း) တိုက်နေးစေဝေး (c)ညီ။
ရေဝတ်ပါကသာက်ရေအိုးမှ ရေကိုသာက်ပါ။
- ၃။ လွှဲထံက်ပင် မူးသုင်ဘိုင်ညီ။
လွှဲပထောက်ပန်းမနဲ့စေးပိန်းညီ။
ဘိန်းရှူးသူကိုမထောက်ပံ့ပါနှင့်။
- ၄။ မင်ကင်ပုံပါဝင်တရင်ချုင်ညီ။
မင်ကန်း (c) ပတ္တူးပိုင်းတရန်းတိန်းညီ။
မြို့နှီးတံခါးဝတွင် ကင်းစောင့်နေပါ။
- ၅။ ရောင်တွေ့ကျော သွက်ညဲးညီ။
ရင်တလိန်း (c) နားစဝက်ညဲးညီ။
သူ့အတွက်အကျိုးဆောင်ပေးပါ။
- ၆။ လိုက်ဝင်ကျော်ချုင် မူးကောင်ဒဗဟာ။
လိုပိဝင်ကျိုက်ဒဂိုန်း မူးကင်းဒဗ့ဗ့ဟာ။
ခွဲတို့ ဘူးရားသမိုင်းစာအုပ် သင်တွေ့ဘူးပါသလား။
- ၇။ မြိုကျောဒေးရားမူး သွားမှုပိုင် သူ့ပောင်ဟင်ရဲ့
ပရှုကျေားဒေးရဲ့ (ဟ) မူးရဲ့ စမားမူးရဲ့ မလိုင်း ဟောက်ပို့င်းဟန်းရဲ့
မိုးလေသင့်မျှပါက လယ်သမားများသည် ဆန်ကြီပြည့်ကြသည်။
- ၈။ ခုင်ဆုကု တက်ပသဲမူးခိုင်အာရုံး
ခိန်းချုံကလ တတ်ပစ္စူးမဲ့ခိုင်းအားရဲ့
ကျွန်းသစ်ခုံကို သံခိုက်ပါက ခိုင်သွားမည်။
- ၉။ စင်စိုင် စခြံ့င်မောင်ဟာ။
ကျို့င်ကျို့န်းကျွဲ့ခဲ့ မောင်းကျွန်းဟာ။
ကြက်ဆင်စပါးလုံးကို စားနေသလား။

မြန်မာ အကြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၁၀။ အျင်စီသွာ် ဒေါ်အာတရိစာဆင်ရှု။
တိန်းပါး (ဟ) စစိုင်း ဒေါ်အာတရောင်းပါးကချောင်းရှု။
ချောင်းဆုံးမြို့သို့ ခရီးနှစ်ဆင့် သွားရသည်။
- ၁၁။ တိက်လတူမြင်မှုး လွှာကဆံ့ငါ်မြိုင်ညီ။
တိတ်လတောင်း ဂျောင်းမဲ့ လဲပကချောင်းရှိုင်ညီ။
ကုတင်ပေါ်အိပ်လျှင် ခြေမထောက်ပါနဲ့။
- ၁၂။ မှုးသုင်ဘိုင် ဒေါ်ထံုံး။
မနဲ့စေးပိန်းခဲ့ထောင်းရှု။
ဘိန်းရှူးသူထောင်ကျမည်။
- ၁၃။ စပိုင်ပောင်ပါင်မှုး လွှာသုင်ဘုံးညီ။
ကျော်ပိန်းပိုင်ပိုင်းမဂ္ဂားလဲပစေးတိုက်ညီ။
ထမင်းပစ်အပြည့်စားထားပါက ရောမသောက်နဲ့အုံး။
- ၁၄။ မိုင်ရမျာ်တိုင်တက် ကိုင်ကိုက်ဟာ။
မိန်းရမစိုင်း တိန်းတက်ကိုင်းကွဲက်ဟား။
တူရိယာတီးမှုတ်သံကြားရသလား။
- ၁၅။ လာင်မှုက်ဘုံးနှင်းသွေ့ငြင်ညီ။
လိုင်မေ့တိုက်နိန်းစဝေးညီ။
သောက်ရောအိုးရောနှင့် မျက်နှာသစ်ပါ။
- ၁၆။ သော်ဘိုင်မှုး ရုံးစရိုင်ရှု။
ဓာတ်ဂလိန်းမဲ့ ရောင်းကျော်ရှိုင်ရှု။
ဆံပင်ရှည်ကကြည့်ရရှိုင်းစိုင်းသည်။
- ၁၇။ ခမီသင်စ် သို့မှုး လုံးပုံးကုသွေ့ငြင်ညီ။
ခမွားစန်းကော်မူ့လောင်းပေး ကော်သဝပန်းညီ။
ရဟန်းသံယာ အိမ်ကြွေပါက ထမင်းနှင့်မျှစ်ဟင်းကိုလောင်းပါ။

၁၈။	သိုင်သိုဗ္ဗား ကုန်လွှာသိုင်ညီ။ စိုင်းဟောက်မဲ့ တန္ထိုးလပစိန်းညီ။ အိမ်ဆောက်လျှင် ကြမ်းပြင်ကျကျမခင်းပါနှင့်။
၁၉။	အောင်ဒုက်မူး အံ့ဌ်ဇူးရှာ။ အုန်းအေးမဲ့ အောင့်ဂျွန်းရှာ။ သည်းခံခြင်းသည် အောင်မြိုင်ခြိုင်းဖြစ်သည်။
၂၀။	မူးစချုံလိုက် နှကဆံင်သွိုင်ညီ။ မန်တူဘူးလိုက်နှကချောင်းစဂျိုင်းညီ။ သင်စာစရေးလျှင် အခြေခံမှုစရေးပါ။
၂၁။	မူးအာခိုင်ကတိုင် ဒုံးသိုင်ကိုဟာ။ မနဲ့အားဂုံးပိုင်တိုင်း အဲပဲ့စိုင်းကျိုးကိုက်ဟာ။ သင်အတွင်းနာသွားပြီး ကြိုက်တွင်းကိုတွေ့သလား။
၂၂။	လုံးပောင်မဲ့ ဂရုင်နှုံးပောင်ကျိုးကြိုညီ။ လောင်ပပင်း မူ့ရေးပတ္တုံးပပင်ကျိုးက်တွေးညီ။ မြတ်စွာဘုရား၏ သပိတ်ထဲသို့ ခါပျော်တစ်ပေါင်းချောင် (တဒ္ထိုး) လောင်းထည့်ပါ။
၂၃။	နှုံးမြဲမဲ့ ဖြိုင်ခွံ့ငွေ့ခရောင်ရှာ။ ငိုက်မဲ့ရင်မူး ရဲ့ရိုင်ဒောင်ပတူးခရင်းရှာ။ မိန်းကလေးတစ်ယောက်ပုံခက်တွင်ရှိနေသည်။
၂၄။	ပယင်မဲ့ကော့ ကွဲ့စင်ကြွေ့ ဖွဲ့ကအာင်ဘာရှာ။ ပယန်းမူ့ရဲ့ကော်ကိုက် ကျေန်းရို့န်ပတူးရဲ့အိုင်းဘဲရှာ။ ဦးပွဲ့ောင်းတပါးသည် ကျောင်းဝင်းအတွင်းတွင် စကြံ့လျောက်နေသည်။
၂၅။	စံုင်ယူမူး စံုင်တူ့ဗွဲရှာ။ ကျောင်းကျဲ့မဲ့ ကျောင်းတောင်းမူးရှာ။ တက္မို့သည် ပူပင်သောကလွန်းရသည်။

၁၅ အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၂၆။ ကတော်တင်မ္မား မိုင်တော်ရာ။
ကတ်းတောင်းမဲ့ ရှိုင်တော်ရာ။
အကြောဆွဲပြီးခြေတင်းသည်။
- ၂၇။ ဂိတ္တကည် တဟင်ဗုံရှိုင်ဟာ။
ဂိတောက်ကည်း တဟန်းတိုက်ရဲ့လိုင်းဟာ။
နွှောသီတွင် ရေများများငံတ်သလား။
- ၂၈။ တဲ့ပုင်ညား ဒေါ်တင်စံင်အဲရာ။
တူးပိန်းညား ဒေးတန်းပေါင်းအျားရာ။
သူ၏ညာလက် ကျွန်တော့များခေါင်းနှင့်ထိမိသည်။
- ၂၉။ အခိုင်မင်ကင် ပဲတရင်ချုပ်လယိုင်ညားမှုရော့။
အခိုန်းမင်ကန်း ပတ္တူတရန်တိန်းလဲယိုင်ညဲ့မှုရော့။
မြို့တံ့ခါးဝကင်းစောင့်နေချိန်တွင် သူ၏တာဝန်ဘာလဲ။
- ၃၀။ မြို့ကူးသင် သိုင်သာခွံုင်ဟာ။
မဲ့ရှုကနောက်စန်းစိန်းစားဒမောင်ဟာ။
ခရာသင်းမှုတ်သံ ဂရုဏာသံသက်သလား။
- ၃၁။ ကွားဘာသုင်စံက်မ္မား ဒေါ်စုံတက် ကုအာစာရာ။
ကဝါ (ဟ) ဘဲစေးဖေါ့မဲ့ ဒဲပေးတတ်တောက်အကျေားရာ။
ကျောင်းသားတို့ ဆေးလိုပ်သောက်လျှင် ဆရာနှင့်အရှိက်ခံရမည်။
- ၃၂။ ခုံုပလိုင်ညား ခုံုဖဏ္ဍုင်ဟာ။
တိုက်ပလိုင်း ညဲးတိုက်ဖတိန်းဟာ။
သူ၏ရေတွင်းသည် ရေငံသလား။
- ၃၃။ ညားတဟင်ဗုံမ္မား ရင်တွေ်ကုညား ခုံုပလင်ညီ။
ညဲးတဟန်းတိုက်မဲ့ ရင်တလိန်းကောက်ညဲ့ တိုက်ပလန်းညီ။
သူရောက်ပါက ပုလင်းထဲမှ ရေကိုသောက်ရန် အကျိုးဆောင်ပေးပါ။

- ၃၄။ မူးဖြ ဒမ်းဒလောင် လွှတိကိုပူ့နိုင်ဒယိုင်ခရံ့င်ညီ။
မန်းပရယ် ဒဲမူန်ဒလောင်လဲပတိတ်ပတူးကိုင့်ဒဲယိုင်ခရောင်းညီ။
ကိုယ်ဝန်ဆောင်နှင့် အမျိုးသမီး အိမ်စောင့်နှင်းတိုင်တွင် မအိပ်ရ။
- ၃၅။ ညားလောပလုံးငါး စိုင်ဗာတောင်ကုဗ္ဗာညားရော်။
ညဲးလောပလောင်းနှင့် ဘုန်းပဲတိုင်းကောက်ပဲ့ညားဦးရော်။
ပညားဦးထံသို့ ဘယ်သူ ဆင်ဖြူဗော်ပို့လာသလဲ။
- ၃၆။ ညားအာရင်အမျဲ ပဲချောင်ဗြိုင်ရဲ့။
ညဲးအားရွန်းအမောက်ပတ္တာ့ တိန်းဒဲဂိန်းရဲ့။
သူသည် ရန်ကုန်မြို့နှင့် တရားရုံးသို့ သွားသည်။
- ၃၇။ လင့်ရင် ကျိုင်ကျို့နှုံးငါး။
လဲ့ငို့ကောင်ကတိုင်းကျို့က်ဒဲဂိန်းညီ။
ရွှေတိဂုံဘုရား၏ထိုးတော်ကို မော့ကြည့်စမ်းပါ။
- ၃၈။ ရဲချောင်ဗြားငါး အာချောင်သီရိလက်ာရဟာ။
ရှုတိန်းစအိုင်းအာတိန်းစွဲ့ရိုလက်ာဟား။
နိုင်ငံခြားသားများ သီရိလက်ါနိုင်ငံသို့ သွားသလား။
- ၃၉။ အခိုင်ဗုတ် အကင်ကိုဂိုလိုက်ာ။
အခိုန်းပဲ့တုန်းအကန်းဂျို့ ရဲ့ဂုံးဂိုလိုက်ာ။
ညာအခါ ကင်း၏အဆိပ်အရှုန်းနာသလား။
- ၄၀။ အစီအရင်ဗုတ်းရဲ့မဲ့ ညားသွားငါးအထိုင်အသားရဲ့။
အကျိုးအရင်းဒဲရဲ့မဲ့ ရဲ့ညဲးစအိုင်းအတိုင်းအစားရဲ့။
စိစည်ဗြို့မူန်ကန်က သူတေပါးချိုးမှုမဲ့ မည်။
- ၄၁။ အရံ့င်သူက် အပိုင်အခြားကုအရံ့င်လဲမစံက်ရဲ့။
အခရာ်စင် အပိုင်းအခရား ကောက်အရောင်လောင်မဲ့ ကျောက်ရဲ့။
အစိမ်းရောင်သည် အမဲရောင်နှင့်ပိုင်းခြားထားသည်။

၁၂ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၄၂။ ယကုပ်မူး လွကကျာကန်ညီ။
ယူကတန်း (c) မဲ့ရဲ့လဲ ပကနားကန်ညီ။
ရောဂါသည်းပါက ဟိုဟိုဖို့ယူမသွားပါနှင့်တော့။
- ၄၃။ ကျိုင်းတာင်ထောက်ကြိုက် ကုသိုင်ရဲ။
ကတိုင် (c) မဲ့တိုင်းထိုက်ကရှိတ်ကောက်စမိန်းရဲ။
ထိုးဖြေသည် ဘုရင်နှင့်သာထိုက်တန်သည်။
- ၄၄။ ပုဂ္ဂိုင်ပျော်ဆုံးမြိုင်ကြုံင်ရဲ။
ပမန်း (c) တိုင်းဖရေး (c) ဒဲမောင်တိုက်ကျိုန်းပတူးဂျိုင်ကရိန်းရဲ။
ဆင်ထိန်းသည် ခြောင်းစပ်တွင် ဆင်ကိုရေတိုက်နေသည်။
- ၄၅။ မူးကိုင်ကိုက်ကိုင်မူး ကြုံစကွာင်ညီ။
မနဲကဝိန်းကရှိုက်ကတိုင်းမဲ့ရဲ့ကလိန်းကျင့်ကတိုင်းညီ။
တူရဲ့ယာတီးမှတ်သမားညောင်းညာပါက မှန်လာစားပါ။
- ၄၆။ ဂံက်ပြီမူး ကြိုင်ကုခိုင်ချီးရှိုင်ရဲ။
ဂေါက်ပဲ့ရွေ့မဲ့ရဲ့ကဖောင်းကောက်ခမန်းချီးဒဲယိုင်ရဲ။
မိုးရေဇားပါက ဒူးနှင့်မေးရီးတူန်လှုပ်သည်။
- ၄၇။ မှက်အဲဒေးပြိုင်မူး ဉားကဗို့ပြိုင်ပြိုင်ရဲ။
မေ့အွှေ့ဒဲ့ဂရိုန်းမဲ့ရဲ့ ဉားရဲ့မလိုင်းရဲရိုင်းရဲ။
ကျွန်ုပ်၏မျက်နှားအိုးမဲ့ထိုလျှင် သူများရယ်မည်။
- ၄၈။ ကွင်နော်အာမူး ရူးပဲ့ဖိုင်သွေ့င် ဗြိုက်ရဲ။
ကပန်းချွဲနှုန်းတော်အားမဲ့ရဲ့ ဂဲ့လေ (c)ပတ္တားဂျိုင်စန်းမဲ့လိုက်ရဲ။
သဘောကြီးသွားပါက ကမ်းနားမှလေ့မောက်သည်။
- ၄၉။ ဖူးငားအဲ ပဲ့ရုံးင်ပါသွာင်ညီ။
ပလေးနားအွှေ့မတ္ထားရဲ့လောင် (c) ပါးစရိုင်းညီ။
ကျွန်ုပ်ကိုလမ်းဆုံး (လမ်းနှစ်ခွဲ) သို့သွားပြေားပါ။

- ၅၀။ ညားတိက်သို့င် ပွဲသို့င်ဆရာ။
 ညဲ့တိတ်သလိုန်းပဲတွေးစနိန်းချုပါ။
 သူသည်သစ်ပင်ရှင်တွင် အိပ်ပျော်နေသည်။
- ၅၁။ ဖို့က်လတာက်ကယိုင်ညား ကုန်ကုဟာ။
 ဓားရိုက်လဲ့တတ်ကယိုင်း ညကနန်းကလန့်ဟာ။
 သူ၏အဝတ်အစား အဆင်သည်ကွက်ကျားအဆင်လား။
- ၅၂။ ညားခာကွာင်ကျောင် ကိုကျောင်ကိုက်ရာ။
 ညဲ့ခနားကျိုင်းကလိုန်းကောက် ကလိုန်းကလိုက်ရာ။
 သူသည် မျှန့်ဆီကျော်ကို ဝက်ဆီနှင့်ကျော်သည်။
- ၅၃။ ပါ့န်တိုင် ကျွမ်းကျင်တိဟာ။
 ပနိုင်းတိုင်း ကလိုန်းနှုကလိုန်းတို့က်ဟာ။
 ဖရောင်းတိုင်သည် မရန်မှုဖြစ်လာသလား။
- ၅၄။ ဒုဝင်တွင်ညား ပွဲဗုံးငွေ့ညီး။
 ဒိန်းတလိုန်းညဲ့ ပတွေးပဲလောင်းကရီးညဲ့။
 သူကိုလူည်းလမ်းမကြီးတွင်သွားကြိုပါ။
- ၅၅။ ညားရောင်တွင် ကုအဲရှိုင်ရှင်ဗွဲရာ။
 ညားရောင်တလိုန်းကောက်အွှါးပဲလိုင်းရဲ့လင်ဗွဲးရာ။
 သူကျွမ်းတော်ကို အကျိုးဆောင်ပေးသည်မှာများလှပြီ။
- ၅၆။ ခဲ့ဖွင့်လှပ်လှုံးငွေ့ငွေ့ ပွဲရှင်အမှုရာ။
 ရှုပလိုန်း (c) လင်းလဲ့ခဲ့မောင်းပတ္တးရို့န်းအမောက်ရာ။
 သူစိမ်းသည် တရားရုံးတွင်မို့ဝိုင်နေသည်။
- ၅၇။ ဒုံးကိုတိက်တို့တို့ သွဲက်သို့ပြောင်းဝါဟရာ။
 အပေါင်းရဲ့ တိက်တမ္မာက်တမ္မာက်စာက်ပြောင်းဝါဟရာ။
 အိပ်ယာအသစ်သည် မင်္ဂလာဆောင်သောအိပ်ယာဖြစ်သည်။

၁၅ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင့်ကျားနည်း

ပလ္လာကျင့်ခန်းများ

(က) ရဲနှစ်ကိုဝါဟာရ ဖွဲ့မထောက်ကြောက်တို့ဝါကျသွင်တော်ညီ။
အောက်ပါပေးထားသောဝါကျတွင် သင့်လျှော်မှန်ကန်သော ဝါဟာရများကို
ရွှေ့ပေးပါ။

- ၁။ အပါအဲ (ကလောင် । ကလိုင် । ကလောင်) စကျင်သို့တဲ့ဖြောတိရဲ။
- ၂။ ညားချားခြင် (စင်ကြီး । စင်ခြင် । စရင်) ပွဲထူးလိုက်သွေးရဲ။
- ၃။ စန္ဒမှာရာအာမူး (စင်ကျား । စင်ကူး । စင်မြိုင်) ရဲ။
- ၄။ ရဲသွားမှာ ခွံငွေ့ (မိုင်အုံ । မိုင်ဝါ । မိုင်စီ) ရဲ။
- ၅။ ကောအောင်အုံကူး (အလှင် । အလောင် । အလောင်) ရဲ။
- ၆။ လိုက် (ပရာင် । ပရောင် । ပရိုင်) ပွဲထူးမှုစိရော့။
- ၇။ တဲ့ယူးမှုးအာရှင်အမူး (သိုင်သား । သောင်ဟား ॥ သံသား)။
- ၈။ အာတရှုံးတဲ့ကတူမူး ကဏာ(ခုံပလှင် । ခုံပလိုင် । ခုံဖဏှင်) ညီ။
- ၉။ (ပလုံငား । ပလုံင်နှင် । ပလုံင်စီ) လဇုံးပျူးပွဲသို့ညားညီ။
- ၁၀။ တုက်ခုံနှင်သွင် ပွဲ (ကမွှင် । ကဘိုင် । ကယျိုင်) ညီ။
- ၁၁။ အဲမိုင်ဗရဲ (ကွာင်ကွောင် । ကွာင်ခေါ် । ကွိုင်ကွိုက်) နှုရှင်ဗလ်းရုမ်ာင်ရဲ။
- ၁၂။ ညားတွော့နှီး (ပြင်ကား । ပြင်နှင် । ပြုပြင်) သို့တိုက်ညားသွေးရဲ။
- ၁၃။ မှုးမိုင် (ရောင်ကူး । ရများင် । ရဲမြှုင်) ဒီပွဲစီနှော်ဟား။

(ခ) ထပ်မပောင်ကိုဝါဟာရ မအခြင် ဖွဲ့သွင်တော်ညီ။
လိုအပ်သောဝါဟာရ အကွားရာများကို ထပ်ဖြည့်ပေးပါ။

- ၁။ ရဲအဲရဲမြှုင်ညား ဂကူ က — ရဲ။
- ၂။ မိအက — စကျင်နှုံးရဲ။
- ၃။ မှုးလွှာခိုက်ခ — နှုံးဖြော်ညီ။
- ၄။ ဂိတ္တမ်း အဲစီ — ပြုပြင်ဝိုက်ရဲ။
- ၅။ ကွာ်ရို့င်မှုး မိုင် — အာရဲ။

- ၆။ ဉာဏ် — အာတရိဖိုင်မူး ထင် — ရ။

၇။ ညောင် — ကုမ္ပဏီကြောင်း လွှထိုင် — ညီ။

၈။ က် — — မွဲဆွောင် ပူဇံ ကျော်စေတိညီ။

၉။ သိုင်သမလ ဝ — — ချွဲဟံသာဝတီရ။

၁၀။ ပံက်တ — ကုခမီ — ညီ။

၁၁။ ညောင်သ — အာချွဲသီရိ — — ရ။

၁၂။ ကုံး — ဟံသာဝတီခိုင် — ခွဲင်ဟာ။

၁၃။ အာတရိဇ္ဇာ — မူးကဏာသုဖိုင် — ညီ။

၁၄။ လွှပ်င် — ကုပ္ပါ။ — မူးသုင်အရှက်ညီ။

၁၅။ ညောတုက်ဆုံး — — ပွဲချွဲဝါ — ဟာ။

(g) ප්‍රමුඛභාගී ලියෙනුවේ සුදුසු තු වැනි ලබන් ව්‍යුත්තා නො යුතු කළ තුළු॥

အောက်ပါပေးထားသော ပုံပြင်ကိုဖတ်ပါ။ မေးထားသော မေးခွန်းကိုဖြဖူပါ။

၁၃၂

အတိက်မြဲတဲ့ ပုဂ္ဂၢရဲမြဲ မင်္ဂလာင်ရွှေပါ့မှနိုင်စီရှာ။ အဆိုင်မင်္ဂလာင်ရွှေ ပုဂ္ဂၢရဲအေဒီးပံ့က်မြဲရ။ ပံ့က်ကတိုင်ချိုင်ကမဲ့ ပွဲအာကာသရှာ။ ကက္ခာ ဓတ်တိမူး ပံ့က်ချိုင်ကုခဲမ (ပါင်) ရှာ။ ကဆတံ့ပွဲတိလားလားရှာ။ ပံ့က်သွေ့ချိုင်က နာနာသို့ ပုဂ္ဂၢရဲအေဒီးအာရှာ။

အတိုင်ပဲက်သွေ့ခံ့င်က ပွင့်ရ သွေဖက်အာရာ။ ဂွင်ရသွေဖက်ရှိုင်ကုဝါရာ။ လက်ကရပွင့်ရသွေကူသွေ့ရှုံး။ ပွင့်ရကတိုင်သွေ့ ဇူးကျား ခံ့င်သလ် လှို့ရှုံးသွေ့ခံ့ကုပါင်ရှုံး။ အတိုင်ပရိုင်ပွင့်ရထွေးသွေ့ကုပါင် သို့င်မိုင်အာရာ။ မြဲတဲ့သို့င်ကော်ပွင့်ရောင်ကော်ရှုံး။ သို့င်ပမိုင်ကာ ထွေးသွေ့နဲ့ကုပါင် ကတိုင်သွေ့ပွဲကျား ခံ့ကုပါင် ထွေးကာနာနာသာသံ့ရာ။ သို့င်ဒေါ်တွေ်ငောင်နာနာသံ့ရာ။ သို့င်ထိုင်သားကုပွင့်ရှုံး။

သိုင်သွာန် 'အာစာပွင့်ရုံးလောရော' ပွင့်စင်ခြင်ရ။ အာစာအဲပံ့က်သွေးမှုး အဲခွာရ။ ပွင့်ရုံးတလိုင်အစာကျုပံ့က်ရ။ အူးသွေးမှုးတွေ လွှို့ရှုရှင်သိုင်ရ။ အာစာအဲ 'မှုးတွေ လွှို့ရှုရှင်' ပွင့်ရုံးယောင်ယာမှုံးရှင် အာစာကျုပံ့က်ရ။

မြန်မာ မျိန်စကား မျိန်စာ သင်ကြားနည်း

သိုင်ဝမိုင်ကာဗုံး ကလောင်တွေးခွဲဝါညီကွာရ။ အမိုင်တွေးခွဲင်သွှင်ကော် ထပက်ဒေး
အပါင်ကော့ရ။ ကသိုင်အကင်ကျိုသွဲင် ဦးငွေ့ငွေ့ ပုင်ရှု စုတိကလိအာရ။ မူးကို့င် မိုင်ပရိုင်
ပွင့်ရှုသိုင်သာ့ရ။

- ၁။ ပွင့်ရှုခဲ့ မင်နှံင်ရှု ပွဲလောရော။
- ၂။ ပွင့်ရှုအေားမူးရော။
- ၃။ ပံက်ကတိုင်မံင်က ပွဲလောရော။
- ၄။ အတိုင်ပံက်သွေ့မံင်က ပွင့်ရှုဖက်ဟာ။
- ၅။ လက်ကရု ပွင့်ရှုကုမူရော။
- ၆။ ပရိုင်ပွင့်ရှု ညားလောမိုင်ရော။
- ၇။ သိုင်ကော်ပွင့်ရှု မူးသွေ့ရော။
- ၈။ သိုင်သွေ့မူးရော။
- ၉။ ပွင့်ရှု မူးကလောင်သွေ့ရော။
- ၁၀။ ပွင့်ရှု ယောင်ယာမှာရု ကုညားလောရော။
- ၁၁။ အမိုင်တွေးခွဲင်မြဲ ဝါပွင့်ရှုမှုအားရော။

(ယ) သွာန်လပ်စွဲသွာ်တော် သိတဲ့ ချူးတွေးက်လိုက်ခွဲပိုင်ညီ။
အောက်ပါပေးထားချက်ကိုဖြေား စာတပိုဒ်ဖြစ်အောင်စီကုံးပြုပါ။

စိုင်မူး ညွှန်ရှုရော

- ၁။ မွှေတဲ့ကမ္မက် တရု မူးသွေ့ရော။
- ၂။ ကမ္မက်မွှေစံအားသက်စိုင် မူးသွေ့ရော။
- ၃။ ကမ္မက်မွှေစံအားမြိုင်စိုင် မူးသွေ့ရော။
- ၄။ ကမ္မက်မွှေစံအားဗတ်စိုင် မူးသွေ့ရော။
- ၅။ ကမ္မက်မွှေစံအားထမ်စိုင် မူးသွေ့ရော။
- ၆။ ကမ္မက်မွှေစံအားပြင်စိုင် မူးသွေ့ရော။
- ၇။ ကမ္မက်လက်တရု မူးသွေ့ရော။

အခန်း (၇)

❖ ❖ ❖

၃။ ဂရိတ် ကတ် (-တ်)၊ တသတ် (-တ်)

တသတ်သည် အသတ် (၁၀) ပါးတွင် တတိယအသတ်ဖြစ်သည်။ ဗျည်းတစ်လုံးတည်း
နှင့် တ-သတ် (-တ်) သည်ပင် အမိပါယ်ဝေါဘာရများရှိသည်။ ထို့ပြင် ဗျည်းနှင့်သရတို့ယူဉ်၍
လည်း တ-သတ်သည်လည်းရှိသည်။ တ-သတ်တွင် (- တ်) ဖပါဝင်ချေး။ ထိုကြောင့် သရ
(၂) လုံးကိုသာ သတ်သည်။ ပိုမို၍ တ-သတ်ကိုမြင်လွယ်စေရန် အောက်ပါယေားဖြင့် ဖော်ပြ
ထားသည်။

အသံပေါ့ဗျည်း က + တ်-သတ်

စဉ်	သက်တ	တ-သတ်	အသံထွက်
၁။	- တ်	ကတ်	ကော (တ)
၂။	ဦးတ်	ကိုတ်	ကိုတ်
၃။	ဦး တ်	ကိုတ်	ကို (တ်)
၄။	ဦး-တ်	ကုတ်	ကု (တ်)
၅။	ဦး- ဦးတ်	ကောတ်	ကစ် (တ)
၆။	ဦး- ဦး တ်	ကော်တ်	ကွဲတ်
၇။	ဦး ဦးတ်	ကိုတ်	ကေား (တ)

အသံလေးဗျည်း ဂ + တ်-သတ်

စဉ်	သက်တ	တ-သတ်	အသံထွက်
၁။	-တ်	ဂတ်	ဂျို (တ်)
၂။	ဦးတ်	ဂိုတ်	ဂိုတ်
၃။	ဦး တ်	ဂိုတ်	ဂို (တ်)
၄။	ဦး-တ်	ဂုတ်	ဂု (တ်)
၅။	ဦး- ဦးတ်	ဂောတ်	ဂစ် (တ)
၆။	ဦး- ဦး တ်	ဂော်တ်	ဂွဲတ်
၇။	ဦး ဦးတ်	ဂိုတ်	ဂို့ (တ)

မြန်မာ အကျဉ်းချုပ် မှန်စကား မှန်စာ သင်ကြားနည်း

အထက်ဖော် နမူနာအားဖြင့် တ-သတ် (-တ်)ကို အသံပေါ်ဖျည်း က ဖြင့်သတ်ခြင်း (ကတ်) ကိုရင်း အသံလေးပျည်း ဝ ဖြင့်သတ်ခြင်း (ဂတ်) ကိုရင်းလေ့လာနိုင်ရန် နမူနာအား ဖြင့်သာ ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်းသော အသံလေး အသံပေါ်ဖျည်းဖြင့်လည်း အထက်က ဥပမာအတိုင်းလိုက်၍ သတ်ကြည့်ပြီး အသံထွက်ကြည့်ပါ။ အတန်တန်လေ့ကျင့်ခြင်းဖြင့် တ-သတ် (-တ်) နှင့်ပတ်သက်၍ကျမ်းကျင့်သွားမည်။ ပိုမို၍လေ့လာနိုင်ရန် သခ်န်းစာ ဝေါဟာရများကို ဖော်ပြပေးပါမည်။

သခ်န်းစာ (၁)

မိန့်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကတ်	တွေတ်	သင်ကြားသည် လေ့လာသည်
စတ်	စွဲက်	ထိုးထည်သည်
ဇတ်	ရျော့	(ရော့) ခမ်းခြာက်သည်
ထတ်	ထွေက်	ကျွန်းမာသည် သန်သည်
ဗတ်	ဗွေတ်	မြှုသည်
ဘတ်	ဘွွေတ်	တော်သလင်းလ
မတ်	မွှေတ်	မျက်စွေ
ရတ်	ရွှေတ်	ရတနာ
လတ်	လွှေတ်	လပ်ဆတ်သည်
ဝတ်	ဝွေတ်	ဝတ္ထား
သတ်	သွေတ်	အသီး သတ္ထဝါ
ဟတ်	ဟွေတ်	တောင် (အထွား)
ဓတ်	ဓွေတ်	နှသည် တိုင်းထွားသည်

သခ်န်းစာ (၂)

ကိုတ်	ကို	(ခွေး)ကိုက်သည် ချိန်ကိုက်သည်
ကုတ်	ကုတ်	မြတ်သည်
ကေတ်	ကော်	ယူသည် ချွှန်ထက်သည်

မြန်	အသံထွက်	မြန့်မာ
ကိုတ်	ကော့ (တ)	(တစ်) သိန်း
ဉာဏ်	ကရပ် (တ)	ဆေးကြောသည်
ကွတ်	ကဝ်	အတတ်ပညာ
ခါတ်	ခတ်	ခါးတောင်းဖြိုက်သည်
ခေတ်	ခေတ်	ခေတ်ကာလ
ချိုတ်	ချော့ (တ)	သေသည်
ဂိုတ်	ဂေါ့ (တ)	ဉြီးစားသည် ဉြီးပန်းသည်
ဂြာတ်	ဂူရတ်	(ပြီး) ကျေသည်
ဗိုတ်	ဂို	မြိုချေသည်
စုတ်	ကျူး (တ)	ထည့်သည်
စိုတ်	ကျော့ (တ)	စိတ်
ဆုတ်	ဆျုတ်	ဆုတ်ခွဲသည်
အတ်	ရှုပ်	အတ်
ဇုတ်	ရှုံး (ပိ)	အရိုး
ဉာတ်	ဉာတ်	မြင်သည်
ခူတ်	ထွ္ထ်	အမြဲး
အောတ်	ထွုန်း	ငယ်သည်
တတ်	တော့ (ပိ)	ဖြတ်သန်းသည်
တိတ်	တက်	ထွေက်သည် ထုတ် (ဝေ) သည်
တုတ်	တော့ (ပိ)	(ယတ္တန်း) ယက်သည် ဖြတ်သည်
ပိုတ်	ပေါ့ (တိ)	ဖြတ်သည်
ဟတ်	ဟတ်	ပုံ
နိုတ်	ဟိုတ်	ဓိန် (ရတနာ)
ဗြာတ်	ဟရပ်	ငှက်ပျောသီး
မိုတ်	မိတ်	မိတ်ဆွေ
ယာတ်	ယတ်	အဝတ် ရောင်
ယုတ်	ယု (တိ)	ယုတ်ည့် ယုတ်မာသည်

မြန်မာ အကြောင်းမျိန်စားမွန်စာ သင်ကြားနည်း

မြန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ရှိတ်	ရိတ် (ရေ)	ပေ (ပင်)
ဝါတ်	ဝိ	ခက်ခဲသည် ဆင်းခဲသည်
ဂုတ်	ဝတ်	အပို့
ဝတ်	ဝေါ (တ)	သွန်သင်သည် ဝတ္ထား
ဂိုတ်	ဝေ့ (တိ)	မေ့လျော့သည်
သူတ်	စွဲတ်	သူတ် (ဝိနည်း) ပိုး (ထည်)
ဟုတ်	ဟွဲတ်	ယူတ်ညံ့လာသည်
ဟိုတ်	ဟေ့ဗျာ (တိ)	အကြောင်း
ဒေတ်	ပစ် (တိ)	တိုးဒွေးသည်
ဒေါတ်	ပွဲတ်	ဆွဲထွဲတ်သည်
ခိုတ်	ပျော့ (တိ)	သော်လည်း
အိုတ်	အော့ (တိ)	အလုံး အလုံးစုံ ကုန်သည်

သင်နီးစာ (၃)

ကရတ်	ကရော့ (တိ)	ဖြတ်လမ်း အနီးမှာ
ကရောတ်	ကရွတ်	ဌီးတွားသည်
ကလတ်	ကလော့ (တိ)	ပြည်တောင်း စွဲန်မယွန်းသီး
ကလိတ်	ကလိ	ခြောသည် (ကျ) ပြောင်သည်
ကလွှတ်	ကလွှု (တိ)	သံတမန် အညှောင့်
ကလော်တ်	ကလွှာ်တ်	ပလွှု
ကွုတ်တဲ့	ကွုတ်တွေး	လက်မှုပညာ
ခရာတ်	ခတော့	အဖု
ခချုတ်	ခတွက်	ကျိုဝယ်သည်
ခမာတ်	ခမတ်	ပန်းတိမ်
ခမိတ်	ခမိ (တိ)	ခြင်းပောင်
ခဂုတ်	ခဂု	(ဆီ) ဆု
ဂရိတ်	ဂုဏော့ (တိ)	သတ်သည်

ဗုဒ္ဓ	အသံထွက်	မြန်မာ
ရှင်လောက်	ဂျေးလွတ်	နှစ်းတိုး
ြောတ်	ရျွေ့ဟော (တ)	အင်အား
ညာတ်မှက်	ညတ်မွဲ (တ်)	မျက်နှာမြင်သည်၊ မီးဖွားသည်
ခုံမိတ်	တိုံတ်မိ (တ်)	အဝါ (ရောင်)
ဆွာတ်ဆွာတ်	တွွဲတွွဲတ်	ငယ်ငယ်၊ ငယ်သော
တိုံတ်ပူး	တက်ပဲလဲ	လွတ်မြောက်သည်
ထက့်တ်	ထက့်တ်	အပိုင်းပိုင်း
ထတ်ထတ်	ထော့ (တ) ထော့ (တ)	(အရှိန်) ပြင်းပြင်း
ထတ်ယူက်	ထော့ (တ) ထော့	ကျွန်းမာသည်
ထပိုတ်	တပဲ့ (တ်)	ဖြတ်သည်
ထဗုတ်	တဗု (တ်)	(လမ်း) ခေါာသည်
ထလာတ်	ထလာတ်	ပြောင်သည်
ထလောတ်	ထလွှတ်	ကျွတ်ကျွသည်
ထခေါတ်	ထပွန်း (က)	အဖူး
ထစိုတ်	ထပဲ့ (တ်)	အစေး
အစိုတ်	အဲကျိုး	ကိုး (၉)
ခြောတ်	ခဲ့ဟော (တ်)	အင်အား
ပါတ်ကျ်	ဓာတ်ကျို်က်	ဘူရားခာတ်တော်
ပါတ်သော်	ဓာတ်စွဲတ်	ဆံတော်ခါတ်
နှက်သတ်	နှခေါ့	နက္ခတ်
နှိုတ်သဲ့ (နှိုသဲ)	နှိုး	မြို့ပြေား
နှက်ဖို့တ်	နှိုပတ်က်	နှိုတ်ထွက်သည်
ပါ့စိုတ်	ပကျော့ (တ်)	ဝရှိုက်ပါ
ပတ်သ	ပေါ်စောင်း	ကျင်ငယ်
ပတိုတ်	ပတ်က်	ထုတ်သည်
ပရိုတ်	ပရော့	ပရိုတ် (တရားတော်)

မြန်မာ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်တ္ထားနည်း

မြန်	အဆုတ္တက်	မြန်စာ
ပလိုတ်	ပလေ့ (တ်)	(မီး) ပြိမ်းသည်၊ အနောက် (ရပ်)
ပိုတ်ဇွဲ့	ပဲ့ (တ်) ဂျွဲ့တ်	ပုံတ်ကြီး (။)
ပိုတ်ဆူ့က်	ပဲ့ (တ်) စကု (တ်)	ပြတ်သားသည်
ပြာကတ်	ပရားကော့ (တ်)	ထင်ရှားသည်
ဖကေတ်	ဖကစ်	အနီးရောင်
ဖဆွာတ်	ဖတွ်တ်	ငယ်သည်၊ ရွှေတ်ဆိုသည်
ပါတ်ဝိုင်	ပတ်ဝိုင်း	ဆိုင်းဝိုင်း

သခိုင်းစာ (၄)

အထက်ပါ ပြီးခဲ့သောသခိုင်းစာများတွင် ပျည်းနှင့် တ-သတ်ရိုးနှီး သရဏ္ဌာန်ယူဉ်သော တ-သတ်တို့ကို ဖော်ပြုခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ယခုသခိုင်းစာတွင် ပျည်းဆွဲတို့နှင့်ယူဉ်ပြီး တ-သတ်ကို ဖော်ပြုမည်။ ဂင်းတို့၏ ဝါဘာရများကိုလည်း ဆက်လက်ဖော်ပြသွားမည်။ ယင်းတို့ကို အတန်တန်လေ့ကျင့်ပေးပါ။

အသံပေါ့ပျည်း ကူ + တ-တ်

စဉ်	သက်တ	တ-သတ်	အသံထွက်
၁။	-တ်	ကုတ်	ကန်တ်
၂။	-ဗိုတ်	ကုဗိုတ်	ကန်ဗိုတ်
၃။	ဗို-တ်	ကုဗို-တ်	ကန်ဗို-တ်
၄။	-ဗုတ်	ကုဗုတ်	ကန်ဗုတ်
၅။	ဗု- တ်	ကုဗု-တ်	ကန်ဗု-တ်
၆။	ဗု- ဗိုတ်	ကုဗု-ဗိုတ်	ကန်ဗု-ဗိုတ်
၇။	ဗု- ဗုတ်	ကုဗု-ဗုတ်	ကန်ဗု-ဗုတ်

အသံလေးပျည်း ရှု + တ-သတ်

စဉ်	သက်တ	တ-သတ်	အသံထွက်
၁။	-တ်	ရှုတ်	ရှုနေ့
၂။	-ဗိုတ်	ရှုဗိုတ်	ရှုနေ့

၃။	ဦးတ်	ရှိတ်	ရုံနှီ
၄။	၂၏တ်	ရှုတ်	ရုံနှု
၅။	၆ - တ်	ရွှေတ်	ရုနစ်
၆။	၆ - ဦးတ်	ရွှေဦးတ်	ရုံ့နွှေဦးတ်
၇။	ဦးတ်	ရှိဦးတ်	ရုံ့နေ့ (တ)

အထက်ပါ အသံပေါ့ဗျည်းဆွဲနှင့် အသံလေးပျည်းဆွဲတို့ကို တ-သတ်ဖြင့်သတ်သည်ကို လေ့လာကြပြီးနောက် သင်ကြားခဲ့ပြီးသော အဆွဲ (၁၁) မျိုးသရတို့ ယူဉ်ပြီး တ-သတ်ဖြင့် သတ်ခြင်ဖြင့် လေ့လာပါက တ-သတ်နှင့် ပတ်သက်သော လေ့လာမှုသည် ပြီးမြောက်နိုင်သည်။

သခိန်းစာ (၅)

မွန်	အသံထွက်	ပြန်စာ
ကုတ်	ကုနွဲတ်	အဆုံးစုံ၊ အဖျား
ကုတ်	ကလေ့ (က)	ခိုးသည်
ဓာတ်	ကျွဲ့ဓာတ်	စစ်ဆေးသည်
ပုတ်	ပွဲတ်	မီး
လူတ်	လင့်တ်	လေ့ကျင့်သည်

သခိန်းစာ (၆)

ကုာတ်	ကမတ်	ပိုတ်သည်၊ လင်းတ (ငြက်)
ပုံ့ဗာတ်	ပန္တ်	စိတ်မှတ်ထားသည်
ပို့တ်	ပလေ့ (တ)	(မီး) ပြိုမ်းသည်
ဓမ္မတ်	ဓမ္မလ်	လွှာသည်၊ မှားသည်
သွားတ်	စန်းတ်	အတိုင်းအထွာ

သခိန်းစာ (၇)

ကုတ်အယုက်	ကန္တတ်အယော (က)	သက်ဆုံးတိုင်
တံကော်	တံ့ကန္တတ်	အရင်းအဖျား၊ အစအဆုံး

မြန်မာ မွန်စကား မွန်စာ သင်တွေးနည်း

မြန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ပုတ်သူ	ပုတ်စနောင်း	မီးအိမ်
နတ်ဗျာတ်	မြန်တ်ဖဲ့မော့ (တ်)	အတိုင်းအဆ
ယဲသို့ပုတ်	ယူဟောက်ပမွတ်	မီးယပ်ရောဂါ
လိုလွှတ်	လွှဲဝိလွှဲဝေါ (တ)	ကြီးစားအားထုတ်သည်
ကမ္မတ	ကမလော့ (တ်)	သူ့ခုံ
ပသူတ်သစ္စ	စမွတ်စိုက်	သစ္စာပြုသည်
သွာတ်ဗွာတ်	စန္တတ်ဖဲ့မော့ (တ်)	အတိုင်းအတာ၊ ဆင်ခြင်သည်
သွာတ်ဗွူဗြူ	စဝေါရွှေ့ပလု	ကွမ်းယာ
မိုတ်လျှော်	ဗတ်လှိုက်	သံပတ္တလား
မင်ရှုတ်	ပင်ရွှုတ်	မင်းဂွဲတ် (ပင်)
မတ်ရှု	မွတ်ဝဲလု	မျက်စွဲဝေ၊ မျက်စွဲမိုက်
မတ်ဗိုတ်	မွတ်မဲ့	စိန်ရတနာ
မတ်မြြို့	မွတ်ဗြှေ့	မိုးသားတိမ်လိပ်
မရာတ်	မရတ်	ဘုရင်ကြီး
မူဟိုတ်	မူဟော့ (တ်)	ဘာကြောင့်
မြေမတ်	မရဲ့မွတ်	မျက်ရည်
ယာတ်ဂ	ယတ်ရဲ့	ခြံးစောင်
ယာတ်ဇွာတ်	ယတ်တွေ့တ်	မျက်နှာသုတ်ပုဝါ
ယုတ်မာ	ယူ (တ်) မဲ့	ယုတ်မာသည်
ရတ်ဝိ	ရှတ်ဗြိုင့်	ရတနာသုံးပါး
လညာတ်	လဲညာတ်	အမြင်
လတ်လတ်	လော့ (တ်) လော့ (တ်)	လပ်လပ်ဆပ်ဆပ်
လဟုတ်	လဲဟွေ့တ်	ယုတ်ညဲ့လာသည်
လအိတ်	လဲအို	အဆုံးစုံ၊ အလုံးစုံ
လိုက်ပတ်	လိုပေါ့ (တ)	ဘာပေ
သွေးရှိတ်	စလရွှေ့ (တ်)	ပေစာ
ဝါတ်ဂါတ်	ဝိပိုက်	ခဲယဉ်းသည်၊ ဆင်းရဲသည်

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဂိုဝင်	ဂိုဝင်	ပြစ္စသည်
ဂုဏ်ဖော်	ဂု (တ်) ရဲနဲ့တ်	အပိုကြီး
သကုတ်(ဆူတ်)	စကု (တ်)	အပိုင်း
သတ်မြေ	စွတ်ခဲ့ရယ်	အုန်းသီး
သကြော	စွတ်တရော (က)	ရန်သူ
သို့စာတ်	ဟျိုက်စပ်	အချုပ်ခန်း
ဟိုတ်နှု	ဟော (က) နှု	အတွက်ကြောင့်
အနိုတ်	အဒေါ (က)	တန်ငံ့နွေး
အစိတ်	အကျိုး	အစိတ်၊ ပျောက်သား
အရှတ်	အရှု (က)	လိပ် (သတ္တဝါ)

သခိန်းအာ (၈)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကခတေတ်	ကခတစ်	ကကတစ်ငါး
ကျာရတ်	ကမာရော	ရတနာကန် (ကမာရွှေတ်)
ကရီကရောတ်	ကရောကရွှေတ်	မြည်းတမ်းသည်၊ ပြီးသည်
တရုံးတကာတ်	တရောင်တရိုက်	ပြန့်ကျေသည်၊ ခေါင်သည်
ရာဇ္ဇာတ်	ရဲရွှေဝတ်	ရာဇ္ဇဝတ်
ပတိပ်တ်	ပတိုက်ပေါ့ (တ်)	အပြုအမူ၊ အကျင့်သီလ
ပမိက်စိုတ်	ပမိတ်ကျော့ (တ်)	စိတ်တိုင်းကျေ၊ စိတ်ကြိုက်
ပူရိသာတ်	ပေါင်းရိုစ်	ပူရိသာတ်
ပြကောတိကိုတ်	ပရကောတိကော့ (တ်)	တသန်း (၁ ၀၀၀ ၀၀၀)
ပါတ်တ္ထာ	ပတ်တလား	ပတ္ထလား
ဗောဓိသတ်	ဟောဓိဇ္ဇာ (တ်)	ဘုရားလောင်း
ရာဇာဓိရာဇ်	ရဲရွှေဓိရတ်	ရာဇာဓိရာဇ်
မွဲလစ်တ်	မူလဲကျူး	တခေါ်
လညာတ်မပြီ	လဲညာတ်မဲ့ပန္း	အမြင်မှန်၊ မြင့်မြတ်သောအမြင်

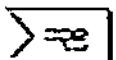
မြန်မာ မျန်စကား မျန်စာ သင်ကြားနည်း

မြန်	အသံထွက်	မြန်မာ
လိုက်သကုတ်	လိပ်စ်ကူ (တ်)	ဖြတ်ပိုင်းစာအုပ်
သတ်ဇူ်တိ	ဇွဲကျော်တိုက်	မြေပဲ
သုတ္တုမိတ်	စိုက်တိုက်မိ (တ်)	အဝါရောင်
အာစာဒုမ္မာမတ်	အာကျားဒီမလုမ္မာတ်	မျက်လှည့်ဆရာ
မွဲအစုတ်	မူအကူ။ (တ)	တခဏ
တဲ့အခိုတ်	တူးအဒေး	တန်ဦးနွေ့နေ့
အနာဂတ်	အနာဂျိ (တ်)	အနာဂတ်

သခိန်းစာ (၃)

- ၁။ အခိုင်ထတ်ယုက်ခုံင် ကတ်ပညာညီ။
အခိန်းထေား (တ) ယော့ခုံမောင်ကေား (တ) ပုန်းညားညီ။
တျော်မာနေစဉ်ပညာကိုသင်ကြားပါ။
- ၂။ ပုဂ္ဂိတ္တဘတ် မတ်ဖြိုတုံးညီဟာ။
ပတူးဂီးတောက်ဘော့ (တ) မွှတ်ခဲ့ရှုတမား (ဟ)ညီဟာ။
တော်သလင်းလတွင် မိုးသားတိမ်လိပ်ကင်းရဲလား။
- ၃။ သတ်ဆူ စက်တဲ့လတ်ခုံင်ဟာ။
သော့ (တ) ချုပက်တူးလော့ (တ) ခဲ့မောင်းဟာ။
ရက်ကြာသောသစ်သီးသည် လပ်ဆောင်သေးသလား။
- ၄။ ဝတ်တူဖျား မူစိဟတ်ဒားဝတ်ရာ။
ဝေါ (တ) တလဖျားမူစိဟော့ (တ) ခဲ့ပေါ့ (တ)ရာ။
ဈေးဆိုင်၏ဝတ္ထာရားအရ ဘယ်နှစ်တောင်ရှိသည်ကိုတိုင်းထွားရသည်။
- ၅။ ကွုတ်ခေတ်တို့ ကတ်ကေတ်အိုတ်ညီ။
ကပေါ့ (တ) ခစ်တမိုတ် ကော့ (တ) ကစ်အော့ (တ)ညီ။
ခေတ်သစ်အကတ်ပညာများကို ရအောင်လေ့လာကြပါ။

- ၆။ ဗြာတ်ရောတ်မ ရွှေဝါမူညီ။
ကရတ်ကစ်မဲ့ ပတ္တုးခဲ့ဖဲ့ညီ။
လယ်ကွက်ထဲတွင် မျိုးစပါးကိုပတ်ဝိုင်းပြီးကျေပါ။
- ၇။ ညားအဲ့အားအောက်တို့တ်ပါတ်ကကူ ညာတ်တူးအားရ။
ညဲးတပါး (ဟ) နားဂျေတ်ရွှော (တ) ဓတ်ရဲ့ကောင်းည်တမားအားရ။
သူ၏အမျိုးသားရေးစိတ်ပါတ် ကပြသောအောတ်သည်ထင်ရှားစွာမြင်သာသည်။
- ၈။ မူးကောင်ညာတ် ချုတ်အရှတ် ချောတ်ချောတ်ဟာ။
မန်းကင်းည်တ်တွေတ် (တ)အရှတွေတ်တွေတ်ဟာ။
သင်လိုပ်အမြီးသေးသေးလေးကို မြင်ဘူးသလား။
- ၉။ ကွုတ်အာတ် ဝါတ်ခွံ့င်ဟာ။
ကဝတ်ပတ်ဝပ်ခဲ့မောင်းဟား။
ဆိုင်းပညာသည်ခက်ခဲသလား။
- ၁၀။ ဂုတ်မဲ့ တုတ်ခွံ့င်ယာတ်ရာ။
ဂု (တ) မူးတူ (တ) ခွံ့မောင်းယာတ်ရာ။
အဟျိတ်ယောက်သည် အထည်ယောက်နေသည်။
- ၁၁။ တကံက်တဲ့ညဲး မတ်မိုတ်ရောတ်ခွံ့င်ရာ။
တကောက်တူးညဲးမော (တ) မို့ (တ) ရှစ်ခွံ့မောင်းရာ။
သူ၏လက်ကောက်သည် စိန်ရစ်ထားသည်။
- ၁၂။ ဟိုတ်နှုရိုတ်က တုံရိုတ်ဟုတ်အားရာ။
ဟော့ (တ)နှုရော့ (တ) ကောင်းတနှုန်းရော့ (တ) ဟု့ (တ) အားရာ။
ပေပွဲ့ခြင်းကြောင့် အပင်ဆုတ်ယုတ်လာသည်။ (ပေတသီးကျိုးတသား)
- ၁၃။ ကွာတ်ဘာမူး ကတ်လိက်ကကူဆွဲ့င်ညီ။
ကမတ်ဘဲမဲ့ရဲ့ကော (တ) လိုပ်ရဲ့ကောင်းစာဆိုင်းညီ။
ကောင်းပိတ်ပါကတခြား ဘာသာကိုသင်ကြားပါ။

၁၆၁ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၁၅။ ကလုတ်ဖွဲ့ ကေတ်နင်ကလောတိနှုန်းသွားရ။
 ကလု (တ)မှ ကစ်နင်ကလွှတ်နှုတိန်းစအိုင်းရ။
 သံတမ်းတစ်ယောက်သည် နိုင်ငံခြားမှုပုလွှဲယူလာသည်။
- ၁၆။ ဂစိတ်ဂမိတ် အိုတ်ညီ။
 ရဲကျော့ (တ) ခပါ (တ) အော့ (တ) ညီ။
 ခြင်ကိုသတ် (နှုမ်နှင့်) ကြပါ။
- ၁၇။ ဟိုတ်နှုန်းကိုတ် စိုတ်ချောတ်ခွဲ့ပို့ဘာ။
 ဟော (တ) နှုဂ္ဂနဲ့ကို (တ) တွေ့တ် ကျော့ (တ) ခဲ့မောင်းဘာ။
 ဝမ်းကိုက်သည့်အတွက်ကြောင့်စိုတ်အားဝယ်နေသလား။
- ၁၈။ ညာတ်မှုက်မိတ်သဲး ပဲသုတေသတ်မူး ညဲးစိုတ်ကတရာ။
 ညတ်မေ့မိ (တ) ညဲ့ပတ္တေဟောက်ကျိုမဲ့ရဲ့ညဲ့ကျော့ (တ) ကတောင်းရ။
 အချုပ်ခန်းမှ သူမိတ်ဆွဲ၏မျက်နှာကိုမြင်လျှင် သူစိုတ်ပူးသည်။
- ၁၉။ သူသကြားတို့တ်အာနှုသို့မူး ညဲးစိုတ်ပြေရ။
 စနစ္စော့ တရောက်တက်အား နှုဟောက်မဲ့ရဲ့ညဲ့ကျော့ (တ) ပရေးရ။
 ဘေးအန္တရာယ် (ရန်သူ) အိမ်မှုတွေက်သွားပါက သူစိုတ်ပြေသည်။
- ၂၀။ ထစိတ်ဘိုင် တိုတ်နဲ့ ထပေါ်တ်ဘိုင်ဟာ။
 ထပါ (တ) ဘိန်တက်နှုထပါ (တ) ကောင်းဘိန်းဟား။
 ဘိန်းအစေးသည် ဘိန်းယူးမှုတွေက်လာသလား။
- ၂၁။ ဒေါ်စိုတ်မူး ခွင့်ကေတ်တဲ့ညီ။
 ရဲကျော့ (တ) မဲ့ရဲ့ခွင့်တစ်တူညီ။
 ကြိုက်နှစ်သက်ပါက လက်ခံယူပါ။
- ၂၂။ နိုသံသွေပတ်မူး ပတိတ်မြေဟတ် ဝစိတ်ညီ။
 နိုဇူးစလပေါ့မဲ့ရဲ့ ပတ်ဝန်းကျော့ (တ) ပကျော့ညီ။
 ပေစာကိုနှီးပြေားပါက ဝရှုစိတ်ပြီးအားထုတ်ပါ။

- ၂၂။ အတိုင်နက်သတ် ညားစွဲခါတ်ညီ။
 အတိုင်းနက်စေ့ (က) ညဲ့ခဲ့ကျင့်ခါတ်ညီ။
 သူနက္ခတ်အတိုင်းသူကိုမိတ်စာကျွားပါ။
- ၂၃။ ပတ်သဗေကေတ် မွှေးသွင်္ခာ်ရှိုင်ရှိုင်ညီ။
 ပေါ့ (က) စောင်းဖက်မဲ့ခဲ့စေးတိုက်ဂလိုင်းဂလိုင်းညီ။
 ကျင်းယ်နှီးနေပါက ရေများများသောက်ပေးပါ။
- ၂၄။ လညာတ်ပိုတ်ဆူးတ်မွှေး ပြာကတ်ဟာ။
 လဲည်ပေါ့ (က) စကု (က) မဲ့ပရားကော့ဟာ။
 အမြင်ပြုတ်သားကကျော်ကြားသလား။
- ၂၅။ ဗင်တ်ညားမွှေး ညားမတ်ရှုအာရာ။
 ဓားဂစ်ညဲ့မဲ့ရဲ့ ညဲ့မွှုတ် (က) ရဲ့လူအားရာ။
 သူကိုလူည့်လျှင်သူမျက်စွေးမွှေးဝေသည်။
- ၂၆။ မူဟိုတ်ဆုံးရမတ် ညားစဇူရေား။
 မူဟေ့ (က) တိုက်မရဲ့မေ့ (က) ညဲ့ဒဲ့ချျှော့ရေား။
 ဘာကြောင့်သူမျက်ရောကျရသလဲ။
- ၂၇။ မူးယုတ်စာ ကေတ်ကာမတ်ပိုတ် မရာမိရာ။
 မနဲယူ (က) မဲကစ် နားမွှုတ်မေ့ (က) မရတ်ရာ။
 လူယုတ်မာများသည် ဘုရင်ကြီး၏ စိန်ရတနာကို ယူသွားသည်။
- ၂၈။ လွှေဗရှုတ် ယာတ်ပိုတ်ညားညီ။
 လဲပ ခဲ့ဂု (က) ယတ်ပိုတ်ညဲ့ညီ။
 သူ၏အဝတ်ပိုတ်များကို ရွှေးမဆစ်ပါနဲ့။
- ၂၉။ ခါတ်သော်ကျော် ညဲ့င်ရု ရတ်ပိုပြကာရာ။
 ခါတ်စွဲတ်ကျိုးတ်ညောင်ရယ် ရော့ (က) ပိတ်ပရကားရာ။
 ဘုရားဆံတော်ခါတ်သည် ရတနာသုံးပါးကဲ့သို့ပင်ဖြစ်သည်။

၁၃၁ အခြေခံ မွန်ဝကား မွန်စာ သင်ကားနည်း

၃၀။ ဂုတ်နောက်မွဲ ဝိဝင်တွေ့င် မီမဝါရ။

୧୦ (ତ) ରୁଷାକ୍ଷତିମୁହିଂକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁମେଣ୍ଡିଶିପ୍‌ପିଃରା।

ଅପ୍ରିଣ୍ଡିଃ ତାଯାକ୍ଷରିତାର୍ଥୀ ହେଲ୍ମି ଶିଖାକୁଣ୍ଡପିଃ କର୍ମପ୍ରଦାନକାରୀ ॥

ରୂପ ଫିର୍ତ୍ତରେ କାହାରେ ଛାଇଲା ଏହାରେ ଯାଇଲା ଏହାରେ ଯାଇଲା

କୌଣସିତାରେ ମୁହଁ ଠିକ୍ ନାହିଁ ।

ଶିର୍ଷକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ହୁଏ ହାର୍ଦିକ ପାଇଁ ମନ୍ଦିର ଉଚ୍ଚାରଣ କରିଛନ୍ତି।

୧୩ ପାତାରୀରେ କିମ୍ବା କିମ୍ବା

ଓ କୁଣ୍ଡଳେ (ଟ) ମୁଦ୍ରାତେରାଗୁଣ୍ୟତା

ဒုစရိတ်မှပြေက ရာဇ်ဝက်ထိမည်။

၁၃။ ပမိတ်စိတ်ညားညားပထုတ် ကေညားရ။

ပမိတ်ကျော် (တ) ညဲး ညွှဲပထော် (တ) ဂျကောက်ည့်ရာ။

သုစိတ်ကြီးကိသ္ထ ကျန်းမာအောင်ပြုလုပ်သည်။

၃၇။ ပုဂ္ဂိသတ်ရိုင် မွဲပြကောတိဂိတ်ရ။

ပေါင်ရိစပ်ရဲလိုင် မှုပ်ရကောတီကော့ (တ)ရာ

ပရိသတ်များတစ်သိန်းမကများပြားလသည်။

କୁଣ୍ଡଳ ପାତାରେ ପାତାରେ ପାତାରେ ପାତାରେ

ഈ ഫല്ലിന്:തോറു (ത) ലേറ്റോട്ടാൻഡ്:നംവർ (ത്ര) അർത്തലാ:ബ്രെ||

ବୁଦ୍ଧାରେ ପାତାରେ କିମ୍ବା ପାତାରେ କିମ୍ବା ପାତାରେ କିମ୍ବା ପାତାରେ କିମ୍ବା

၁၆။ ဗောဓိသတ် လည်းကောင်းမပြီ၊ အနောက်အာပရှိတ်ရ။

ଲୋକିର୍ତ୍ତ ଲେଖାତିଥିଲ ପରିପରା ଅଟାତିନ୍ଦ୍ରାଜାଃ ପଣ୍ଡା (ତ)ରା

ဘုရားအလောင်းသည် မြင်မြတ်သောအဲမြင်ဖြင့် ပရိတ်တရားတော်ရွတ်တော်မှုသည်။

၃၇။ မလ်မတ် ညာတ်ဒါနတိတိများ လဟိုင်နိုတ်ရ။

မလိုက်မှတ်ညတ်အဲရောတကို (၁) မဲ့ရဲလဟန်းကျော (၁)၏

မှက်စိဖွင့်ပြီး (မီးလင်းလျှင်) ရတနာကိုပါးကြိမ်ပါကစိတ်ထဲတွင်ကြည့်မိသည်။

- ၃၈။ ပုံတဲ့အခိုက် ကေတ်နှင်လိက်သက်ညီ။
ပတူးတငူးအင္း (တ) ကစ် နှင်လိပ်စက္က (တ) ညီ။
တန်ဗြို့နှေ့တွင်ဖြတ်ပိုင်းစာအုပ်ယူလာပါ။
- ၃၉။ ကျော်တိတ်နဲ့ သတ်မှတ်တိရာ။
ကလိန်းတက်နှစ်ရေ့တို့က်ရာ။
ဆီသည်မြေပုံမှုထွက်လာသည်။
- ၄၀။ အပေါတ်သို့ အာစာဒမျှမတ်ဟာ။
အပွဲတ်ဟိုက်အကျားခဲ့မလုမွတ်ဟာ။
မျက်လှည့်ဆရာတ်အိမ်မှုပစ္စည်းကိရိယာလား။
- ၄၁။ လူတ်မူး ပေါ်တဲ့တိတ်ရှိုင်ရှိုင်ညီ။
လဲင့် (တ) မဲ့ ပန္တ်ပတူးကျော့ (တ) ဂဲလိုင်းဂဲလိုင်းညီ။
လေ့လာပါကစိတ်ထဲတွင်မြေမြှုတ်ထားပါ။
- ၄၂။ ဘဝည်းကမိုတ်ခွဲ့်အိုတ်ကျွောတ်အယူက်ရဲ့။
ဘူးဘူးမလို (တ) ခဲ့မောင်းအော့ (တ) ကန္တ်အယူရာ။
သူ့ဘဝသည် သက်ဆုံးတိုင်အောင် ချောမွှဲနေသည်။
- ၄၃။ ရင်ပွတ် ပလိုတ်ပွဲတ်မူး ကေတ်ကာပွတ်သူညီ။
ရေပမွတ်ပလော့ (တ) ပမွတ်မဲ့ ကစ်နာပမွတ်ခနောင်းညီ။
ပါတ်မီးရုံးမှ မီးပြိမ်းလျှင်မီးအိမ်ကိုယူသွားပါ။
- ၄၄။ လို့လွတ် ကုစ္စတ်ဗွတ်မူး ဗျူးတိတ်နဲ့ယဲ သို့ပွတ်ရဲ့။
လဲ့ဝိလဝိကောက် ဗဲ့နွတ်ပဲ့ပေါ့ (တ) မဲ့ လဲ့လဲ့တက်နှုယူဟောက်ပမွတ်ရဲ့။
အတိုင်းအဆန့်ပြုစုသွားပါက မီးယပ်ရောဂါမှုကင်းဝေးသည်။
- ၄၅။ ပသူတ် သစ္စကု သွေတ်မွှဲဟာ့။
ပစွဲတ်စုတ်ကျင့်ကောက်စဝ်ရဲ့ လဲ့လဲ့ဟာ့။
ကွဲ့ယာဖြင့်ကတီသစ္စာပြုကြသလား။

မြန်မာ အကြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

လေ့ကျင့်ခန်းများ

(က) ရှစ်ကိုဝေါဟာရ ဖွဲ့မထောက်ကြောက်ကိုဝါကျ သွင်တံ့ညီ။
အောက်ပါပေးထားသော ဝါကျတွင် သင့်လျှော်မှုန်ကန်သောဝေါဟာရများကို
နွေ့ပေးပါ။

- ၁။ သာတ်ဆုံးရှင်မူး ဆုံးရှင် (စတ် । စောင် । ထတ်)အာရာ။
- ၂။ ဂိတ္တဘတ် မြို့ရှု (ကတ် । ထတ် । ဗတ်) ခုံုံးဟာ။
- ၃။ စစ်မူး စုလတ် (သတ် । လတ် । စတ်) စည်း။
- ၄။ ယာတ်ပိတ်ဒေးကေတ်မူစိ (ဟတ် । စတ် । ဝတ်) ရော့။
- ၅။ ည်း (ကိတ် । ကွတ် । ကေတ်) ဆုက္ပမြေကေတ်ကေတ်ရာ။
- ၆။ အာခုံုံးသတိက်မူး (ကိုတ် । ကြာတ် । ကွုတ်) နိုင်ညီ။
- ၇။ မူးကွား (ခေတ် । ငောင် । ဂိုတ်) ဖက် လက်ကရာအညီ။
- ၈။ မူးခေတ်တို့ကြုံုံး (ငောင် । ဂိုတ် । ပြာတ်) ပုံကွာတ်တဲ့ဖွဲ့ရာ။
- ၉။ ကျေးဘာချုတ် (ရုတ် । စိုတ် । ဆုတ်) ခုံုံးလိုက်ပုံထိုင်ရာ။
- ၁၀။ ရဲသွားမှ (ဇုတ် । နိုတ် । စိုတ်) မူးကြပြင်ရှုရာ။
- ၁၁။ ထုက်ကွားကု (ချုတ် । ချော် । ချို့တ်) ညီ။
- ၁၂။ ရုတ်နော်မွဲ (တတ် । တိုတ် । တုတ်) ခုံုံးယာတ်ရာ။
- ၁၃။ (ဗာတ် । နိုတ် । ပြာတ်) မွဲဒရား မူးစိုးရော့။
- ၁၄။ ဝတ်အာစာ ဒေး (ဝါတ် । ဝောင် । ဂိုတ်) ကျေးဘာရာ။
- ၁၅။ ရာဇာမိရာမ် (ဝောင် । ခေါ်တ် । ဂိုတ်) သွင်ရာ။
- ၁၆။ ပုံးဖျား သူမွဲ (ကလတ် । ကလိုတ် । ကလုတ်) မူးစိုးရော့။
- ၁၇။ ဗောဓိသတ် (နိုတ်ထတ် । စိုတ်ချောတ် । စိုတ်အိုတ်) လျှော်လောကီရာ။
- ၁၈။ မူးကောင်ညာတ် (ခုံုံးမိတ် । ချုတ်မြှုံး । ချောတ်ချောတ်) နွေ့နော်ဟာ။

(ခ) ထပ်မပောင်ကိုဝေါဟာရ မအကွားရွှေ့သွင်တံ့ညီ။
လိုအပ်သောဝေါဟာအကွာရာများကို ထပ်ဖြည့်ပေးပါ။

- ၁။ သွော်ရွှေ့တဲ့ တဲ့ - ခုံုံးသော်ရာ။
- ၂။ ထဲ - ဘိုင်တိုတ်ကြုံုံးနှုတ်သော်ဘိုင်ဟာ။

- ၃။ အာဟာရပိတ်မူး ၆ - ဒိုတ်အာရ။
- ၄။ ကွေးသာမွဲဒေးနှက် - နှုဘာရ။
- ၅။ ချူးလိုက်မူးပိုတ် - ပိုတ် - ချူးဒေးရေးညီ။
- ၆။ ပွဲရေးတန်သံ့ရဲ့ မင် - တိုတ်ရှိုင်မွဲရဲ့။
- ၇။ လ - ညေးမှာရာမူး လွှာဖက်လိုတ် - ညေးညီ။
- ၈။ ဗောဓိ - ညာတ်အာလ - မပြုပြုရဲ့။
- ၉။ သွေ့ခုစွဲ - မူးရာဇ် - ရဲ့။
- ၁၀။ ဝ - ဇော်မူး အယ်က်ရှိုင်မွဲလ - အယုံက်ရဲ့။
- ၁၁။ ပူရီ - ပွဲချင်ရှိုင်မွဲပြုကောတိ - ရဲ့။
- ၁၂။ ရာဇာဓိ - ဖက်ပမိက် - ကွေးညေးရဲ့။
- ၁၃။ ကေတ်နှင်လိုက်သာ - ပွဲတွဲအ - ညီ။
- ၁၄။ ရှင် - ဝ - - မူးအာကုံ - သွေ့ညီ။
- ၁၅။ - ဂိုတ်လွှဲ - မူးဗွဲး - နှုဘာဝိုက်ညေးရဲ့။

(g) ပုဂ္ဂအရို လိုက်ပိုဒ်သွင်းစွဲ ဖို့တဲ့ သွာန်လတ်ရုံ သောင်ထွေးကိုညီ။
အောက်ပါပေးထားသော ပုံပြုင်ကိုဖတ်ပါ။ ပေးထားသော မေးခွန်းကိုဖြေပြုပါ။

မင်မွဲပါင်ညီ

အတိက်မွဲတဲ့ ပွဲခုံကွာမွဲကွာ အရာတ်မွဲ ဒက်မိတ်ကုပံကိုပ်ပါရဲ့။ ကာလဂါတုကာည်း ခုံကွာအတ်အာရာ။ ခုံအတ်မူး အရာတ်ဒေးဒေးအဲခုံကွာအဲခုံကွာသွားသွားပါတယ်။ “ခုံအတ်အာမူး အဲဒေးဒုံးချို့တ်ရဲ့။ ဟိုတ်သို့ရုက်အောင်အဲခုံကွာသွားသွားပါတယ်” ပုံပြုပါကလောင် သွေးရဲ့။ “သို့လောကတာအရာတ်ပွဲခုံကွာသွားသွားရော့။” အရာတ်ကလောင်သွေးရဲ့။ “ပုံပြုပါကိုတ်ဆုသကုတ် အောတ်အောတ်မွဲတွဲင် ရိုင်အာနကုပါပ်ညီ။ အရာတ်ကိုတ် လူခုံဆုသကုတ်နကုပါပ်ဇော် ဖက်အာ လူ။ အာကာသရဲ့။”

အတိုင်ပိုက်စိုတ်အရာတ် ညီသာသွေးတ်ရဲ့။ ပုံပြုပါအရာတ်မွဲ အာလွှာအာကာသရဲ့။ လျှော့ဗြိုင် အာကာသ ဒေးတုတ်အာချင်မွဲရဲ့။ ပွဲချင်ပုရီသာတ် ရှိုင်ရှင်ခွဲ့ပြုကောတိကိုတ် ပြင်ပြင်ရဲ့။ ပရီသာတ်ကို့ပိုင် ညာတ်လူ။ အာကာသ ပုံပြုပါကအရာတ်မွဲရဲ့။ ပုရီသာတ်ကို့ပိုင် ညာတ်တွေ့ဗြိုင်မူး ကရိုကရောတ်ဖအဲ ကညာင်အိုတ်ရဲ့။ အရာတ် ညာတ်ဒေး ပုရီသာတ်ရှိုင်ရှင်မူးထောင် ခယျကေတ် ထိုင်သားဇော်ရဲ့။ အထောင်အောင်လဟိုင်ခွဲ့င် ပွဲစိုတ်ရဲ့။ အတိုင်ဇော်ထောင် သွေး

မြန်မာ မြန်မာ သင်ကြားနည်း

ကုပ်ကို ဟာပါင်ရ၏ ဘာဝါင်မူးပါင်ကိုတဲ့ အောက်တွေတဲ့ ဖွံ့ဖြိုးတို့ အရှင်အာကာသ ဒေသတဲ့ ချို့ယူတယ်။

- ၁။ အတိက်မွဲတဲ့ အရှင်မွဲ ဒက်မိတ်ကုည်းလောရော။
- ၂။ ခုံကျော်တ်အာမူး အရှင်မူဒေါ်ရော။
- ၃။ သိလောကတ်အာအရှင် ပုံခုံကွာ့သွာ် အရှင်သွေးရော။
- ၄။ ပံက်ဝါအရှင်မွဲ အာလွှာ။
- ၅။ ဇူးတိုင်အာကာသ မူဒေါ်တုက်အာရော။
- ၆။ ပုံခုံမွဲ ပုရီသာတ် ရှိုင်ဥုံးမူစီရော။
- ၇။ ပုရီသာတ်ကဗျိုင် ညာတ်တွေ့ဥုံး မူသွာ်ရော။
- ၈။ အရှင်အထောင်နှေ့ ကုလာလိုင်ဥုံးပုံးလောရော။
- ၉။ အရှင်မူသွာ်တဲ့ နှုအာကာသရော။
- ၁၀။ အရှင်အတံ့နှုအာကာသမွဲး ဒေါ်မူရော။

(ယ) သွာ်လာရွှေသွာ်တော် သွေ့တဲ့ ချူဗွားကိုလိုက်မွဲပို့ဆိုပါ။

အောက်ပါမေးထားချက်ကို ဖြေပြီးစာတို့၏ ဖြစ်အောင်ရေးစီတုံးပြပါ။

ပြဟတ်ည်းကုည်း

- ၁။ အတိက်မွဲတဲ့ ကိုအော်အော် မွဲဒေါ်ချို့ယူတဲ့ လောရော။
- ၂။ ကိုအော်အော်မူသွားကုလာခီသိုင်ရော။
- ၃။ အာဒီသိုင်မူသွားကုကို အော်အော်ရော။
- ၄။ မွဲတဲ့အာဒီသိုင်မူဒေါ်ရော။
- ၅။ နကုပြဟတ်အာဒီသိုင် တိတ်ဗွားအာနှုထုက်ဟာ။
- ၆။ ပုံစိတ်အာဒီသိုင် မူဒေါ်ချို့ယူတဲ့ ရော။
- ၇။ အာဒီသိုင်မူသွာ်ရော။
- ၈။ ကိုအော်အော်မူသွာ်မိုင်မွဲး မူသွာ်ရော။
- ၉။ ကိုအော်အော်တဲ့ ကိုတ်ထပိတ်လိုက် ကုမူရော။
- ၁၀။ အာဒီသိုင် တိတ်ဗွားနဲ့လောရော။

အခန်း (၈)

၄။ ဂရိုတ် ကန် (-နှ)၊ န-သတ် (-နှ)

န-သတ်သည် အသတ် (၁၀) ပါးတွင် စတုတွေအသတ်ဖြစ်သည်။ ဗျည်းတစ်လုံးတည်းနှင့် န-သတ် (-နှ)သည်ပင် အမိပြုဖို့ဝေါဟာရများ ရှိသည်။ ထိုပြင် ဗျည်းနှင့် သရတိယျဉ်၍ လည်း န-သတ် သည်ရှိသည်။ န-သတ်တွင် (-နှ) မပါဝင်ချေ။ ထို့ကြောင့် သရ (၂) လုံးကိုသာ သတ်သည်။ ပိုမို၍ န-သတ်ကိုမြင်လွယ်စေရန် အောက်ပါလေားဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။

အသံပွဲဗျည်း က + န-သတ်

စဉ်	သက်တ	န-သတ်	အသံထွက်
၁။	-နှ	ကန်	ကော (နှ)
၂။	-ဦးနှ	ကိုန်	ကန်း
၃။	ဝိုနှ	ကိုန်	ကီး (နှ)
၄။	ဤနှ	ကုန်	ဤး (နှ)
၅။	ငော်နှ	ကောန်	ကဲ် (နှ)
၆။	ငော်ဦးနှ	ကော်ဦးန်	ကွန်း
၇။	ဝိုဦးနှ	ကိုဦးန်	ကော (အနှ)

အသံလေးဗျည်း ဂ + န-သတ်

စဉ်	သက်တ	န-သတ်	အသံထွက်
၁။	-နှ	ဝန်	ဝါရါ (နှ)
၂။	-ဦးနှ	ဂိုန်	ဂုန်း
၃။	ဝိုနှ	ဂိုန်	ဂီး (နှ)
၄။	ဤနှ	ဂိုန်	ဤး (နှ)
၅။	ငော်နှ	ဂောန်	ဂော် (နှ)
၆။	ငော်ဦးနှ	ဂော်ဦးန်	ဂွန်း
၇။	ဝိုဦးနှ	ဂိုဦးန်	ဂိုး (နှ)

မြန်မာ အကျဉ်းချုပ်မှုနှင့် သင်တော်မှု

အထက်တွင် နမူနာအားဖြင့် န-သတ် (-နဲ့) ကို အသံပေါ့ပျည်း က ဖြင့်သတ်ခြင်း (ကန်) ကိုရင်း အသံလေးပျည်း ဝ ဖြင့်သတ်ခြင်း (ဂန်) ကိုရင်းလေ့လာနိုင်ရန် နမူနာအား ဖြင့်သာ ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်းသောအသံပေါ့ပျည်း အသံလေးပျည်းဖြင့်လည်း အထက်က ဥပမာအံတိုင်းလိုက်၍ သတ်ကြည့်ပြီးအသံထွက်ကြည့်ပါ။ အတန်တန်လေ့ကျင့်ခြင်းဖြင့် န-သတ် (-နဲ့) နှင့်ပတ်သက်၍ ကျမ်းကျင်သွားမည်။ ပိုမို၍ လေ့လာနိုင်ရန် သော်မျိုးစာတော်ဟာရများကို ဖော်ပြပေးပါမည်။

သခံနှီးစာ (၁)

မြန်	အသံထွက်	မြန်မှာ
ခန်	ခေါ် (န)	အခန်း၊ အကန္တ
လာန်	လန်း	ငန်းဆေး
ဆန်	ဆော (န)	(ကဗျာလက်ာ) စဝ်သည်
ဇန်	ဇူး (န)	ဇွန်း
ဘုန်	ဘော (န)	(ဝါး) များသည်၊ ကျော်ကျော်
တန်	တုံး (န)	တည်တန်းသည်
ဒန်	ဒေါ် (န)	ခုတ်ထစ်သည်
နှန်	နှစ်း (န)	နန်းတတ်
ပန်	ပေါ် (န)	ပလေးခု (ဂ)၊ ပစ်သည်
ဖန်	ဖေါ် (န)	စီမံသည်
ပန့်	ပော် (န)	ဖက်သည်
မန်	မွန်	မွန် (လူမျိုး)
ယန်	ယယာ (န)	ထိုးကွင်း၊ ယက္ကန်း (ရွှေခေတ်သုံး)
ရန်	ရော် (န)	ရည်ရွယ်သည်
သန်၊ ဉာန်	ဓော (န)	ဓာတ်
စန်	ပေါ် (န)	(ကြိုး) (ဆံပင်) ကျစ်သည်

သခန်းစာ (၂)

နှစ်	အထူက်	မြန်ဘာ
ကန်	ကန်း	ဂုဏ်ပျော်
ကုန်	ကူး (နဲ့)	(ခါး) ကုန်း (ခမြေ)
ကောန်	ကွန်း	သားသမီး
ကိုန်	ကေား (အန်း)	ကိုန်း
ကြာန်	ကရန်း	ရှုတ်ရင်းကြမ်းတမ်းသည်
ဂိုန်	ဂေါ် (အန်း)	ဂိုဏ်း
ဆာန်	ချမ်း	ချမ်းသည်
အုန်	တန်း	လမ်း၊ မှုန်သည်
ဇော်န်	တင် (နဲ့)	ထွန်းညီသည်၊ ချဉ်းကပ်သည်
ချိုန်	တော် (အန်း)	ပျော်သည်
ဌာ်န်	ဌာ်း	ဌာ်
တိုန်	တေား (အန်း)	တတ်သည်
ဒါန်	ဒန်း	လျှော့ကွယ်၊ လျှော့ရန်၊ ဒက်
ဒုန်	ဒုံး (နဲ့)	ဝါး၊ (လျှော့) လျှော်သည်
ပိုန်	ပေါ် (အန်း)	ဆွမ်း၊ ပစ္စည်းညွာ
ဖုန်	ဖေါ် (အန်း)	မွေ့ယာ
ဗိုန်	ဟော (အန်း)	မြေသည်၊ ခိုင်သည်
မာန်	မန်	နိုင်သည်
ရာန်	ရန်း	ဝယ်သည်
လောန်	လွှန်း	လွှန်း (သွားသည်)
ရှုန်	ရှုံး (နဲ့)	ကစွန်းချက်
အီန်	အီး (နဲ့)	သကြားမင်း
အောန်	အင်း	ရန်းစောင်သည်
အောာန်	အွန်း	နည်းသည်

၁။ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

သင်နှုန်းစာ (၃)

မွန်	အသံထွက်	မွန်စာ
ကပန်	ကပေါ် (န)	ငလ်းပန်း
ကစိန်	ကကျိုး (န)	လက်စွဲပ်
ကထိန်	ကထော (န)	ကထိန်၊ တန်ဆောင်မှုန်း (လ)
ကမိုန်	ကမော (န)	တာရှိုး၊ တာတမံ
ကာရန်	ကာရော (န)	ကာရုံး (ကဗျာ)
ကသိန်	ကစော (န)	ကြက်သွေ့န်
ကောန်ကွား	ကန်းကဝါ (ဘ)	တပည့်
ကောန်ၢဥ္ၢ	ကွန်းဂူလူ	သားတိုး၊ သူရသာ
ကောန်စံ	ကွန်းကော်း	ကြေး
ကောန်ဗိုလ်	ကွန်းဂိုလ်	ခလေး
ကောန်စိတ်	ကွန်းကော့ (ဘ)	စိတ်မှုတ်
ကောန်ဇာတ်	ကွန်းဂျု (တ်)	သားသမီး
ကောန်ချင်	ကွန်းတိန်း	မြို့သား
ကောန်ရဲ့	ကွန်းရဲ့	တပည့်လက်သား
ကောန်စုတ်	ကွန်းဝါ (ဘ)	သမီးပို့
ခန်လွှာ	ခေါ် (န)လွှာ	နယ်မြော်
ခေန်	ခေန်း	ဒီမီခေန်း
ခပိုန်	ခေော (အန်း)	ပန်းမဲ
ခမာန်	ခမန်း	သမတ်
ဂကန်	ဂုံကော (န)	မှာသည်
ဂစိန်	ဂုံကျိုး	ကြိုးစားသည်
ဂလာန်	ဂုံလန်	အဆိုး၊ အမိန်
စန်း	ကျွန်း	ညွှန်သည်
စလန်	ကျွလုံး (န်)	နဲ့သာ
စန်းစား	ကျွံ့ကျွား	ဆန့်ကျင်သည်၊ ကန်ကွဲက်သည်

စန်ဒက်	တျေးဒက်	စည်းရှုံးသည် । ချီးနှောင်သည်
ဆာန်ချူး	ချမ်းတူး	သနားသည်
ဂုံးလုပ်	ဂုံးလောင်တန်း	လမ်း । နည်းလမ်း
ခိုန်ဆွေတ်	တော့ (အန်) တွက်	ပျော့ပြောင်းသည်
ခိုန်ဝတ်	တော့ (အန်) ပေါ့	နဲးညံ့သည်
တရာ့န်	တရာ့န်း	တံခါး
တဲ့စန်း	တဲ့တော့ (န်)	တန်လှို့နှေ့
ဒရိုန်	ဒဲရေါ့ (အန်)	ဝါဆို
ဒတ်န်	ဒဲတော့ (န်)	တည်းခိုသည် । တည်းသည်
ဓဇန်	ဓဲကျူး (န်)	တောင်ဓော့
နိုဗ္ဗာန်	နိုဗ္ဗာန်	နိုဗ္ဗာန်
နိုမန်	နိုမွှုန်	ပင့်ဖိတ်သည်
နိုဒါန်	နိုဒါန်း	နိုဒါန်း
ပို့န် (ပတို့န်)	ပတော့ (အန်း)	တင်သည်
ပို့န်ခါ	ပန်းစီး	ပန်းချီ
ပို့န်ဟာန်	ပေါ့ (အန်း) တန်း	ပစ္စည်းဆော့
ဖန်ဖက်	ပော့ (န်) ဖတ်	စီစဉ်သည်
ဖအောန်	ဖအွှုန်း	နဲ့သည်
ဗျာန် (ဗကန်)	ဗျာတော့ (န်)	မှာသည်
ပဂါန်	ပဲ့ဂါန်	(ဆွဲမ်း) ကပ်သည်
ပတော့န်	ပဲ့တွေ့န်း	သင်ကြားသည်
ပို့န်ပတ်	ပို့န်ပေါ့ (တ)	ခိုင်မြေသည်
ပြုစိန်	ပဲ့ရယ်မိ (န်)	မယ်သီလရင်
မယ့်န်	မထုံး (န်)	ငါးခု (၂)
မွဲဟာန်	မွဲဟာန်း	တစ္ဆုတေား
မွှာဒ်	မွှားဂျီး	ပုံထုတော်
အယ်န်သွာ်	ယင်းစနိုင်း	ယဉ်ကျော်မှု
ရှင်ဒါန်	ရော (င်) ဒန်	ဆွဲမ်းလောင်းရော်

မြတ်အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မြန်	အသံထွက်	ဖြန့်မာ
လကျို့	လက်ကျိုး (န)	လက္ခဏာ
ကသို့	ကစော (အန်း)	ကြက်သွန်
လောန်သန်	လွန်စော (န)	လွန်ကဲသည်
သယ့်	စပူး (နှီ)	သူပူန်
လက်ပန်	လက်ဖော (န)	လက်ဖွဲ့
သုန်ညာ	စုံညာ	သူညာ
သုသောန်	စောက်ဆန်း	သခြားင်း
အခေါ်	အခွဲ့န်း	အခွဲ့အရေး၊ အခွဲ့ပေးသည်
အလန်	အလော (န)	အလဲ့
အီန်ထင်	အီး (န) ထော (ငါ)	အီမီထောင်
အိန်ရို	အိုး (န) ရွား	အိုး၌
အောန်စိုတ်	ဇွန်ကျေား (ဘ)	ဝမ်းနဲ့သည်
ဥယျာဉ်	ဥယျာဉ်	ဥယျာဉ်ပန်းမြို့

သခြားစာ (၄)

ကတန်	ကတန်န်း	ဝါးရဲ့
ကတကတာန်	ကတော်ငါးကတန်း	ပျပြိုးသည်
ကမညာန်	ကမည်န်း	ဖရဲ့သီး
ကဓ္မ္မြို့န်	ကဓ္မ္မြာ့န်း	ကဓ္မ္မြာ့န်း၊ အသူဘ
ကဝန်ကဝ်	ကဝ်ငါးကဝါး (ဟ)	တွန့်လိမ်သည်
ကသိုန့်အဗောင်	ကစော (အန်း) ဗတိုင်း။	ကြက်သွန်ဖြူ
ကသိုန်ဗက်တ်	ကစော (အန်း) ဂဲ့က်	ကြက်သွန်နှီး
ကောန်ကိုတို့န်	ကွဲန်းကျို့က်တောာ (နှီ)	ကြက်တက်သည်
ကောန်ကမာ	ကွဲန်းကမား	အမွှာ
ကောန်ဂကူ	ကွဲန်းဂဲ့ကောင်း	အမိုးသား (ရေး)
ကောန်အရှင်	ကွဲန်းအရှင်း	သားသုမ္ပားရှင်း
ကောန်ချင်အရောင်	ကွဲန်းတိန်းအရှင်း	တိုင်းရှင်းသား

စွဲ	အသံကြာ	မြန်မာ
ကြတ္တဝါန်	ကရက်ကဒီန်	ပြောဒီန်
ကြတ္တဒီန်မန်	ကရက်ကဒီန်မန်	မန်ပြောဒီန်
ခရေတ်ယာန်	ခရေတ်ယာန်	ခရေတ်ယာန်
တိရိစ္ဆာန်	တိုက်ရိကျား	တိရိစ္ဆာန်
တိလပိုန်	တွားလပေါ် (အန်)	အရှင်မြတ်ဘူရား
ဒဂို့န်သီ	ဒုဂို့န်စွား	သီလခံသည်
ဒုန်ကလို	ဒုန်ကလိတ်	ဝါးပိုးဝါး
ဓမ်းယာန်	ဓမ်းယာ (န်)	ယက္ခန်းဝင်
ဓရန်ဖော်	ဓရရုပ္ပန်တ်	ကျောက်ကြီး (ရောဂါ)
ဓရန်ဗုံး	ဓရရုတိက်	ရေကျောက် (ရောဂါ)
ဓားမလွန်	ဓားမလွန်း	အများအပြား၊ လွန်စွာ
ဓကတော်န်	ဓားတွေ့န်း	စိတ်ပုတီး
တကော်တဲ့	တကော်တဲး	လက်သန်း၊ လက်ခုပ်ထဲ
လွှန်အိန်	လွှန်းအိန်း	လွှန်းအိမ်
လူးလူးကတိုန်	လူးလူးကထော (အန်း)	ကတိုန်ခင်းသည်
သောတပန်	စောင်းတပေါ် (န်)	သောတပန်
သံယောဇ်	စောင်ယောဇ် (န်)	သံယောဇ်
ဟိမဝန်	ဟိမဝန်း	ဟိမဝန္တာ
အမို့ဒါန်	အမို့ဒါန်	အမို့ဒါန်
အောန်စိတ်	အွန်းကျော့ (တ)	ဝမ်းနဲ့သည်
အမတ်ဒီန်	အေမတ်ဒီန်	အေမတ်ဒီန်

လခို့န်းစာ (၅)

အထက်ပါပြီးခဲ့သော သခ်န်းစာများတွင် ဖျည်းနှင့် န-သတ်မိုးရီး သရဏ္ဍာင် ယူဉ်သော န-သတ်တို့ကို ဖော်ပြုပြီးဖြစ်သည်။ ယခုသခ်န်းစာတွင် ဖျည်းဆွဲ (၁၃) လုံးနှင့် ယူဉ်ပြီး န-သတ်ကို ဖော်ပြုမည်။ ငှင်းတို့၏ဝေါဟာရများတို့လည်း ဆတ်လတ်ဖော်ပြုသွားမည်။ ယင်းတို့ကို အတန်တန် လေ့ကျင့်ပေးပါ။

မြန်မာ အမြတ်ပုံမျိုးများ မြန်မာ သင်ကြားနည်း

အသပေါ်ပျည်း ကဲ + န-သတ်

စဉ်	သက်တ	နသတ်	အသထွက်
၁။	-နှု	ကဲနှု	ကနော (န)
၂။	-ဦးနှု	ကဲဦးနှု	ကန်း
၃။	ဝို့နှု	ကဲို့နှု	ကနီး (န)
၄။	ဤု့နှု	ကဲဤု့နှု	ကနူး (န)
၅။	ခ-နှု	ကော်နှု	ကနှင်း (န)
၆။	ခ-ဦးနှု	ကောဦးနှု	ကနှင်း
၇။	ဝိုးနှု	ကဲိုးနှု	ကနော (အန်)

အသလေးပျည်း ရဲ + န-သတ်

စဉ်	သက်တ	န-သတ်	အသထွက်
၁။	-နှု	ရဲနှု	ရဲနော (န)
၂။	-ဦးနှု	ရဲဦးနှု	ရဲန်း
၃။	ဝို့နှု	ရဲ့ု့နှု	ရဲ့ုး
၄။	ဤု့နှု	ရဲဤု့နှု	ရဲဤုး (န)
၅။	ခ-နှု	ရဲော်နှု	ရဲနှင်း (န)
၆။	ခ-ဦးနှု	ရဲောဦးနှု	ရဲဦး
၇	ဝိုးနှု	ရဲ့ုးနှု	ရဲနော (အန်)

အထက်ပါ အသပေါ်ပျည်းဆဲ့နှင့် အသလေးပျည်းဆဲ့တို့ကို န-သတ်ဖြင့်သတ်သည်ကို လေ့လာကြပြီးနောက် လေ့လာပြီးခဲ့သောအဆွဲ (၁၁) မျိုးသရတို့နှင့် ယျော်ပြီး န-သတ်ဖြင့်သတ်ခြင်းဖြင့် လေ့လာပါက န-သတ်နှင့်ပတ်သက်သော လေ့လာမှုသည် ပြီးမြောက်နှင့်သည်။

သခိန်းစာ (၆)

မြန်	အသထွက်	မြန်မာ
ကဲာန်	ကလန်း	(ခွေး) ယက်သည်
ကောာန်	ကလွန်း	လုပ်သည်

မွန်	ဆသံစွက်	မြန်မာ
ကွာန်	ကဝမ်	ရွှေ
နှန်	ဂွဲနှံန်း	ဂဏန်း (သချာ)
ပါန်	ပန်းန်း	စစ်ပွဲ
မျို့န်	ပစ္စ်းန်း	ညွှန်ပြသည် စည်းမျဉ်း မျဉ်း
မွန်	ပလော (န်)	ပြန်လှည့်သည်
ဖျော်	ပရော (မ)	အသား
ပျော် (ပျော်)	ပရော (န)	ပျည်း
မြန်	မရော (န)	ကျောက် (ရောဂါ)
ပျို့န်	ယော (အန်)	အသက်ရှာသည်
လို့န်	လဲမို့န်း	အမြဲ
သွာ်န်	စမန်း	မေးသည်

သခိန်းစာ (၇)

မွန်	ဆသံစွက်	မြန်မာ
ကမွှောန်	ကမလွှာန်း	အလုပ်
ကောန်ကိုန်	ကွဲန်ကမင်း	တူမ တူ
ကောန်ကွင်	ကွဲန်တလန်း	မိဘမဲ့သား အမိမဲ့သား
ကောန်ကွာန်	ကွဲန်းကဝမ်း	ရွှေသား
ကောန်ပုန်	ကွဲန်းပန်းန်း	စစ်သား
ဆန်ကွဲန်	ခေါ်(န) ကပေါ်(န)	စီစဉ်သည် ဆော်ပြုသည်
တင်ရိုန်	တန်းရဲန်း(န)	အထက်ဆင်
ပါ့န်ကျာ	ပန်းကျား	လေတပ်
ပါ့န်တိုက်	ပန်းတိုက်	ကြည်းတပ်
ပါ့န်ဘုံ	ပန်းတိုက်	ရေတပ်
ပြိုင်ဖုန်း	ပရိုင်းပန်း	စစ်ပြိုင်သည်
မွန်ဂတ်	ပလော(န)ရဲတာ(ဟ)	ဖောက်ပြန်သည်

၁၃ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဘွာ့နှဲဖျော်	ပဲတွန်းပဲရွှေမူး	သွန်သင်သည်
မဂ္ဂဇြန်	မဂ္ဂဂျုံး	မဂ္ဂဇ်း
ကမော်ဂျိန်	ကမ္မတိဂုံနော (နီ)	တွက်ချက်ကြည့်သည်
ဗြဲခမှုန်	ဗြဲခမနော(နီ)	အကျဉ်းနည်း
ရဲကွာ့န်	ရှုကဆဝါး	ရွှာသား
လိုန်ကာလ	လဲမိန်းကာလ	အစဉ်အမြဲ၊ အစဉ်သဖြင့်
သိုက်ဆာန်	စတိက်ချမ်း	ချစ်မြတ်နှီးသည်
အထိုန်	အစောင်း	ရောင်ခြည်းဦး၊ အရှက်ဦး

သမီးဘ (၈)

- ၁။ ဆန်လက်း ခုံနှစ်ခုံမူး ပန်မမဲ့ပိုဒ်ဆန်ညီ။
ခေါ်(န)လက်းတော်(န)တော်(န)မဲ့ဂဲပေါ်ချော်(န)ညီ။
တဗျာလက်းတို့ကို စပ်ဆိုလိုပါက လေးလုံးတပိုဒ်စပ်ပါ။
- ၂။ ဂကူးမန် တန်ကျောင်ခွံးငါးကုန်းရာ။
ဂဲကောင်မွန်တော်(န)ကလိန်းအဲမောင်ကောက်နွှန်းရာ။
မွန်လူမျိုးတို့သည် ထိုးနှုန်းနှင့်နေလာသော လူမျိုးဖြစ်သည်။
- ၃။ ဆာန်ကော်နှုံး ထွေးဥုံးခုံး အေးအေးရေးညီ။
ခုံးကွေးမဲ့ဂဲ ထပါ(ဟ)ဂဲလောင်းတန်းအဲခုံးရယ်ရယ်ညီ။
သားသမီးကိုချစ်ပါက နည်းမှုန်လမ်းမှုန်ညွှန်ပြပါ။
- ၄။ ပိုန်အော် လောန်းမူး အာရာန်ပိုန်ညီ။
ပေါ်(အန်) အွှန်းလွှန်းမဲ့ဂဲအာရာန်းညီ။
ဆွမ်းနည်းလွှန်းပါက ကစွန်းရွှေတ်ဝယ်ခဲ့ပါ။
- ၅။ ဒက်ဇော်ပိုန်းမူး ရှုန်တိတ်မာန်ဟား။
ဒဲရေ့ပိုန်းမဲ့ဂဲ ရွှေ(န)တက်မန်ဟား။
ကြိုးမြှုမြှုချီထားပါက ရှုန်းထွက်နိုင်မည်လား။

- ၆။ ကောန်ဇာတ်ည်း ကောန်ချင်သူးဟာ။
ကွန်းဂျတ်ည်းကွန်းတိန်းစမား (တ)ဟား။
သူ၏သားသမီးများမြှုံးသားချည်းဘဲလား။
- ၇။ လောန်အာ ခဒန်စီးပွားရေးမှုံး ဒေါ်လွှာချင်မန်ရ။
လွန်းအားအဖွဲ့နှင့်မဲ့တိုင်းမဲ့တဲ့ခေါ် (န)လွှာတွေ့မွန်ရ။
စစ်တောင်းတံတားကိုကျော်လွန်ပါက မွန်နယ်မြှုဖြစ်သည်။
- ၈။ အတိုင်ဂလာန်အစာ ဂကန်ကောန်ကွေးည်း ဂစာန်စန်ဒက်ချံ့င်ရ။
အတိုင်းဂဲလန်အကျားဂဲကော(န)ကွန်းတရုံး (ဟ) ည်းဂဲကျော်းကျံးဒ်အောင်းရာ။
သူဆရာများသည်အတိုင်း သူ့တပည့်တိုးစား၍စည်းရုံးနေသည်။
- ၉။ ဒရိုန်ပိုဂိုဏ် တွေ့ရှုကိုမြိုင် ဒတန်ချံ့င်ပဲ့ဘာရာ။
ဒရိုန်ပိုဂိုဏ်တောက် တလော့(န)ဂဲမဲ့လိုင်းမဲ့တော့(န)မဲ့မောင်းပတူးဘဲရာ။
ဝါတွေးသုံးလတွင် သံယာတော်များသည်ကျောင်း၌သီတင်းသုံးသည်။
- ၁၀။ သပုန်ဂျိုင် ဓမ္မန်လွှာ၍ ကောန်ကွာ့န်ရ။
စပ္ပန်းဂဲမလိုင်း ဓမ္မရော့(န)လတောင်းကွန်းတဝ်းရာ။
သူပုန်များသည် ရွာသူ့ရွာသားများအပေါ် ရက်စက်သည်။
- ၁၁။ နိမန်နင်တွေ့ရှုကိုမြိုင် ဗဟန်ကုပ္ပါန်ညီ။
နိမွန်နင်တလွှုန်မဲ့တဲ့မဲ့ရိုန်ကောက်ပေါ် (အန်)ညီ။
ဆရာတော်ဘူးကိုပင့်လာပါက ဆွမ်းကပ်ပါ။
- ၁၂။ ညားလွှေ့သုံးချံ့င် ပညာပန်ခီမသုံးရိုက်တွေ့ရာ။
ညဲ့ပဲ့တွေ့နှင့်မောင် ပေါ်(န)ညာပန်းခီမစုန်းဂိုဏ်တောက်ရာ။
သူသည် ပန်းချီပညာကို ငါးလကြာများသင်ကြားနေသည်။
- ၁၃။ ယောန်သူ့သုံးမန် ပိုန်ပတ် တန်ကြာ့သုံးလောန်ရ။
ယင်စနိုင်းမွန် ပေါ်(အန်း)တွေ့(တ)တော့(န)ကရော့(န)လွှုန်းရ။
မွန်ယဉ်ကျေးမှုသည်ခိုင်မြှုတည်တဲ့လွန်းသည်။

မြတ်စွာ မျန်စကား မျန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၁၄။ လူးဖိန်ကုခိမ္မးး ညံ်ရဲလကျိန် ယိုက်ဂုဏ်မိမရ။
လဲဗွန်းကောက်မိမဲ့ ညောင်ရယ်လကျိုး (န) ယိုက်ဂွန်မိမရ။
မိဘ၏အိပ်ယာကို ပြင်ပေးခြင်းသည် မိဘဂုဏ်ကော်းအူးဆပ်သည်လက္ခဏာပင်
ဖြစ်သည်။
- ၁၅။ ကောန်ဂုတ်ည်း ခါ်က်ပောင်ကုအိန်ရှိ လောန်ဗြန်ရှာ။
ကွန်းဝ (တ)ည်းတိုက်ပိုင်ကောက်အိန်းရီလွန်စေ(န)ရှာ။
သူ၏သမီးပျိုးသည် အိမြှေနှင့် ပြည့်လွန်းသည်။
- ၁၆။ ဆန်လက်းမူး ကတ်ဗြောန် ဂိုန်ဒစိတ်ညီ။
ချော(န)လင်ကားမဲ့ ကော့ (တ)ဗဲ့တွန်းဂိုန်းအဲကျိုး(တ)ညီ။
လက်းစပ်ဆိုလိုပါကရိုက်း (စပ်နည်း) ဂုံးဂိုက်းကိုသင်ပါ။
- ၁၇။ ကြော်ဒိန်မန်တိတ်မူး ဂလာန်ပရိုင်ပြီး တိတ်အာအလုံကောန်ဂကူရှာ။
ကရကပိန်မွန်တက်မဲ့ ဂဲလန်ပရှိုင်း ပရတက်အားအလုံ(န)ကွန်းရဲ့ကောင်းရှာ။
မွန်ပြော်ဒိန်ထွက်သော သတင်းစကားသည် မွန်တမျိုးသားလုံးတွင် ပုံးနှံး
သွားသည်။
- ၁၈။ အခိုင်တဲ့ကတ်ကတာန် ခဲရိုက်ကာန် ကသိုန်ဗြောင်ညီ။
အခိုန်းတင့်း ကတောင်းကတာန်း ကျော်ရိုက်ကန်းကစောင့့်တို့ော်းညီ။
နေပူပြုးသောအချိန်မှာ ကြက်သွန်ဖြူအိတ်ကိုနောက်လှန်းပါ။
- ၁၉။ အရိုန်သီမူး ထစ်ဗြိုင်း တံ့လပိုန်ဗြာန်ဒစ်တန်ည်းညီ။
ဒဲဂေါ (အန်း) စွားမဲ့ ထပါန်းပတော (အန်း) တွားလပေါ (အန်း) ဌြိုင်း
ဒဲတော(န)ညီ။
သီလယူပါက အရှင်ဘုရားအား သူနောရာသို့ ကူမပေးပါ။
- ၂၀။ ဗြောန်ကောတ်ကွတ်တွတ်တွတ်မူး အာဓမ္မ်းယန်ညီ။
ဗဲတွန်းကစ်ကဝပ်တွက်တွက်မဲ့ အားစမိန့်ယော(န)ညီ။
ယကြန်းအတတ်သင်ယူလိုပါက ယကြန်းစင်သို့ သွားပါ။

- ၂၁။ ပုဂ္ဂိုတုကတိန် လူလူကထိန်မူး ညံ့ရုယိုက်ပြီးနဲ့ သာသနာရ။
ပထူးဂိုတောက်ကထော (အန်း)လဲလဲကထော (အန်း)ပဲပဲညောင်ရယ်ယိုက်ပ
တော့(အန်း)စားစနားရ။
တန်ဆောင်မျှန်းလ ကထိန်သက်န်းကပ်ခြင်းသည် သာသနာကို ထောက်ပံ့သည်
နှင့် တူသည်။
- ၂၂။ ဒေါ်ပသတီ ဗရန်နော် ဗွဲမလောန်ရ။
ဒေါ်ပစတ္တိက်ပရှုန်ဂျွဲတ် ဗူဗူလွှန်းရ။
ကျောက်ကြီးရောဂါကို အလွန်သတိထားရမည်။
- ၂၃။ ယဲမြန် ပသတီလျိုန်ညီ။
ယူမရှုန် ပစတ္တိက် လဲမိန်းညီ။
ကျောက်ရောဂါကိုအဖြော်သတိထားပါ။
- ၂၄။ ကောန်ကုင် ဒေါ်ကျောန် ကမွှာန်လောန်ရ။
ကွန်းကလန်း ဒေါ်ကလွှန်း ကမလွှန်း လွှန်းရ။
မိဘမဲ့သားသမီးများသည် အလုပ်လုပ်ရလွန်းသည်။
- ၂၅။ ရဲမြန်ဂတ်း ညာတ်ကမော်ရှုန် ဗွဲခမှုန်ရ။
ရှုပလော (နါ) ရဲတော့(ဟ)ညာတ်ကမွှာတ်ရှုန် ဗူဗူခမဲ့နော (န)ရ။
ဖောက်ပြန်ရေးသမားများသည် အမြင်ကျော်းကျော်းနှင့်တွောက်ကြသည်။
- ၂၆။ သို့က်ဆာန်ညုး ဗွဲခကာဟာ လျိုန်ကာလာဟာ။
စတိုက်ချမ်းညဲ့မွဲခကာဟာ လမိန်းကာလဟာ။
သူ့ကိုချမ်းသည်သို့သည်မှာ တခကာလား တသက်တာတာလလား။
- (က) ရဲနှင့်ကိုဝေါဟာရ ဗွဲမထောက်ကြိုက်ကို ဝါကျေသုပ်တံ့ညီ။
အောက်ပါပေးထားသော ဝါကျေတွင်သင့်ရော်ပုန်ကန်သော ဝေါဟာရများကိုရွေ့ပါ။
- ၁။ သိုင်သို့ (ခန်း၊ ဥန်း၊ တန်း) ဂီ၏မူး ညုန်အိုတ်လောန်ရ။
- ၂။ ညား (ဥန်း၊ တန်း၊ အန်း) ကာကုမြှေကေတ်ကေတ်ရ။
- ၃။ လွှာ (မန်း၊ ဖန်း၊ ပန်း) ကောန်ငါ်ဇောတ်တ်ညီ။
- ၄။ အာစာပရန်သိုင်သို့တိုက်လွှား (ကုန်း၊ ကောန်း၊ ကိုန်း) ရ။
- ၅။ ဂိုတ်ဒရိုန် ဖြေရှုံး၏မူး တိ (ဥာန်း၊ ဦးန်း၊ ခိုန်း) အာရ။

မြန်မာ အကြောင်းအရာ မျှန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၆။ ဂိတဗာထိန် ဖြူရှု (အိန် । အောန် । အောာန်)အာရာ။
 ၇။ ပူ (ကောနချင် । ကောနစိတ် । ကောနဇတ်) ညားမှုးကြန်ကြည်းလောရော။
 ၈။ ညားတက်ခွဲင် (ခေန် । ခို့န် । ခမာန်) သိုက်ပသဲ ကေတ်တ်ရ။
 ၉။ ထွေ (စန်း । စလန် । စန်စ) ဂလာန်အာစီးနောက်ညီ။
 ၁၀။ ပူ (ဒရိန် । ဒတိန် । ဒန်) ပိဂိတ္တခမီသင်ကြိုင် ဒတန်ခွဲင်ပွဲဘာရာ။
 ၁၁။ ကောန်ဂျူ့မွဲ ယေန်သွောင် (ဗကောန် । ဗို့န်ဗတ် । ဗို့န်ဗန်) မူး တန်ကံလအိတ်အယုက်ရ။
 ၁၂။ ညားတွေအိန်ထံးခွဲင်ကူ (အိန်ထံး । အိန်ရှိ । အောာန်စိတ်)ရှု။
 ၁၃။ ဤ (ကုသာန် । ကျွောန် । ကျွောန်) စထိုက်သူ့သွေးအာရာ။
 ၁၄။ ညားအာချင်သွောင် (ဖုန် । ဖူ့ာန် । ပူ့န်) ရဟာ။
 ၁၅။ ညားကျွောန် (ကျွောန် । ကလောန် । ကမွောန်) ဒမ္မာဟာ။
 ၁၆။ ရဲကောန် (ဖူ့ာန်တိုက် । ဖူ့ာန်စိုင် । ပူ့န်ဆုံး) ဒေးခွဲင်ပွဲအုပ်။

(ခ) ထပ်ပောင်ကိုဝါဟာရ မအခ်င် သွင်တော်ညီ။
 လိုအပ်သောဝါဟာရ အကွဲရာများကို ထပ်ဖြည့်ပေးပါ။

- ၁။ သိုင်ရာဇာစိရာဇ် ဆာန်ကောန် – ဗြဲရှု။
 ၂။ ညားအာချင်မူး မူး – ကုည်းရောာ။
 ၃။ ကောန်မန်ကြိုင်ယေန် – ဗြဲရှု။
 ၄။ ကောန်ကွေးဘာဂို့င် ယိုက် – မိမအာစီညီ။
 ၅။ လဂျိန်အိန်ချို့တ်အာဖူ့ာ – ရာဇာတ်ရာတ် အောန် – ရှု။
 ၆။ မူးခေတ်တိုကတ် – – ကွဲတ်ခေတ်တိုညီ။
 ၇။ မိစော့ပူကလိ – အာမူး ညားလောတို့န် – ရောာ။
 ၈။ ကောန်မန်ကြိုင်ယိုက် – – သာသနာ ယေန် – မန်ညီ။
 ၉။ သံယော – ညားနော်လူ့ဂါကူရှု။
 ၁၀။ ကျွောန်ကူ – ရှိုင်မူး ကောန်ဂျူ့နော် – ရှု။
 ၁၁။ သိုင်မန်ကြိုင် ဆာန်ကောန် – ကောန် – – ရှု။
 ၁၂။ အမတ်ဒိန်လို့က်ပူ့န် မူး ဗန် – ကောန် – ညားဗြဲရှု။
 ၁၃။ ချင်မြဲမရှိုင် ပူ့န် – ပူ့န် – ပူ့န် – ပိပြာဘာရာ။
 ၁၄။ ညံ့င်ရံဆာန်ကောန် ဂကူ့ကျော်လွှာ့န် – ကောန် – ညီ။
 ၁၅။ – ဂကူ့ကျော်မွဲ ကုည်းမွဲသို့က် – – ကာလညီ။
 ၁၆။ အ – တို့န်မူးတို့ – – ဤအာရာ။

- (g) ပုမ္မအရိုလိက်ပိုဒ်သွင့်စွဲ နှင့်တဲ့သွားနဲပ်ရှိ သိထွေးကိုညီ။
အောက်ပါပေးထားသော ပုံပြင်ကိုဖတ်ပါ။ မေးထားသောမေးခွန်းကိုဖြပါ။

ကောနိုင်ကုမန္ဒ

- ၁။ ကောန်ဖိတ်မန်မွဲယူညားမှုရော့။

၂။ ဗိုက်ဂရိုင် အာကူသာန်ဖျာနဲ့သွင်လောရော့။

၃။ မဂ္ဂဒုမ္မညာတ်အာလပ်စုံက် ပဲအာကာသရော့။

၄။ မဂ္ဂဒုတွောင်မူး အာသွာန်ညားလောရော့၊ ပဲလောရော့။

၅။ အာစာဗုံးသူး ဒေးပတိန်းသွင်လောရော့။

၆။ မဂ္ဂဒု ညာတ်ကုန်သွင်ညား မူသွာရော့။

၇။ အာစာဗုံးမှုနှုန်းထွေးက မဂ္ဂရော့။

- (ບ) ວູ້ຝ່າຍົດປະວົດຕັ້ງດີ ຍົດຕະລຸງໄຫຼຸດ: ດີ ເທິກົດປະບົດນີ້
ເອົາກົດປີເມືອະຍະ: ອົງກົດຕິເຜີວິດ: ຖາຕົວໃຫຍ່ເອົາດີເຮັດແລະ: ສີຕັ້ງ: ປຸດິມີ||

ဝိဇ္ဇာန်ပန်

- ၁။ မဂ္ဂအာခစ ညာလောရော။

၂။ ဟိုတ်နှုပိရိယ မဂ္ဂထတ်မူး ခရိုင်စိုင်သွေးဇူးလောန်ဟာ။

၃။ စိုင်ကြိုင်စန္တ္တဲ့လောန်ဟာ၊ စန္တ အောန်လောန်ဟာ။

၄။ မွဲတဲ့သို့တ်တိတ်ရုံးစိုင်မူး ညာတ်ဒါးခရိုင်စိုင်သွေးဇူး စိုတ်သွောင်လောန်ဟာ၊ အောန်စိုတ်လောန်ဟာ။

၅။ သိုင်သွာန်ပွင်စိုင်မူးရော။

၆။ ပွင်စိုင်သွေးညာ သွေးဇူးရော။

၇။ သိုင်ကအေါပါင်ညာတ်ဒါး မခတ်မွဲမသွေ့လာဘ်ကုညားလောရော။

မြန်မာ အကြခံ စွန်ဝကား စွန်စာ သင်ကြားနည်း

အဓိပ္ပာဒ (၃)

❖ ❖ ❖

၅။ ဂနိုတ် ကတ် (-တ်)၊ ပ-သတ် (-တ်)

ပ-သတ်သည် အသတ် (၁၀)ပါးတွင်ပွဲမ အသတ်ဖြစ်သည်။ ရွှေည်းတစ်လုံးတည်းနှင့် ပ-သတ် (-တ်) သည်ပင်လျင် အမိပို့ယောက်ပေါ်ဘာရများ ရှိသည်။ ထို့ပြင် ရွှေည်းနှင့် သရတ္တိ ယဉ်၍လည်း ပ-သတ်သည်လည်းရှိသည်။ ပ-သတ်တွင် (-တ်) မပါဝင်ခဲ့။ ထို့ကြောင့် သရ (၂)လုံးကိုသာ သတ်သည်။ ပိုမို၍ ပ-သတ်ကိုမြင်လွယ်စေရန် အောက်ပါယေားဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။ အသံထွက်ရာ၌လည်း နှုတ်ခမ်းကိုပိတ်ရှု သတ်ခြင်းဖြစ်သည်။

အသံပေါ်ရွှေည်း က + ပ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သက်တ	ပ-သတ်	အသံထွက်
၁။	-င်	က်	ကော့(ပ)
၂။	-ဦး	ကိုပ်	ကိုပ်(ပ)
၃။	ဗို	ကိုပ်	ကို(ပ)
၄။	-ဤ	ကူး	ကူး(ပ)
၅။	၆ - င်	ကော်	ကော်(ပ)
၆။	၆ - ဦး	ကော်	ကော်(ပ)
၇။	ဗို	ကိုပ်	ကော့ (အပ်)

အသံလေးရွှေည်း ဂ + ပ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သက်တ	ပ-သတ်	အသံထွက်
၁။	-င်	ဂို	ဂေါ်(ပ)
၂။	-ဦး	ဂိုပ်	ဂိုပ်(ပ)
၃။	ဗို	ဂိုပ်	ဂို(ပ)
၄။	-ဤ	ဂုံ	ဂုံ(ပ)
၅။	၆ - င်	ဂော်	ဂော်(ပ)
၆။	၆ - ဦး	ဂော်	ဂော်(ပ)
၇။	ဗို	ဂုံ	ဂုံ(ပ)

အထက်တွင်နမူနာအားဖြင့် ပ-သတ် (-ပ)ကိုအသံပေါ့ဖျည်း က ဖြင့်သတ်ခြင်း (ကပ်) ကိုရင်း အသံလေးဖျည်း ဂ ဖြင့်သတ်ခြင်း (ဂပ်) ကိုရင်းလေ့လာနိုင်ရန် နမူနာအားဖြင့်သာ ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်းသောအသံပေါ့ဖျည်း အသံလေးဖျည်းဖြင့်လည်း အထက်ကျေပါမှ အဲတိုင်း လိုက်၍သတ်ကြည့်ပြီးအသံတွက်ကြည့်ပါ။ အတန်တန်လေ့ကျင့်ခြင်းဖြင့် ပ-သတ်နှင့် ပတ်သက်၍ ကျွမ်းကျင်သွားမည်။ ပိုမို၍လေ့လာနိုင်ရန် သခံနှုန်းစာ ဝေါဘာရများကို ဖော်ပြပါမည်။

သခံနှုန်းစာ (၁)

မွန်	အသံထွက်	မြန်စာ
တပ်	တော့(ပ)	ဖြောင့်သည်။ ရှိုးသည်
ထပ်	ထော့(ပ)	ထပ်သည်။ ဇုဝ်သည်
ဒပ်	ဒော့(ပ)	ခြံစည်းရှိုး၊ စစ်တပ်
ပပ်	ပေါ့(ပ)	ည်ပပတ်သည်
ရပ်	ရော့(ပ)	စွဲတိုင်သည်
အပ်	အော့(ပ)	အပ်နှုန်းသည်။ အပ်သည်

သခံနှုန်းစာ (၂)

ခေါ်	ခ်(ပ)	ညျှပ်သည်
ရို့	ရို့(ပ)	အုပ်သည်။ ဖုံးသည်
စို့	ကျို့(ပ)	စွေ့သည်။ မေ့မော့သည်
စို့	ကျော်(အပ်)	ရောက်သည်
တု်	တု့(ပ)	တူညီသည်။ (ထင်း) စီသည်
တော်	တော်(ပ)	(ကြွက်) ထောင်ခြောက်
ဒော်	ဒော်(ပ)	သိမ်းဆည်းသည်
ခါ်	ခါ်(ပ)	အိုးစည်း
ဓာ်	ဓာ်(ပ)	ကန်တော့ပွဲ
မို့	မို့(ပ)	ပျော်သည်

 အင်ခြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်စာ
ဓိပိ	မော့(အပ်)	မျှာက်သည်
ယောပ်	ယွဲပ်(ပ)	ရင့်ရော်သည် । အမှုညွှန်လွန်သည်
ရုပ်	ရုပ်(ပ)	ရုပ်
လာပ်(လာဘ်)	လပ်(ပ)	လာဘ်လာဘာ । ဆူ
လုပ်	လုပ်(ပ)	ဝင်သည်
လေပ်	လေပ်(ပ)	တတ်မြောက်သည်
သီပ်	စိပ်(ပ)	သေသပ်သည်
နိပ်	ပေါ့(အပ်)	ဟသံ့
အပ်	အုပ်(ပ)	အုပ်သည် । ဖုံးသည်
အေပ်	အွေပ်(ပ)	ပုန်းသည်

သခိန်းစာ (၃)

မွန်	အသံထွက်	မြန်စာ
ကတိပ်	ကတော(အပ်)	ဆီးနှင်း
ကိုပ်ကူာ	ကော(အပ်)ကလား	ဇူးနီးအစ
ခစေပ်	ခကျော်(ပ)	ချော်ပေါင်
ခဇ္ဈာပ်	ခတွော်(ပ)	(ထိုး)ခေါက်သည်
ဂသပ်	ဂူော (ပ)	အကြံးအစည်း
ပ်ခုပ်	ကျူး(ပ)တော့(ပ)	သေသပ်သည် । စနစ်ကျွဲသည်
ခိုပ်ခု	တပ်(ပ)တောင်း	စိမ်းလန်းစို့ပြောသည်
တဆိပ်	တချို(ပ)	တံ့ဆိပ်
တပ်တဲး	တော့(ပ)တဲ့(ပ)	နီးဖြောင့်သည်
တုပ်တုပ်	တု့(ပ)တု့(ပ)	အတူတူ । ဇြောင့်ဇြောင့်
ထကိုပ်	ထတော(အပ်)	(စာအုပ်) အဖုံး
ထပ်တဲး	တော့(ပ)တဲး	လက်ထပ်သည်
အစ်ပ်	အဲကျော့(ပ)	အစပ် । အနား
အန်ပ်	အဲနော့(ပ)	ဘိန်ပ်

မြန်	အသံထွက်	မြန်မှ
ဒ်ပါန်	ဒေါ(ပ)ပန်း	စစ်တပ်
ဒေဝါ	ဒစ်(ပ)ခဲ့ရဲ့	သူတပါးမယားအားကြာနိုသည်
ပဂ်	ပဂ္ဂို(ပ)	တတ်ဆင်သည် । စီစဉ်သည်
ပည်	ပည္ဗ္ဗု(ပ)	ကြော်လာသည် । သတင်းလွှုံးသည်
ဖရာ်	ပရို(ပ)	ခို (သတ္တဝါ)
ဗစိုံ (ဖိုံး)	ဗဲကျော်(အပ်)	အရောက်ပို့သည် । သို့
ရပ်စပ်	ရွှေ(ပ)ကျော်(ပ)	သုံးခွဲသည်
ရပ်သား	ရု(ပ) + စိုက်	ရုပ်ရည်
ჟုံး (သကိုပ်)	စကော(အပ်)	ဦးဆောင်မှု
အင့်ဗိုံ	အင်္ပါ(ပ)	အံသွား
အောင်မှ	အွှော်(ပ)မဲ	ပုန်းလျှိုးသည် । ဝင်သွားသည်

သခိန်းစာ (၄)

မြိုဂ္ဂကရိုပ်	မဲရှုရှုကရော(အပ်)	မိုးသဲသည်
ကရိုပ်စိုတ်	ကရော (အ)ကျော့	စိတ်တိုင်းကျ
ခုံကလိုပ်	တိုက်ကလော(အပ်)	ရေစ်စပ်တင်သည်
ခတိုပ်မတ်	ခတော(အပ်)မော(တ)	မျက်ခွဲ
ခရိုပ်မတ်	ခရို(ပ)မော(တ)	မျက်တောင်ခတ်သည်
ကတော်ခေတ်	ဂဲတပ်(ပ)ခေတ်	ခေတ်မြှုံးသည်
ကခိုပ်ჟုံး	ကတော်စကောက်	ခေါင်းဆောင်
သကိုပ်ပါန်	ဒကော(အပ်)ပန်း	စစ်အုပ်ချုပ်သူတပ်များ
ဒ်မင်မွဲကျို့	ဒေါ(ပ)မင်းမွာကတ်မဲ့	ပြည်သူစစ်
ဖိုံး	ဖိုံး(ပ)မဲ့ကျွဲ့	ဆွဲမ်းကျွေးသည်
ဗွဲဗိုံ	ဗွဲဗွဲ(ပ)	တန်းစာ
ჟုံး	စကော(အပ်)စက	ဦးစီးဦးဆောင်
လား	လပ်(ပ)စကား	လာသ်လာဘ
အုပ်စု	အုံ(ပ)ဓု(ပ)	အုပ်ချုပ်သည်

၁၅ အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

သင်နီးစာ (၅)

အထက်ပါပြီးခဲ့သောသခိန်းစာတွင် ပျေည်းနှင့် ပ-သတ်ရှိရှိ သရဏှင့်ယူဉ်သော ပ-သတ် တိုကို ဖေါ်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ယခုသခိန်းစာတွင် ပျေည်းဆွဲ (၁၃)လုံးနှင့်ယူဉ်ပြီး ပ-သတ်ကို ဖေါ်ပြ မည်။ ဂင်းတို့၏ဝါဘာရများကိုလည်းဆက်လက်ဖေါ်ပြသွားမည်။ ယင်းတိုကို အတန်တန် လေ့ကျင့်ပေးပါ။

အသံပေါ့ပျေည်း ဧ + ပ-သတ်

စဉ်	သက်တ	နသတ်	အသံထွက်
၁။	-။	ကုပ်	ကနော(ပ)
၂။	-၇။	ကုံပ်	ကန်ပ်(ပ)
၃။	၇။	ကိုပ်	ကနိ(ပ)
၄။	-၈။	ကုပ်	ကနဲ့(ပ)
၅။	၆ - ၈။	ကျေပ်	ကန်(ပ)
၆။	၆ - ၉။	ကျောပ်	ကနွ်ပ်(ပ)
၇။	၇။	ကိုပ်	ကနော(အပ်)

အသံလေးပျေည်း ရ + ပ-သတ်

စဉ်	သက်တ	နသတ်	အသံထွက်
၁။	-။	ရုပ်	ရဲနော(ပ)
၂။	-၇။	ရုံပ်	ရဲန်ပ်(ပ)
၃။	၇။	ရိုပ်	ရဲနိ(ပ)
၄။	-၈။	ရုပ်	ရဲ့နဲ့(ပ)
၅။	၆ - ၈။	ရောပ်	ရဲန်(ပ)
၆။	၆ - ၉။	ရော်	ရဲနွ်ပ်(ပ)
၇။	၇။	ရိုံပ်	ရဲနို့(ပ)

အထက်ပါအသံပေါ့ပျေည်းဆွဲနှင့် အသံလေးပျေည်းဆွဲတို့ကို ပ-သတ်ဖြင့်သတ်သည်ကို လေ့လာပြီးနောက် လေ့လာခဲ့ပြီးဖြစ်သောအဆွဲ (၁၁)မျိုးသရဏှင့် ယူဉ်ပြီး ပ-သတ်ဖြင့် သတ်ခြင်းဖြင့် လေ့လာပါက ပ-သတ်ပတ်သက်သောလေ့လာမှုသည်ပြီးမြောက်နှင့်သည်။

သခိန်းဘာ (၆)

မြန်	အထံဘက်	မြန်ဘာ
ချုပ်	ဆော(ပ)	စဉ်းစားသည်၊ တွေးတော်သည်
ဖြစ်	စော(ပ)	ရော်
ပြု	ရွှေရော(ပ)	ပစ္စည်းသွား
ဒုပ်	ဒွဲရော(ပ)	ပစ္စည်းသွား
ပုဂ္ဂ	ပင့်ရော(ပ)	အဆုံး
ကိုယ်	ကတော(အပ်)	ဦးခေါင်း
ကြော	ကရာစ်	(နှစ်ဖက်)ညှပ်သည်
ပြုစ်	ကဲ့ရီ(ပ)	ပြေးသည်
ဖြူပ်	ရွှေရော(အပ်)	တော်
ပြောစ်	တဲ့ရွှေ့ပ်(ပ)	ဖုံးအုပ်သည်
ဇွာပ်	ရွှေမဟ်(မ)	(နေရာ)တိုင်း
မြေပြာစ်	ဝရွှေ့ပ်(ပ)	ကြော့သွားသည်၊ အက်ကွဲသည်
ပွောပ်	ပလွှေ့ပ်(ပ)	သွေးသည်
ကိုယ်ကွဲ	ကတော(အပ်)ကတော်း	စိမ်းလန်းစို့ပြေးသည်
ချပ်စွာန်	ဆော(ပ)ရွှေန်း	တွေ်ဆသည်
ပြောပ်ပဒေန်	ရွှေရွှေ့ပ်(ပ)ပဒေ	ဖုံးအုပ်သည်
တွေ့ဝန်ခြင်	တလပေါ့ဒွဲရော(ပ)	ပစ္စည်းရှင်၊ ဓနရှင်
ပြုပါကသပ်	ဒွဲရော(ပ)ကရော(ပ)	ပစ္စည်းသွား
ပညာပါပြာပ်	ပညာ့ဗ္ဗာ(ပ)ပရ်(ပ)	ဆက်စပ်သည်
ဖို့ပွဲပ်	ပညီပညာ့ဗ္ဗာ(ပ)	ညီညိုးသည်
ပြောပါကျင်	ပရ်(ပ)ကလိန်း	ဆိုက်ရောက်သည်
တွဲပြောပါဒေါ	တလုပ်ရုပ်(ပ)မဲ့	ပြောသီးနှံ
ပြုပါမတ	ပန့်(ပ)မော(က)	မျက်စိမ့်တ်သည်
ပွောပိုတ်	ပလွှေ့ပ်(ပ)ကျော(က)	အာရုံစို့တ်သည်
မိုင်ဇြိုင်	မိ(ပ)ရှုရီ	ပျော်ပါးသည်
သိုင်ရိုင်	ရိ(ပ)ကလိ(ပ)	သောပ်သည်
အပ်ပြောစ်	အပ်ပရ်(ပ)	ဆီလျှော်သည်၊ အပ်နှံသည်

 အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

သင်နှီးစာ (၇)

- ၀။ ဒပ်တပ်မူး လွှာရပ်ဇုန်ညီရ။
ခေါ်(ပ) တော့(ပ)မဲ့ ထဲပရော(ပ)ရေးညီရ။
ခြုံစည်းရိုးဖြောင့်နေပါက ကြိုးမကိုင်ပါနှင့်တော့။
- ၂။ ဦးကိုယာတ်ပပ်မူး လွှာအပ် ကုလ္ပားအတိုင်ထပ်ညီ။
ဂလိပ်ယတ်ပေါ်(ပ)မဲ့ လွှာလွှာပအော့(ပ)ကောက်ည့်အတိုင်းထော့(ပ)ညီ။
အဝတ်အစားသုတေသနပေနေပါက ထပ်ထားသည့်အတိုင်း သူကို မပေးနဲ့။
- ၃။ ကောန်ကွာ့န်ဂုဏ်ပိုင် တက်ပါပ် မိပ်လောန်ရ။
ကွန်းကဝမဓ်းရုံမလိုင်းတတ်ဓပ်(ပ)မိ(ပ)လွှန်းရဲ့
ရွာသားများသည် အိုးစည်တီးပြီးပော်ကြသည်။
- ၄။ လောင်ပညာမူး လုပ်ကောတ်အလာဘ် အကြာညားဂုဏ်ပိုင်မာန်ရ။
လစ်(ပ)ပုန်ညားမရုံလုံ(ပ)ကစ်အလတ်အကရားည့်ရုံမလိုင်မန်ရ။
ပညာတတ်ပါက လူအများကြားတွင်ဆူလာဘ်ယူနိုင်သည်။
- ၅။ ကိုပ်ကြာအိုးတ် ကသပ်ညားဆောင်သော်ကိုပ်ရ။
ကော့(အပ်)ကလားအော့(တ)ကတော့(ပ)ည့်ခစ်စွာတ်ကတော့(ပ)ရဲ့
ရေးဦးဆုံးသူ၏ အကြံအစည်းမှု ခေါင်းဆံပင်ညာပ်ရန်ဖြစ်သည်။
- ၆။ တဆိပ်မန် တဆိပ်ရှုပ်စိုင်ဟာ။
တချို့(ပ)မွန်တချို့(ပ) ရဲ့(ပ)ပေါ့(အပ်)ဟာ။
မွန်တံဆိပ်သည်တသို့ရှုပ်တံဆိပ်လား။
- ၇။ မူးတပ်တားမူး ညားထပ်တဲ့ ကုကောန်စုတ်ညားရဲ့
မနဲ့တော့(ပ)တော့(ဟ)မဲ့ ည့်ထော့သူး ကောက်ကွန်းရုံ(တ)ညဲ့ရဲ့
သင်ရိုးဖြောင့်ပါက သူသမီးနှင့်သူ လက်ထပ်ပေးမည်။
- ၈။ ဒပ်ပုံးဒပ်ဒပ်ဇုန်ပသဲ ဒစ်ကြာန်ရ။
ဒေါ်(ပ)ပန်နော်(ပ)ဒေါ်(ပ)ရေး(က)ပစ္စားအဲကျော့(ပ)ကဝမ်းရဲ့
စစ်တပ်သည်ရွာစပ်နားတွင် သံဆုံးကြိုးခြုံစည်းရိုးခတ်နေသည်။

- ၉။ ရဲကွာန်ပည်စည်း ဒပ်မြို့ည်းကိုလိုင်ရ။
ရှုကဝမ်းပလော့ (ပ)ကျင့်ညဲ့ဒစ်(ပ)မဲ့ခဲ့ညဲ့ရဲ့မလိုင်ရ။
ရွှာသားများက သူအား သူများမိန်းမကြာခိုသည်ဟု ပြောကြသည်။
- ၁၀။ အာနိုင်ချင်မူး ဗနိုင် (ဖို့ပို)ကာလိုက်ခဲ့တဲ့ညီ။
အားကျော့(အပ်) တိန်း(င်)မဲ့ခဲ့ကျော့(အပ်)နားလိုပ်မွာတန့်သည်။
မြို့ပေါ်ရောက်ပါက စာတစ်စောင် အရောက်ပို့ပေးပါ။
- ၁၁။ လေပိုလိုက်ရှိုင်မူး သွားဆို့ပြုည်းမာန်ရ။
လစ်(ပ)လိုပ်ရဲ့လိုင်းမဲ့ခဲ့စပစကောက်ညဲ့မန်ရ။
စာများများတတ်ပါက သူတပါးအား ဦးဆောင်မှုကို ပေးနိုင်သည်။
- ၁၂။ မြို့ဂုဏ်ရိုပ်မူး ခုံကလိုပ်တိုန်လူ့ရှုံးငြုံး။
ပရှုံးကရော(အပ်)မဲ့ တိုက်ကလော(အပ်)တော့(အန်း)လဲ့တောင်းလဲလောင်းရ။
မိုးသည်းထန်စွာရွှေ့လမ်းမပေါ်တွင်ရေစပ်စပ်တင်နေသည်။
- ၁၃။ သကိုယ်ပါန့် အုပ်ချင် ဒပ်ပါန်းကတ်လောန်ရ။
စကော(အပ်)ပန်းအု (ပ)ခေါ့(ပ)ခုပ်(ပ)ပန်းကတ်ပါ(ပ)ခေါ်လွှန်းရ။
တပ်မှုးသည် စစ်တပ်ကို ခေါ်မြှုပ်အောင် အုပ်ချုပ်သည်။
- ၁၄။ ည်းလောသွားဆို့ပြုတ်လိုက်မရှုံးဖြန် ကတာပ်ခေါ်ရော့။
ညဲ့လောစပစကော(အပ်)စကပတက်လိုပ်မရှုံးရှုံးကတ်(ပ)ခံစေရော့။
မည်သူဦးဆောင်ပြီး ခေါ်မြှုပ်မရှုံးစပ် စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေသနည်း။
- ၁၅။ လိုင်ဖြစ်မူး ချုပ်ရန်သွေးဇူး ပတိတ်ခြုံပါ။
စိုင်းကျရော(ပ)မဲ့ခဲ့ခော့(ပ)ရဲ့နွေးစအုံစင် ပတ်ကိုအော်(ပ)ညီ။
ရေပ်ဆောက်ပါက သန်သန့်ရှုံးရှင်း စဉ်းစားပြီး ပစ္စည်းထုတ်ပါ။
- ၁၆။ ကိုယ်ည်းကြပ်အာဆုမူး ပြောပ်အာရာ။
ကတော့ (အပ်) ညဲ့ကရိုး(ပ) အားချုပ်ရဲ့ ပရှုံးအားရှာ။
သူဦးခေါင်း သစ်နှင့်ညဲ့ပြီး အက်ကွဲသွားသည်။

မြန်မာ အမြတ်ဆင့် မျှန်စကား မူနိစာ သင်ကြားနည်း

- ၁၃။ ချင်ကွာန်ကတ်ကတနိမ္ဗား ကောန်ဖြေပြုပြပါးတိန်ချင်ရှိပါ။
တိန်း(ဝ)ကဝမီးကတောင်းကတန်းမဲ့ဂုံးကွန်းဂရာ(အပ်) ဂုံးရိ(ဝ)တောင်(အန်း)
တိန်းဂလိုင်းရှာ။
- တိုင်းပြည်မအေးချမ်းက တောသူတောင်သားများ မြို့ပေါ်ထွက်ပြေးသည်။
- ၁၄။ ဇူလိုင်တွေ့ပိုန်းခြင်းပြောပေါ်အိမ်မြှုပ်ကသ်သုံးရှာ။
ရုပက်ရုပက်တလပေါ် (အန်း)ဒုံးရော(ပ)ဂုံးရော(ပ) ဝင်းရော(ပ)ကစေ(ပ)
သူရှာ။
- ဓနရှင်တိုင်းသည် သူတို့၏ပစ္စည်းညွှန်ကို ဖုံးကွယ်ကြသည်။
- ၁၅။ တုံ့ပြောပေါ် လွှာပြောပေါ်မြှုပ်နည်းပြုပါ။
တုံးပုံရပ်ပုံးလွှာမပရပ် (ပ)ကလိန်းပညီးပညာ(ပ)ညီး
ပြသုဒေါးနောက်စုံပြီး ပညီနိုင်းကြပါနဲ့။
- ၂၀။ ကောန်ချင်အရောင်ကိုပါ ဖျော်စိတ်ညီသာ သွေးတိသွန်မ္ဗား မိပ်မြှုပ်လောန်ဖွဲ့ရှာ။
ကွန်းတိန်းအရင်းရဲ့မလိုင်း ပလွှာ(ပ)ကျော့ (တ)ညီးစား စမွတ်စမွန်းမဲ့မဲ့ မိ(ပု)ရုရီ
(ပ)လွှန်းပွာရှာ။
- တိုင်းရင်းသားများသည် ညီညာပြန်ပြန် စိတ်ထားကြပါက အလွန်ပျော်ပါး
ကြမည်။

လေ့ကျင့်စန်းများ

- (က) ရုစ်ကိုဝေါယာရွှေ့မဲထောက်ကြောက်ကို ဝါကျေသွင်တော်ညီး။
အောက်ပါပေးယားသော ဝါကျေတွင် သင့်လျှော်မှန်ကန်သော ဝေါယာရများကို ရွှေ့ပေးပါ။
- ၁။ ရုတုတ်တုတ် (တပ် । ထပ် । ဒပ်) ခွဲင်ရှိကြပါ။
- ၂။ မူးပပ် (ဝပ် । ရပ် । အပ်) လွှာရပ်ဆုံးသွင်းပြုပါ။
- ၃။ အာ (စီပ် । စောင် । စိုပ်) ချုပ်များ ရှုန်နှင်ခါပ်မဲ့မည်းပါ။
- ၄။ (လာပ် । လှုပ် । လေပ်) လိုက်ရှိပိုင်များ ဂတာပ်ခေတ်ရှာ။
- ၅။ ညားကျောန်ကမ္မာန် (ခချော်ပ် । အပ်ချော်ပ် । ချာ်ချော်) ဝောန်ရှာ။

(၆) ညားကုအခြံ့င်ကွာန် (တပ်တား၊ တုပ်တုပ်၊ တော်တော်)ရဲ့

၅။ မူးလွှဲ (ဟဂ်)၊ ပည်၊ ပတ်) - ကုအဲပျော်ဂါတားညီ။

၆။ (အပ်၊ အင့်၊ အောင်မာ) ဂိမ္မား ချို့စုတ်စွဲနဲ့တွေ့နော်

၇။ ညားလောသွေး (ဒက်ပို့ချင်း၊ ဆို့ပို့ဆို့၊ သကိုပို့ဖို့) ကျော်နွှေ့တွေ့ကောန်ဂက္ဗမန်ရော့။

၈။ (ချုပ်၊ ခြိုင်၊ ခြောင်) ပိဋ္ဌကတ်မန် လွှှိသွေ့ကျား ကျိုးချင်ဟာ။

၉။ ကောန်စုတ်ဆောတ် (ခြိုင်၊ ခြိုင်၊ ခြောင်) ကုယားတ်မှုမညီ။

(ခ) ထပ်မပေါင်ကို ဝေါဟာရ မအခ်င် ဖွဲ့သွေ့တံ့ညီ။

၁။ စိုပ်ဂါတာအရိုန်မြှုပ်ရှုပ်မူးတဲ့ဆုံးချုပ် - တို့နဲ့ရဲ့

၂။ အညာတ်ဒေးတာ - မွဲတ်ပုံ့င်ကုတာဆိုပ်ဒပ် - ရဲ့

၃။ ကောန်စုတ်ညားပဲ - ကုအဲသွေ့က်ထပ် - ကုအဲရဲ့

၄။ မူးအား - ချင်မူး လွှဲရပ် - ဝေါဟာညားသွာ်ညီ။

၅။ တို့ပို့ - အုပ် - ချင်ကွာန်ဂရိုပ် - ရဲ့

၆။ မှာပ် - ကိုင်ကာမူးလွှဲပြောပ်ပဲ - ခွံ့င်ညီ။

၇။ ကလောန်ညားပညာပဲ - ကုဖြောက် - ညားရဲ့

၈။ လွှဲမိပ် - ခွံ့င်ပျော် - ပုံးလိုက်ညီ။

၉။ တုပို့နဲ့ - ချုပ် - ခွံ့င်သွေ့က်ဖြောက် - ညားရဲ့

၁၀။ သွေ့တ်စုတ်ဖွဲ့ပြောပဲ - ပုံးသွေ့သိပ် - လောန်ရဲ့

(ဂ) ပုစ်အရိုလိုက်ပိုစိုးသွေ့စွံ ဖို့တဲ့သွာ်နဲ့လ်ရှုံး သောင်တွေးကိုညီ။

ကို့ပြုဆိုပ်မူး

အတိက်မွဲတဲ့ကိုပို့ပို့ပါနဲ့နေ့နဲ့ အပေါ်မြို့ယာန် အုပ်စုပ်အပ်ပါနဲ့ညားရဲ့ ညားဟတိက်ကျော်ပါနဲ့ မာန်တို့နဲ့အဆက်က်ရဲ့ ဆက်အပ်ပါနဲ့ညားအားဟတိက်ကျော်ပါနဲ့လောန်ရဲ့ ကောန်ပါနဲ့ညားဂမြို့င် ဆောင်အိုတ်ရဲ့ ကောန်ပါနဲ့ညားဂမြို့င်အိုတ်အားဖြောတ်အိုတ်ရဲ့ စိတ်ဓါတ်သွေ့က်ဟတိက်ပါနဲ့အောန် အာညီညားရဲ့ မွဲတဲ့အပ်ပါနဲ့ညား ကုအပ်ပါနဲ့ရှားမတဲ့ သွေ့က်အားဟတိက်ပါနဲ့ချွဲတိုင်ခြားခွံ့င်ရဲ့ တဲ့ယားတွေးမူးသွေ့က်ဆက်ဟတိက်တို့နဲ့နေ့မာန် ဗုပ်ဖြောတ်ကောန်ပါနဲ့ညားရှုတ်အိုတ်ရဲ့ သွေ့က်အပ်ပါနဲ့

၁၂ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

နပါဌီယာန် စွာပ်အခိုင်ရှိတ် နော်လောန်ချုံင်ရ။ အတိုင်ပိုင်ညားကောန့်ဖါန်ဒါန်ဒါအာမင်ကင်ရ။ ကောန့်ဖါန်ဂုံးပိုင် ဒိုတ်ကျင်ဖြူဟတ်ကာယတိက်မိပိမိပိုင်ဒုံးပိုင်အိတ်ရ။ စိပ်အခိုင်သဂ္လက်တဲ့ကိုပြည့်ဆိုပိုင် ဒ်ပါ့န်နော်နပါဌီယာန်ကျည်းခွဲဟောင်ကောတ်ရှင်ဒုံးပိုင်အိန်ညားရ။ ညားညာတ်ဒါအာ ကောန့်ဖါန်နော် ညားမြဲမင်ချုံးပိုင်ကင် တိတ်သိုင်ချုံးပိုင်ရ။ ညားလုပ်မင်ကင်စုံးကောန့်ဖါန်နော်ရ။ ပရိုင်ဥကရာဇ် ဒ်ပါ့န်နော်နပါဌီယာန်မင်ကင် တုံယူးတုံးပြီးအာခွဲဒုံးပိုင်ညားရ။ ကောန့်ဖါန်ဂုံးပိုင် စိတ်ဝါတ်တိုန်ကျင်ရ။ သို့က်ဆာန်စွာဗုံးပြည့်ဆိုပိုင်ညားရ။ ဒ်ပါ့န်ညားဆက်ပတိက်အာဖါ့န်ကုက္ခာမဏီ မာန်အာပွဲန်ရ။

- ၁။ ဒ်ပါ့န်နပါဌီယာန်မတိုက်ကျင်ပါ့န်မန်ကျင်ဟာကျကျင်ဟာ။
- ၂။ ကောန့်ဖါန်ညားမူ ဒါဒင်ချုံးပိုင်သိလောရော။
- ၃။ ဒ်ပါ့န်နပါဌီယာန် ကုဒ်ပါ့န်ဂုံးမာတီခြားချုံးပိုင်မှုစိတိုင်ပွန်ရရော။
- ၄။ စိပ်အခိုင်သဂ္လက်တဲ့ ကိုပြည့်ဆိုပိုင်နပါဌီယာန် မူညားသွေား။
- ၅။ ညားညာတ်ဒါအာ ကောန့်ဖါန်နော်မူး မူညားသွေား။
- ၆။ တုံယူးတုံးမူပရိုင်ပြီးတိတ်အာ ခွဲဒုံးပိုင်ညားရော။
- ၇။ ကောန့်ဖါန်ညားဂုံးပိုင် သို့က်ဆာန်စွာဗုံးညားလောရော။
- ၈။ ဒ်ပါ့န်နပါဌီယာန် ဆက်ပတိက်ပါ့န်မာန်အာဟာ ကျအာဟာ။

(ဟ) သွားလပ်ခွဲသွင်တော်ယိုတဲ့ ချူဗွေးကို လိုက်ခွဲပိုင်နော်ညီ။

တင်ရှုံးတွေပိုင်

- ၁။ အတိက်မွဲတဲ့ကိုပြည့်ဆိုပိုင်အပ်ပါ့န်မွဲဒါ:လျှိုင်သွက်ဒါ:ဂုံးပိုင်သွေားလောရော။
- ၂။ ဒ်ပါ့န်ဥကရာဇ်မောင်ခွဲချုံးပိုင် ဥကရာဇ်ဟာ။
- ၃။ သွက်အဗဥကရာဇ်ဒါ:ကျွဲတ်လုပ်အာမှုစိတဲ့ရော။
- ၄။ ဆိုပါ့န်တဟာန်ချုံးပိုင်ဟာ။
- ၅။ ညားနိုင်ပဲန် မူညားညာတ်မူးမူညားသွေား။
- ၆။ ညားတင်ရှုံးကုည်းလောရော။
- ၇။ အခိုင်သဂ္လက်တဲ့ ဆိုပါ့န် အဗဥကရာဇ်မူသွေးချုံးပိုင်ရော။
- ၈။ ညားကေတ်နှင် ပွဲဥကရာဇ်မူရော။ မူသွားသွက်မူရော။

အခန်း (၁၀)

❖ ❖ ❖

၆။ ဂိုဏ် - ကမ် (-နီ)၊ မသတ် (-နီ)

မ-သတ်သည် အသတ် (၁၀) ပါး တွင် ဆဋ္ဌမဖြောက် အသတ်ဖြစ်သည်။ ဖျည့်တလုံး
တည်း မ-သတ် (-နီ) သည်ပင်လျှင် အမိပြုထိုးပေါ်ဟာရများရှိသည်။ ထိုပြင် ဖျည့်နှင့် သရရတို့
ယူဉ်၍ လည်း မ-သတ် သည်ရှိသည်။ မ-သတ်တွင် (-နီ) မပါဝင်ခဲ့။ ထို့ကြောင့် သရ^(၃)
(၂) လုံးကိုသာ သတ်သည်။ အသံထွက်ရာ၏လည်း ပစ်ပေါ်အနေအထားနှင့် အသံထွက်ပုံ
ထွက်နည်းတို့မှာ တ-သတ် (-တ်) နှင့် အတူပင် ထိုပြင် (-နီ) မ-သတ်တွင်ထူးမှုမှာ
အတိုကောက် သက်တများနှင့် ဖော်ပြုသံးနှံးသွားသည်။ ငါးမှာ သေးသေးတင် (-း) ပင်
ဖြစ်သည်။ အသံထွက်မှာလည်း ယခင်လေ့လာခဲ့ဖြို့ဖြစ်သော သရ (-း) ကဲ့သို့ပင် အသံထွက်ခြင်း
အသုံးနှံးခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် မ-သတ်တွင် ပို့မှု၍ အသုံးသွေ့ကျယ်လာခြင်းဖြစ်သည်။
ငါးကို ပို့မှု၍ ရှင်းလင်း လွယ်ကူစွာ မှတ်သားနှင့်ရန်အတွက် အောက်ပါယေးကို ဖော်ပြထား
ပါသည်။

အသံပေါ်ဖျည့်: ထ + မ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သက်တ	မ-သတ်	အတိုကောက်	အသံထွက်
၁။	-နီ	ကမ်	ကံ	ကော(မ)
၂။	-ဦးနီ	ကိုမ်	ကို	ကမ်း(မ)
၃။	ဗို့နီ	ကိုမိ	ကို	ကိုး(မ)
၄။	-နိ	ကုမ်	ကု	ကု့(မ)
၅။	ခ - နီ	ကေမ်	ကော်	ကော်(မ)
၆။	ခ - ဦးနီ	ကော်မိ	ကော်	ကွန်း(မ)
၇။	ဗို့နိ	ကိုမိ	ကို	ကော်(အမ်း)

အသံလေးဖျည့်: ဂ + မ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သက်တ	မ-သတ်	အတိုကောက်	အသံထွက်
၁။	-နီ	ဂမ်	ဂံ	ဂော(မ)
၂။	-ဦးနီ	ဂိုမ်	ဂို့	ဂမ်း

၁။ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

၃။	ိမ်	ဂိမ်	ရီ	ရီ(မ)
၄။	-မ်	ဂုမ်	ရုံ	ရုံ(မ)
၅။	င - မ်	ဝေမ်	ရံး	ရံး(မ)
၆။	င - မိ	ဝေမိ	ရံးါ	ရံးါ(မ)
၇။	ဗိမ်	ဂိုမ်	ရိုံ	ရိုံ(အမ်)

အထက်တွင် နမူနာအားဖြင့် မ-သတ် (-မိ) ကို အသံပေါ့ဖျည်း က ဖြင့်သတ်ခြင်း (ကမ်) ကိုရင်း အသံလေးဖျည်း ၁ ဖြင့်သတ်ခြင်း (ဝမ်)ကို လေ့လာနိုင်ရန် နမူနာအားဖြင့် ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ကျေန်သော အသံပေါ့ဖျည်း အသံလေးဖျည်းဖြင့်ရင်း အထက်က ဥပမာ အတိုင်း လိုက်၍သတ်ကြည့်ပြီး အသံထွက်ကြည့်ပါ။ အတန်တန်လေ့ကျော်ခြင်းဖြင့် မ-သတ် (-မိ)နှင့် ပတ်သက်၍ ကွွမ်းကျင်သွားမည် ပိုမို၍ လေ့လာနိုင်ရန် သံန်းစာဝေဟာရများကို ဖော်ပြပေးမည်။

သခိန်းစာ (၁)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
က	ကော(မ)	ကံတရား । ကျည်ဆံ
ခ	ခေါ်(မ)	(ပစ်လေးသည်ကို)ဖမ်းသည်
စ	ကျော(မ)	ဝမ်းသည်
တ	တော(မ)	(သစ်ပင်)အရင်း

သခိန်းစာ (၂)

ကော	ကင်(မ)	စုတ်ကိုင်သည်
ကော့	ကွွန်း(မ)	စုံန့်သည်
ကို	ကော(အမ်း)	လဲဘ (အပြည့်စကားလုံး)
ရီ	ရမ်း	(ခြေ)လှမ်းသည်
ရိုံ	ရိုံ(မ)	ဇွဲးသည်
ရုံး	ကျူး(မ)	အရုံး
ရံး	ခီး(မ)	သွေး
ဆာ	ချုမ်း(မ)	နှာစေးသည်

မွန်	အသံစွဲက်	မြန်မာ
ဘုံ	တော်(အမိုး)	မှန်သည်
ကို	နမ်(မ)	တိုင်အောင်
တော်	တွန်း(မ)	ချက်သည်
တို့	တော်(အမိုး)	ထူသည်
ထို့	ထော်(အမိုး)	ဒု
ဒီ	ဒေါ်(အမိုး)	ထုံထိုင်းသည်
နို့	ဒေါ်(အမိုး)	အုပ်စိုင်းသည် । ညီမြိုင်းသည်
နှံ	နမ်(မ)	နာမဲ
ပါမ်	ပမ်း(မ)	ထောင်သည်
ပုမ်	ပူး(မ)	ပုံပြင်
ဘုံ	ဘူး(မ)	ဘုံ । မိမာန်
မဲ့	မမ်း(မ)	မောင် (နာမည်ရှုံးကစားလုံး)
ယို့	ယော်(အမိုး)	အသက်ရှုံးသည်
ရုံး	ရမ်း(မ)	(လူဝတ်)လဲသည်
ရုံး	ရှုံး(မ)	လောက်သည်
ရီ	ရော်(အမိုး)	ကူညီသည်
လို့	လော်(အမိုး)	ပျက်သည်
သီ	စီး(မ)	သိမ်တော်
သေး	စင်း(မ)	ယိုးဒယား । ရှုမ်း (လူမျိုး)
သီ့	စော်(အမိုး)	အလုံးစုံ । ဥသ္ဌာ
ဟုံး	ဟူး(မ)	(ရေ) ချိုးသည် । (ကုန်) ဆုံးသည်
ဟု့	ဟော်(အမိုး)	ပြောသည်
ဂို့	ပေါ်(အမိုး)	(ဓား) တုံးသည်
အုံ	အူး(မ)	အရာ်(ဒေသ)
အီ	အေး(မ)	ဖြူးသည်

သင်ကားစာ (၃)

ကရိ	ကဇော(အမ်း)	အုပ်မြိုင်းသည်
ကသိ	ကဇော(အမ်း)	မြို့တွင်း
ကော်ကူ(ကျော်)	ကွန်းကောက်	နှင့်အတူ၊ အတူတကွ
ဓတ်	ဂတ်မ်း(မ)	ဂဏန်း
ခပ်သီ	ခပ်စီး(မ)	အားလုံး
ခရု	ခရော(မ)	ယိုယ်းသည်၊ မြို့ပျက်သည်
ခါသီ	ခမ်း(ခ)ဗွား	ယောက္ခမ
ဂကော်	ဂဲကွန်း(မ)	အဖွဲ့အစည်း၊ အုပ်စု
ဂစ်	ဂဲကျော်(မ)	ငှက်
ဂြင်တီ	ဂရင်တီး(မ)	(ဘုရား) သိမြင်တော်မူသည်
ဇြဟော်	ဂျဲရဲ့ဘွန်း(မ)	ဝမ်းနည်းသည်၊ ပူဇ္ဈားသည်
တိရှိန်	တီး(မ)ရူး(န)	တျေးဇူးသိသည်
တိညာတ်	တီး(မ)ညာတ်	သိမြင်သည်
ပယ်	ပယမ်း(မ)	အချိန်ပိုင်း
ထရိ	ထရော(အမ်း)	အကွပ်၊ ကွပ်သည်
ဒစီ(ဒ္ဓိ)	ဒဲကျော်း(မ)	ရှစ် (၈)
ဓရီ	ဒဲရော(အမ်း)	ဓုမ္မားသည်
ဒေါ်	ဒဲဟော(အမ်း)	ဟန်ကျသည်
ဓိရိ	ဓေါ်(အမ်း)ပေါ်(အမ်း)	ထုတိုင်းသည်
နားထုင်	နာမ်တူး(မ)	ရေပုံး
နိဂု	နိဂုံး(အမ်း)	နိဂုံး၊ အစွန်အဖျား
ပတ်	ပတော်(မ)	(ကောက်)စိုက်သည်
ပရီ	ပရော(အမ်း)	ကူသည်
ပလို	ပလော(အမ်း)	ဖျက်သည်
ပျော်	ပရှုပြရော(မ)	နိုပ်စက်သည်
ရိုဗ်င်	ရော(အမ်း)ပင်	ဂိုင်းဝန်းကျည်းသည်
လရို	လူဝေါ(အမ်း)	အသက်ရှုသည်

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
လဟို	လူဟော(အမ်း)	အပြော । ပြောကြားချက်
လိုလ်	လော့(အမ်း)လိုက်	ပျက်စီးသည်
သိုတိ (သမ္မာ)	တော့(အမ်း)တော့(မ)	မှတ်ညာက်
သရို	စတော့(အမ်း)	သထု (မြို့) । အုပ်စိုင်းသည်
သမ္မာ	တော့(မ)သဲ	လင်နှင့်မိန်းမ
သရီ	စရော(အမ်း)	ဗွက်
သိုစိတ်	တော့(အမ်း)ကျော့(တ)	စိတ်ပါသည်
ဟော၉	ဟွမ်း(မ)ရွှေ့ရဲ	မိုင်သည်
ဟိုဂါး	ဟော(အမ်း)ဂဲ	ပြောဆိုသည်
ဟိုယူး	ဟော(အမ်း)ပရာ(ဟ)	ရှုံးပြသည်
ဟိုစိုင်	ဟော(အမ်း)ပမိန်း	ဟောကြား । အမိန့်ပေးသည်
ဝန်လီ	ပန်းလီ(မ)	ပွဲလိမ်သည်
အရှို	အရော(အမ်း)	အဘရှုံး । ကာမရှုံး
အလား	အလမ်း(မ)	အလံ
အလုံ	အလူး(မ)	အရပ်ဒေသ । အဝန်း
အသံ	အတော့(မ)	အမိန့်

သခိုင်းစာ (၄)

ကော့ဒရီ	ကွမ်း(မ)အရော(အမ်း)	စုရံ့သည်
ခါသီမြို	ခမ်း(မ)ဗွားပဲရယ်	ယောက္ခမ(မ)
ဂရိုင်း	တရှင်ပတီး(မ)	အစိရင်ခံသည်
ခုံဂဂ်စ်	တိုက်ပဲရေး(မ)	ဟင်းခါးရေး
တဏီဗြိုက်	တနာမ်း(မ)ပဲလိုက်	ဆုတ်ယုတ်သည် । နစ်မွန်းသည်
ဂကော့ဓရီ	ရဲကွမ်း(မ)ခဲ့ရော(မ)	အစည်းအဝေး
ပပတံ့နှု	ပပကော့(မ)နှု(မ)	(အခုချိန်က) စဉ်
ပယံ့စွဲ	ပယမ်း(မ)ပဲတော့(မ)	ညယံ
ပလိုပလ်	ပလော(အမ်း)ပလိုက်	ဖျက်ဆီးသည်

မြတ်စွာ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်စာ
ပုမ်အရို	ပု(မ)အဂေါ(အမ်း)	ပုတိပတ်စ
ယိုလုပ်	ယော(အမ်း)လု(ပ)	ဝင်သက်
ယိုတိတ်	ယော(အမ်)တက်	ထွက်သက်
ရှိလဘာ	ရော(အမ်း)လဘိုက်	ရိုင်းကူးမသည်
လိုက်ပြီ	လိုပ်ပတ်(မ)	အစီရင်ခဲစာ၊ အကြောင်းကြားစာ
သွှေ့ပြိုင်	စအေး(မ)ရွှေ့ရိုင်	ရှိပြုးသည်
ဆွဲ့တဲ	စကင်းတူ	လက်ခုပ်ထဲမှာ
သိပကော်	စမ်း(မ)ပက္ခန်း	သိမ်းရုံးသည်

သင်နှီးစာ (၅)

အထက်ပါပြီးခဲ့သောသခိန်းစာများတွင် မ-သတ်ရှိုးရှိုး၊ သရန္တင့်ယျဉ်သော မ-သတ်တိုကို ဖော်ပြုခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ယခုသခိန်းစာတွင် ပျဉ်းဆဲနှင့်ယျဉ်ပြီး မ-သတ်ကိုဖော်ပြုမည်။ ငြင်းတို့၏ ဝေါဟာရများကိုလည်း ဆက်လက်ဖော်ပြသွားမည်။ ယင်းတို့ကို အတန်တန်လေ့ကျင့်ဖော်ပါ။

အသံပေါ့ယျဉ်း ကူ + မ-သတ်

စဉ်	သတ်တဲ	မ-သတ်	အတိုတောက်	အသံထွက်
၁။	-စ	ကူစ်	ကုံး	ကနော်(မ)
၂။	-မိ	ကူ့မိ	ကုံ့	ကနမ်
၃။	-ဗိ	ကူ့ဗိ	ကုံ့	ကန္ဒိ(မ)
၄။	-ဗို	ကူ့ဗို	ကုံ့ု	ကန္ဒု(မ)
၅။	ဗ - မိ	ကော့မိ	ကော့	ကနော်(မ)
၆။	ဗ - ဗိ	ကော့ဗိ	ကော့ု	ကန္ဒိ(မ)
၇။	ဗို	ကော့ဗို	ကော့ု့	ကန္ဒု့(မ)

အသံလေးမျည်း ၃ + မ-သတ်

စဉ်	သတ်တ	မ-သတ်	အတိုကောက်	အသံထွက်
၁။	-မိ	ရှမိ	ရုံ	ရဲနော(မ)
၂။	-ဦးမိ	ရှဦမိ	ရုံး	ရဲနမ်(မ)
၃။	ဦးမိ	ရှဦမိ	ရုံး	ရဲနီ(မ)
၄။	ဦးမိ	ရှဦမိ	ရုံး	ရဲနူး(မ)
၅။	၆ - မိ	ရှဦမိ	ရုံး	ရဲနင်(မ)
၆။	၆ - ဦးမိ	ရှဦးမိ	ရှဦး	ရဲနွန်(မ)
၇။	ဦးမိ	ရှဦမိ	ရုံး	ရဲနို(မ)

အထက်ပါ အသံပေါ့မျည်းဆွဲနှင့် အသံလေးမျည်းဆွဲတို့ကို မ-သတ်ဖြင့်သတ်သည်ကို လေ့လာကြပြီးနောက် လေ့လာခဲ့ပြီးဖြစ်သော အဆွဲ (၁၁) မျိုး သရတိုနှင့်ယူဝါး မ-သတ်ဖြင့် သတ်ခြင်းဖြင့် လေ့လာပါက မ-သတ်နှင့် ပတ်သက်သော လေ့လာမှုသည် ပြီးမြောက်နိုင်သည်။

သခိန်းစာ (၆)

စဉ်	အသံထွက်	မြန်စာ
ကုံ	ကနော(မ)	ဆူပွတ်သည်
ကျား	ကျေမး(မ)	မိချောင်း(သတ္တဝါ)၊ တူရိယာ
ကြို	ကရော(အမ်း)	ခီးမွမ်းသည်
ကုံ	ကလော(မ)	တရာ(၁၀၀)၊ ကျုတ်
ခုံ	ကနာ(မ)	ဆောက်လုပ်သည်၊ မူနှစ်ဟင်းခါး
ဒြို့	ရဲ့ရော(အမ်း)	အနားကွုပ်သည်
ဥုံ	ရဲ့လမ်(မ)	(လက်ဖြင့်)စမ်းသည်
ဒြို့	ရဲ့ချွမ်း(မ)	ခြွှေ့
တွေ့	တရှင်း(မ)	အဟောင်း
နှံ	နှံ(မ)	ရှိုသည်
ကြံ့	ဝရမ်း(မ)	ကူသည်
ဖျား	ပယမ်း(မ)	ရွှေယ်သည်

 အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
မြို့	ဓာရေ့(မ)	(လျှေ) မျှောက်သည်
မြို့	ဓာရေ့(အမဲး)	မြတ္တာ
လို့	လူရီ(အမဲး)	(၁၀၀၀) တငေယ်
သို့ (သိုင်)	စမ်း(မ)	မင်း၊ ဘုရင်
သုံး	စနမ်း(မ)	သားရေ
သီ္ပါ	စရေ့(အမဲး)	ရှိဖွက်

သခိန်းစာ (၄)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကောန်သွှေ့	ကွန်းစပေါ်(အမဲး)	လင်ပါမယားပါသားသမီး
ကောန်သွှေ့	ကွန်းစမ်း(မ)	မင်းသား
ကြိုးအာ	ကရေ့(အမဲး)ရဲ့	ကြွေးကြော်သည်၊ တင်စားသည်
ဂလိုင်လမျိုး	ဂုံရိုင်းလဲမယေး(အမဲး)	အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း
ဇုက်သုံး	ဂျွေစန်း(မ)	သားရေကြိုး
မြို့အတ်	ဂျွေစွမ်းဂျတ်	မြို့ဟောက်
မြို့အုံ	ဂျွေစွမ်းတိုက်	ရေခြွှေ
ခုံကိုမဲ့	တိုက်ဂုံးဝါ(မ)ခနော	မုန့်ဟင်းခါးရေး
တမြို့	တမရေ့(မ)	လူဆိုး
တို့ကို	တော့(အမဲး)ကလီး(မ)	ထုံထိုင်းသည်
ထိုင်သုံး	ထိုင်စနမ်း(မ)	သားရေအိတ်
ပွင့်လမျိုး	ပမန်းလဲမယေး(အမဲး)	သက်တော်တောင့်
သို့ရာမဲ့(ရုံး)	စမိန်းရမ်း	ရာမမင်း
သမြို့(သမ်းလို့)	စော့(မ)မလော့(အမဲး)	အဖျက်သမား
ခုံပြု	တမ်း(မ)ပရု	မှုန်ကန်သည်
ယားသုံး	ယဲ(ဟ)စနမ်း(မ)	နောင်နှစ်
သုံးတဲ့	စနမ်း(မ)တူ	လက်သဲ
သုံးမြိုင်	စနမ်း(မ)ရှိုင်	ခြေသဲ

မွန်	ဘယ်ထွက်	မြန်မာ
သုစ္စပါ	ဝန္တာကျော(မ)ပါး	မိုးသောက်ကြယ
သူ၌	စမားဂျွှေ့ရှင်း(မ)	မြို့အလွှဲယ်ဆရာ
အကြို	အကရော(အမဲ)	ချီးမွှမ်းသည်
အကြိုရာဇာဓိရာမ်	အကရော(အမဲ) ရာဂျွှဲဓိရာထု	ရာဇိရာမ်အရေးတော်ပုံ

သခိန်းစာ (၈)

- ၀။ ပုံတံ့ခုည်းညာတ်မကံ့မရ။
ဝတ္ထုတော့(မ)ချုံ ညဲ့ည်တဲ့ကော့(မ) မွာမဲ့ရာ။
သစ်ပင်ရင်းတွင် ကျည်ဆံတတော့ သူမြှင့်ခဲ့သည်။
- ၂။ ကောတ်နှင်းကိုမြဲကော်ညီကို။
ကစ်နှင်းကင်း(မ)မွာကင်း(မ) ညီကော့(အမဲး)။
ဖွဲ့တစ်စုပ်လဲယူလာပါ။
- ၃။ ညားရုံးခြင်သူ့ သွက်တော်ပုံင်ဟာ။
ညဲ့ရှုံး(မ)ဒဲ့မောင်းဟောက်စဝ်တွန်းပေါ့(နဲ့)ဟာ။
သူဆန်ပျောနေသည်မှာ ထမင်းချက်ရန်အတွက်လား။
- ၄။ လွှာအာဏား ပရီသတ်စုံမှုး ကော်အာညီး။
လဲ့ပအာနီး(မ)ပရီသော့(တဲ့) ကျူး(မ)မဲ့စုံကွန်း(မ)အာညီး။
မသွားပါနဲ့အုံး ပရီသတ်စုံမှုစုံသွားပါ။
- ၅။ ပုံဖြော်တို့တို့တို့မြဲနှံ့ခြင်ရာ။
ပတ္တုံးရုံးရော့(မ) တော့(အမဲး)တော့(အမဲး)တော့(အမဲး)နဲ့မဲ့ဒဲ့မောင်းရာ။
တော့ထူးထူးတွင်လိုက်ရှုတစ်လုံးရှုံးသည်။
- ၆။ အခိုင်တဲ့ချို့ ရှိကလောန်ညားသို့ဖော်တိုး။
အခိုင်းတင္းဒေါ် (အမဲး)ရော့(အမဲး)ကလွှန်းညဲ့တော့(အပ်)ပအော့ညီး။
မိုးအုပ်နေတွန်းသူအလုပ်ကို အားလုံးဝိုင်းဝန်းကူလုပ်ပေးပါ။

မြန်မာ အကြခံ မွန်ဝကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၃။ တွေရှင်းခွင့်သီ ရုံတိတ်အာရ။
တလူ(န) ဒဲမောင်းပတူးစီး(မ)ရမ်း(မ)တက်အာရ။
သိမ်တွင်နေသောဦးပွဲးသည်လူဝတ်လဲသွားပြီ။
- ၄။ ဂစ်ဂို့င် ခုံင်ဂက္ဗားည်းကုည်းရုံ။
ရဲကျွဲ့(မ)ရဲ့မလိုင်းဒဲမောင်းဂကွန်း(မ)ညဲ့ကောက်ညဲ့ရုံ။
ငှက်များသည် သူအုပ်စုနှင့်သူနေ့ကြသည်။
- ၅။ ခါသီမှက်မတ်အြေဟာ့မူး လွှဂါလုပ်သို့ညီဏီ။
ခမ်း(မ)စွားမေ့(က)မွတ်ရဲ့ရဟန်း(မ)မဲ့ရဲ့လဲပဝ်း(မ)လို့(ပ)ဟောတ်ညိနမ်း(မ)
ယောက္ခာမမျက်နှာမသာယာယာပါက အမိမတဲ့သို့မဝင်ပါနဲ့အံ့ဌး။
- ၆။ တုပညာပြင်တိကေတ်သုံးခုံးတုံးရုံ။
တလပုန်းညားဂဲရင်တီ(မ)ကစ်တမ်း(မ)တမ်းထမူ့(ဘ)ရုံ။
ပညာရှိတို့မည်သည်မှာ အမှန်ကိုသာသိပြင်တတ်သည်။
- ၇။ ပယာ့ခွဲ့နာ့ခို့ ရရီမူးအံ့ဌးရုံ။
ပယမ်း(မ)ဒဲကျွဲ့မ်း(မ)နာတီးခဲ့ရော(အမ်း)မဲ့ရဲ့ဒဲ့ပေါ့(အမ်း)ရုံ။
ရှစ်နာရီအချိန်စုံရုံးပါကဟန်ကျမည်။
- ၈။ ညားပရီယြန် ကုမ္ပဏီးဒုက္ခင်ပလိုပလ်သို့ပဲးနို့ရုံ။
ညဲ့ပရော(အမ်း)စော(န)ကောက်မနဲ့ဒေါ်(င)ပလော(အမ်း)ဟောက်ပတူးရဲနိုင်း(အမ်း)ရုံ။
သူသည်အစွမ်းအဖျားအရပ်မှုအိမ်အဖျက်ခံရသောသူအားငွေကူညီးသည်။
- ၉။ ပုံလဟိုညားဂလာန်သဆီ စံ့ဗို့င့်ခွဲ့ရုံ။
ပတူးလဟော(အမ်း)ညဲ့ဂလိုင်းစောင်းတမ်းနှုဂလိုင်းဗွာရုံ။
သူ၏ပြောကြားချက်တွင် မှတ်သားဘွဲ့ယ်ကများသည်။
- ၁၀။ ချင်သစို့ကြံ့ လို့လုပ်အလက်ထက်လောရော့။
တန်းစော(အမ်း)တရင်းလော(အမ်း)လို့က်အားလက်ထက်လောရော့။
သထု့မြို့ဟောင်း ဘယ်လက်ထက်က ပျက်စီးသွားသလဲ။

- ၁၅။ ညူးဟိုပျေးကာသီစိတ်ရဲ။
ညဲ့ဟော(အမဲး)ပယူ(ဘ)နားစော(အမဲး)ကျော(ဘ)ရဲ။
သူ စိတ်ပါလက်ပါ ရှင်းပြသည်။
- ၁၆။ အတိုင်အသံည်း ဖွံ့ဖြိုးအလားကောန်ဂက္ဌအလုံရုံးညီ။
အတိုင်းအစော(မ) ညဲးပတောင်းအလမ်း(မ) ကွန်းဂုံးကောင်းအလူး(မ)ရဲ့(ဘ)ညီ။
သူ၏အမိန့်အတိုင်း တစ်နယ်လုံး အမျိုးသားအလုံကို လွှင့်ထူတါ။
- ၁၇။ ကောန်ကွာန်ဂို့၌ သွေကော်ဒရီ ဂရင်ဖို့ပွဲဖြစ်သူစမ္ဗာရဲ။
ကွန်းကဝမ်းဂုံးမလိုင်းစပ ကွန်းဒဲရော(အမဲး) ဂုံးရင်ပတီး(မ) ပတူးဂျဲရော(ပ) စောက်
ခေါ်(မ)မားရဲ။
ရွာသားများသည် သုခမ္ဗာဇာရပ်တွင်စုံပြီးအစီရင်ခံကြသည်။
- ၁၈။ သုတ်ဖြေဂို့၌တော်ခုံးင် ဗုံးကိုကို ပုံသိခဲ့သိဖြေအဲရဲ။
စမ္ဗာတဲ့ရယ်ဂုံးမလိုင်းတွမ်းဒဲမောင်းတိုက်ဂုံးဂေါ်(မ)ပတူးဟောက်ခမ်း(မ)စွားပဲရဲ အူးရဲ။
အမျိုးသမီးများသည် ကျွန်းပို့ယောကွာမအိမ်၌ မူန့်ဟင်းခါးရည် ချက်နေကြသည်။
- ၁၉။ နိုင်ပယ်ဖွံ့မူး လွှဲပတ်မညီ။
ကျော(အပ်)ပယမ်း(မ)ပဲတော်(မ)မဲ့ဂုံးလွှဲပပတော်(မ) မဲ့ညီ။
ညာအချိန်ရောက်လျှင် ကောက်မစိုက်ပါနဲ့တော့။
- ၂၀။ အဲသွှေ့ခေါ်း ပုံမ်းအိုပရောရှိလာ်သူးဆွာင်ရဲ။
အွှေးစတီး(မ)အဲပူး(မ)အဂေါ် (အမဲး)ပရောရော(အမဲး)လဲ့ဘို့က်ညဲ့စအိုင်းရဲ။
သူတပါးကိုကူညီကြောင်း ပုံပြင်ကိုကျွန်းပို့မှတ်မီပြီ။
- ၂၁။ ဝိပသာနာ ဟိုမူးအေးသွေးယိုလုပ်ယိုတိတ်ဟာ။
ဝိပေါ်(ဘ)စနားဟော(အမဲး) မဲ့ဂုံးအဲပဲစထယော(အမဲး)လူ(ပို)ယော (အမဲး)တက်ဟာ။
ဝိပသာဆီးသည်မှာ ထွေက်သက်ဝင်သက်ပြုလုပ်သည်ကိုဆိုလိုသလား။
- ၂၂။ ဗုံးကိုမူး တော်ခုံးညီ။
တိုက်ကန္တ်(မ)မဲ့ဂုံးတွန်း(မ)ခန္တ်(မ)ညီ။
ရေဆူပါက မူန့်ဟင်းခါးချက်ပါ။

၂၅) အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၂၃။ ညားကြိုခြင် မှုးတက်ကျားဟာ။
ညဲကရော (အမ်း)ဒေမောင်းမနဲတက်ကျမ်း(မ)ဟာ။
သူသည်မိကျောင်းတူရှိယာတီးသူကို ချီးမွှမ်းနေသလား။
- ၂၄။ မှုးကောင်ညာတ်ဖြေ့ခြိုင်ကုံးဟာ။
ဓနကုံးညုတ်ရဲ့ရော(အမ်း) ဒဲလိန်းကလော(မ)ဟာ။
သင်အတောင်တရာရှုည်သောမြှေ့ကိုတွေ့ဘူးသလား။
- ၂၅။ သိုင်ကောန်ဖုန်လို့ဇုံကိုနှိပ်လွှာ။
စမီး(မ)ကောက်ကွန်းပန်န်းလဲ ငါ ရျှေး(က)ပန်န်းလဲတောင်စရောင်(အမ်း)ရာ။
ဘုရင်နှင့် သူ၏စစ်သားတထောင်သည် ဆွဲပေါ်တွင် စစ်ချီသွားသည်။
- ၂၆။ နှုတ်ကိုအကြိုရာမှုးရာမ်း ညားလောမွှေသမြို့ကောန်ဂကူရော။
ပတ္တုလိပ်အကရော(အမ်း)ရဲရွှေ့ချုပ်ညဲ့လောမှုံစမလော(အမ်း) ကွန်းရဲကောင်းရော။
ရာမှုးရာမ်းအရေးတော်ပဲကျမ်းတွင် မည်သူသည် အမျိုးကို ဖျက်စီးသူနည်း။
- ၂၇။ သူအြေးပိုင်လမျိုးကြိုအောတ်ဟာ။
စမားရဲ့(မ)ရဲယိုင်လမယော(အမ်း) ကောက်ရဲ့ရွှေ့မြှေ့(မ)ရှုတ်ဟာ။
မြှေ့အလမှုံယ်ဆရာသည် မြှေ့ဟောက်နှင့် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းပြုသလား။
- ၂၈။ လဟိုညားဆုံးပြုလောန်မှုး တက်တဲ့ကြိုကြိုသီးသီးအိုတ်ရာ။
လဲဟော(အမ်း)ညဲတမ်း(မ)ပရလွှာန်းမဲ့ရဲ တက်တူးရဲရော(အမ်း)ရအီး
စအီးအော့(က)ရာ။
သူ၏အပြောသည်မှန်ကန်လွန်း၍ စစ်ရုံးလက်ခုပ်ထဲသာပေးကြသည်။
- ၂၉။ ပတ်မျိုးမျိုး သေ့မြိုင်သေ့တဲ့ကိုအာရာ။
ပတော(မ)မဲ့ကလိုင်းမဲ့ရဲစန်းဂို့ရိုင်စန်းတူဂို့အားရာ။
ကောက်စိုက်များပါက ခြော့သလက်သဲနာသည်။
- ၃၀။ ကောန်သိုင် ကု ပွင့်လမျိုးညား အာရားနို့ရှိရာ။
ကွန်းစမီး(မ)ကောက်ပမန်းလမယော(အမ်း)ညဲအာရွှေ့နိုက်(အမ်း)ရာ။
မင်းသားနှင့်သူ၏ သက်တော်စောင့်သည် နိုင့်းအစွန်းအဖျားသို့သွားသည်။

၃၁။ သုတေသနပါတီနှင့်မူး တော်ဥုပ္ပရောင်ခြံညီ။

စန္ဒန်း(က)ကော(မ)ပါးကော(အန်း)မဲ့ဂဲတွေန်းတိုက်ဂဲဂေါ(မ)ဂန္ဓ်မ်းညီ။

မိုးသောက်ကြယ်တက်မှု မူန့်ဟင်းခါးရည်ချက်ပါ။

လေ့ကျင့်ခန်းများ

(က) ရဲနှစ်ကိုဝေါဟာရ ဖွဲ့မဆောက်ကြိုက်ကို ဝါကျဉ်းသွင်တံ့ညီ။

အောက်ပါပေးထားသောဝါကျဉ်းတွင် သင့်လျော်မူန်ကန်သောဝါဟာရများကို အေးပါ။

၁။ မူး(ကံ । စံ । ခံ) ရံင်ကတင်ဆီည်းညီ။

၂။ ကော်ခရီးများ (ဂါး । ရဲး । ရိုး) လုပ်ခွဲပရီသတ်ညီ။

၃။ လွှာထော်တွေးလိုက်တို့ (တို့ । ထို့ । မို့) ညီ။

၄။ လူ (ပါမီ । ပုမီ । ဂုမီ) ခုက်ခွဲပြုပြုတို့တို့ရာ။

၅။ ခုံကုပ္ပရောင် (ရုံး । ရိုံး । ရာံး) ဂပ်ခွံင်ကုပ္ပဟာ။

၆။ ကောန်းရှုံးရိုး (ဟုံး । ဟိုံး । ရိုး) မူး ထို့တို့ကြောတ်ကုရိုင်ညီ။

၇။ လူတ်လိုက်ပရိုင်ရှိုင်များ (တရို့ । တို့ရှိုး । တို့ညာတ်) ရှိုင်ရာ။

၈။ (ရေး । တရီး । အေးမိုး) နကုဇ္ဇာက်ပသဲဆွောတ်တ်ညီ။

၉။ မူး (ပတ် । ပရီ । ပလို) ဤနှစ်သို့အပိန်ထင်မှုစီရော။

၁၀။ ဒ်ပါန် (သီကေတ် । သီရိုင် । သီဒက်) အလုံရား သုသတ္တုမြဲရာ။

၁၁။ သို့ငိုတ်(အလုံ । အလုံး । အသံ) ကုက္ခိုပ်ဆိုပ် ဒ်ပါန်သွက်စန်ဒက်ကောန်ဖူန်ရာ။

၁၂။ ရာဇာခါရာမ် (ကုံး । ကုံး । ခုံး)တို့နှင့်ချင်ဟံသာဝတီ တို့ဟာ။

၁၃။ ပိုက်ဖို့က်လွှာက်ဝို့တို့များ လွှာအပူး (ဖျော့ဗုံး । သုံး । သီံး) ညီ။

၁၄။ (ဇူက်သုံး । မြို့အေတ် । မြို့ညို) ကိုတ်များ ရုံးမြို့တို့နှီးတ်မာန်ရာ။

၁၅။ မူးကောင်ညာတ် လိုက်သွေ့ပတ် (ကောန်သို့ । သို့င်ယို့ । သို့င်ရာ့) ဟာ။

၁၆။ ပွဲအာကာသ (သွေ့တဲ့ । သွေ့မို့င် । သုတေသနများ) တွေးလောန်နှင့်သွာ်ငါးကိုဟာ။

မြတ်စွဲမှုနှင့်ကော်မြတ်စွဲမှုနှင့်

(ခ) ထပ်မပေါင်ကိုဝေါဟာရ မအခင်ဝါကျသွင်တော်ညီ။
အောက်ပါဝါကျတွင် လိုအပ်သောအကွဲရာစာလုံးထပ်ဖြည့်ပေးပါ။

- ၁။ တဲ့မြို့ပွဲကွာန်ကူာင်တာ - လောန်ရ။
၂။ ကောန်ဂက္ဗမန်ဂမြိုင်ဂါ - တိုနိပါ တဲ့ကောန်ဂက္ဗညီ။
၃။ ၁ - နှုဂယားတုက်မပေါင်ခုံဘန် - ညီ။
၄။ မဲ့တာ - ပဲ့ - ဒုံးကောန်ချွင်ကောန်ကွာန်ရ။
၅။ လွှဲရီ - ကုည်းလ - သူးသူးညီ။
၆။ ဟီ - ကုည်းပရောပုစ် - - သီး - ညီ။
၇။ ပပ - နှုအခိုင်ဒါ - နာခိုကော်မဲ့ - စတိုန်ရ။
၈။ သွား - ကယိုင်လ - ကု - ရ။
၉။ ယား - ဂါ - လိုက်ပတ်မန်တက်ပို့တ်လိုက်အောတ်သို့င် - ရ။
၁၀။ ကောန် - ထိုး - လောန်မူးဗျာသို့င်ထောက်ဟာ။
၁၁။ ဥပုံလ - ညားမင်မဲ့လ - တူည်းရ။

(ဂ) လိုက်ပုဒ်သွေ့ပွဲမှုတဲ့သွားန်လိုင်ရုံ သောင်တွေးကိုညီ။
အောက်ပါပေးထားသောစာပို့ကို သေချာစွာဖတ်ပြီး မေးခွန်းကိုဖြေပါ။

ခြောက်ပေး

အတိုက်မွဲတဲ့ဟောခိုသတ် နိုင်မဲ့ကော် နိုင်ခါတ်ကိုတ် ဒတန်ခွဲငွဲပြီးပြီးဖော်တိုတိုရ။ သွောက်မွဲကသို့ ပကော်နာဟာရ မွဲထိုမဲ့ရ။ နိုင်ကသို့မူး နိုင်ဂမြိုင် တန်တွဲငွဲ မွဲထိုမိုင်မိုင်မိုင်မိုင် အိုတ်ရ။ ဒောကာလမွဲတဲ့ ဇော်ဖိုင်မွဲကောန်ခံသို့ဇော်ဖိုင်မွဲပါင်ထိုရ။ ဇော်ဖိုင်ကွာန်သို့ကုအိုက် ဇော်ဖိုင်တိုတိုမူးပါင်ထိုကွာတ်အာရာ။ ဥတုကသို့လောန်စအာမူး ဥတုကည်ပြာပ်ကျင်ရ။ မွဲထိုနဲ့ အဟာရရှိပ်အောန်လောန်အာရာ။ သွောက်တိုတ်နှင့်ထိုမူးနှိုင်ပို့ငွဲကော်ခံရှိပါတ်ကသပ်အိုတ်ရ။ နှကုတိုင်မွဲဟောင် ပတိတ်ခြောက် ဂစ်နှီတိုတ်အာရာ။ ဆားဂားကော်မွဲဟောင်ဒားဒုက်ဇော်ဖိုင်ပါမဲကုသို့ ဇော်ဖိုင်ရ။ ဇော်ဖိုင်ရပ်ကောတ်ကုသွေ့တဲ့သွေ့ နိုင်ကောစူဗျာင်သွင်သို့ဝိုင်ရ။ အတိုင်စိုင်မွဲဟောင်ဂစ်နှိုင်မူးဒားသွေ့သို့ပဲလို့ဇော်တွေးရ။ ဟောခိုသတ်ကော်ပကော် ကော်ခရီးစိုင်ပို့ငွဲပို့ကွာန်ရ။ ညားညားအဲအဲ

ဗျာရွှေပစ်ပတိတ်ပြဟတ် သို့ဖော်တို့လာသံကစာန်တိတ်အာ ကော်ကော်ခရီးခရီး တိတ်ဗုံးမာန် ဟိုပျေးကာကိုရှာ အတိုင်လဟိုဟောမိသတ် စိုပ်ဂျိုင်ပတိတ်ပြဟတ်ပြပြပြ ဂစ်န်တိတ်အာနှုပါင် ထုံးရှာ နက္ခာပြဟတ်ကော်စိုပ် ထတ်လောန်အာရှာ သို့အောင်လို့အာရှာ သို့အောင်လို့ပလို ချို့တ်အာကိုရှာ စိုပ်ဂျိုင်နက္ခာပြဟတ်ကော်တိတ်ဗုံးအာနှုဘဲသို့ပလို့ရှာ။

- ၁။ အတိုင်မွဲတဲ့ဟောမိသတ်စိုပ်မွဲ ကျော်ကျော်စိုပ်ရူစ် ဒတ်နှုင်လောရော။
- ၂။ အောင်လို့ဖြောန်ချွေးခွေးခွေး မူကျောန်ချွေးချွေးချွေးရော။
- ၃။ နက္ခာစိုပ်မွဲဟောင် ဂစ်န်တိတ်အာမူး မူဒေးချင်ဘဲရော။
- ၄။ စိုပ်ဟောမိသတ် မူဟိုဂါလာန် ဟိုပျေးဆာရော။
- ၅။ အတိုင်လဟိုဟောမိသတ် မူစိုပ်ဂျိုင်သွေးရော။
- ၆။ မူဟိုတ်တိတ်ဗုံးနှဲ သို့ပလိုမာန်ရော။

(ယ) သွာန်လင်မွဲသွေးတံ့ရှုံးတဲ့ ချျှေးကုံးလိုက်မွဲပုံမှန်အောတ်ညီ။

သွိုင်တွေ့သွာန်ကုံးအောင်လို့ဖိုင်အောတ်

- ၁။ အတိုင်မွဲတဲ့ သွိုင်မွဲကျော်ပါန်ဟာ၊ မာန်ကျော်ပါန်ဟာ။
- ၂။ စိုတ်ပါတ်ညားလိုလ်ခွေးခွေး မူညားသွေးခွေးခွေးရော။
- ၃။ မူညားညာတ်အာရော။
- ၄။ အောင်လို့အောတ်အောတ်မူသွေးခွေးခွေးရော။
- ၅။ မွဲခိုင်ခဏ အောင်လို့ စိုပ်အာလောရော။
- ၆။ သွိုင်သွေးသမ္မာပြဟတ် ဝီရီယ ညားလောရော။
- ၇။ သွိုင်စိုးကိုပါန်မာန်ဟာ၊ ကျာအာဟာ။

မြန်မာ အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

အခန်း (၁၁)

❖ ❖ ❖

၃။ ဝနိတ် ကယ် (-ယ)၊ ယ-သတ် (-ယ)

ယ-သတ်သည် အသတ် (၁၀) ပါးတွင် သတ္တာမမြောက်အသတ် ဖြစ်သည်။ ယျဉ်းတလုံး တည်း ယ-သတ် (-ယ) သည်ပင်လျှင် အမိမိပါယ်ဝေါဟာရများရှိသည်။ ထို့ပြင် ယျဉ်းနှင့် သရတို့ ယုံးသည်။ ယ-သတ် ရှိသည်။ ယ-သတ်တွင် (၇ယ)နှင့် (-ယ) မပါဝင်ခဲ့။ ထို့ကြောင့် သရ (၆) လုံးကိုယာ သတ်သည်။ အသံဖွော်ရှုံးလည်း ပစ်မပိတ်ဘဲအသံရှုံးဖွော်ဆောင်းပြုသည်။ ထို့ပြင် ယ-သတ်တွင် ထူးခြားသည်မှာ အတိုကောက်သက်တများနှင့် ဖော်ပြသွားသည်။ ငါးတို့မှာ နောက်ပစ် (၇) များပြင့်သုံးသွားခြင်းဖြစ်သည်။ အသံထွက်ရှုံးလည်း လေ့လာခဲ့ပြီးဖြစ်သော သရ (၈) ကဲ့သို့ပင် အသံထွက်ခြင်း နီးစပ်သည်။ ငါးတို့ကို ပိုမိုရှုံးရှင်းလင်းလွယ်ကွဲစွာ မှတ်သာရနိုင်ရန်အတွက် အောက်ပါယားကိုဖော်ပြသားပါသည်။

အသံပေါ့ပျဉ်း တ + ယ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သက်တ	ယ-သတ်	အတိုကောက်	အသံထွက်
၁။	-ယ	ကယ်	ကဲ	ကွာ
၂။	-ဦယ	ကိုယ်	ကို	ကား(ယီ)
၃။	-ဤယ	ကုယ်	ကု	ကူး(ယီ)
၄။	၆ -ယ	ကေယ်	ကေး	ကေး(ယား)
၅။	၆ -ဦယ	ကေဦယ်	ကေဦး	ကွား
၆။	၆ -ဤယ	ကေဤယ်	ကေဤီ	ကွေး

အသံလေးပျဉ်း ဝ + ယ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သက်တ	ယ-သတ်	အတိုကောက်	အသံထွက်
၁။	-ယ	ဝယ်	ဝဲ	ဂျို
၂။	-ဦယ	ဝဦယ်	ဝဦး	ဂျို(ယီး)
၃။	-ဤယ	ဝဤယ်	ဝဤီ	ဂျိုး(ယီး)
၄။	၆ -ယ	ဝေယ်	ဝေး	ဂျိုး(ယား)
၅။	၆ -ဦယ	ဝေဦယ်	ဝေဦး	ဂျိုး
၆။	၆ -ဤယ	ဝေဤယ်	ဝေဤီ	ဂျိုး

အထက်တွင် နမူနာအားဖြင့် ယ-သတ် (-ယ) အသံပေါ်မျဉ်း က ဖြင့်သတ်ခြင်း (ကယ်) ကိုရှင်း၊ အသံလေးမျဉ်း ဂ ဖြင့်သတ်ခြင်း (ဂယ်) ကိုရှင်းလေ့လာနိုင်ရန် နမူနာအားဖြင့် ဖော်ပြုခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်ုတေသနအသံပေါ်မျဉ်း အသံလေးမျဉ်းဖြင့်ရှင်း အထက်ပါဘာမာ အတိုင်း လိုက်၍ သတ်ကြည့်ပြီးအသံထွက်ကြည့်ပါ။ အတန်တန်လေ့ကျင့်ခြင်းဖြင့် ယ-သတ် (-ယ)နှင့် ပတ်သက်၍ကျမ်းကျင့်သွားမည်။ ဂို့မြို့၏လေ့လာနိုင်ရန် သံနှုန်းစာဝါဟာရများကို ဖော်ပြုပေးထားပါသည်။

ဤတွင် အကွာာတစ်လုံးတည်းနှင့် ယ-သတ်သော ဝါဟာရတို့ကို ဤနေရာ သံနှုန်းစာ၌ မပေးတော့ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အကွာာတစ်လုံးခြင်း -ယ သည် ယခင်က လေ့လာ ပြီးခဲ့သော သရ (၂)နှင့် ဝါဟာရအမိပိုယ်ခြင်း အတူတူပင်ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုတေသနအကွာာ ဝါဟာရများကိုသာ လေ့လာရန်ဖြစ်သည်။

သံနှုန်းစာ (၁)

မြန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကဲ	ကား(ယီး)	လွန်ကဲသည် । ကဲသည်
ခါ	ခါး(ယီး)	တူးဖော်သည်
ဂါ	ဂါး(ယီး)	ယိမ်းထိုးသည်
ခါ	ခါး(ယီး)	မျို့စို့ । (လက်သီးနှင့်)ထိုးသည်
ဆဲ	ခား(ယီး)	တူးထူတ်သည်
ဗဲ	တား(ယီး)	နီသည်
တဲ့	တူး(ယီး)	ပြီးသည်
တဲ့	တား(ယီး)	တဲ့
ထဲ	ထူး(ယီး)	ရှုပ်ထွေးသည် । ရောနွောသည်
နဲ့	နား(ယီး)	ဦး(ထွန်းချွေ) । အရှင် । သခင်
ပါ	ပါး(ယီး)	ပယ်သည် । ဘယ် (ညာ)
ပဲ	ပွား	ပွဲ
စဲ	ပွေး	ကျွန်ုပ်တို့
ဖဲ	ဖူး(ယီး)	နှယ်သည် । နှောသည်

အကြမ်းမွန်စကား မွန်စာ ဘင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
မဲ	မား(ယီး)	မဲနှယ် । မဲ (ဆန္တ)
ယဲ	ယား(ယီး)	အမိ
ရဲ	ရှု(ယီး)	ရွှေးသည်
လဲ	လား(ယီး)	(ဤီး) ပြောသည် । ဖော်ဝင်သည်
လော့	လွား	လွှယ်ကူသည်
ရို	ဝါး(ယီး)	မြောကြ
သဲ	တား(ယီး)	ပျား । ခွဲခွဲသည်
ဟဲ	ဟား(ယီး)	အာဖော်တံ့
ဟု	ဟူး(ယီး)	ရောနွောသည်
၈။	ဖွား	လွှဲသွားသည်
မြဲ	ဖီး(ယီး)	ပြောကွယ် । (အဆုံးသတ်စကား)
အဲ (ဦး)	အူး(ယီး)	ကြုး(ယူ)သည် । နံဖော်သည်

သခိန်းစာ (J)

ကသေး	ကစေး(ယာ)	တိုးတိုးပြောသည်
ဒက္ခု	ဒက္ခုး(ယီး)	အိပ်ငိုက်သည် । (ပုံခက်)လွှဲသည်
ခပေါ်	ခပွား	အသိုက်
ထို့	ထပွေး	ကိုရင်
ခါ့ခုတ်	ခါး(လူး)ဗု(က)	သူတောင်းစား
ဂုဏ်(ဂအဲ)	ဂုဏ္ဍား(ယီး)	ဆေး
ရိုရို	ရိုး(ယီး)ဝါ(ယီး)	ယိမ်းယိုင်ထိုးသည်
စက်ကဲ	ကျုံ(က)ကား(ယီး)	စစ်ကဲ
စရဲ	ကျေရား(ယီး)	ဂုဏ်ကြက်သရေ့ । ဂုဏ်ရည်
ဆေးခြား	ချား(ယီး)ခရော	ခွဲခွဲသည်
တင်လဲ	တန်(ဝ)လား(ယီး)	သင်းလဲရည်
ထပါ	ထပါး(ယီး)	တင်ပလင်ခွေ့ (ထိုင်)သည်
ဒတဲ့	ဒဲတူး(ယီး)	အပြီးတိုင်ရောက်သည်

မြန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဒလဲ	ဒဲလား(ယီး)	မြို့သည်
နိုသဲ	နိုဇ္ဇား(ယီး)	မြို့ဝဲသည် । မြို့ပြုမိုး । ကိုးကားသည်
ဗျဲ	ပတူး(ယီး)	ပြီးအောင်လုပ်သည်
ပလဲ	ပလား(ယီး)	ဖျော်သည်
တဲပါ	တူးပါး(ယီး)	ဘယ်လက်
ဗျဲ	ဗျဲဗျဲဗျဲ(ယီး)	မီးခိုးအူသည်
ဗြဲ	ဗြဲဒီး(ယီး)	မြို့သည်
မြဲဗဲ	မူးဗား(ယီး)	မရိုး
ယဲတ	ယား(ယီး)တ	မိဘ
ယဲသွှေ့	ယားစဝါ(အမ်း)	မိတ္ထုး
ရှင်ဆဲ	ရန်(C)ချား(ယီး)	လန်းဆန်းသည် । တိုးတက်သည်
ရဲ့ဇာတ်	ရား(ယီး)ဂျဲ့မတ်	ရာဇဗ္ဗာတ်
လဲဇဲ	လဲဂျူး(ယီး)	နှောင့်နှေးသည်
လောန်ကဲ	လွှန်ကား(ယီး)	လွှန်ကဲသည် । လွှန်စွာ
လော့သွာ	လွှားစဝါး	လွှယ်ကူသည်
ဝါတ်ခါ	ဝါ(တ)ခါး(ယီး)	ခက်ခဲသည် । ဆင်းရဲသည်
သရဲ့	စရား(ယီး)	သူရဲကောင်း । စစ်သည်တော်
သဟဲ	စဟား(ယီး)	သဟာယ် । မိတ်ဆွေ
အနားလွှာနား	အနားယီး । လွှာနား(ယီး)	ဦးကြီး
အပါ	အပါး	အပါယ်ဝရဲ
သယဲ	အေား(အီး)ယား(ယီး)	အမေးရေး(အမေးမိတ်)
အဝါ	အဝါး(ယီး)	အရွယ်

သခိန်းစာ (၃)

ကယျာန်ပါ	ကယန်းပါး(ယီး)	ငြင်းပယ်သည်
ချုပ်ထပါ	ဂျိန်းထဝါး(ယီး)	ထားဝယ်မြှို့
ဂုဏ်ဒေဝ	ဂူ့အူးဒဲ	ဆေးမီးတို့

မြန်မာ အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဂန်စရဲ	ရှု(န)ကျေရား(ယီး)	ဂုဏ်ကြတ်သရေ၊ ဂုဏ်ကျေးလူ
ပြန်ကျေး	ဂရော(န)ခဲ့အူး(ယီး)	ဆေးကျေးမ်း၊ ဆေးဖော်နည်း
ခိုပ်ဒတဲ့	ကျေး(အပ်)ခဲ့တူ(ယီ)	ပြီးစီးသည်၊ အပြီးတိုင်ရောက်သည်
ခုံဒဂါင်	ရှု(ယီး)ခဲ့ခွန်း(င်)	ပုံံ့ခွန်ထုပ်
ပျော်ခါန်	ပတူ(ယီး)ဒန်	ဒါန်ပြုသည်
ပေါ့သွားန်လိုက်	ဗွားစမန်းလိုပ်	ဘမေးခွဲ
မြှေးစရဲချင်	မဲရယ်ကျေရား(ယီး)တိန်း	ပြည့်တန်ဆာမ
မိတ်သဟဲ	မိ(က)စဟား(ယီး)	မိတ်သင်ဟ
အမိပြုယ်	အမိပါး(ယီး)	အမိပြုယ်
အန္တရဲ	အော(န)တရား(ယီး)	အန္တရာယ်
အပါပန်	အပါး(ယီး)ပေါ့(န်)	အပါယ်လေးပါး

သခိန်းစာ (၄)

အထက်ပါပြီးခဲ့သော သခိန်းစာများတွင် မျည်းနှင့် ယ-သတ်ရှိမှုများတွင် ယ-သတ်ရှိမှုများတွင် မျည်းနှင့်ယျဉ်ပြီး ယ-သတ်ကို ဖော်ပြုမည်။ ရင်းတို့၏ ဝါဘာရများကိုလည်း ဆက်လက်ဖော်ပြုသွားမည်။ ယင်းတို့ကို အတန်တန် လေ့ကျင့်ပေးပါ။

အသပေါ့မျည်း ကဲ + ယ-သတ်

စဉ်	သတ်းစာ	ယ-သတ်	အတိုကောက်	အသံထွက်
၁။	-ယ်	ကဲယ်	ကဲ့	ကန္တား
၂။	-ဦယ်	ကဲဦယ်	ကဲ့ဲ	ကနာ(ယီး)
၃။	-ဦယ်	ကဲဦယ်	ကဲ့ဲ့	ကန္တု(ယီး)
၄။	ဗေ -ယ်	ကော်ယ်	ကော့	ကနေ(ယား)
၅။	ဗေ -ဦယ်	ကော်ဦယ်	ကော့ဲ့	ကန္တား
၆။	ဗေးယ်	ကေားယ်	ကဲ့ဲ့ဲ့	ကန္တ္း

အသံလေးဘုည်း ၄ + ယ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သက်တ	ယ-သတ်	အတိုကောက်	အသံထွက်
၁။	-တ်	ရှုယ်	နဲ့	ရဲ့နား
၂။	-ဗိုယ်	ရှိုယ်	နဲ့	ရဲ့နာ(ယီး)
၃။	-ဗျာယ်	ရှူဗျာယ်	နဲ့	ရဲ့နူး(ယီး)
၄။	ငါဗျာယ်	ရှေဗျာယ်	ငါ့	ရဲ့နေ့(ယား)
၅။	ငါဗိုယ်	ရှေဗိုယ်	ငါ့	ရဲ့နား
၆။	ဝိုယ်	ရှိုယ်	ဝို့	ရဲ့နေ့

အထက်ပါ အသံပဲ့မျှည်းဆွဲနှင့် အသံလေးဘုည်းဆွဲတို့ကို ယ-သတ်ဖြင့်သတ်သည် ကို လေ့လာပြီးနောက် လေ့လာခဲ့ပြီးဖြစ်သောဆွဲ (၁၀) မျိုးသရတိနှင့်ယျော်ပြီး ယ-သတ်ဖြင့် သတ်ခြင်း လေ့လာပါက ယ-သတ်နှင့်ပတ်သက်သောလေ့လာမှုသည် ပြီးမောက်နိုင်သည်။

သခိန်းအ (၅)

မြန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကုံး	ကနား(ယီး)	စကော
ကုံး	ကန္း(ယီး)	မောက်
ကုံး	ကမား(ယီး)	လွယ်သည် । တစ်ခုလပ်
ကုံး	ကမူး(ယီး)	ဇည့်သည်
ကုံး	ကလား(ယီး)	(ဘာသာ)ပြန်သည် । လူမျိုးနော
ကြေး	ကရေး(ယား)	အော်ဟစ်သည် । အိုးအြောင်း
ဗုံး	ခမား(ယီး)	ဥ । အိုး
ဖြူး ဖြူး	ဒဲ့ရာ (ယီး) ရဲ့ရား	သမင်
ဗြဲး	ရဲ့လား(ယီး)	ရှာသည်
ဗြဲး	ရဲ့လွှာ	ရုံံသည်
အုံ	အဲနား(ယီး)	နေရာ
ပြေား	ပရူး(ယီး)	မိန်းခလေးသူငယ်ချင်း
ဗြား	ပလား(ယီး)	ဖော်သည်
ဗြား	ပလူး(ယီး)	(ပျား) ဖယာင်း

မြန်မာ မျန်စာ သင်ကြားနည်း

မြန်	အသံထွက်	မြန်မာ
လူ	မဲလား(ယီး)	လူပျို့
လှဲ	လှား(ယီး)	လဲလှေ့ယည်
သဲ	ဝငါး(ယီး)	ဝါးယည်
သဲ့	စွဲး	ဝေးယည်
သဲ့	စလား(ယီး)	လဲလှေ့ယည်
တဝေါ်ခဲ့	ကမား(ယီး)	ဒါးမြိမ်းပဲ
ကျိုးတဲ့	ကျိုးတရှုး(ယီး)	မြတ်စွာဘုရား
ကျိုးဘာသာ	ကျလား(ယီး)ဘဲတား	ဘာသာပြန်ယည်
ကျိုးငွဲ့	ကိုဝိုင်းကရှုး(ယီး)	ညာင်းညာသည်
ခဲ့ပသ	ခမား(ယီး)ပရှုး	ဒယ်အိုး
ခဲ့တ	ခမား(ယီး)တူး	တွေးခဲ့
ခဲ့ချင်	ခနား(ယီး)တိန်း(c)	ဒန္ဒဒလွန်
ခဲ့ခြိုင်	ခဲ့နား(ယီး)ရဲ့နဲ့(p)	အုံးနှဲ
ရိုက်ဂဲ	ရဲလိုက်ရဲလား(ယီး)	မွေ့နှောက်ရှာဖွေယည်
ရိုင်ဂဲ	ရဲ့ဝိုင်း(c)ရဲဝါး(ယီး)	မိုးရိမ်ကြောက်ကြန်ယည်
ပရိုင်တွဲတဲ့	ပရိုင်းကမား(ယီး)တူး	မေတ္တာလက်ဆောင်
ဖြော့	မဲခဲ့ကမား(ယီး)	မှုဆိုးမ
စက္းပြဲ	ကျပ်ခေါ်(c)ပရှုး(ယီ)	ဖယောင်းစက္း
ပြော့ချို့	ပရွားရုံဝါ	မိတ်ဆွေ
ပြိုင်လှာ(သဲ)	ပရောင်းလှု့(ယီး)	ပြောင်းလဲယည်
ပြုးချာ	ပရ္ဗာ(ဟ)ချား(ယီး)	ကွဲကွာသည်
ဗုံးသဲ့လောင်	မဲလားစမားလင်း	လူပျို့ပေါက်၊ ဆယ်ကျော်သက်
ဗုံးနော်	မဲလားဂျဲနှစ်	လူပျို့ကြီး
မင်္ဂာ့	မင်္ဂလား(ယီး)	လူလင်ပါ့
ယာတ်ချွဲ့	ယာတ်ပလှုး(ယီး)	ဖယောင်းပုံဆိုး
လက်ပွဲ	လက်မလှုး(ယီး)	လက်ဇွဲ
အဲကွဲ့	အား(ယီး)ကမား(ယီး)	အမွှေအနှစ်

သခိန်းစာ (၆)

- I. သိုင်တဲ့မူး ခါတီတဲ့ဖဲ့ပြုနှင့်တိညို။
စိုင်းတား(ယီး)မဲ့ရဲ့ခါး(ယီး)တော့တူး(ယီး)ဖါ(ယီး)ပတော့(အမဲး)တော့ညို။
တဲ့ဆောက်ပါကမြေတူးပြီးမြေကို အပေါ်သို့ ယက်တင်ပါ။
- II. ဂါအာကိုကျင့်ပဲ့ပေါ့မူး ဒေးစဲကုလ္လာပြုကွာန်ရူ။
ဂါ(ယီး)အားဂါး(ယီး)ကလိန်းပတူးပွဲ့မဲ့ရဲ့တေား(ယီး)တောာက်စကော(အမဲး)
ကဝဲးရှာ။
ပွဲထဲတွင် ကမူရှားထိုးယိမ်းယိုင်နေက ရွာသူကြီးနှင့်အထိုးခံရမည်။
- III. နဲ့အင်နဲ့မဲ့ ထဲခွဲ့င်အခြာပါကိုရူ။
နား(ယီး)အောင် (c)ရဲ့နဲ့(ဟ)မွာထူး(ယီး)မဲ့မောင်းအခရာပွဲးကော့(အမဲး)ရှာ။
နိုင်အောင်နဲ့(ဦးအောင်မြင်) တစ်ယောက် ကျွန်ုပ်တို့နှင့်ရောနွောနေသည်။
- IV. ညူးလဲထွေးစ ယဲအဲပရောရဲမဲ့ရှာ။
ညဲ့လေး(ယီး)ထမာ(ဟ)ကျင့်ယား(ယီး)အူ ပရော(c) ရှု(ယီး)မား(ယီး)။
သူသည် ကျွန်ုပ်မိခင်အား မဲ့ရွှေးပုံအကြောင်းပြာပြုသည်။
- V. ဂတေ့မဲ့ မမဲ့ခွဲ့ခွဲ့ထွေးခပေါ်ရှာ။
ရဲ့ကျင်း(မ)မွာခမား(ယီး)မဲ့မောင်းလဲတောင်းခွားရှာ။
ငှက်တစ်ကောင်သည် အသိုက်ပေါ်တွင်ဥနေသည်။
- VI. ခါခုတ်မဲ့ဂါ့ဝါခွဲ့ထွေးထွေးအာတ်စွဲ့ခွဲ့ရှာ။
ခါး(ယီး)အု(ဟ)မွာဂါး(ယီး)ဝါး(ယီး)မဲ့မောင်းလဲတောင်းရဲ့လောင်းတူး(တီး) အတ်ကျင့်ရှာ။
သူတောင်းစားတစ်ယောက်သည် လမ်းပေါ်တွင် ယိမ်းယိုင်ထိုးပြီးတောင်းစား
နေသည်။
- VII. စရာ့ယဲ့တ နှဲထွေးခွဲ့တောာန်းဇာတ်ရှာ။
ကျေရား(ယီး)ယား(ယီး)တနဲ့(မ)လဲ့တောင်းပတူးကွန်းရဲ့တို့။
မိဘရှုံးရည်သားသမီးပေါ်မှာ တည်သည်။

မြတ်စွဲများ

- ၈။ ဒင်ဘုရင်စက်ကဲကော် သရာကုရဲ့အဲတ်ညီ။
 ဒူ(c)တလိန်း(c)ကျက်တား(ယီး)ကွန်းတောက်စရား(ယီး)တောက်ရား(ယီး)ရဲ့မတ်
 ညီ။
 စက်ကဲနှင့်သူရဲတောင်းတိုကို ရာဇ်တ်တာပြီးကြိုဆိုပါ။
- ၉။ ဗ္ဗာဗုမူးတွေပညာမူး ဂဏ်စရာ ရာင်ဆဲတုန်မာန်ရူ။
 ဓမ္မီး(ယီး)တောက်မနဲ့တလဖုန်းညားမဲ့ရဲ့ဂ (န)ကျရား(ယီး)ရန် (c)ချား(ယီး)
 တေားအန်း)မာန်းရူ။
 ပညာရှုကို အားကိုပါကရာက်သရေပွင့်လန်းလာနိုင်သည်။
- ၁၀။ ပေါ်စေနိုင်ဖွဲ့ကွာန်မူးတောန်ကွာန်ဂို့င်ထဲကွန် ဝါတ်ခါအာမာန်ရူ။
 ပွားကျိုင်းနှု(မ)ပတူကဝ်မဲ့ရဲ့ကွန်းကဝ်မဲ့မလိုင်းထူး(ယီး)ကပေါ်(န) ဝပ်ခီး(ယီး)
 အားမန်ရူ။
 ကြတ်ပွဲရွာတွင်ရှိပါက ရွာသားများရှုပ်ရှုက်ခပ်ပြီး မွဲသွားနိုင်သည်။
- ၁၁။ အဲစသို့လဲမူး ယဲသို့အဲဟိုဖို့လောန်ကဲရူ။
 အူးကျောင်းဟောက်လဲဂူမဲ့ရဲ့ယား(ယီး)စဝေါ (အမ်း) အူးဟောင်း (အမ်း) ပယိလွန်း
 ကား(ယီး)ရူ။
 ကျွန်းမို့မို့ပြန်နောက်ကျပါက ကျွန်းမို့မို့ထွေးကြိုးမောင်းလွန်းသည်။
- ၁၂။ လိုက်အုပ်မန် တိတ်အောန်ခွံ့င်တဲ့ သွေ့က်နိုသဲ ဝါတ်ခါလောန်ရူ။
 လိပ်အု(ပ) မွန်တက်အွန်းခဲ့မောင်းတူ (ယ)စဝပ်နိုးး(ယီး)ဝပ် ခီး(ယီး)လွန်းရူ။
 မွှန်စာအုပ်အထွက်နည်းရှု ကိုးကာရန်ခဲယဉ်းလွန်းသည်။
- ၁၃။ သူယဲအဲ သဟဲအဲစိုပ်အပဲဗျာရဟာ။
 သူယား(ယီး) အူးစဟား(ယီး)အူးကျော့(ပ) အဝါး (ယီး) ဓယူရဟာ။
 အောင်မယ်လေး ကျွန်းတော်မိတ်ဆွေအိုစာကျလှချည်းလား။
- ၁၄။ မြဲဒါန်းမူး လွှကယျာန်ပါညး တွေဒါန်ဂို့င်ညီ။
 ပတ္တး(ယီး) ဒုန်းမဲ့ရဲ့ပကယျာန်းပါး (ယီး) ညားတလဒါန်းညီ။
 အလှုံးပေးပါက မည်သည့်အလှုံးများကိုမျှ မြှင့်းပယ်ပါနဲ့။

- ၁၅။ သူမိတ်သဟဲကု ပြစ်ရောချင်မှုး အေးအပါပန်မာန်ရှု
ဝပါ(တ)စဟား(ယီး)ကောက်ဖဲ့ရဲကျရား (ယီး) တိန်းမဲ့ ခဲ့အပါ (ယီး) ပေါ်နားမာန်ရှု
ပြည့်တန်ဆာမနှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆ ရောနောပါက အပါယ်လေးပါးသို့ လားနိုင်
သည်။
- ၁၆။ နိုင်အခိုင်ပေါ်သွာန်လိုက်မှုး အမိပြုယ်အခိုင်ပြောန်လိုက်နိုင်ဒတ္ထုကိုရှု
ကျော့(အပ်)အခိန်းပွားစမန်းလိုပ်မဲ့ အမိပါး (ယီး) အခိန်းပတွန်းလိုပ်ကျော့(အပ်)
ခဲ့တူး(ယီး)ကော့(အမ်း)ရှု။
စာမေးပွဲအခိန်ရောက်လျှင် စာသင်ချိန်ကုန်ဆုံးပြီးဟု အမိပြုယ်ရသည်။
- ၁၇။ ချင်ထပ် ငဲ့ဒေါင်တိတိဂျင်ရှု။
တိန်းထဝါး(ယီး) ငူး(ယီး) ခဲ့ဂွန်းတက်ရဲ့လိုင်းရှု။
ထားဝယ်မြို့သည် ပုဇွန်ထုတ်များစွာထွက်သည်။
- ၁၈။ ကျွဲကျင်နှုန်းသွာ့မဲ့ ဂူးခွံ့ချင်ပြောညားရှု။
ကမူး(ယီး)ကလိန်နှစ်းမွားရဲ့လား (ယီး) ဒဲမောင်းပရွှေး(ယီး)ညဲ့ရှု။
ရပ်ဝေးမှုလာသော ဓည့်သည်တစ်ယောက်သည်သူ၏မိတ်ဆွေ (အမျိုးသမီး) ကို
ရှာနေသည်။
- ၁၉။ ဗွဲကို့ခိုင် နိုင်အခိုင်ပေါ်သွောင်မှုး ဂျော့အာရွောကျင်ရှု။
စဲလား(ယီး) ခဲ့မလိုင်း ကျော့(အပ်)အခိန်းပွားစတင်မဲ့ ရဲ့လွှားအား ရဲ့လွှားကလိန်းရှု။
လူပို့များသည် ပွဲလမ်းသဘင်အချိန်တွင်စုံမျှေးပြီးဟိုသွားခိုသွားကြသည်။
- ၂၀။ ကုံး ဒြဲ့ ကျော့သတ်တိရို့စွဲ့နှုန်းကိုမြို့င် နှဲ့ခွံ့ချင်ပြီ့နှုန်းချော့လောရော့။
ကန္တ်း(ယီး)ဒဲရား(ယီး) ကွန်းကောက်စော(တ)တိရော့ချမ်းရဲ့ မလိုင်း(မ) ဒဲမောင်း
နား(ယီး)လော့ရော့။
မြောက်၊ သမင်နှင့်အတူ အခြားတိရို့စွဲ့နှုန်းများနေသော နေရာငှာနသည်
ဘယ်မှာလဲ။
- ၂၁။ ကွဲ့သာသာမှုး ရို့က်ဂူ့အဘိဓာန်တဲ့နီသည်။
ကလား(ယီး)ဘဲစားမဲ့ ရဲ့လိုက်ရဲ့လား(ယီး) အဘိဓာန်တူး(ယီး) နို့ဗူး(ယီး)ညီ။
ဘာသာပြန်က အဘိဓာန်ကို ရှာဖွေမွေ့နောက်ပြီး ကိုးကားပါ။

၂၁ အကြောင်းမွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

၂၂။ ဂုတ်ကုလ္ပဲကော်စပြောဖူးမှူး ထိုင်ဒက်အခိုက်ကနာအဲကုလ္ပဲမန်ပိုရ။
 ဂု(က)တော်ပဲလား(ယီး) ကွဲတ်ကျော်ပဲရဲး(ယီး) ဂျေဝါးမဲ့တဲ့ထိန်းဒက်အခိုက်ကနား
 အား(ယီး)တမား(ယီး)မွန်ပွဲးရ။

အပျို့နှင့်လူပို့မိတ်ဆွေဖွဲ့ထားခြင်းသည် မွန်လူမျိုးတို့၏ ထုံးစလေ့အမွှာအနှစ်ကို
 ထိန်းသိမ်းခြင်းဖြစ်သည်။

၂၃။ ဖြေကုလ္ပဲကော်နှင်သတ်နဲ့ချင် သွောက်ပဲရင်တွဲတဲ့ကုလ္ပဲဘွဲ့ရော်ရ။
 မဲ့ရောမာ(ယီး) ကစ်နှင်တော်(က)ခနား(ယီး)တိန်းစဝ်ပရန်း ကမား(ယီး) တူးကော်
 ပဲလား(ယီး)ဂျော်ရဲ့ရ။
 တခုလပ်သည် လူပို့ကြီးအတွက် မေတ္တာလက်ဆောင်ပေးရန် ဒန်ဒလွန်သီးယူ
 လာသည်။

၂၄။ တက်လက်ပွဲမှူး လွှာသဲ့မွဲ့ညီ။
 တတ်လတ်ပလူး(ယီး)မဲ့တဲ့လဲ့ပစ်ဝါး(ယီး) ဂျော်လူညီ။
 လက်ဝွှေ့ထိုးလျှင် ကွမ်းမဝါးပါနှင့်တော့။
 ၂၅။ ကျော်ကြော်တန်းတွဲ့ပွဲ။ ယာတ်ပွဲသာ်လျှော်။
 ကျိုက်တရှု(ယီး)တော်(နဲ့) တောင်းခဲ့မောင်းလဲ့တောင်း ယတ်ပလူး(ယီး) ဖို့က်လူ့
 (ယီး)ရဲ့။
 မြတ်စွာဘုရားသည် ငွေရောင်ဖယ်းပုံဆိုးပေါ်တွင်တည်တဲ့နေသည်။

၂၆။ ဆော်တို့တို့ကို ကုစက္ခာ့ပွဲ့ညီ။
 ချား(ယီး)ပတက်လိုင်ကော်ကျော်(တ)ခေါ်(င)ပလူး(ယီး)ညီ။
 ဖယ်းစတ္တာနှင့် စာများပွားထုတ်ပါ။

လေ့ကျော်ခနီးများ

- (က) ရုစ်ကိုဝါဟာရ ဖွဲ့မထောက်ကြိုက်ကို ဝါကျေသုပ်တော်ညီ။
 အောက်ပါပေးထားသော ဝါကျေတွင်သင့်လျှော်မှန်ကန်သော ဝါဟာရများကို ဖွေ့ချုပ်
 ပေးပါ။
- ၁။ အလားမန် တဆိပ်စိုးရဲ့ (ဆဲ့၊ ဗဲ့၊ တဲ့)ဟာ့။
- ၂။ မူး (ထဲ့၊ တဲ့၊ ဖဲ့)ခွဲ့ပွဲ့မှူး လမ္မန္တည်းဆွာ်ရ။

- ၃။ (ပေါ့၊ ပို့၊ ပါ)ည်းကမ္မိုင် ကော်ဓရီအာပီရ။
- ၄။ ၅ (ဂါး၊ သဲ့၊ ဟဲ) ထိတ်နှုဂကော်မူး ကျကိတ်ရ။
- ၅။ သွက်ချင်ကွာန်ည်း ည်း(စက်ကဲ့၊ စရာ့၊ သဲ့ခြား) အာန့်မီြေဟာန်ည်းရ။
- ၆။ သပုန်ဂမ္မိုင် စံင်ကာကွာန် ယက်(ဖြူ့၊ ဗြဲ့၊ ဗုံး) ခွဲ့င်ကိုရ။
- ၇။ ကျိုနော်ခမျိုင်ဒ်း (ခွဲ့ပသဲ့၊ ခွာတဲ့၊ နိုသဲ့) ရ။
- ၈။ ကောန်ကွဲ့ဘာရုံမ္မိုင် တို့န်ဘာ(ကွဲ့၊ ကြဲ့၊ ကျဲ့) အာထာင်အိုတ်ရ။
- ၉။ ခြောမွဲဒ်းခွက်လူ (ကသဲ့၊ ကြဲ့၊ ဗုံး) ခွဲ့မွဲအသိင်ရ။
- ၁၀။ ပုံအတားသကြံန် ကွာန်ပို့ ပေါ့ (စကျို့ပွဲ့၊ လက်ပွဲ့၊ ယတ်ပွဲ့) နဲ့ရ။

- (ခ) ထပ်မပောင်ကို ဝေါဟာရ မအခ်င့်သွင်တော်ညီ။
အောက်ပါဝါကျတွင် လိုအပ်သော အတွေ့ရာစာလုံးထပ်ဖြည့်ပေးပါ။
- ၁။ လွှဲတဲ့ - ခွဲ့င်အခြား ကော်ဓရီညီ၊ တာင်ထ - တဲ့ခွဲ့င်ညီ။
- ၂။ သုင်ဂါး - ဝါတ်မူး ၁ - တဲ့သုင်ညီ။
- ၃။ အ - အတိက်ခွဲ့ငွှာနို့ရ။
- ၄။ မမဲ့ - - တကားအာမူးကဝေက် - - မူးသွေ့ရော့။
- ၅။ မင်း - မွဲဒ်းပြီး - အာကျမီးတ်သ - ည်းရ။
- ၆။ ခေတ်ပြိုင် - ကျော်ရုံ လွှဲ့ပိုင် - ခွဲ့င်ညီကိုရ။
- ၇။ ပုံချင်ပို့စကွား - ယာတ် - ကျွာန်မာန်ရဟာ။
- (ဂ) ပုမ်အရိုဂိုဏ်ပုဒ် သွေ့ပွဲ့နှင့် သွေ့နှင့် သောင်ထွေးကိုညီ။

မိတ်သဟဲ့ဆံ့ပြ

အတိက်မွဲတဲ့ ပွဲ့ဂြိုပ်မွဲအွေ့ အရှတ်မွဲ ဂစ်မွဲ ကော်စပြောချို့မိတ်သဟဲ့အိုတ်ရ။ ဒေါသလမ္မို့အြေားအာ ဒုက်ဇုက်သွားလွှဲရ။ ဂစ်ညာတ်ဒ်းအာ ဒုခိုက်ခြောတဲ့ အာကော်အရှတ်ရ။ အရှတ်နိုင် ကျော်တဲ့ ကိုတ်သပိုတ်ခွဲ့င်ဒုက်ဇုက်သွား ကုဋ္ဌက်ကောတ်ကောတ်ရ။ ဆေးဂူးဇုက်သွားနိုင်တဲ့ ကိုတ်ထပိုက်ဝါတ်ခါညီရ။ နိုင်ပယားနှုဂ်ယား ဂစ်အာသို့လွှဲ အာတက်မုက်လွှဲကုသွေ့ခေါ်ရ။

 အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

ည်းလုလှစဲ အာသွေ့ခံ့ရ။ အခိုင်လွှာစိုင်ပွဲဖွဲ့စက် ဖြေရန်ဗျားတိတ်အာန္ဒက်တဲ့ရ။ ဆားအရှတ် အေးကိုတ်ခွဲ့ခံ့သူ့ အခိုင်ရှိုင်လောန်တဲ့ ငောက်ဂါပိင်ထာကးဆီတိတ်ဆွာန်လောန်တဲ့ အိုတ်အာဖြူ ဟတ်ပွဲဖွဲ့စက်ရ။ လွှဲညာတ်အေးအရှတ်မြဲမတဲ့ စီကြိုးကိုကွက်ပွဲစွာဆွဲရ။ လွှဲညာတ်ခွဲဖိုင်ဖြေးတဲ့ ခချောင်ဖက်ဖြေးပွန်ရ။ ဂစ်ညာတ်အေးပရင်ကူးမြိုင်တဲ့ အာဟိုဂိုးဖြေးရ။ ဖြေးစိုင်အာသွေ့သွေ့တဲ့ အခိုင်လွှဲတလိုင်ခွဲ့ တုံ့ြိုးကိုြိုင်ပွဲအရှတ်ရ။ ဖြေးစိုင်အာရှတ်ကျော်ပွဲစွာဆွဲတဲ့ ကေတ်ကာ အရှတ်ပွဲဆိုကြာမွဲရ။

၁။ အတိက်မြဲတဲ့ ညားလောက်းစပြောစွဲမိတ်သဟဲရော။

၂။ အေးကာလမဲ့ြဲ့ ဖြေးမူးတဲ့ အာရှတ်မူးကျော်သွေ့ရော။

၃။ ဂစ်မူးရှိုး ကျော်ရော။

၄။ ဟိုတ်နှုံးရှိုးပိုင်ညားကမြိုင် အာရှတ်မူးသွေ့ရော။

၅။ ဂစ်မူးရှိုးပိုင်အာရှတ်ပွန်ရော။

၆။ အာရှတ်ပိုးလော့ြိုးတိတ်အာန္ဒဘဲလွှဲရော။

(ယ) သွာန်လဝ်ပွဲသွေ့တော် သွေ့တဲ့ချုြွားကိုလိုက်မြဲပို့ခိုင်ဆွာတ်ညီ။

မိတ်သဟဲးအေးဝင်ရီ

၁။ အတိက်မြဲတဲ့ မိတ်သဟဲးအာတုရမြဲဖွဲ့ မူးတုံ့တ်အာရော။

၂။ ညားစီမူဟိုးအာရော။

၃။ စို့ပွဲဖွဲ့ကိုကိုကိုက်မြဲ တိတ်ကျော်ဒုံးအေးတဲ့ မိတ်သဟဲး မူးသွေ့ရော။

၄။ ကိုကိုက်ကျော်ပွဲမြဲမူးတိတ်ပွဲတိတ်မူးသွေ့ရော။

၅။ မိတ်သဟဲးလွှဲ့တွဲ့ဆု မူးသွာန်အာရော။

၆။ မိတ်သဟဲ့ပွဲတိ မူးကလောင်ကညားဝင်တိန်ပွန်ရော။

အေမနိုင်း (၁၂)

—

କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷତି କାର୍ଯ୍ୟ : (-୫) ୦-ମାତ୍ର (-୫)

၁-သတ်သည် အသတ် (၁၀) ပါးတွင် အငွေမဖြောက် အသတ်ဖြစ်သည်။ ပျဉ်းတစ်လုံး
တည်း ၁-သတ် (-၂) သည်ပင်လျှင် အမိပ္ပါယ်ဝါဟာရများရှိသည်။ ထိုပြင် ပျဉ်းနှင့် သရ
ယူဦး၍ လည်း ၁-သတ် ရှိသည်။ ၁-သတ်တွင်အသတ် ၄ လုံးသာရှိသည်။ ၄င်းတို့မှာ -၂၊ ၆
-၃၊ ၈-၅၊ ၁၂-၇ (၅) တို့ဖြစ်သည်။ အသံထွက်မှာလည်း ယု-တ် (-၂)ကဲထို့ရည်ရည်ဖွဲ့ဆိုရမည်။
ထိုပြင် (၅-၇) ၁-သတ်နောက်ဆုံးတလုံးသည် သက်တာအားဖြင့် (၅) အတိုကောက်
ရွှေသားနိုင်သည်။ ၄င်းတို့ကို ဖို့ရှုံးလင်လွယ်ကူစွာ မှတ်သားနိုင်ရန်အတွက် အောက်ပါလေားဖြင့်
လေ့လာနိုင်သည်။

အသံပြောဗျားက + ဝ-သတ်မြင်း

စို	သက်တဲ့	က ဝ-သတ်	အသံထွက်
၁။	-ဂါ	က်ပါ	ကော
၂။	ခ - ငါ	ကော်	တေား(အီ)
၃။	ခ - ဦး	ကော့	ကော့(ဦး)
၄။	ဥုံ (၅)	ကိုယ် (၅)	ကော့(အား)

အသံလေးမျဉ်း ၁ + ၁-သတ်များ

ଠ୍ଟ	ବାର୍ଗେତ	ନ ପ-ବାର୍ତ୍ତ	ଅବ୍ସ୍ଥାକ୍ଷର
ଚା	-ନ୍	ନ୍	ରୋ
ଜା	ଶ -ନ୍	ରୋନ୍	ରୋ (ତେଣ)
ରା	ଶ -ନ୍ଦ	ରୋର୍ଦ	ରୋ (ନୁ)
ଦା	ଶିନ୍ (ଶି)	ନ୍	ନ୍

သခိန်းစာ (၁)

မွန်	အသံစွက်	မြန်မာ
ကပ်	ကော	ထန်းညက် လောက ကမ္မာ
ဂင်	ဂေါ	အမိဝမ်းတွင်

မြန်မာ မျန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မြန်	အထူးကြုံ	မြန်မာ
ဒ်	ဒေါ	ပြန့်မှ
ဒ်	ဒေါ	ပိတ်သည်
ပ်	ပေါ	တရား
ပ်	ပေါ	ပုံသည်
ဒ်	ဒေါ	ဖိုသည်
ပ်	ပေါ	များစွာ
လ်	လော	လည်း၊ ခဲ့
သ်	ဒေါ	နိမ့်သည်
ဝ်	ပေါ	ကြိမ်၊ (ယဉ်န်း) ဆက်သည်

သခိန်းစာ (၂)

ကော်	ကား(အီး)	ကြည်လင်သည်၊ ချိန်သည်
ကို	ကေား(အား)	နှင့်၊ နှင့်အတူ၊ ပေးသည်
ဂေါ်	ဂေါ်(နှု)	သင့်တယ်သည်၊ လူပသည်
စို	ကျေား(အား)	တားဆီးသည်၊ ကာကွယ်သည်
စော်	ကျေား(အီး)	သုတော်
ဆုံး	ချေား(အား)	မြင်သည်
နှု	ရေား(အား)	လေး(ကိုင်း)၊ (ကန်) ကောင်
ရို	ရို	လောင်ကျွမ်းသည်
ထာ်	တေား	ထောက်ပုံသည်
တော်	တေား(ဗုံး)	(ခါး)ရှိုး၊ လက်ကိုင်
တို့	တေား(အား)	ဝါဂ္ဂီး၊ ချည်
ထုံး	ထေား	စိုက်ပျိုးသည်
ထော်	ထေား(ဗုံး)	ချွဲ
ဒေါ်	ဒေါး(အား)	ပျား
ဒေါ်	ဒေါး(ဗုံး)	အလယ်
ဒို့	ဒေါး(ဗုံး)	တောင်တန်း၊ တောင်
ရို	ပေါး(ဗုံး)	မယ်တမတိုင်

မြန်	အသံလွက်	မြန်မာ
ပေါ်	ပေး(နှီ)	လေမှတ်ကိုရိယာ (တူရိယာ)
ဖော်	ဖေါ(အား)	(ဟင်း) နှဲသည်
နှီ	နေ(အား)	အကျိုး
နှီ	ပေ(အား)	ကြည့်သည် စိုလ်
မော်	မော(အား)	မွေးကြိုင်သည်
ယာ်	ယော	အကယ်၍
ယုံ	ယော(အား)	(ထုပ်) ရွက်သည်
လော်	လေး(ဒီး)	လုည်းဘဲ
ဝါ်	လော(အား)	ဘူးသီး လိုမ့်သည်
သုံး	ဆေး(အား)	သီး
နှုံ	ဝေ(အား)	(ဟင်းသီးဟင်းရွက်) ရွက်သည်
နှုံ	ပေ(အား)	ဆာ
အုံ	အော(အား)	အာမောင့်တ်သံ

သခိန်းစာ (၃)

ကတော်	ကတော(အေး)	နားရွက်
ကတိ	ကတော(အား)	ထသည်
ကနို	ကဒေါ(အား)	ဖုံးအုပ်သည်
ကသုံး	ကဇော(အား)	ခြုံပုံး တောစပ်
ကယျ်	ကယော	ခေါင်းလျှော်ရည်
ကုသိုင် (ကုသို)	ကောက်ဇော(အား)	ကုသိုလ်
ကုံ့ပိုန်	ကော(အား) ပေါ(အန်)	ဆွမ်းဘုန်းသည်
ခချော်	ခတေား(ဒီး)	စည်း (နှုန်းပါး)
ဂေါ့စို့	ဂေါ(တ)ပေါ(အား)	ဆားစို့
ဂို့	ဂုံးဂေါ(အား)	မိုးကြိုး
ဂို့ဂေါ်	ဂေါ(ပ)ဂေါ(ရွှေ)	သင့်တော်သည်
ဂို့ဂော်	ဂေါ (ရွှေး)ခား(ယီး)	သင့်တယ်သည်

၁၂ အော်ခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မိန့်	အထောက်	မြန်မာ
ခုံရှိ	တား(ယီး)ဝေါ(အား)	နီရသည်
ချင်ရပ်	တိန်းဝရ်(အီး)	ရေးမြို့
တင်နဲ့	တောဂျဲနဲ့(ဟ)	တော်လျှန်သည်
ဒက်	ဒကေး(အိုး)	ကျပ်(ငွေ)
လင့်ရှိ	လုံဝေါ(အား)	ရှိခိုးသည်
အလင်	ဒုံးလော	(ယီး)ဆောင်းသည်
ဒေါ်ကြ	ဒေး(ထူး)ကရောင်း	နောက်ပိုင်း
နှိုက်	ဒေး(အား)ကော့	တိုင်အောင်
နှိုဒိုတ်	ဒေး(အား)အော့(တ)	ကုန်အောင်
ဓလ်	ဓဲလော(အား)	ကဲတက်သည်
နက်	နဲ့ကော(အား)	အားဖြင့်
နှက်	နဲ့ကော(အား)	မှုပ်၍
နှလ်	နဲ့လော(အား)	ဘယ်ကစ္စ်
မှုရှိ	ယူး(အား)ရေး	ပုဂ္ဂိုလ်
ဝင်ယူ	ပန်း(ငဲ)ယေး(အား)	ပင့်ဖြိုးရှုတ်သည်
ဝယ်	ပယေး(အား)	စည်းရိုး၊ နယ်ခြား
ပွင်သု	ပမန်း(ငဲ)စေ(အား)	သွေးကျောင်းသား
ဒက်ရှိ	ပကော(နီး)	ခဲ့
ပစ်အောင်	ပေါအော	အများကြီး
ပဒ်	ပဲ့ဒေါ	ဗီးသီး
နှုန့်	ပေါ့(အား)ပန်န်	စစ်စိုလ်
မွဲစ်	ဗွာခေါ	တရားသဖြင့်
မော်ရှု	ဗော(ထူး)ရှုံး	မွေးကြိုင်သည်
မြေမော်	မရဲ့မော(ထူး)	အမွေးအကြိုင်
လပ်စိုတ်	လောကျော့(အတိ)	စိတ်တွင်ထားပါ
လောင်ကို	လေး(အဲ)ကော့(အမ်း)	လဲဘဲ
ကိုလော်	ကမ်းလေ	လဲဘဲ

ခွဲ့	အထွက်	မြန်မာ
ဂတ်အံ့	ရှု(တ)အော(အား)	ခြေလက်ရှည်သာများကမျိုး
မွဲ့စို့	မွာဝါ(အား)	(တထ်း) တရွတ်
သပင်	စပေါ်	ဝါမြန်
သို့သ်	ဘွှဲက်တော်	စနေ(နေ့)
သုပ်တဲ့	ခေါတ္ထုး	မိုးချုပ်သည်၊ ဉာဏ်ပိုင်း
ဝင်ဇာတ်	ပေါဂျူ(တ)	နိုတွင်းချုပ်ဆီ
အခေါ်	အခေါ်(ရီး)	အလယ်ခေါင်
အမှုစ်	အမော်	နောက်မှ၊ နိုမ့်ချု
အရောင်	အရေး(အီး)	စကား
အရုံး	အဝေး(အား)	အာဏာ
အို့ယဲ	အေား(အား)ယား(ယီး)	အမေရဵး(အာမေ့နှို့က်သံ)

သစ်နှီးစာ (၄)

ကျော်ကော်	ကျေး(အီး)ရော်	လျှေသည်
ကလိုက်ကမ်း	ကလိုက်ကမော(အား)	ရှိန်းရင်းဆံခတ်သည်
ကပ်လဗုမြို့က်	ကောလုံးမရှိက်	ပဒေသာပင်
ဂရိုတဲ့	ဝေး(အား)တုံး(တ)	မိုးကြီးပစ်သည်
ဂုတ်တို့န်	ဝတောတေား(န)	ပေါ်လောပေါ်သည်၊ ပေါ်ပေါက်သည်
ဝင်ကပပ်	ဝင်ရဲ့ပေါ်	ဝက်ဘာ
ဘဒီစို့	ရှားဒေါ်(အား)	လာဒီဖို့လ်
ဂလိုက်ဌာ်	ဂလိုက်ကတော်(အား)	ချက်ချင်းထသည်
ညားတုံးအသေးအဟာ့န်	ညဲ့တာလအသေးဟန်း	အခမ်းအနားမျှား
ဒရိုဒေး	ဒဲကျေး(အား)ဒဲကျေ့	ဆန်းကျင်သည်၊ ကန်းကွက်သည်
ဓလှု့ဓလား	ဓဲလော(အား)ဓဲနော	ဆီးသွေးသည်
ပည်းလာ်	ပညာ(ပ)လော	ပည်းထားသည်

မြန်မာ အကြခံ မွန်ဝကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မြန်	အသံထွက်	မြန်ဘ
ပတန်ဂိုလ်သွှေ့	ပတော(န)ရေါစန်ခ	ပဋိသန္တတည်သည်
ဖိုလူဂုတ်	ပေါ်လှု(တ)	ဘုတ်ငှက်
ဖျိုက်ပအောင်	ပတိက်ပအော(ဗုံး)	တိုက်တွန်းသည်
ဖိုကော်ပွဲဗွင်	ပဲတေား(ဗုံး)ပဲတိုင်	သံဖြူ။
ဖိုရရှိနိုင်	ဖေါ်ရရေး(အန်း)	တပေါင်း(လ)
ဖို့စွဲစ်	ပဲဗွာခေါ်	တရားသဖြင့်
ဖို့ဆွဲစ်	ပိုစကော	ပိုသူကာ
မအခံ	ပဲအခေါ်	အကွာရာ
မရန်ကိုကုံ	ပဲရန်(က)ကော(အား)	(၂၅) ကြိမ်မြောက်
မမြဲသွှေ့	မရော့(က)ကရေါ	မြာသို့ (လ)
လကျိုပ်	လဲကျိုက်ပေါ်	ဘုန်းကြီးပျုလွန်သည်
လဆောင်လဆောင်	လဲချော့(အိုး)	အချို့အချို့
အကားသွေ့ငြောက်	အကား(ဟ)စုံ(ငါး)	မိုးသောက်၊ မိုးလင်းသည်
	ကေး(အိုး)	
သင်ဝတ်စစ်	စန်းဝတ်ကျော	သက်နှစ်စာ
အာစိသံ	အားကျားစော	ဆေးဆရာ၊ ဆရာဝန်
တဲ့သို့သံ	တဲ့လူးဟောက်စော	စနေနေ့
ဟီးဂပ်	ဟီးဂပေါ်	မေ့မြော်သည်၊ မိုးပေါ်တွင်ပုံးပုံ
အလှုံအသီ	အလေး(အား)အစွဲး	သူလအာဏာ
ညားတူအလှုံအသီ	ညာတလအလေးအစွဲး	အာဏာရသူး၊ အစိုးရ
ဉာဏ်ပြာ်ကွင်	ဉာဏ်ပရာပ်ကလိုန်း	ဉြောက်လာကြပါရန်

အထက်ပါ ပြီးခဲ့သောသံနှင့် စာတွင် ဖျည်းနှင့် ၁-သတ်နှုန်း သရှုနှင့်ယူဉ်သော ၁-သတ် တို့ကို ဖေါ်ပြုပြီး ဖြစ်သည်။ ယခုသံနှင့် စာတွင် ဖျည်းဆွဲနှင့် ယျဉ်ပြီး ၁-သတ်ကို ဖေါ်ပြုမည်။ ငါးတို့၏ ဝါဘာရမားကိုလည်း ဆက်လက်ဖေါ်ပြသွားမည်။ ယင်းတို့ကိုအတန်တန် လေ့ကျင့် ပေးပါ။

အသံပေါ့ဖျည်း ကဲ + ဝ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သက်တ	ဝ-သတ်	အသံထွက်
၁။	-န	ကူး	ကန္ဒာ
၂။	င-န	ကျေး	ကနေး(အီး)
၃။	င-ရိ	ကျိုး	ကနော(ရူး)
၄။	ဗိုး	ဘို့	ကနော(အား)

အသံလေးဖျည်း ဂဲ + ဝ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သက်တ	ဝ-သတ်	အသံထွက်
၁။	-န	ဂဲး	ဂဲန္ဒာ
၂။	င-န	ဂဲ့	ဂဲနေး(အီး)
၃။	င-ရိ	ဂဲိုး	ဂဲနော(ရူး)
၄။	ဗိုး	ဘဲ့	ဂဲနို့

အထက်ပါ အသံပေါ့ဖျည်းဆွဲနှင့် အသံလေးဖျည်းဆွဲတို့ကို လေ့လာခဲ့ပြီးဖြစ်သော အဆွဲ (ဝ)မျိုးသရန့်ယူညှုံး ဝ-သတ်ဖြင့်သတ်ခြင်းဖြင့် လေ့လာပါက ဝ-သတ်နှင့်ပတ်သက်သော လေ့လာမှုသည်ပြီးမြှောက်သည်။

သခိန်းစာ (၅)

မြန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကျော်	ကျေး(အီး)	လူပသည်
ကျော်	ကျော(ရူး)	ချောင်းကြည့်သည်
ကျို့	ကလော(အား)	ခွေး
ကျို့	ကပေါ်(အား)	တူးရွှေ့၊ လူည့်သည်
ကျို့	ကပေါ်(အား)	အပိုင်းအခြား
ကျို့	ကမော(အား)	(စပါးပင်) ဖွားလာသည်
ဗုံး	ပမော	ထပ်ထပ်ခါခါကျော်သည်၊ အညွှန်
ဇွဲ့	ချွေးပေါ်(အား)	စီးကျေသည်

မြန်မာ အကြခံ မွန်စုကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
မှို့	မဲဝေ(အား)	မရှိလာ
ဒ္ဓါဂါ	ဒဲဝေ(အူး)	(ကြည့်)မှန်
ပုံး	ပမာတ(အား)	ဖိသည်
ဖျုံ	ဖရော	နိမ့်ချေသည်
အျှေး	အရော(အား)	ဆာသည်
ဗွဲ	ဗဲဝေး	ပျိုးခင်း
လော်	လဲဝေ(အူး)	ရှိခိုးပဲည်း၊ ဦးတင်သည်
လျှော်	လဲဝေ(အား)	တချို့
လျှော်	စနေး(အီး)	ဟင်းသီးဟင်းရွက်
လျှော်	စနော(အား)	စည်းမျဉ်း
လျှော်	စဝေး(အီး)	ဘောင်းကြည့်သည်
သွော်	စမော	အောက်မှာ၊ နှုပ်ရည်
သွော်	စဝေါ	လွှင့်စင်သည်

သခ်န်းစာ (၆)

ကမ္မာ်	ကမလော(ဗုံး)	အဝတ်၊ ဝတ်ပြတ်သူ
ဂယျိုင်ကယျ်	ကယိုင်းကယော	အဝတ်အစား
ကျိုပတိတ်	ကဝါ(အား)ပတက်	လျှည်ထူတ်သည်
တိုက်ရှုံးလိုက်	တိုက်ပတေလိုပ်	စာပုံနှိပ်တိုက်
တို့ရှုံးချင်မန်	တဝါ(အား)ရဲ့ဟာ	မွန်ပြည်နယ်
	တိန်းမှန်	
ပကါမြှု	ပကားမဝေ(အား)	မရှိလာဆောင်သည်၊ အလျှေလုပ်သည်
ဇွဲ်မတ်	ဇဲဝေ(အူး)မွတ်	မျတ်မှန်
အွာ်ရုံး	ဇဲဝေ(အူး)ရောင်	ကြည့်မှန်
ရွှေ့ခြုံက်	ပတေ(အား)ရောင်	နှုပ်စက်သည်၊ ဖိနှုပ်သည်
ဖျုံစိုတ်	ဖရောကျူး(အတ်)	ဖိတ်နိမ့်ချေသည်
ဗွဲ့ဘွဲ့တ်မြှု	ဗဲ့တွေ့တ်မဝေ(အား)	ပရီတ်ရွှေ့တ်သည်

မြန်	အသံထွက်	မြန်မာ
လင်ဇ္ဈိုင်	လင်ရွှေဝါ(အား)	စီးပော်ကျသည်
လျှော်ဖီ	လင်(အား)ပတီး(မ)	ဉီးတိုက်လျှောက်သည်
သွေ့ဝိုက်	ဓာတ်(အီး)ရွှေလီ(တ)	သို့သို့သည်၊ သို့သို့
သွေ့ဗောင်စန်ဒက်	ဓနာ(အား)ကျံ့ခက်	ဖွဲ့စည်းပုံစည်းမျဉ်း
သွေ့ကျာ	ဓမောကျား	မြောက်အရပ်
သွေ့တဲ့	ဓမောတူ	လက်ထဲ၊ လက်အောက်
ချင်သွေ့	တိန်စဝါ	နှစ်ပြည်

လခိန်းစာ (၇)

- ၁။ ဂဏေသွေ့ဗောင်က် ပင်အာမာန်ဟာ။
ရုကျင့်စန်းကော ပေါအာမာန်ဟာ။
အတောင်ကျိုးသောင့်က်သည် ပျော်နိုင်သလား။
- ၂။ ခြင်ကသပ်နှံဗုံးမွေး တွောန်ခိုးမာန်ညီဟာ။
ဒရပ်ဂတ္တု(ပ) နှု(မ)ပေါမူး ကလွန်းခေါမာန်ညီဟာ။
ပစ္စည်းဥစ္စာများစွာရှိလျက် တရားအားထုတ်နိုင်သလား။
- ၃။ ဗုံးကော်မွေး တုက်ကိုဗုံးမွေးစော်ညီ။
တိုက်ကေး(အီး) မဲ့တဲ့တဲ့ (တ)ကော(အား)တိုက်မွာကျေး(အီး)ညီ။
ရေကြည်ပါက ရေတစ်ပုံးခံပေးပါ။
- ၄။ ချင်ပို့ခို့လင်တဲ့ မိန့်အအောင်ရာ။
တိန်းပွေး(အား)အေး(အား)ကျေး(အား) လောတူ(ယီး)ပီးနှု(ယ) အဒေါ(ထူး)ရာ။
ကျွန်းပို့တိုင်းပြည်သည် တောင်ကာရုထားပြီး မြစ်အလယ်တွင်နှုသည်။
- ၅။ ကောန်စုတ်ညား ဂေါ်လောန်တဲ့ ဗွဲ့ဂုမ္မိုင်တွင်ကျောင်အိတ်ရာ။
ကွန်းဝု(တ) ညဲ့ဂေါ(ထူး)လွန်းတဲ့(ယီး) မဲ့လား(ယီး) ရဲ့မလိုင်း ကလိန်းကျော(ထူး)အော(တတ်)ရာ။
သူ၏သမီးပျို့သည် တင့်တယ်လွန်း၍ လူပျို့များ လာချောင်းမြောင်းကြသည်။

မြန်မာ အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၆။ ပုံမှန်ကျောည်း တို့လပ်တုံးတော်မွေးဆုံးဟာ။
ပတ္တုးရေ့ကမားညွဲ တော့(အား)လျောတန္ဒ(မ)တော့(ထူး)မနဲ့ချော့(အား)ညီ။
ကန်ဘောင်ရိုးပေါ်တွင် ဝါးဂွမ်းပင်စိုက်ထားတာ သင်မြင်သလား။
- ၇။ ကြာ်မျှပို့ကိုကယ်ပွဲး ခုံးလွှာတို့လပ် ကတော်ညီ။
ကရပ်တော့(ပ) ကော့(အား) ကယောမဲ့တို့က လွှာပလု့(ပ)ကတော့(ထူး)ညီ။
ခေါင်းလျှော်ရည်ဖြင့် ခေါင်းကိုလျှော်လျှင် နားထဲသို့ရေမဝင်စေနဲ့။
- ၈။ ကျော်ဖော်ကိုပိုန်တဲ့ ဟိုပရော ဖို့ကုံးသို့ရဲ့။
ကျိုက်ရွှေ့နွှေ့တ်ကော့(အား)ခဲ့ပါ့(အာန်း)တူ(ယီး)ဟော(အမ်း)ပရောဖော့(အား)
ကော့(အား)တော့ရဲ့
ဆရာတော်ဆွမ်းဘုန်းပြီး ကုသိုလ်၏အကျိုးကိုပြောပြသည်။
- ၉။ ည်းလောမွဲ ဆောင်ဒ် ဂရိတ်ပန်မာန်ရော့။
ညွဲလောမွှာ ချောဒေါ ဂရိတ်တဲ့(ဟ) ပေါ့(န)မာန်ရော့။
မည်သူသည်မိုးကြီးပစ်သည်ကို တားဆီးနိုင်သနည်း။
- ၁၀။ ည်းဂေါ်ဆဲ ကျော်ဂေါ်ကူးကျင့်ရုံးရုံးကိုရော်ရှင်ရဲ့။
ညွဲဂေါ့(အီး) ချေား(ယီး)ကျေး(အူး)ဂေါ့(အူး)ကလိန်းနဲ့(မ) ဂလောင်ဂေါ့ရဲ့
သူသည်မွေးရာပါ လှပတော့ရှင်းလာသည်။
- ၁၁။ ပုံခေတ်ဂျုပန်တင်မွေး သီကောတ်ချုပ်ရောင်မာန်ကိုဟာ။
ပတ္တုးခေတ်ဂျုပန်း ရှုတော့ရွှေ့နဲ့(ဟ) ဒေါ့(အမ်း) ကစ် တိန်းရော့(အီး) မာန်ကော့(အမ်း)ဟာ။
ဂျုပန်ခေတ်က ရေးမြို့ကို တော်လှန်သိမ်းနိုင်သလား။
- ၁၂။ ည်းခုင်ကုံးသုန်း မြဲအကောင်တဲ့ အဲအာရာနှစ်စ ဗုဒ်ရဲ့။
ညွဲရဲ့(က) ကော့(အား) အူးတော့(န) မွှာဒေးကေး(အီး) တူ(ယီး) အူး အာရာန်ကျွဲ့ဒေါ့ရဲ့
သူကျွဲ့န်တော်ကိုငွေတစ်ကျပ်ပေးပြီး ကျွဲ့န်တော်အီးဝယ်စားသည်။

- ၁၃။ နကိုအပါည့် ခိုင်ကောင်ခံင်တဲ့ ညားဒီအလင်ကို တို့င်ခိုက်တဲ့စောင်ရ။
 နကော(အား) အပါးညဲ့ရှင်းကော ဒဲမောင်းတူး(ယ)ညဲ့ဒေ လောကော(အား)
 ကတိုင်းဒေ(အား) ကော(အား)တင့်တျောင်းရှာ။
 သူ့အဖေခြေကျိုးသောကြောင့် သူသည်နေစောင်းသည့်အထိ ထီးမြီးပေးသည်။
- ၁၄။ ပူရှုကလင်ခိုင် သွေ့ငောင်လ္လာ့ပေါ့ခိုင်အိုတ်ရ။
 ပေါင်းတို့ကလန်းပော့မလိုင်းစ ဂျု(c)ကေး (ဗုံး)လဲတောင်းပွားစောအော(t)ရှာ။
 တရားနာသော ပရီသတ်များသည် တရားပွဲတွေ့စိတ်ကြည်န်းကြသည်။
- ၁၅။ ပို့မှာန်အုပ်ရုပ် ဒုပ်ပို့နှင့်ခိုင်ကိုလောင် ကောန်ပါန်းကိုရှိုင် အရောင် ဦးလိုင့်ခွဲရ။
 ပေါ့(အား) ပန်န်းအုံ(ပ)ခု (ဝ)ဒေါပန်းဗွာစောကောင်း (အမ်း) လေး(ဗုံး)ကွန်းပန်း
 ဂမလိုင်းအရေး(အီး) ဂလိုင်းဗွာရှာ။
 စစ်ဗိုလ်သည်သူ့၏တပ်ကို တရားသဖြင့်အုပ်ချုပ်သော်လည်း စစ်သားများသည်
 စကားအလွန်များကြသည်။
- ၁၆။ ညားယံ့နှင်းမြေမော်ရွှေ့ပြုသူ့မြေမြေ့ရှာ။
 ညဲ့ယော(အား) နှင်းများမြေ့မြေ့မှုပေါ် (အား) စမောင်းမေား(ဗုံး)ဂျုဗွာရှာ။
 သူသည်အမွှေးအကြိုင်တရွက် ရွက်လာရာအလွန်မွေးကြိုင်သည်။
- ၁၇။ ညားတွေအင့်လို့လောင် စိတ်စုံသွေ်ညားဂုံ့င်ညီ။
 ညဲ့တလာအဝေါ(အား) လောလောကျော်(အတ်)ကျော်အမွှေး (ဗုံး) ညဲ့ဂမလိုင်းညီး။
 အာဏာရထားသူများသည် စိတ်ကိုသူတစ်ပါးထက် နိမ့်ချထားပါ။
- ၁၈။ ညားတွေအသေအဟာန် ဂလိုက်ကတို့တဲ့ ပံက်ပေါ့ကော်ခဲရှိ မရန်က်ကိုဖို့ဝါရှာ။
 ညဲ့တလာအဝေးအဟန်ရဲ့လိုက်ကတော့(အား) တူ(ယီး) ပေါ့(တ)ပွားကွမ်းခ(မ)
 မရနှုံးကော(အား) ဒဲကျော(မ)ဝါရှာ။
 အခမ်းအနားမျှားသည် မတ်တပ်ထပြီး (၈) ကြိုမ်းမြောက် အစည်းအဝေးကို ဖွံ့ဖြိုးလှစ်
 ပေးသည်။

၁။ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

၁၉။ မှုးပြုပတ်ကိုသုတေသန လွယ်ချင်လပ်အယိုင် သို့သိုင်ညီ။ မှုးနောက်မြိုင်ပည်လပ်ရ။

မနဲ့ခဲ့ခဲ့ပတော့(န) ဂါးစောခိုလဲပယ် (အား) ဒူန် (c) လောအယိုင်စိုင်စိုင်ညီ မနဲ့ခဲ့နွဲတ်ဂမလိုင် ပည့်လောရ။

ပုံးသန္တဆောင်နေသော မိန်းကလေးများ အလေးအပင်မရွက်ကြရန် လူကြီးများ ပည်ထားကြသည်။

၂၀။ သင်ဝစ် မူဟိုလပ်ပွဲဂိတ္တမြော်သုက္ခာရိုက်ဂိတ္တဖော်ရရှိနော်။

စန်းဝကျာမူတော့(အမ်း) လော ပတ္တုဂိတောက် မရောကစော(အား) ကော(အား) ဂိတောက်ဖော်ရရှိန်းရော်။

ပြာသို့လနှင့်တပေါင်းလတွင် သကြံန်စာက ဘယ်လိုဆိုထားသနည်း။

၂၁။ ဟိုအရော်မူး လွှာဟိုပပ်ခွဲ့င်ကိုမှအခင် ကျော်ကျော်ညီ။

ဟော(အမ်း) အရော့ခဲ့လဲပဲဟိုပေါ်အမောင်းကော မဲ့အဲခေါ်ကျော်ညီ။

စကားပြောပါက စကားလုံးလှလှတွေနှင့် ငော်လည်ကြောင်ပတ်ပြီးမပြောပါနဲ့။

၂၂။ အါစါသင် ဉာဏ်ပြုပျော်တဲ့သို့သင်ညီအါစါ။

အကျားစေ အောပရပ် ကလိန်းတင္းဟောက်စောညီအကျား။

ဆေးဆရာ စနေနေ့ ကြွေ့ပါဆရာ။

၂၃။ ပုံအဘိဓုရ ကျော်ကြွေ့ ဖြူက်ဖအော်လပ်ကိုပဲဖွဲ့စင်တဲးရဲ့။

ပတ္တုအဘိဓုရဲ့ ကျော်တရ္ဗာပတိုက်ပအော့(ဗုံး) လောကော(အား) မဲ့ဗာအောတမာရဲ့

မြတ်စွာဘုရား၏ အဘိဓာတရားတွင် တရားနည်းလမ်းကျရန် တိုက်တွေန်းထား သည်က များသည်။

၂၄။ ကျိုးကျော်ခွဲ့င်သွင်တဲ့ရဲ့။

ကလော(အား)ကျူး(ဗုံး) အမောင်းစမောတား(ယီး)ရဲ့။

ခွေးသည်တဲ့အောက်တွင်ချောင်းနေသည်။

၂၅။ လော်ကျိုးစောင်သင်တဲ့ ဖျော်လပ်စိုင်မူး မူ့မြဲကိုရဲ့။

လဲငါး(ဗုံး) ကျိုးကောစန်တဲ့(ယဲ့) ဖရောလောကျော့ (တ်) မဲ့ခဲ့မင်း (အား) မွှားကောင်း(အမ်း)ရဲ့။

ဘုရား တရား သံယာကို ရှုံးပြီးစိတ်နိမ့်ချောင်းသည် မာ်လာတပါးဖြစ်၏။

- ၂၆။ မူးလျှောင်စွဲပြုပေါ်လောန်ရ။
မန္တာလင် (အား) စငီး (အီး)ရောင်ဖဲ့တော်(အား) လွန်းရ။
တခါးလူများသည် မှန်ကိုကြည့်လွန်းကြသည်။
- ၂၇။ ပူသော်စန်ဒက် တိုတွေ့ရေးချင်မန် မက်ဂတ်ပိုန်ရ။
ပတ္တားစနော(ထူး) ကျော(နဲ့)အက်တမ္မာ်တဝေါ(အား) ခဲ့ဟဲတိန်းမွန်ပဲဆောက်
ဝတော့တော့(အန်း)ရ။
ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအသစ်အရ မွန်ပြည့်နယ်သည် ပေါ်ပေါက်လာသည်။
- ၂၈။ ဗော်တို့ ဗျိုလိုပသသနာမူး စိုပ်ချင်သွေ်မာန်ရ။
ပတ္တားစနော(အား) ပမော်ပေါ်စနားမဲ့တော်(အပ်)တိန်းစဝေါမန်ရ။
ပရိတ်ရွှေတ် ဝိပသသနာကျင့်ပါက နတ်ပြည့်ရောက်နိုင်သည်။
- ၂၉။ ညားလျော်စွဲ သွေ်တိုင်အာတိတွေတဲ့ သွေ်ရိုက်ခွဲ့။
ညဲလင်း(ထူး)ပတီး(မ)စမောတုး(မ) ရိုင်းကျားတလတူ(ယီး) စင်းဝါလိုပ်အောင်းရဲ့
သူသည်ဆရာတော်ဘုရား၏ခြေရင်းတွင် ဦးချော်း တိတ်ဆိတ်စွာနေသည်။
- ၃၀။ ဗုံးနှုန်းတဲ့ သော်စန်ဒက်မူး ဒေါ်ဒုပ်ပိုက်မာန်ရ။
ပဲလဲနှုန်းစောင်း(ထူး) ကျော(နဲ့)အက်မဲ့တဲ့အုန်းပတော် (အား) ပတိုက်မာန်ရ။
ဖွဲ့စည်းပုံစည်းမျဉ်း လက်အောက်မှ လွှာတ်သွားလျှင် ဖိန္ဒိပ်မှုတို့ခံရတတ်သည်။

လေ့ကျင့်စန်းများ

- (က) ရှိန်ကိုဝေါဟာရ ဗွဲမထောက်ကြိုက်ကို ဝါကျေသွင်တော်ညီ။
အောက်ပါပေးထားသော ဝါကျေတွင်သင့်လျှော်မှန်ကန်သော ဝေါဟာရများကို
ရွှေ့ပေးပါ။
- ၁။ ကောနကွာန်ဂမ္ို့င် (ပဝ် ၁ ဖဝ် ၁ ဇဝ်) ဒုံးင်းရုံးင်အအော်ဝေါ်ကွာန်ရ။
၂။ သုဝဏ္ဏသံဟိုမူး ညားကော်စန္တာတိ (ဂထာင် ၁ ထဝ် ၁ ဒေါ်ဝ်)ရဲ့
၃။ သွေ့စိုင် (ဖေါ်ဝ် ၁ ဖုံး ၁ ဖုံး) မူး စစကျွဲကွာလို့။
၄။ ဗြိုက်စွဲက် ကသော် (သော် ၁ သုံး ၁ လောင်)ပူ့ချင်းပိုတို့တို့တော်ဟာ။
၅။ ဗလားစပြင်ရဲ့ ပဲ(ကသို့ ၁ ကတို့ ၁ ကုသိုလ်) ဒုံးရှိုင်းရှိုင်းညီ။

မြန်မာ မြန်မာ သင်ကြားနည်း

- ၆။ ဥက္ကရာဇ် ကွက်လပ်မနိက် (ချင်ရော်၊ ခဲ့ရှု၊ ဂင့်) လောန်ရှာ။
၇။ ထပို့ဆောတ် နှါဘာသုပ်ကျာ ကေတ်ကွာန် (ခိုက်၊ အောင်ကြြ၊ ခိုအိုတ်) အိုတ်ရ။
၈။ ကူးဂါးမြိုင် (နက်၊ နှာက်၊ နှုလ်) ဗြိုင်ပြောပ်ကျောင်ရော်။
၉။ ပုံတွေ့ရုံး တန်သားရီ (ဖောင်လဲ၊ ဖကောင်၊ ဗဒ်) တိတ်ပ်ပ်အပ်ရ။
၁၀။ မဲးဆုံး (ကိုလောင်၊ ရတ်အုံ၊ ခွဲစိုး) ပုံရှင်သုတ် တိရှစ္ားန်ဟာ။
၁၁။ ကောန်းနှင့် အာဖွဲ့မြို့မြေး သုပ် (ခွဲ့ဝါး၊ ခွဲ့ခြား၊ လောင်)မာန်ရှာ။
၁၂။ ကျားကတို့မြေး မလိုက် (သွေ့၊ သွေ့၊ သွေ့)လှုပ်ရှာ။

(ခ) ထာပ်ပောင်ကိုဝေါဟာရ မအခ်င်းသုပ်တံ့သို့။
အောက်ပါဝါကျွောင်လိုအပ်သော အကွားရာစာလုံးများထပ်ဖြည့်ပေးပါ။

- ၁။ ညားဒေါ် - ဒေါ်ကျော် - တဲ့စိတ်ကလိုက်က - တိုန်ရှာ။
၂။ သတ်မှတ် - တို့လပ်ပွဲပဲ - ဒပ်ညီ။
၃။ အခိုင်အကားသွေ့ - ပွဲဘာသုပ် - လကျော် - အာရှ။
၄။ သာ - မွဲဟီဂါ - ဒုံးပွဲအာကာသရှာ။
၅။ ပွဲချင်သွားလ - လ - တဲ့သို့ - တွာက်ရှင်အိုတ်ရှာ။
၆။ ကယ်ဗျိုင်က - ညားတာပ်ခွဲ့င်က - လောန်ရှာ။
၇။ ပွဲ - ဥပဒေစန်းအက် - ရေးချင်မန်ပို့မံက်ဂါ - ရှာ။
၈။ ဟိုတ်နှုန်းဟိုအာ - ဗွဲ့ - ကောန်းခဲ့ညားသို့ကိုဆာန်းပ် - ရှာ။
၉။ ညားဂလိုက်က - အာ - ပရီသတ်တဲ့ဟိုအာ - ရှာ။

(ဂ) လိုက်ပို့သွေ့ပွဲ ပွဲတဲ့သွားန်လပ်ရှု သောင်ထွေးကိုညီ။
အောက်ပါပေးထားသောစာပို့ကို သေချာစွာဖတ်ပြီးမေးခွန်းကိုဖြေပါ။

တဲ့ကောန်းဂကူးမန် မရန်က်ကုံ (၃၂)ဝါ

လောန်ကျောင် သွေားရွှေ့ကျောင် ၁၃၄၀ (၁၉၉၉) ဂိုဏ်များ(၁)ဖွေက် တဲ့ကောန်းဂကူးမန် မရန်က်ကုံ (၃၂)ဝါရှာ။ ပွဲချင်သွား တဲ့ကောန်းဂကူးမန် မရန်က်ကုံ (၃၂) ဝါကောန်းအသေအဟာန်(၃) တဲ့ (၃) မြဲပွဲဝါသိမှုမြိုင်နိုင်ကွာဖွေ့ရှာ။ ကောန်းဂကူးမန်ကိုမြိုင် ကျို့င်ကယ်ဗျိုင်ကယျ် ဂကူးမန်တဲ့

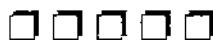
ည်ပြာပုံ၏ပြုပြီဖြစ်ခိုတ်ရ။ နက်ကယ်ပိုင်ကယျ်မန်ကိုလော် ဆဲရှုအသိမဲ့တဲ့ သီဟရ။ ပူက် တဲ့ကောန်ဂက္ဗမန် ကောန်မန်ဂို့၏လော် ကျော်ဂါရိ အသေအဟာန်လော် ဂပ်ဂါရိ ဝါသိမ့် လော်ဂါရိဆဲအာရာ။ ညားတွေအလုံအသိဂို့၏လော် တိုန်ပဲ့သဘင် တဲ့ကောန်ဂက္ဗမန် မ်းအိုင်အိုင် မူန်ကိုရ။ ကောန်မန်ညားမဲ့ကိုညားမဲ့ ကော့ကောန်ချင်အရောင် ဒဲဆုံးမိပ်စိတ်အိုတ်ရ။ စိပ်အခိုင် သပ်တဲ့ မသုန်နာခဲ့ ညားတွေအသေအဟာန်ပဲ့ကို အသေအဟာန်သဘင် တဲ့ကောန်ဂက္ဗမန် မရန်က်ကို(၃၂)ဝါရာ။ မူးအော်ဂို့၏လော် ဖြူးကိုဗုံအောင် ဟိုးကာအရောင်အိုတ်ရ။ နက်ပရိုင်တဲ့ ကောန်ဂက္ဗမန် ကလိုက်ကမ့်တဲ့ စိတ်ကောန်ဂက္ဗု မဲ့ကိုဂါတ်တိုန်ခိုက်အလုံ တွေ့ရှုးချင်မန်မဲ့ရာ။

- ၁။ တဲ့ကောန်ဂက္ဗမန် မရန်က်ကို(၃၂)ဝါ တဲ့လောရော့။
- ၂။ ပူ့ချင်အော် တဲ့ကောန်ဂက္ဗမန် ကျွောန်ခဲ့လောရော့။
- ၃။ အခိုင်လောညားတွေအသေအဟာန်ပဲ့ကိုသဘင် တဲ့ကောန်ဂက္ဗမန်ရော့။
- ၄။ မူးအော်ဂို့၏ မူ့သွာကာရော့။
- ၅။ နက်ပရိုင် တဲ့ကောန်ဂက္ဗမန် မူးဒေါ်အားရော့။

(ယ) သွာန်လော်မဲ့သွာ်တော် သိတဲ့ချာထွေးကိုလိုက်မဲ့ပို့ပို့။

လွှဲလော်အကံ့င်ညီ

- ၁။ အတိဂ်မဲ့တဲ့ ပွင်သို့မဲ့ မဲ့င်ခွှံ့င်သို့ခဲ့လောရော့။
- ၂။ ပွင်သို့မူ့သွာအရိုင်ကို ရဲကောန်ကွာန်ရော့။
- ၃။ ရဲကောန်ကွာန်ကလိုက်ကမ့်တိုန်တဲ့ မူ့သွာရော့။
- ၄။ လက်ကြေးမဲ့တဲ့ ပွင်သို့မူ့သွာပွဲန်ရော့။
- ၅။ ရဲကွာန်မူပည် လပ်ပွင်သို့ရော့။
- ၆။ ဒေါ်ကာလမဲ့တဲ့ ကုကို့င်ကိုတ်သို့ဆုံးဆုံးဟာ့။
- ၇။ ပွင်သို့အာတ်အရို့င်ကိုလော် ရဲကွာန်ကျော်ရို့ပို့ဟာ့။

မြန်မာ မျန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

အခန်း (၁၃)

ဥ ဂရိတ် ကတ် (-တ်)၊ ဟ-သတ် (-တ်)

ဟ-သတ်သည်အသတ် (၁၀)ပါးတွင် နဝမမြောက်အသတ်ဖြစ်သည်။ ဟ-သတ်သည် ပျည်းတလုံးသတ်တည်းနှင့်ပင် အဓိပ္ပာယ်ဝါဘာရများရှိသည်။ ထို့ပြင်သရတိနှင့်ယဉ်၍လည်း ဟ-သတ်သည်ရှိသည်။ ဟ-သတ်သည်အတိုကောက်များဖြင့် ရေးကြသည်က များသည်။ ရှင်း၏ အတိုကောက်သက်တမှာ ဟ ထို့နှင့် င-သတ် ခြေးပင် ဖြစ်သည်။ အသံထွက်မှာလည်း ဟ-သတ် ပ-သတ်တို့နှင့် နီးစပ်သည်။ သရနောက်ဆုံးတလုံး (-း)အသံထွက်ပုံစံအတိုင်း ဖြစ်သည်။ ဟ-သတ်သည် သရ (၆)လုံးကိုသာ သတ်သည်။ ပိုမို၍ ဟ-သတ် ကို မြင်သာစေရန် အောက်ပါလေားတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

အသံပေါ့ပျည်း တ+ ဟ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သက်တ	တ ဟ-သတ်	အသံထွက်
၁။	-တ်	တတ်	ကော(တ)
၂။	းတ်	ကိုတ်	ကီး(ဟ)
၃။	-ဗုတ်	ကူဗုတ်	ကူး(ဟ)
၄။	င-တ်	တော်	တေး(ဟ)
၅။	င-ဗုတ်	ကော်	ကော(ဟွ)
၆။	းဗုတ်	တိုဗုတ်	တိုး(ဟံ)

အသံလေးပျည်း ဝ+ ဟ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သက်တ	ဝ ဟ-သတ်	အသံထွက်
၁။	-တ်	ဝတ်	ဂေါ(ဟ)
၂။	းတ်	ဂိုတ်	ဂီး(ဟ)
၃။	-ဗုတ်	ဂုဏ်	ဂူ(ဟ)

၄။	၆ - ဟ်	ရေဟ်	ရေ(ဟ)
၅။	၆ - ဘို်	ရေါ်ဘို်	ရေါ(ဘွဲ့)
၆။	၆ - ဗို်	ရှို်ဘို်	ရှို(ဘွဲ့)

အထက်ပါယေား ပျခ္စာ့ ဟ-သတ်ကို အသံပေါ့ဖျည်းနှင့် သတ်ခြင်း အသံလေးဖျည်းနှင့် သတ်ခြင်းတို့ကို ကျန်သော သရှုနှင့်ယျဉ်ပြီး ဟ-သတ် ကြည့်ပါ။ အတန်တန်လေ့လာကြည့်ပါ။ ထို့ပြင် အောက်တွေငလည်း ဟ-သတ်နှင့်ပတ်သက်သော ဝါဘာရများကို ပေးထားသည်။

သခိန်းစာ (၁)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကဟ် (ကု)	တော်(ဟ)	ခြောက်တပ်သည်
ဂဟ် (ဂု)	ရေါ်(ဟ)	(အကြောင်း) ကြောင့်
ဓဟ် (ဗု)	တော့(ဟ)	ဆယ် (၁၀)
တဟ် (တု)	တေား(ဟ)	နှိုင်
ဒဟ် (ဒု)	ဒေါ်(ဟ)	ဖြစ်သည်၊ နှိုးသည်
ပဟ် (ပု)	ပေါ်(ဟ)	ပြာသို့ (လ)
ဗဟ် (ဗု)	ဟော်(ဟ)	(စာ)ဖတ်သည်
ရဟ် (ရု)	ရော်(ဟ)	အရသာ
ဝဟ် (ဝု)	ဝေါ်(ဟ)	သီတင်းကျွတ်
သဟ် (သု)	ရေါ်(ဟ)	(ကြိုး) ဖြေား၊ (စာမေးပွဲ) ဖြေား
အဟ် (အု)	အော်(ဟ)	(အနဲ့) နံသည်၊ ညစ်သည်

သခိန်းစာ (၂)

ကေဟ် (ကော်)	ကေး(ဟ)	(ကည့်ဖြင့်) ခြစ်သည်၊ ခရေ (ပန်း)
ကိုဟ်	ကော့(ဟ)	(ရေ) သွန်းလောင်းသည်
ရိုဟ်	ရော့(ဟ)	ကောင်းသည်

မြန်မာ ဘုရင်စာ မျန်တာ သင်ကြားနည်း

ခွန်	ဆယ်ထွက်	မြန်မာ
ဂုဟ်	ရူ(ဟ)	(အနာ) ယောင်သည်
ဂိုဟ်	ရီ(ဟ)	အုတ်ရူ၊ နှုမြော
ငါဗျာ	ငါ	အခကြား၊ အဖိုးအခ
နှေ့	ကျေး	ဆင်းသည်
နှော်	ကျော်	(တစ်) ဆယ်စုံ၊ ဆယ် (၁၀)
၆၅	၆၅	နယ် (လ)
ခုံဟ်	တူး	မန်းသည်၊ မှည်သည်
ချော် (ချော်)	တော်(ဟ)	သူ (အရပ်စကား)
ခိုဟ်	ဒေါ်အား	မိုက်သည်၊ အရပ်ဒော
ဒုဟ်	ဒီး(ဟ)	အမြစ်
ပျော်	ပူး(ဟ)	(လျေားနှင့်) ပြစ်သည်
ပိုဟ်	ပေါ်(ဟ)	ကြိတ်သည်
၆၇	ပေါ်(ဟ)	မင်းနင် (အရပ်စကား)
မိုဟ်	မိုး(ဟ)	ချေး (ရီး),
မုဟ်	မူး(ဟ)	အစွဲန်း၊ နှုံးခေါင်း
ယိုဟ်	ယော(ဟ)	(သစ်သီး) ယို
(ရော်)	ရှေ့	(သစ်) ခွဲစိတ်သည်
ရိုဟ်	ရှို(ဟ)	ရေတ္တက်သည်၊ ဖျက်သည်
		(သစ်ပင်) အမြစ်
(လေဟ်)	လှုံ လေး	ကသည်
(သေဟ်)	သှေ့ စေး	ကျွန်းသည်၊ ရေစ် (တို့စရာ)
နိုဟ်	ပေါ်	ချမ်းသည်၊ (ဆံပြုတ်) ပြုတ်သည်
အိုဟ်	အို	ဆွေးသည်၊ ဟောင်းသည်

သုပ္ပန်းစာ (၃)

ကရဟ်	ကရော(ဟ)	(ပန်း)ပဲန်သည်
ကုတ်	ကော့(ဟ)ရှေ့(တ)	ခြောက်သွေ့သည်
ကောန်တိ	ကွဲန်တော့(ဟူ)	သားထွေး၊ အငယ်ဆုံးသားသမီး
ဓဇဟ်	ဓရျာ(ဟ)	(ဓားနှင့်) တိုက်သည်
ဓချိဟ်	ဓတော့(ဟ)	(ဓား) စစ်သည်
ဓတ်	ဓတော့(ဟ)	အကြွေး
ဓဒ်	ဓဒ္ဒိ(ဟ)	ဓရွှေးမ
ဓိဟ်ခိုဟ်	ဓိခါ(ဟ)ဓိခါ(ဟ)	ကောင်းကောင်းမွန်မွန်
ဓိဟ်မိုဟ်	ဓိခါ(ဟ)မော့(ဟ)	ကောင်းမွန်သည်
ဓိဟ်စ	ဓိခါ(ဟ)ကျင့်	ကောင်းစားသည်
ဓစ်	ဓတျော့(ဟ)	(ဓါး) အကြေး
ဂမဟ်	ဂုံမူး(ဟ)	(ဓါး) ယင်း
ဂိုအောဟ်	ဂိုးအော့(ဟ)	ထင်းခွေသည်
ဂူဟ်မ	ဂူ(ဟ)မဲ့	အဖိုးအခ
ဂူဟ်လိုင်	ဂူ(ဟ)လိုင်	ဂူးရမ်းခ
ဂုံစိုတ်	ဂုံး(ဟ)ကျော့(တ)	ဂိတ်သဘောကျသည်
ဂုံဒဲ	ဂုံး(ဟ)ဒဲနား(ယီး)	နေရာကျသည်၊ အိမ်ထောင်ကျ
ဂုံတိနိုဟ်	ဂုံး(ဟ)ဓိခါ(ဟ)	ဂိတ်ကောင်းသည်
ခုံတ်	တိုက်တော့(ဟ)	နှိုးရည်
ထုံ	ထပေါ်(ဟ)	ခုံနှစ်(၂)
ဒယ်	ဒေယ့်(ဟ)	(သီချင်း) ဆိုသည်
ခုံဟ်မြဲက်	ခုံ(ဟ)မဲ့မော်က်	အရှေ့ရှင်

မြန်မာ အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြေားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
မွှို့ဟ်	မွှို့(ဟ)	တစ်ဖက်
ဗတို့ဟ်	ဗုံတော့(ဟ)	ရှို့၊ (အနာ) ပြည်
ဗကိုဟ်	ဗုံကော(ဟ)	ဖြွဲ့စားသည်
မှုဟ်ကျာ	မှု(ဟ)ကျား	ဆောင်းဦးပေါက်
ယိုဟ်ဝန်	ယို့(ဟ)ပွန်း	ယို့
ရှုံး	ရှုံး(ယီး)ကျော(ဟ)	ရွှေးချယ်သည်
ရိုဟ်တဲ့	ရှို့(ဟ)တဲ့	နှေ့တိုင်း
ရိုဟ်ရင်	ရှို့(ဟ)ရင်	ရော့စွဲ့စားသည်
လကိုဟ်	လှုကော(ဟ)	ဘီလူး
လိုက်နှု	လို့က်ဝေါ(ဟ)	သီတင်းကျော်၊ ဝါကျော်
ရှုံးသော်	ရှုံး(ဟ)စေ(ဟ)	ရှို့သောသည်
ဇူတ်	ဇီတော့(ဟ)	အဖွား
ဥပုံဟ်	ဥပုံ့(ဟ)	ဥပုံ့

သင်နိုးဘ (၄)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကတို့ဒ်	ကတော်(အား)ဒေါ	ဖြစ်ပေါ်သည်
ကလှု့ဒတ်နှေ့	ကလောဒတဲ့တော့(ဟ)	ပြုတွေ့ကြလာသည်
ကောန်ခအဟ်(အို)	ကွွန်ခအော့(ဟ)	ခွွေးမ
ခချို့ဟ်	ခတော(ဟ)တိုက်	ရောစိုးသည်
နှုဟ်ခိုဟ်မိုဟ်ယ်	ခေါ(ဟ)မော့(ဟ)ဗ်	ကောင်းကောင်းမွန်မွန်
ကန္တာ	ကုတော့(ဟ)က	ငါးအကြေး
ဂူဟ်လိုင်သို့	ဂူ့(ဟ)လိုင်ဟော့	အိမ်ငြိုးခ

မြန်	အထွက်	မြန်မာ
ထပ်ဖျော်	ထပါကျော(ဟ)	ခုနှစ်ဆယ်
တွဒ်ကုံ	တောင်းခဲ့တော့(ဟ)	ပဒုံမာကြားပန်း
ဂိုဟ်ဖချိတ်	ပေါဖတော့(ဟ)	အမှုန်ကြိတ်သည်
မဂိုဟ်ဆူ	ခဲ့ပေါ့(ဟ)တိုက်	ရေမြှုပ်
ချင်မှဟ်ချင်	တိန်မှု(ဟ)တိန်း	မူးမြှို့
ဒယ်တု	ဒဲယော(ဟ)တော့(ဟ)	ကျော်ကြားသည် ကျော်လော်သည်
ဒုံးငိုလ်	ဒဲမောင်းခေါ်	နေကောင်းသည်
ကျိုင်းယိုဟ်စန်	ကုံင်းပူယော(ဟ)ပွန်	မူးပဲသရေစာ
ဗြားနိုဟ်	ခဲ့ခါး(ယီး)ခေါ်(ဟ)	အမှုတောင်း
သိုပဝါ	စော(ဟ)ပဝါး	ပဝါရဏီ
ရှေ့သျော်ရှေ့	ရျော(ဟ)စော(ဟ)ရယ်ရဲ	ရှိသေလေးစား
အိုဟ်တမိုဟ်	အိုး(ဟ)တမော(ဟ)	မိတ်ဆန္ဒပြည့်သည်
စိုတ်	ကျော့(ဟ)	

အထက်ပါ ပြီးခဲ့သောသခ်န်းစာတွင် ပျည်းနှင့် ဟ-သတ်ရီးစီး၊ သရနှင့်ယျဉ်သော တ-သတ်တို့ကို ဝေါဟာရနှင့်တကွ ဖေါ်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ယခုသခ်န်းစာတွင် ပျည်းဆွဲများနှင့် ယျဉ်ပြီး တ-သတ်ကိုဖော်ပြမည်။ ငါးတို့၏ဝေါဟာရများကိုလည်း ဆက်လက်ဖော်ပြသွားမည်။ ယင်းတို့ကို များများလေ့ကျင့်ပေးပါ။

အထံပေါ့ပျည်းကဲ + ဟ-သတ်ခြင်း

စိုး	သတ်တ	တ-သတ်	အထွက်
ဘာ	-ဟု	ကုံဟု	ကနာ(ဟ)
ဂါ	ဂိုတ်	ကိုဟ်	ကနီး(ဟ)
ရာ	ရှုဟ်	ကုံဟ်	ကန္း(ဟ)

၁၆ အကြခံမွန်ဝကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

၄။	၆ - ဟိ	ရွှေဟိ	ကနေး(ဟွှဲ)
၅။	၆ ဘိဟိ	ကျိုဟိ	ကနော(ဟွှဲ)
၆။	၆ ဂိုဟိ	ကျိုဂိုဟိ	ကနော(ဟေး)

အသံလေးပျည်း စု + ဟ-သတ်ခြင်း

၀၉	သက်တ	ဟ-သတ်	အသံထွက်
၁၀	၆-တ	ဒုတ	ရွှေနော(ဟ)
၁၁	၆ ဟ	ဒိဟ	ရွှေနော(ဟ)
၁၂	၆-ဟ	ဒုဟ	ရွှေနေး(ဟွှဲ)
၁၃	၆ ဘိ	ရွှေဘိ	ရွှေနော(ဟွှဲ)
၁၄	၆ ဂို	ရွှေဂို	ရွှေနော(ဟ)

အထက်ပါ အသံပေါ့ပျည်းနှင့် အသံလေးပျည်းတို့ကို ဟ-သတ်ဖြင့်သတ်သည်ကို လေ့လာပြီးနောက် လေ့လာခဲ့ပြီးဖြစ်သောအဆွဲ (၁၁) မျိုးသရတ္ထိနှင့် ယျဉ်ပြီး ဟ-သတ်ဖြင့် သတ်ကြည့်ခြင်းဖြင့် လေ့လာပါ။ ဟ-သတ်ဖြင့် ပျည်းနှင့်ယျဉ်သောသရတ္ထိ၏ ဝေါဘာရမားကို လည်း အောက်တွင် ဆက်လက်ပေးထားပါသည်။

သခိန်းစာ (၅)

မွန်	အသံထွက်	မြန်းစာ
ကူဗု	ကတော(ဟ)	ထိပ်၊ ဦးကျောက်
ကူဗု	ကတူ(ဟ)	မုန်းသည်
ရွှေဗု	ကနေး(ဟ)	ကည်
တူဗု	ကမော(ဟ)	တံမျက်စီး
ကိုဗု	ကမော(ဟ)	(ရေ)လျှံသည်

မြန်	အထူး အထွက်	မြန်စာ
ကုပ်	ကလော(ဟ)	ပစ်သည်
ကိုယ်	ကလေ့(ဟ)	နားလည်သည်၊ ပေါက်သည်
ချုပ်	ချော(ဟ)	(တံတွေး) ထွေးသည်
ချော်(ချေး)	ချေး(ဟ)	မြင်း
ပြိုယ်	ဂရီး(ဟ)	အသဲ၊ နှုလုံး၊ ပြိုယ်
ပြော	ရွှေရော(ဟ)	ရွှေက်ကမ္ဘား
ထုပ်	တနော(ဟ)	တမြား
ပြော	ပရော(ဟ)	မြန်သည်
ဖျော်(ဖျေး)	ဖရော(ဟ)	ချသည်
နိုယ်	မနီး(ဟ)	လူ
မြော	မရော(ဟ)	ကျော်ကြားသည်
လျှော	လဲမူး(ဟ)	ယခု
လွှော	လဲဝေါ(ဟ)	လက်နက်
ဆွဲ	စဝေါ(ဟ)	ဖြောသည်၊ ဖြောရှင်းသည်
သွော	စနော(ဟ)	ဆိပ်ကမ်း
အိုယ်	စရော(ဟ)	ရင်ပတ်

သခိန်းစာ (၆)

ကက်ကုံမွဲပြော	ကကော(ဟ)မွဲရွှေရော(ဟ)	ဝါးခြောက်တစိတ်
ကုပ်နှီ	ကတော(ဟ)ဒီ(အား)	တောင်တိပ်
ခါချုပ်	ခိုက်ချော(ဟ)	သလိပ်ခပ်ထွေးသည်
ပြီးပြော	ရုံရှုံရော(ဟ)	ရန်ဖြစ်သည်

မြန်မာ အကြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အဆင့်ထွက်	မြန်စာ
ပြုဟ်ချင်	ဂုဏ္ဍာ(ဟ)တိန်း	မြို့လယ်ခေါင်
စိတ်ပြုဟ်	ကျောပရော(ဟ)	စိတ်မြန်သည်
ချင်ကျိုးမြှုပ်	တိန်းကျိုးမြေရော(ဟ)	ကျိုးမြေရောမြို့
တူဟ်နှစ်	တနော(ဟ)နဖော်	အကျိုးအလို့ငါး
တူဟ်ဟုံသိ	တနော(ဟ)မို့က်	အမျိုးမျိုးအဖွဲ့ဖုံး
တုံ့ဖုံ့ဟ်	တန္ထုပနော(ဟ)	ပိန္ဒုပင်
ငို့ပုံတ်	ပေါ်(ဟ)ပနော(ဟ)	လေးနှင့်ပစ်သည်
ပေါ့ချော်	ပွားချော(ဟ)	မြင်းပွဲ
ပြုဟ်ဟ်	ပရော(ဟ)ပရော(ဟ)	မြန်မြန်
ပြုဟ်နှုံး	ပရောကျွဲ့(ဟ)	ကြွေကျသည်
ပြုဟ်ချီး	ဂုဏ္ဍာ(ဟ)ချီး	နှလုံးတုံ့နှင့်ခုံ့ခုံ့
ဖျော်ကိုပို့	ပဲရော(ဟ)ကတောက်	ဦးချသည်
ဖျော်ကိုပို့	ပဲရော(ဟ)ကတောက်	ဖျေးနှုန်းချသည်
ဖျော်စိတ်	ပရော(ဟ)ကျော(ဟ)	စိတ်ချုသည်
ဖျော်ထပ်	ပရော(ဟ)ထော(အော)	ရွှေချသည်
ဖျော်လာပ်	ပရော(ဟ)လွှဲ(ဝ)	ဆုချသည်
ဓားမပြုဟ်	ဓားမဲ့ပရော(ဟ)	အမြန်ဆုံး
လိုက်ဓားမန်	လိုပို့ပေါ်(ဟ)မွန်	မွန်ဖတ်စာအုပ်
သုံးဟ်ကွင်	စနော(ဟ)ကမန်းကျား	သဘောဆိပ်
သုံးဟ်ကွင်ကျား	စနော(ဟ)ကမန်းကျား	လေဆိပ်
နိုဟ်၌ဗြိဟ်	ပေါ်(ဟ)စရော(ဟ)	အေးဆေးပြီးသက်သည်
အာပြုဟ်ပြုဟ်	အားပရော(ဟ)ပရော	မြန်မြန်သွား

သခိန်းစာ (၄)

- ၁။ ဂါတ္တပုလ်မူးရှု မရန်ကိုစိုစိုဂါတ္တရ။
ဂတောက်ပေါ်(ဟ)မဲ့စုံဝေါ(ဟ)မရနေ့(တ)ကောကျော(ဟ)ဂါတ္တရ။
ြာသို့လသည်ဆယ်လမြာက်လဖြစ်သည်။
- ၂။ ထိုက်စု သုပဝါမူး တိက်အာရှ။
လိုက်ဝေါ(ဟ)စော(ဟ)ပဝါးမဲ့စုံ တို့က်ကော(ဟ)အားရှာ။
သိတင်းကျွောက်လျှင် မြောမြောက်သွေ့မည်။
- ၃။ မှုလိုက်ပရိုင်ရှိုင်မူး တို့ခြုံသာပရောချင်ကွာန်မာန်ရှာ။
ပေါ်(ဟ)လိုင်ပရိုင်စုံလိုင်မဲ့စုံ တမ်းခေါ်(ဟ)စော(ဟ)ဝါးပရောင်းတိန်းကဝ်မာန်ရှာ။
သတင်းစာများများဖတ်ပေးပါက တိုင်းရေးပြည်ရေးသိနိုင်သည်။
- ၄။ စုစသင်ရှုဟ်မ စွဲအာမူး ချုပ်ကွာန်ခိုဟ်အာမာန်ရှာ။
ကျွန်းကျင့်စိန်း င့်(ဟ)မဲ့ကျင့်အာမဲ့စုံ တိန်းကဝ်းခေါ်(ဟ)အားမာန်ရှာ။
စားသောက်ကုန်များစွေးကျသွားပါက တိုင်းပြည်ကောင်းလာမည်။
- ၅။ စိုပိုဂါတ္တ၏ ကျော်လွှာ ဒိုဟ်သွင်ကျာမူး ဒိုဟ်ရဟာ။
ကျော(ပ)ဂါတ္တဘျော(ဟ)ကျားပိုက်လပိုတ်စွော(ဟ)စလိုင်းကျားမဲ့စုံပေါ်(ဟ)ရဟာ။
နယ်လရောက်သောအခါ တောင်သာက်အရပ်မှ လေတိုက်သဖြင့်ချမ်းသလား။
- ၆။ ကိုဟ်ပို့တ်သွန်ပုံစိုင်တဲ့ နှဲမှုစီစော်ရှိဟ်ရင်ညီ။
ကော(ဟ)ပတိတ်စော(န) ပတူးတိုင်းတူး(ယီး)အူမှုကျော(ဟ)ရော်းညီး
အိပ်ထဲမှုပိုက်ဆံကိုသွန်ချုပြီး ဘယ်နှစ်ဆယ်ရှိသည်ကိုရောတွောက်ပါ။
- ၇။ ခြပ်ပုံမှုဟ်ကွာန်အိုဟ်အာမူး ဂိုဟ်စွဲရှာ။
ရဲရော(ပ)ပတူများ(ဟ)ကဝ်းအော(ဟ)အားမဲ့စုံဝေ(ဟ)ဗွားရှာ။
ရွာအစွန်းက ရေပ်စွေးသွားပါက နှုမြောဖို့ကောင်းသည်။
- ၈။ ကောန်တ်သုံးခို့တ်တဲ့ ကရိုလပ်ပြုကော်ရှာ။
ကွာန်ကော(ဟ)ညဲ့ခွေ့(ဟ)ဝုံ(က)တူ(ယီး)ကရော(ဟ)လောပကောင်းကော(ဟ)ရှာ။
သူ၏ အထွေးဆုံးသမီး အပို့ရွယ်ရောက်ပြီး ခရေပန်း ပန်ထားသည်။

မြန်မာ အကြခံ မွန်ဝကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၁။ ခချိဟ်ဆုတ်ခုက်ဖော်ညီ။
ခတော့(ဟ)တိက်တော့(ဟ)ခေါ်အားကော့(ဟ)ရော့(တ)ညီ။
နားနှီးကိုခမ်းခြောက်သည်ထိစစ်ပါ။
- ၁၀။ ဗူဗုတ်ဖို့စိတ်ကုံ ခအုည်းတဲ့ ရိုဟ်တဲ့ည်းထိုင်သုံးခွဲ့င်ရ။
အီတော့ကျော့(ဟ)ကျော့(တ)ကော့(အား)ခအော့(ဟ)ညဲ့တူး(ယီး)ရော့(တ)တင့်း
ထိုင်းတားခဲ့(ဟ)မောင်းရ။
အဖွားသည် သူ၏ချွေးမကို သဘောကျိုးမြို့မွှေးမြှေးနေသည်။
- ၁၁။ ဖြောက်မို့ဟ် စိတ်ခိုဟ်ဟ်မူး ခိုဟ်မို့ဟ်အာရာ။
ကျော့နား(ယီး)ကော့မန်(က)ကျော့(တ)ခေါ်(ဟ)ခေါ်(ဟ)မဲ့ရဲ့ခေါ်မော့(ဟ)ရ။
စိတ်ရှင်းကောင်းရှိသောသူနှင့် အီမ်ထောင်ကျပါက တောင်းမွန်သည်။
- ၁၂။ ရဲ့စိတ်ဖို့ဟ် ထပ်တဲ့ဖွောန်လို့ဒေါ်ယော်။
ရဲး(ယီး)ကျော့(ဟ)ကျော့မန်(ဟ)ထပ်သား(ယီး)မဲ့တွေ့န်းလေ့(ဟ)ဒေါ်ယော့(ဟ)ညီ။
လူခုန်စိယောက်တို့ ရွှေးချယ်ပြီးအဆိုအကာသင်ပေးပါ။
- ၁၃။ အဲညာတ်ဒေါ်တွေ့အဲ မဲ့ချင်မှုဟ်ချင် ခိုဟ်ဟ်မို့ဟ်ဟ်တဲ့ အိုဟ်တဲ့မို့ဟ်ဖို့တ်ရ။
အျေးညာတ်ဒေါ်တွေ့အဲ ပုံတူးတိန်းမှု(ဟ)တိန်းခေါ်(ဟ)မော့(ဟ)တူး(ယီး)အော့(တ)
တော့ကျော့(တ)ရ။
ကျွဲ့ပို့အဖွား မူ့ဖြို့တွေ့ ကျော်းကျော်းမာမာတွေ့ရ၍ စိတ်နှုလုံးပြည့်ဝသွားသည်။
- ၁၄။ မို့ဟ်ဒေါ်တွေ့ဒေါ်မို့င်းရို့င်းကတ်နှုပဲ့ချင်သွေ်တဲ့ ကလုံခတု့ဖြောကျော်ဟာ။
မန်ဟ်ဒော့(ဟ) တော့အဲမောင်းဂါမလိုင်းဂါတော့(အား) ခေါ်(ဟ) ပတူတိန်း
စဝေါ(ဟ)တူး(ယီး)ကလော့(ဟ)ခတု့(မ)ကျော့(ဟ)ကလိန်းဟာ။
ကော်ကြားနေသောသူများသည် နတ်ပြေည်မှုဖြစ်ပြီး ဆင်းသက်လာကြသူများလား။
- ၁၅။ လိုက်ပုံပုံပုံမူး ရှိုသျော်ရှုံး မိမအာစီကိုကျိုင်းပေါ်ယိုဟ်စုန်ညီ။
လိုက်ပေါ်(ဟ)အော့(ဟ)ပပါးမဲ့ရဲ့(ဟ)စစ်(ဟ)ရယ်ရဲ့မဲ့အကျား ကောကျိုင်းပူးယော့
(ဟ)ပန်းညီ။
သီတင်းဝါလကျွဲ့တ်သောအခါ မိဘဆာရှာသမားများအား မုန့်ပဲသရေစာများဖြင့်
ရှိသောဂါရဝပ်ကြပါ။

- ၁၆။ စိပ်ဂိတ္တနဲ့ လွှာသော်ခုံမြို့ဟုတိနဲ့မဖြတ်ရ။
ကျော်တော်ရေး(ဟ) လူပိုက်စနစ်တိုက်ပီးကမော(ဟ)တော(န)ဗွာမပရော(ဟ)ရ။
နယ်နဲရောက်သောအခါ ဆိပ်ကမ်းဘက်၌မြစ်ရေလျှောက်သည်။
- ၁၇။ ကောန်ချင်ကွာန် ကူးဟုတ်မိုးဟုမာန်ကိုလွှာဟုတ်ရ။
ကွန်းတိန်းကဝမ်း ကတူ(ဟ)ညတ်မနီ(ဟ)ပမာန်ကော(အား)လဝေး(ဟ)ရ။
ချာသူရွာသားများသည် လက်နက်အားကိုးသောလူကို မှန်းတီးကြသည်။
- ၁၈။ ဘုတ်ကျိုးမြတ် စွဲပွဲပြုဗြို့ချင်ကျိုးမြတ်ရ။
ဘု(ဟ)ကျိုးမရော(ဟ)နဲ(မ)ပတူရဲ့ရော(ဟ)တိန်းကျိုးမရော(အ)ရ။
ကျိုးမရောဘုရားဝတ်သည် ကျိုးမရောမြို့အလယ်ခေါင်တွင်ရှိသည်။
- ၁၉။ ဟိုတ်နှုကက်က်မဲ့မြော် လွှေ့ပြော်ခါ့ချုဟ်ညီ။
ဟော(အတိ)နှုကတော့(ဟ)ကော့(ဟ)မွာရွှေ့ရော(ဟ)လဲပဝါး(ယီး)ရဲ့ရော(ဟ)ခိုက်
ရော(ဟ)ညီ။
ငါးခြားက်တစိပ်ကြောင့် ခိုက်ရန်မဖြစ်ကြပါနဲ့။
- ၂၀။ တွဲဟ်နှစ်း ကတို့နှစ်းပြုဗြို့ဟ်ချိုး တွဲဟ်တွဲဟ်သုတေသန်း ည်းစတိအာပြုဗြို့ဟ်ရ။
တနော(ဟ)နဖေါ်(အား)ကတော့(အား)ဒေါ(ဟ)ယူရဲ့ရော(ဟ)ချိုးတနော(ဟ)တ
နော(ဟ)စိုက်တူးညဲ့ကျော်တိုးကိုအားပရော(ဟ)ပရော(ဟ)ရ။
နှုလုံးတံ့ရောဂါအကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် သူလျင်မြန်စွာသေဆုံးသွားသည်။
- ၂၁။ ည်းတွေအလိုအသီ ဖျော်ရှုဗြို့မ စသုင်တဲ့ ချင်ကွာန်စိုးဟ်တိုးဖျော်ရှုဗြို့စိတ်တိုက်
မာန်ရ။
ညဲ့တလအလေ(အား)အစွားဖရော(ဟ)င်(ဟ)မဲ့ကျောင်စေး(၁)တူး(ယီး)တိန်းကဝမ်း
ပေါ့ရဲ့(ဟ)ဖရော(ဟ)ကျော(ဟ)တိန်မာန်ရ။
အစိုးရသည် စားသောက်ကုန်နေးနှုံးကိုချုသဖြင့် တိုင်းပြည်အေးချမ်းပြီး စိတ်ချ
လက်ချ အိုင်နိုင်ပြီ့။
- ၂၂။ အတိုင်လိုက်ဖွာ်မန် သွာ်အာပြုဗြို့ဟ်မာန်မှူး ည်းဖျော်လာသုတေသန်း
အတိုင်းထိပ်မဲ့ဝေး(ဟ)မွန်စဝေး(ဟ)အားပရော(ဟ)ပရော(ဟ)မာန်မဲ့ရဲ့ညဲ့
ရော(ဟ)လဲရာ။
မွန်ဖတ်စာအုပ်အတိုင်း မြန်မြန်ဖြေဆိုသွားနိုင်က သူဆုံးမှုည်း

အခြေခံ မျန်ကေား မျန်စာ သင်ကေားနည်း

၆၁။ တုပ္ပန္မာနိဒါန်းများ

(က) ရှစ်ကိုဝေါဟာရ ဗြိမ်ထောက်ကြိုက်ကိုဝါကျသွင်တော်သို့။
အောက်ပါပေးထားသောဝါကျတွင် သင့်လျဉ်းမှန်ကန်သောဝါဟာရများကို
ဇွဲးပေးပါ။

- ၁။ ဖြေဟ်ချိပြဟ်ဟိုင်မူး ဉာဏ်(ခိုဟ် । ဂုဟ် । ဂိုဟ်)တိန်မာန်ရ။

၂။ ဘွဲ့တုံးည်း စိုဝအယ့်က်ထင့် (ဖွေ । စွဲ့ । ဇွဲ့) စုတိအာရာ။

၃။ အော်တွဲကောန်ကူးပိုး (ကော် । လော် । သွေ့)ကျာက်ခွဲင် နှဲဗျာမျိုင်ရ။

၄။ စုစုသုင်ငါးဟ်မတိန်မူး ကောန်ချုင်ကွာန် (ကောန်တုံး । ဆတုံး । ခအုံ) တိန်ရ။

၅။ ည်းရာန်နှင်းရွှေ့တွေ့တွေ့ မွှဲဒိုဟ် । ဗုဏ္ဏဟ်) ဒေးကိုထပ်ကွဲရ။

၆။ ကောန်ခခုံးည်း (ရှိဟ်တွဲ । ရှိဟ်ရင် । ရှိစွဲ) ခွဲင်ပရောက္ခတို့ရ။

၇။ ည်း (ကျိုဟ် । ကွဲဟ် । ကျိုဟ်) ကျိုကျိုကျိုပဲသဲရ။

၈။ သူတ်စွဲဗွဲ့ ဟိုတ်မှုမြို့ဟာန် အော်ကျေဟ်ကာတူ (ပြောတ် । ပြောဟ် । ပြော) ဒကေးအာရာ။

၉။ ဆတ် (မြေဟ် । လွှဲဟ် । လွှဲဟ်) မိတ်ဂမြိုင် ကျိုဟ်ခွဲင်ပရင်ပိုန်ပြိုင်ရ။

၁၀။ ပုံဟ်ခွဲမ (ပြောတ်ပြောတ် । ပြောဇွဲ့ । အာပြောပြော) နှဲတွဲပုံဟ်ရ။

(ခ) : ထာ်ပပောင်ကိုထိပြုသူ၏ မအခြင်းပျော်တံ့သို့။

အောက်ပါဝါကျတွင် ထိအပ်သော အကြရာစာလုံးများထပ်ဖြည့်ပေးပါ။

- ၁။ ကတ္တာ - မိန်ဟိုမူးက - ခတ္တာ - ကျင့်နှောင်သွင်ဟာ။

၂။ ဗြဲဗြဲ - မြဲအံ့ခံ့ဗြဲဗြဲ - မြဲအယုံက်ရဲ။

၃။ ကောန်ဇာတ်ဒေ - မူးယောတ - ထာ - စိတ်လောန်ရဲ။

၄။ ခေတ်ကာလ - အမိုင် - ပဝါ - ရှုရကျော်စပ်သင်လောန်ရဲ။

၅။ ခုံဝှုံရေးမန့်ပို့ ချင်ကျား - ဒယ့် - ပြာကတ်ရဲ။

၆။ စုံစည်ငြုပ်စဲ - မူး ချင်ကွာ့နဲ့ အာ - ရဲ။

၇။ ကျွဲ့ခိုင်မူးအာ - ကွင် ဗွဲမ - ညီ။

၈။ - ကိုင်ကုံမတဲ့ အာဘာ - ရဲ။

- (က) လိုက်ပုဒ်သွင် ခွံ့ပုံတုသ္ထာန်လင်ရှု သောင်ထွေးကိုညီ။
အောက်ပါပေးထားသောစာပိုဒ်ကို သေခြားစာတွင်ပြီး မေးခွန်းကိုဖြေပါ။

တာလျိုင်မို့ဟ်နော်ချင်ကွာန်မန်

သွောက်ချင်ကွာန်မန်ပါ ဇန်နဝါရီတိုင်အာ ခိုဟ်မို့ဟ်အာမန်ရှု တာလျိုင်မို့ဟ် နော် ချင်ကွာန်ကိုရှု။ မို့ဟ်နော်ချင်ကွာန်ပို့မူးရှု သတ္တိဒေါ်နှုန်းရှု အေးဂင်ဆွဲရှု လည်းတော်ဒေါ်သွော်လျော်လျော် လျော်ရှု။ ကိုစွဲကောင်ကာဓန်ဘွဲ့တွေ့ခဲ့ ကတိုင်ပုံချင်ကွာန်ကူးမူး အတိုင်အခိုက်ကုာပြုဝေထိ ယေန်သွာ်ပိုမန်ရှု အေးရောင်တွေ့ပေးထော်ထော်ရှု။ ပတ္တော်ထော်ရှု။ စိတ်ပေါ်တော်လည်းတော်ကောန်ချင်ကောန်ကွာန် ဗွဲတိုကတော်အောင်မူး အေးပွဲပြုးကိုမာန်ရှု။ အရာကိုစွဲ ချင်ကွာန်နှုန်းတို့န်လော် အေးချင်တာလျိုင်မာန်ရှု။ သွောက်လိုက်ပတ်ယေန်ဆုံးကောန်ကူးပို့ရှု ဂင်င်ဆွဲသွော် အေးကွာ့န်အာကတ္ထုတွေ့မာန်ရှု။ ဟိုတ်နှုန်းမို့ဟ်နော်ချင်ကွာန်ခို့ဟ်မူး ချင်ကွာန်ခို့ဟ်တို့ဟ်ရှု။ ကောန်ချင်ကောန်ကွာန်လော် အိုဟ်တမိုဟ်စိတ်ရှု။ ရှုံးသွေ့ရှုံးရှုံးမို့ဟ်နော် ချင်ကွာန်မာန်ရှု။

- ၁။ သွောက်ချင်ကွာန်မန်ပို့ခို့ဟ်မို့ဟ်အာမန်ရှု နှုတာလျိုင်ညားရှုရော်
၂။ တာလျိုင်မို့ဟ်နော်ချင်ကွာန်နှုန်းမှုစိသိပေးရော်
၃။ အတိုင်တာလျိုင်မို့ဟ်နော် ချင်ကွာန်ရှု့ဟ်ထွေးကုံးခွဲသွော့န်လို့
၄။ မို့ဟ်နော်ချင်ကွာန်ခို့ဟ်မူး ကောန်ချင်ကောန်ကွာန်မှု့န်ရော်
(ဟ) သွာ့န်လ်ဗွဲသွင်တော်ရှု သွာ့တဲ့ ချုံထွေးကို လိုက်မွှုပိုဒ်ဆွဲတော်ညီ။

တာလျိုင်မို့မှု

- ၁။ နှုန်းဘဝမိမမန်ပို့မူး တာလျိုင်ကူးနှုန်းခွဲ့ခွဲသွော့ဘာ့။
၂။ စိတ်ပေါ်တော်လည်းတော်မိမအုံမူး စိတ်ပေါ်တော်ကောန်ကူးမှု့န်ရော်။
၃။ အတိုင်ဝတ်မိမမန်ပို့ မူးဗော်ပေးပေးရော်။
၄။ ဝတ်မိမ ချိုက်ပောင်မူး ကောန်အော်မှု့န်မာန်ရော်။

အခန်း (၁၄)

၁၀၁။ ဂနိုတ် ကာဇ် (-ခို)၊ အ-သတ်

အ-သတ်သည် အသတ်(၁၀)ပါးတွင် အသေမဇ္ဈာက် နောက်ဆုံးအသတ်ဖြစ်ပါသည်။ မျဉ်းတစ်လုံးတည်း အ-သတ်သည်ပင်လျှင် အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်။ ထိုပြင် မျဉ်းနှင့်သရယ်ဟူ၍လည်း အသတ်သည်ရှိသည်။ အ-သတ်သည် ၁-သတ်ကဲသို့ အသတ် ၄ လုံးကိုသာ သတ်သည်။ ၄င်းတို့မှာ - ၂၇၊ ၃၆-၂၇၊ ၆၅-၆၇၊ ၆၉-၆၁။ အသတ်တို့ပင်ဖြစ်သည်။ အသံထွက်ရှု၍လည်း ၁-သတ်နှင့် ၂-သတ် တို့ကို ပေါင်းစပ်ပြီး အသံထွက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤ အ-သတ်ကို (၁၇၅)မှတပါး ကျွန်းသော သရ (၃) လုံးသတ်သည်တွင် အတိကောက်ရေးထုံးရှိသည်။ ၄င်းတို့ကို ပိုမိုရှင်းလင်း စေရန် အောက်ပါအယားဖြင့် လေ့လာနိုင်သည်။

အသံပေါ့မျဉ်း က + အ-သတ်ခြင်း

ଓ	ବାର୍ତ୍ତା	କାହାରେ	କାହାରେ	କାହାରେ
ବା	ବା	ବା	ବା	ବା
ଜା	ଜା	ଜା	ଜା	ଜା
ରା	ରା	ରା	ରା	ରା
ଦା	ଦା	ଦା	ଦା	ଦା

အသံလေးပျော်း ၁ + အ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သက်တ	ဝ အ-သတ်	အတိုကောက်	အသုတ်
၁။	-ၢ	ဝၢ	ၢ	ၢ(အ)
၂။	၄ -ၢ	၆ၢ	ၣ	ၣ(အ)
၃။	၄ -ၢၢ	၆ၢၢ	ၣၢ	ၣၢ(အ)
၄။	၅ၢ	၆ၢၢ	ၣၢၢ	ၣၢၢ(အ)

သခိန်းစာ (၁)

မြန်	ဆထဲတွက်	မြန်ဟာ
ကအ်(ကံ)	ကော့(အ)	လည်ပင်း၊ ကျွန်း
လအ်(လံ)	လော့(အ)	နောက်ကျုံ၊ နှောက်နှေးသည်
ဗအ်(ဗံ)	ဟော့(အ)	(နား)မြို့
ဏအ်(ဏံ)	နော့(အ)	ဤ၊ (အရပ်စကား)
တအ်(တံ)	တော့(အ)	(သူ)တို့
မအ်(မံ)	မော့(အ)	ကျောက်
ယအ်(ယံ)	ယော့(အ)	လျော့သည်

သခိန်းစာ (၂)

ဒေါ်(ဒံ)	ဒော့(အ)	ဒေါ်ဖြစ်သည်
နိုင်	တို့(အ)	(သွားကြ) စို့
ဒော်(ဒံး)	ဒ္ဓော့(အ)	ညီ (အစ်ကို)
တော်(တံး)	တော့(အ)	ထို (အရပ်စကား)
ထော်(ထောံ)	ထော့(အ)	ပစ်ချေသည်
ဖော်(ဖံး)	ဖော့(အ)	ဖျုံ (သတ္တဝါ)
လော်(လံး)	လော့(အ)	တုတ်
မွော်(မြို့အ်)	မွော့(အ)	မ၊ အကြီး

သခိန်းစာ (၃)

ကထော်	ကနော့	တောင်ပို့
ကလော်	ကလော့	တန္ထတော့
ကသော်	ကသော့(ဒ)	သော့

မြန်မာ အကြောင်းမျိုးစွာ မြန်မာ သင်တွေးနည်း

မြန်	အထောက်	မြန်မာ
ကလေအံ	ကလေ့	(လျှေ)ထူတ်သည်
ကအိမိင်	ကော့(အ)ရှိပိုင်	ခြေကျင်းဝတ်
ကအိတဲ့	ကော့တူး(ယီး)	လက်ကောက်ဝတ်
ကလော့	ကလေ့(အ)	အတုံး
ခုံအံ	ခတော့(အ)	ကွမ်းအစ်
ဂအော် (ရုံး)	ရုံကျော့(အ)	ထိုင်သည်
၀ဗုံအံ	ရုံလဲဖေါ်(အ)	န္တားသိုး
ဘင်မွှံး	ကျိုင်းဖွေ့(အ)	ကြက်မ
အော်(အော့)	ရုံအော့(အ)	အံဖတ်
တင့်အံ	တင့့်(အ)	သွက်လက်သည်
ဘက်အံ(လွှံး)	တကော့(အ)	ကျွန်း
ထအိုအံ	ထအော့	အချင်းဝါး
ထော်ဖျော်	ထော့(အ)ဖရေ့	ပစ်ချေသည်
ဒေါ်ဘွာ်	ဒော့(အ)တွေ်	ညီငယ်
ဒေါ်	ဒော့(အ)ပဲရဲ	ညီမငယ်
ပရှုံး(ပရံး)	ပရော့(အ)	အရှုံး
ပစံ	ပဲပွေ့(အ)	ဆိတ်
လွှုအံ(လွှံး)	လွှုပြေ့ဗျာ့(အို)	အိမ်မက်
လေအံခုံက်	လေ့(အ)တော့(တ)	တူ(ရိုက်ရန်)
လေအံဒန်	လေ့(အ)ဒုံးန်	ကြိမ်စကြော
လေခုံက်	လေ့(အ)ဒုံး(တ)	ဝါးရင်းတွေ်
လေစ်	လေ့ပေါ်(အား)	ကြိမ်လုံး
ဆွဲအံ၊ ဆွဲ	စကော့(အ)	အပေါင်းအဖော်

ခွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
မွော်တဲ့	ဖွေ(အ)တူး(ယီး)	လက်မ
မွော်နိုင်	ဖွေ(အ)ဂျိုင်း	ခြေမ
မွော်ခိုဟ်	ဖွေ(အ)မန်(က)	လူကြီး
မွော်ကိုဉ်	ဖွေ(အ)ကော(တ)	နှုံးသင်းကျေစ် သရဇ္ဇာ

သခိန်းစာ (၄)

ကဟကအဲ	ကဗ္ဗဟကော့(အ)	ဝါးခူး
ကလဲလတ်	ကလေ့(အ)လဲတိုက်	လျှောထုတ်ပြသည်
ကောန်ခငေး	ကွန်းခခေါ်(အ)	အထွေးဆုံးသား သားထွေး
ကောန်ကသအဲ	ကွန်းကဖော့(အ)	သော့တွဲ
အံသီရီ	ဒေါ်(အ)စားရဲနဲ့	(နှမပေး)ယောက်ဖ
လရီအ်ယား	ပရေ(အ)ယဲ(မ)	ငိုကြီးသည်
သာသုံး	စားစပေါ့	ပေါ့ဆသည်

အထက်ပါပြီးခဲ့သော သခိန်းစာတွင်ပျည်းနှင့် အ-သတ် ရှိုးရှိုး၊ သရနှင့်ယှဉ်သော အ-သတ်တို့ကို ဖော်ပြုပြီးဖြစ်သည်။ ယခုသခိန်းစာတွင် ပျည်းဆွဲနှင့်ယူဉ်ပြီး အ-သတ်ကို ဖော်ပြသည်။ ငါးတို့၏ ဝါဘာရများကိုလည်း ဆက်လက်ဖော်ပြသွားမည်။ ယင်းတို့ကို လေ့လာ နှင့်ရန် အောက်ပါယားဖြင့် လေ့ကျင့်နိုင်သည်။

အသပေါ့ပျည်း ကု + အ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သတ်တ	အ-သတ်	အတိုကောတ်	အသံထွက်
၁။	-အ်	ကုအ်	ကုံ	ကနော့(အ)
၂။	ငဲ -အ်	ကော့အ်	ကော့ံ	ကနော့(အ)
၃။	ငဲ -ဦးအ်	ကော့ဦးအ်	ကော့ဦးံ	ကနော့(အ)
၄။	ဝါအ်	ကိုအ်	ကိုံအ်	ကနော့(အ)

မြန်မာ အကြောင်းမျိုးစကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

အသံလေးပျဉ်းစု + အ-သတ်ခြင်း

I	သတ်တ	အ-သတ်	အတိကောက်	အသံထွက်
၁။	-၏	ဗုဒ္ဓ	ဗု	ရဲဖန်(အ)
၂။	၈ - ၅၏	ရွှေ၏	ရံ့	ရဲနွေး(အ)
၃။	၈ - ၇၏	ရွှေ၏	ရွှေ့	ရဲနော(အ)
၄။	၆ - ၉၏	ရွှေ၏	ရွှေ့ရွှေ၏	ရဲနော(အ)

အထတ်ပါအသံပေါ့ပျဉ်းဆွဲနှင့် အသံလေးပျဉ်းဆွဲတို့ကို အ-သတ်ဖြင့်သတ်သည်ကို လေ့လာပြီးနောက် လေ့လာခြုံပြစ်သောအဆွဲ (၁၁) မျိုး သရန့်ယူဝှုပြီး အ-သတ်ဖြင့် သတ်ခြင်း လေ့လာပါက အ-သတ်နှင့်ပတ်သက်သော လေ့လာမှုသည်ပြီးမောက်သည်။

သခိန်းစာ (၅)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကျော်	တလေ့(အ)	ခြီးဥယျာဉ်
ကျော်	ကလေ့(အ)	ပျောက်ဆုံးသည်
ကျော်	ကလေ့(အ)	ဖြတ်ကူးသည်
ကျော်	ကလေ့(အ)	အမှန် । ဟုတ်ကဲ(အရပ်စကား)
ရွှေ၏	ရဲလေ့(အ)	တို့သည် । ချေးငါးသည်
ရွှေ၏(ခု)	ရွှေ(အ)	ရသည်
ရွှေ၏(ခု)	ကျော်(အ)	ထားသည်
တွဲ	တပေါ်(အ)	ဟောသည်
တွဲ၏	တမော့(အ)	ကျောက်(လူ)တိုင်း

ခွဲစံ	အသံထွက်	မြန်မာ
မွှေအောင်	မလေ့(အ)	ရွှေသည်
ယွှေအောင်(ယံ)	ယေ့(အ)	ဟူတ်၊
ရွှေအောင်(ရံ)	ဝါ(အ)	ဤ၊ ကား၊ ထံ
ဘွှေအောင်(ဘံ)	ဟေ့(အ)	မ (ဟူတ်)
ခွဲယံး	ခေါ့(အ)	စပါး
သွွေအောင်(သံ)	ခေါ့(အ)	ရောင်းသည်၊ (ကောင်းလေ)၌

သခိန်းစာ (၆)

ခတ္တိတ္တအဲ	ခတော(အား)တမေ့	ကျောက်သင်ပုန်း
ခငါးယော်	ခံပွားရော့(အ)	ကျောက်ဖရှုံးသီး
စွဲလှုံ	ကျော့(အ)လော	ထား၊ ထားသည်
စွဲစိတ်	ကျော့(အ)ကျော့(က)	စီတ်ဝယ်သွေးသည်
ထအံမွှေအောင်	ထအော့မလေ့(အိ)	ခဲ့ရှာသည်
ဖွဲ့က	ဟေ့က	မက၊ မရားပြားသည်
ပွဲမွဲ	ဟေ့မွား	မရှိ
ပွဲသွင်း	ဟေ့စင်း	မဟုတ်
တွဲအေားအဲ	တဇော့(အ)ည့်အူး	သူသူငါး
တိုင်ရန်တ္တအဲ	တိုင်ရောင်တမေ့	ရည်ရွယ်ချက်အတိုး
ထိုက်တ္တအဲ	လိပ်တမေ့(အ)	ကျောက်စာ
ဒေလောအော်ဖွေး	ဒေလော(အ)မဲ့တွေ့န်း	သွေ့န်းသင်ဆုံးမသည်

၁။ အောင်မြန်စကား မြန်စာ သင်ကြားနည်း

လခိန်းအား (၄)

၁။ ကအဲလူးဒေးကံ ခုံးကော်မြှေရှာ။

ကော့(အ)ညဲ့ခဲ့ကော့(မ)အဲနား(ယီး)နော့(အ)ရာ။

သူ၏လည်ပင်း ဤနေရာတွင်ကျည်ဆံထိသည်။

၂။ ညားတအဲအာ အခိုင်လအဲဖွဲ့ရှာ။

ညဲ့တော့(အ)အားအခိန်းလော့(အ)ဗွာရာ။

သူတို့သွားသည်မှာ အချိန်ကြာလွန်းသည်။

၃။ ဒော်အဲထော် ဖျော်လော် နှုန္ဓာတော်ရှာ။

ဒော့(အ)အဲထော့(အ)ဖယ့်(အ)လော့(အ)နှုန္ဓာတော့ရာ။

ကျွန်ုပ်၏ညီ ထိနေရာကပင် တုတ်တို့ပစ်ချွဲပြီ။

၄။ ညားဒော်အက် ကအဲတဲ့ကအဲမိုင်တဲ့ ကရဲလှုပ်ကိုကသာ်ရှာ။

ညဲ့ခုံး(ဝ)အဲ(တ)ကော့တူ ကော့ရှိုင်တူ(ယီး)ကရူး(ယီး)လောကာ ကစော့(အ)ရာ။

သူသည်ခြေကျင်းဝတ်လက်ကြောက်ဝတ်တွင် ချီပြီး သော့ခတ်ထားခံရသည်။

၅။ မွေးနိုဟ်ဂဇ္ဈာဇ်ဗွဲခုံးအဲ စုံုင်ဗွဲရာ။

မွေးမနိုဂဲရော့(အ)ပွဲဒါး(ယီး)ခတော့(အား)တူး(ယီး)ကျင့်အောင်းရွှေ့ခွဲလုံရာ။

လူကြီးများသည် ကွမ်းအစ်နားထိုင်ပြီး ကွမ်းစားကြသည်။

၆။ လွှဲပိုပရအဲက် လော်ဒန် လော်ဒုက် လော်စံ်ညီး။

လွှဲပိုပရော့(အ)ကော့(အား)လော့(အ)ဒု(န)လော့(အ)ဒေ(တ)လော့ပေါ့(အား)

ညီး။

အရှေ့ရောဂါတီ ကြိမ်တုတ် ဝါးထုတ် ကြိမ်လုံးနှင့်မကုပါနှင့်။

- ၂။ ဒေါသီနိုည်း နှိုကာန်ခအေး လွှဲတို့ရ။
 ဒေါ(အ)စွားဂနီးညဲ့ပြောကွန်းခအေါ(အ)အိတ္တု(အ)ပွားရ။
 သူ၏ယောက်ဖသည် ကျွန်ုပ်အဖွား၏ အထွေးဆုံးသားဖြစ်သည်။
- ၃။ ကောန်ုပ်လရှိအိယာတို့ လတ်ကလ်အိုခြင်ရ။
 ကွန်းငိုက်လရေး(အ)ယမ်းတူ(ယီး)လွှဲတိုဗ်ကလေး(အ)အမောင်းရ။
 ခလေးသည်ငိုကြေးကာလျာတွောက်နေသည်။
- ၄။ ည်းလွှှိညာတ်မွေးကိုဋ္ဌတဲ့ တကိုတ်ရုဟ်တိုန်းရ။
 ညဲ့ပြောည်တ် ပေါ်(အ)ကေား(တ)တူး(ယီး)တကေား(တ)လုံ(တ)တေား(အန်း)ရ။
 သူသည်သရှုံးကို အိမ်မက်ပြီး လန့်နှီးလာသည်။
- ၅။ ကောန်းကသော်အဲ ကျော်အာပုံကွဲအ်ရ။
 ကွန်းကတေား(အ)အွှေးး ကလေး(အ)အားပတူးကလေး(အ)ရ။
 ကျွန်ုပ်၏ သော့တွဲလေးသည် မြိုတွောင်ပျောက်ဆုံးသွားသည်။
- ၆။ ပြေားသူဟံ့သုတို့ချင်မှုးရှိုင်မွေး ဟံ့ခြုံပြုန်းချင်သွာင်ရ။
 တေား(အ)ဟောက်(တ) ဟံ့(တ)ရေါ်(အ)ကေား(အား)တိန်း မူးဝေလိုင်းမဲ့(အ)
 ဟောတွေ(အ)ဟော(န)တိန်းစေခိုင်းရ။
 ဆန်စပါးကို ပြင်ပနိုင်ငံသို့ မရောင်းချုပါက နိုင်ငံခြားငွေမရပါ။
- ၇။ ခတို့တဲ့ ကောန်းခအေး စုံလုပ်လိုရော်။
 ခတေား(အား)တမေား(အ)ကွန်းခအေါ(အ)အွှေးကော်(အ)လောလောရော်။
 ကျွန်ုပ်၏သားတွေး ကျောက်သင်ပုန်းဘယ်မှာထားသလဲ။
- ၈။ တုအ်ည်းအဲ စုံစိုတ်တဲ့ ဒေလောအဲလွှောန် ကောန်ုပ်အတ်အိုတိညီး။
 တမေားညဲ့အွှေးကျေား(အ)ကျေား(တ)တူး(ယီး)အဲလေး(အ)မဲတွေား ကွန်းကျောက်အေား(တ)
 ညီး။
 သူသူငါးသားသမီးများကို သွန်းသင်ဆုံးမရန် စိတ်တွင်စွဲမှုတ်ကြပါ။

မြန်မာ မြန်မာ သင်ကြားနည်း

- ၁။ ယွေးပွဲဘဏ် လိုက်စွဲဟန် ဟွံကဲ ဒေါ်လျှောန်လိုက်တွေအောင်မန်အီရာ
ယော(အ)ပွေးအဲဖွဲ့တွေန်း လိုပ်ပဲတော်(ဟ)မွန် ဟော(အ)ကဗျာဖွဲ့တွေန်းလိုပ်တော်(အ)မွန်
ကောင်း(မ)ရာ။
- ဟုတ်ကဲ - ကျွန်ုပ်တို့သည် မွန်သင်ပုန်းကြီးသာမက မွန်ကော်တော်တို့ပါ သင်ကြား
ရမဲ့

လွှေကျော်စန်းများ

၁) ရဲစွဲကိုဝေါဟာရ ဇွဲမထောက်ကြိုက်ကို ဝါကျော်တော်
အောက်ပါပေးထားသောဝါကျော် သင့်လျော်မှန်ကန်သော ဝေါဟာရများကို
ရွှေ့ပေး

- ၁။ ချင်(၃၁။ ၇၁။ ၂၄။ ၅၄။) ဒုသိုလ် ချုပ်ရှိင်ဒက္ခာ ချပ် (တအ်၊ အအ်၊ ထအ်)
သွေးအဲ
- ၂။ အရောင်တော် (ထော်၊ ထတ်၊ ဒော်) တော်၊ အရောင် (ထအ်၊ လအ်၊ ထအ်)
ထော်ကာ်
- ၃။ (မျှောတဲ့ ဇွဲာနိုင်၊ မွှော်ကိုင်) ဟွံခိုဟ်ကုတ်ဇွဲ့တည်း
- ၄။ ထင်ခိုက် (ဂုံ၊ ဟွံ၊ ယွံ) ဒေါ်အောင်ကဗျာ ဟွံဒေါ်ဝေါတ်ရာ။
- ၅။ ဆာန်ကောန် (ဂုံ၊ စံ၊ ယွံ) ဘာ ဆာန်ရှုကာဝါဗ္ဗာ။
- ၆။ (၃၁။ ၇၁။ ၇၄။) လော်နှင့်ခိုက်ညားဆွာ်ရာ။

ထပ်မပေါင်ကို ဝေါဟာရ မအခေါင်ပွဲဝါကျော်တော်သို့။

အောက်ပါဝါကျော်လိုအပ်သော အကွဲရာတော်လုံးများ ထပ်ဖြည့်ပေး

- ၁။ ကောန်ကဲ - ကိုကသံ၏စွဲခွဲ့ခဲ့သို့။
- ၂။ ဇွဲ့နှင့်လိုက် - မွှေးလွှေသာသာ - ၈၄
- ၃။ - ခရီး - မွဲမမှုစိရော်။

၄။ လွှက — လတ်ညီ၊ ထအဲ — ကျေရ။

၅။ ထွေဟိမုဟ်ခုင်ကူ့ တ — ကအဲရှုံစရာ။

က) လိုက်ပုဒ်သွေ့စွဲမှုတဲ့ သွာန်လဝ်ရှုံသောင်တွေးကိုည်။

အောက်ပါပေးထားသော စာပိုဒ်ကိုသေခြားဖြားဖော်ခွန်းကိုဖြပ်ပါ။

၃၂ သတိကို သွာတ်ရတ်သွာတ်ဗုံးမန်တဲ့

အပ်ရှုံ အောင်အောင်အတော်နပညာရှု။ ဒက်မိတ်ဆက်ဒါန် စုံပြောန်လောင် ပုံအပ်းကော်ရှုံး
သွာတ်ဘဝအနာဂတ် ကြော်စွဲမှုတဲ့ သွာတ်ရွှေ့ ပြောကိုစိုက်နိုင်ကူ့ကျေရှုံ ချိုက်တ်လောင်းမာန်၍
ဒေါက်နှုံး ပြောလောင်ရှုံ အောင်အောင်ရွှေ့ “ပညာလောင်ရှုံ ခုံလောင်ပဲလောင်”၊ အတိုင်လဟို
မန်ရှုံးမှုတဲ့ ပလောင်ခွဲမှုး ဗျာများရှုံ ပလောင်ခွဲမှုံအိုတ်ညီ။ ကောန်းကော်ကြော်စွဲအာမြို့ကြော်ကို
ကောန်းကော်ကြော်စွဲအာ ကြော်ကောန်းကူ့ ပိုကြော်ကို ရန်တွေ့အဲတဲ့ ကက္ခာကြော်ကို ကြော်
ခွဲညားထွေ့အိုတ်ညီ။ ကက္ခာကြော်ကြော်စွဲကတောင်ပြောန်ဆက်မိတ်ဒါန်ညားထွေ့အိုတ်ညီ။

၁။ အပ်သွာတ်ရတ်သွာတ်ဗုံးစွဲ မူအးသွော်ရော်။

၂။ အပ်ရှုံမူညားဟိုလောင်နှုံကိုရော်ရော်။

၃။ ခုံလောင်ပလောင် ညားဟိုရှုံ မူအိပ်ပါယ်ရော်။

၄။ ညားကက္ခာလိုးစွဲ ကဝင် ပြောန်ဆက်မိတ်ဒါန်ရော်။

(ပဲ) သွာန်လဝ်မွဲသွေ့စတ်ရှုံ သွေ့တဲ့ချုံတွေးကို လိုက်မွဲပိုဒ်ဆောတ်ညီ။

၁၀၀ အာစာမန်ပို့

၁။ အာစာမန်ညားလောင်ပညာ ညားနှံကိုကွေတ်တော် မူအးတီရော်။

၂။ ဒေါ်မြော်နှုံကိုကောန်းကူ့ကြော် ခိုလိုရော်။

၃။ ဟိုတ်နှုံအာစာတဲ့ဟွှံ့ဗျာန်တဲ့ ကွေတ်မန်ပိုမူအးချုံအာရော်။

၄။ ကွေတ်မန်ပိုကြော်မှုန်အာ တုပ်တည်းငါးလို့လိုရော်။

ဂဏာနိုးအကြော်တွက်များ

၁	-	ဧ	၁၀	-	နှဲ
J	-	ဝါ	၁၂	-	နှိ၏
၃	-	ဒီ	၁၃	-	နှိပါ
၄	-	ဝန်	၁၄	-	နှိပန်
၅	-	မသုန်	၁၅	-	နှိမသုန်
၆	-	ဇြ	၂၀	-	ဝါဇြော်
၇	-	တုံ	၂၁	-	ဝါဇြော်ခွဲ
၈	-	ဒေါ	၂၂	-	ဝါဇြော်သု
၉	-	ဒေါတ်	၂၃	-	ပိဇြော်
၁၀	-	၆	၂၄၀	-	ပန်ဇြော်
၁၀၀	-		၂၅၀	-	(ကုံ)မွဲကုံ
			၂၀၀	-	ဝါကုံ
			၃၀၀	-	ဂါကုံ
			၁၀၀၀	-	(လီ)မွဲလီ
			၂၀၀၀	-	ဝါလီ
			၃၀၀၀	-	ပိလီ
			၁၀၀၀၀	-	မွဲလက်
			၂၀၀၀၀	-	ဝါလက်
			၁၀၀၀၀၀	-	မွဲကိုတ်
			၁ ၀၀၀၀၀၀	-	မွဲပြကော်လိုကိုတ်
			၁၀ ၀၀၀၀၀၀	-	မွဲနိုလဟုတ်
			၁၀၀ ၀၀၀၀၀၀	-	မွဲနိုလဟုတ်တံ့
			၁ ၀၀၀၀၀၀၀၀၀	-	မွဲအသင်ယဲယံ

ယဉ်တဲ့ထာပိ – (၇) ရက်စာမည်

၁။	အခိုတ်	-	တန်ဝိုင်	၅။	မြို့ပတိ	-	ကြာသပတေး
၂။	စန်	-	တန်ယ်	၆။	သိုက်	-	သောကြာ
၃။	အရှာ	-	အရှိ	၇။	သို့ယ်	-	စနေ
၄။	ဗုဒ္ဓဝါ	-	ဗုဒ္ဓဟူး				

ယဉ်စီရိတဲ့ – (၁၂) လအမည်

၁။	ခဲ	-	တန်ခဲး
၂။	ပသ်	-	ကဆုန်
၃။	ဇွဲ	-	နယုန်
၄။	နှီးနှံ	-	ဝါဆို
၅။	ခွဲသီ	-	ဝါခေါင်
၆။	ဘတ်	-	တော်သလင်း
၇။	နှု	-	သီတင်းကျေတ်
၈။	ကထိုန်	-	တန်ဆောင်မူန်း
၉။	မောက္ခသီ	-	နတ်တော်
၁၀။	ပုဟ်	-	ပြာသို့
၁၁။	မ်	-	တပို့တွဲ
၁၂။	ဖိုရို့န်	-	တပါ်င်း

နိုင်စီရိတဲ့ – အမပ် (၈) မျက်နှာ

၁။	ဗုံက်	-	အရှေ့
၂။	ပလိုတ်	-	အနောက်
၃။	သူ့ဇ်ကျာ	-	တောင်

မြန်မာ အကြမ်း မွန်စကား မွန်စာ သင်တ္ထားနည်း

၄။	သုဝ်ကျာ	-	မြောက်
၅။	အရဲ	-	အရှေ့တောင်ထောင့်
၆။	နေရတိ	-	အနောက်တောင်ထောင့်
၇။	ဗာယ်	-	အနောက်မြောက်ထောင့်
၈။	ဥသာန်	-	အရှေ့မြောက်ထောင့်

အခန်း (၁) အကြမ်းများ

(က) ၁။ ✗ ၂။ ✗ ၃။ ✓ ၄။ ✗ ၅။ ✓ ၆။ ✗ ၇။ ✓

(ခ) ၁။ (-) ၂။ (=) ၃။ (≤) ၄။ (≥)

(ဂ) ၁။ အဲ ၂။ အွာ ၃။ အို ၁ အဲ(ယ) ၁ အော်(မ) ၁ အဲ(ဟ)
၄။ အဲ၊ အဲ၊ အီ၊ အီ အာ၊ အူ၊ အေ၊ အွာ၊ အို၊ အဲ(ယ)၊ အော်(မ)၊ အဲ(ဟ)

အခန်း (၂) အကြမ်းများ

(က) ၁။ ✗ ၂။ ✗ ၃။ ✓ ၄။ ✗ ၅။ ✗

(ခ) ၁။ ၄ ၂။ ၂ ၃။ ၈ ၄။ ၉

(ဂ) ၁။ ၂ ၈ ၄ ၆ ၂ ၄ ၂။ ၂၂ ၁၂ ၁၀ ၁၂ ၁၀ ၁၂ ၁၀ ၁၂ ၁၀ ၁၂
၄။ ၂၁ ၂၀ ၁၉ ၁၈ ၁၇ ၁၆ ၁၅ ၁၄ ၁၃ ၁၂ ၁၁ ၁၀ ၉ ၈ ၇ ၆ ၅ ၄ ၃ ၂ ၁
၇။ ၂၁ ၂၀ ၁၉ ၁၈ ၁၇ ၁၆ ၁၅ ၁၄ ၁၃ ၁၂ ၁၁ ၁၀ ၉ ၈ ၇ ၆ ၅ ၄ ၃ ၂ ၁

(ဃ) ၁။ ✗ ၂။ ✗ ၃။ ✓ ၄။ ✓ ၅။ ✓ ၆။ ✓ ၇။ ✓ ၈။ ✓ ၉။ ✓
၁၀။ ✗ ၁၁။ ✓ ၁၂။ ✓ ၁၃။ ✗ ၁၄။ ✗ ၁၅။ ✗ ၁၆။ ✓ ၁၇။ ✗ ၁၈။ ✗ ၁၉။ ✗
၁၁။ ✓ ၁၂။ ✗ ၁၃။ ✓

(င) ၁။ ၁ ၂။ ၂ ၃။ ၂ ၄။ ၁ ၅။ ၁ ၂

အခန်း (၃) အဓမ္မများ

- (က) ၁။ အဲ အဲ အီ အီ ၂။ အု အု အေ အွာ ၃။ အိ အဲ(ယ) အော(မ) အဲ(ဟ)
- (ခ) ၁။ အ အာ အိုက်(အိ) အိုင်း(အီ)
၂။ အောက်(အု) အောင်(အု) အေ အွား
၃။ အောင်(အော) အောင်း(အော) အော(မ) အား(ဟ)
- (ဂ) ၁။ ဘာ ၂။ အဲ ၃။ နှဂါယား ၄။ ကလို ၅။ ဒေဝတ်
၆။ ထကား ၇။ ဒတ် ၈။ နာသူး ၉။ ဓတ္တု ၁၀။ ရှု
- (ဃ) ၁။ တာ၊ တဲ့ ၂။ တို့၊ ဗို့ ၃။ အ ၄။ တို့ မာ အာ ၅။ လဲ ပါး ဖူ
၆။ မြဲး အာ နှုံး ၇။ စာ ပါး ဂ ၈။ တာ ၉ ၉။ မာ ၁၀။ ၁၁
- (င) ၁။ ခမိပိဇက္ခ ကည်အာဘာရူ။ ၂။ မိမအဲအာဘာရူ။
၃။ မိမအဲ ပူဇော်အနုရူ။ ၄။ ခမိရာအနာဏီ မိမအဲရူ။
၅။ ရှုကာသာသာ သာသနာ မိမအာစီညို။ ၆။ မိမအဲ စအာရူ။

အခန်း (၄) အဓမ္မများ

- (က) ၁။ ဤ ၂။ ဤ ၃။ ဤ ၄။ ဤ ၅။ ဤ ၆။ ဤ ၇။ ဤ ၈။ ဤ
၉။ ဤ ၁၀။ ဤ ၁၁။ ဤ
- (ခ) ၁။ ✗ ၂။ ✓ ၃။ ✗ ၄။ ✓ ၅။ ✗ ၆။ ✗ ၇။ ✗ ၈။ ✗
၉။ ✗ ၁၀။ ✓ ၁၁။ ✗ ၁၂။ ✗ ၁၃။ ✓ ၁၄။ ✓ ၁၅။ ✗
- (ဂ) ၁။ ဉ္စ ၂။ ဉ္စ ၃။ ဉ္စ ၄။ ဉ္စ ၅။ ဉ္စ ၆။ ဉ္စ ၇။ ဉ္စ ၈။ ဉ္စ
၉။ ဉ္စ ၁၀။ ဉ္စ ၁၁။ ဉ္စ ၁၂။ ဉ္စ ၁၃။ ဉ္စ ၁၄။ ဉ္စ ၁၅။ ဉ္စ

မြန်မာ အကြခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- (b) ၁။ ၂။ ၂။ ထား ၃။ ပို့ပုံ ၄။ တဲ့ ၅။ လူ့ဘုံ ၆။ ဘာ ဘာ
 ၇။ ၂။ ၈။ ထား ၉။ ဟတိ ၁၀။ ဒရု ၁၁။ ချေ ၁၂။ ပြကာ
 ၁၃။ ၉။ ၁၄။ တဲ့ ၁၅။ ကြားနှုန်း ၁၆။ တိစား ၁၇။ ဖူး ၁၈။ ညား
 ၁၉။ ကြာ ၂၀။ ဗုံ ၂၁။ နဲ့ ၂၂။ အင့်ဘာ ဗုံ
- (c) ၁။ ဂိတ္ဓ ဥတုကတတရာ။ ၂။ ဂိတ္ဓ ဗြိစရိတိညရ။
 ၃။ ဉ်အပါအဲ စချေရ။ ၄။ ဉ်အပါအဲ စချေပွဲဝါရာ။
 ၅။ ကွာမြို့ရ တို့သို့ရ။ ၆။ ကိုယ့်သူကိုရှာ။
 ၇။ အပါအဲအာဝါ တုံဖြို့တိရာ။ ၈။ အပါအဲဖျက်ပြုသွာရာ။
 ၉။ ညားပူဇွဲစေတိရာ။
- (d) ၁။ ဇွဲကြားမီမပါညီ။ ၂။ အေးလိုပရာမီမဝါရာ။
 ၃။ ဇွဲချားလူတော်ဥအညီ။ ၄။ တောဥအဲ အာကြောစွဲတဲ့ရာ။
 ၅။ ညားစိုးမူးလွှေခွဲနဲ့ညားညီ။ ၆။ စေခွဲညားမူး မူးကျအာအဲရာ။
 ၇။ မူးအေးဘဲအဲရာ။

အမှန်း (၅) အကြခံများ

- (e) ၁။ မိုက် ၂။ စံတိ ၃။ မက် ၄။ ယံက်
 ၅။ ခုံ ၆။ မြှေးမိုက် ၇။ မိုက် ၈။ မော်
 ၉။ ယိုက်၊ ရှိုက် ၁၀။ တလိုက် ၁၁။ ကော်ဆူ ၁၂။ ခုံတိ
 ၁၃။ သက်သီး ၁၄။ ကွဲက် ၁၅။ ဇွဲက် ၁၆။ သွေ့က်
- (f) ၁။ မံ်က် ၂။ တဲ့ ၃။ ရဲ ၄။ ဂဝ ၅။ တဲ့
 ၅။ ဇွဲ့၊ စော့ တို့ ၆။ ဇွဲက် ၇။ တိုက်၊ ရှိုက် ၈။ ကျုံ
 ၉။ ဖုံ်က်၊ တိုက် ၁၀။ ဖိုက် ၁၁။ မြို့က်၊ ကာ ရဲ ၁၂။ မ်း နှုန်း
 ၁၃။ သုက်၊ ပုံး ၁၄။ အာစားဘို့က် ၁၅။ ကြုက်၊ လာ တက်

- (က) ၁။ ဧၢဗ္ဗံ့ကြိုက်မွဲတဲ့တောက်ဝါရာ။
 ၂။ တိခိုခိုကလိုက် ကျော်ပိုက်တဲ့ကြိုက်ဒရီက်အာရာ။
 ၃။ တောက်ဝါပြေးပါအာမါလပါရာ။
 ၄။ တောက်မွဲဆိုက်ဗုဒ္ဓက ပူဘာတ္ထသိရာ၊ တတောက်မွဲဆိုက်ဗုဒ္ဓက ပူရှုံးကြိုက်ရာ။
 ၅။ တောက်ပူဘာတ္ထသိ သို့ကြိုက်မြိုက်သိလွှဲရာ။
 ၆။ တောက်ပူရှုံးမှုးကြိုက် သွာအဖက်ကုမ္ပါးကြိုက်ရာ။
 ၇။ မအံက်စုကျော်ဗုဒ္ဓက်လွှဲရာ။
 ၈။ ညားဒေါ် ဒေါ်ရှုံးကြိုက်ကျော်ရာ။
 ၉။ တောက်ပူရှုံးသူး ထပက်ညားညိုး ထုက်ညားညိုး ထိုက်ညားညိုး မတိုက်သွှေ့နိုက်သွှေ့ကြိုက်မြိုက်လတက်ညားညိုးအဖက်။
 ၁၀။ ညားပေက်အာ ဒောာတ္ထသိမွဲဝါရာ။
 ၁၁။ တောက်ဘာတ္ထသိသက်ရာ ‘စကြေက်ညီကျော်၊ စစ္ဆာနာရညီကျော်၊ ဇူးတ္ထသိကျော်၊ တိုက်ပူဘာသိကျော်’။
 ၁၂။ ဆိုက်ဗုဒ္ဓက မှုးတွေသိလမ္မား သို့ကြိုက်မြိုက်ရာ။
 ၁၃။ သွာအဖက် မှုးကြိုက်မှုး သွာသကုညားရာ၊ ကြိုက်ကုညားရာ။

(ဟ) ညားကုအဲ (အတူနှုန်းအလွှာ)

- ၁။ အတိတ်ကာလမွဲတဲ့ အချုမွဲဗြိုက်ပူဗုံးရာ။
 ၂။ တောက်ဧၢဗ္ဗံ့ကြိုက် ဒောာအချုရာ။
 ၃။ တောက်ဒရီက် တဲ့ကြိုက်မွဲတဲ့ရာ။
 ၄။ အချုဒေားကြိုက်ရာ။
 ၅။ အချုဒေားကြိုက်မှုး ဗြိုက်ဗုဒ္ဓက်အာရာ။
 ၆။ အချုဗြိုးနှုံးအခိုက်ရာ။
 ၇။ ဒေားကာလမွဲတဲ့လွှာအန်တောက် ကုမ္ပါးရာ။
 ၈။ အချုဂုဏ်းမှုး ထပက်နကုရှိဂိုဏ်ရာ။
 ၉။ လုဂ်မှုးချို့ဒရီက်အာရာ။
 ၁၀။ တောက်ဗြိုးစားအာနှုံး ဒရီက်ရာ။

မြတ်စွာ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

အဓန်း (၆) အဓမ္မများ

- (က) ၁။ ကလောင် ၂။ စရင် ၃။ စင်မြင် ၄။ မိမိမီ ၅။ ဒလောင်
၆။ ပရိုင် ၇။ သော်ဟာ ၈။ ဘုံပလ် ၉။ ပလ်နှာ ၁၀။ ကမို့
၁၁။ ကိုယ်တိုက် ၁၂။ ပြုပြောင် ၁၃။ ရမျာ်
- (ခ) ၁။ ရောင် ၂။ လောင် ၃။ ရောင် ၄။ ရှင်
၅။ ကွာင် ၆။ ညုံး ၇။ ပံုံး၊ သာ ၈။ သာ၊ ဇ်
၉။ ကင်၊ ရင် ၁၀။ တာ၊ ရင်၊ သင် ၁၁။ အင်၊ လက်ာ ၁၂။ ချင်၊ ကိုက်
၁၃။ ဖိုင်၊ ရိုင် ၁၄။ ဖက်၊ ဖိုင် ၁၅။ နှင်၊ သွောင်၊ သို့င်
- (ဂ) ၁။ ပွင့်ရွဲမောင်ခွင့်ရွဲ ဖွဲတို့မြိုင်စိရာ။
၂။ ပွင့်ရွဲ ဒေဝါးပံုံးမွဲရာ။
၃။ ပံုံးကတိုင်ခွင့်ကမွဲ ဖွဲအာကာသရာ။
၄။ အတိုင်ပံုံးခွင့်က ပွင့်ရသွောက်ရာ။
၅။ လက်ကရပွင့်ရွဲ သွောကုသွင်ရာ။
၆။ ပရိုင်ပွင့်ရွဲ သို့င်မိုင်အာရာ။
၇။ သို့င်ကော်ပွင့်ရွဲ တွေးသွင်နကုပါင် ဂတည်းညီရာ။
၈။ သို့င်သားအာစီပွင့်ရွဲ ည်းလောရော။
၉။ ပွင့်ရွဲတယ်သားရာ အာစီအဲတွေ့ထွေးရာ။
၁၀။ ပွင့်ရွဲယောင်ယာမှာရာ အာစီကုပ်ပံုံးရာ။
၁၁။ အခိုင်တွေးခွင့်ပွင့်ရွဲ သွောက်ထပက်ဒေးအာပါင်အကုရာ။
၁၂။ မူးကမို့မြိုင်ပရိုင်ပွင့်ရွဲ မှာရုကုအာစီသိုင်သာ့ရာ။
- (ဃ) စိုင်မူးညံ့ပွင့်ရုရူရော (ဆင်ဆိုသည်မှာ)
၁။ မြဲတဲ့ကမ္မကိုတြောစဲ စိုင်မြဲနကုတဲ့ရာ။
၂။ ကမ္မကိုမြဲစဲအားညွှာစိုင်သွေးရာ စိုင်မူးညံ့ပွင့်ရုထာဒင်ရာ။
၃။ ကမ္မကိုမြဲစဲအားမြိုင်စိုင်ရာ စိုင်မူးညံ့ပွင့်ရုတဲ့ဆူသွေးရာ။

- ၄။ ကမှုက်မွဲစံဒေါ်ဒေါ်ရာ စိုင်မူးညံ့ရဲ ဇက်သူးရာ။
 ၅။ ကမှုက်မွဲစံဒေါ်ဒေါ်သူးရာ စိုင်မူးညံ့ရဲအြိုရာ။
 ၆။ ကမှုက်မွဲစံဒေါ်ဒေါ်ပြင်စိုင်ရာ စိုင်မူးညံ့ရဲသွားသွေ့ရာ။
 ၇။ ကမှုက်လက်ကရာသူးရာ စိုင်မူးညံ့ရဲဖိုက်ရာ။

အခန်း (၃) အမြေများ

- (က) ၁။ တော် ၂။ တတ် ၃။ လတ် ၄။ ဟတ် ၅။ ကုတ်
 ၆။ ကြာတ် ၇။ ဂောတ် ၈။ ဂိုတ် ၉။ စုတ် ၁၀။ မိတ်
 ၁၁။ ခိုတ် ၁၂။ တုတ် ၁၃။ ဗြာတ် ၁၄။ ဝောတ် ၁၅။ ခောတ်
 ၁၆။ ကလိတ် ၁၇။ စိုတ်အိုတ် ၁၈။ ချုတ်မြှုံ
- (ခ) ၁။ ကတ် ၂။ မိုတ် ၃။ ဟတ် ၄။ ဗွဲတ်
 ၅။ နှော်၊ ဆွောတ် ၆။ ဂွဲတ် ၇။ ညာတ် ၈။ သတ်၊ ညာတ်
 ၉။ ရိုတ်၊ ဝတ် ၁၀။ ထွောတ်၊ အိုတ် ၁၁။ သာတ်၊ ကိုတ် ၁၂။ ရာတ်၊ စိုတ်
 ၁၃။ ကုတ်၊ ခိုတ် ၁၄။ ဂွဲတ်၊ လိုက်၊ ဂွဲတ်၊ ဗွဲတ် ၁၅။ ဂစိန်၊ လွှတ်၊ တိုတ်
- (ဂ) မင်မွဲပါင်ညီ။ (နှုတ်စောင့် ထိန်းပါ)
 ၁။ အတိက်မွဲတဲ့ အရှတ်မွဲဒက်မိတ်ကုပံပိုက်ပါရာ။
 ၂။ အုပ္ပါယ်အာမူး အရှတ်ဒေါ်ဒေါ်ရဲ။
 ၃။ အရှတ်သူးပံက်ပါကိုတ်ဆုဆွဲတဲ့ ဆွောတ်တိမွဲတွေ့တွင်ရိုင်ကာနကုပါင်ညီ။
 အရှတ်ကိုတ်လဒုဆုဆွဲတဲ့နကုပါင်စော်ဘုံးကိုပါင်အာ လွှာ။ အာကာသရာ။
 ၄။ ပံက်ပါ အရှတ်မွဲအာလွှာ။ အာကာသရာ။
 ၅။ လွှာတွင်အာကာသ ဒေါ်တွေ့အာချုပ်မွဲရာ။
 ၆။ မွဲချုပ်ပရိသတ် ဦးငြိုင်ဦးငြိုင် မွဲပြကောတိကိုတ်ပြင်ပြင်ရာ။
 ၇။ ပရိသတ်ကိုင် ညာတ်တွင်မူး ကုရိကရောတ် ဖောကညာင်အိုတ်ရာ။
 ၈။ အရှတ်အထောင်နော် ကျော်လဟိုင်ခွဲ့မွဲ့စိုတ်ရာ။
 ၉။ အရှတ်ဟာပါင်မူး ပါင်ကိုတ် ဆုဆွဲတဲ့ ဗွဲ့အာ ဒေါ်နှုအာကာသရာ။
 ၁၀။ အရှတ်ဒတဲ့ နှုအာကာသမူး ဒေါ်အုင်ဘဲချိုတ်ရာ။

မြတ်စွဲမှုနှင့်ပေါက်မှုများ

(ယ) ပြဟတ်ညားကုညား (သူအင်နှင့်သူအား)

- ၁။ အတိက်မွဲတဲ့ ကိုဇ္ဈာတ်တဲ့ ဒေါက်တဲ့အောင်ဘဲအောင်သိုင်ရ။
- ၂။ ကိုဇ္ဈာတ်သူး လွှဲစိတ်အဲညီ၊ ဗလ်အဲမူး အဲထံက်ပင်မူးမွဲဝါရ။
- ၃။ အောင်သိုင် ဂရိုင်ဗွဲရာ၊ ဆက်ဗလ်ဗွဲရာ၊ ကိုဇ္ဈာတ်တဲ့ရ။
- ၄။ မွဲတဲ့အောင်သိုင်၊ ဒေါက်လွှဲမွဲရာ။
- ၅။ နကုဖြေဟတ် အောင်သိုင်တိတ်ဗွဲး နှုန်းက်လဲးလဲးရာ။
- ၆။ ပွဲစိတ် အောင်သိုင် ဒေါက်ချို့တွဲတဲ့လွှဲရာ။
- ၇။ အောင်သိုင် ကရိုကရောတ်ရာ။
- ၈။ ကိုဇ္ဈာတ်တဲ့ မိုင်မူး ကျော်ကိုတ်ထပိတ်ဇုက်ဇုက်ရာ။
- ၉။ ကိုဇ္ဈာတ်တဲ့ကိုတ်ထပိတ်ဇုက်ကုင့်ကုင့် ကေတ်တဲ့ရာ။
- ၁၀။ အောင်သိုင်တိတ်ဗွဲးနှုန်းချို့တ်ရာ။

အခန်း (က) အမြေများ

(က)	၁။ ခန်	၂။ ဒန်	၃။ ဗန်	၄။ ကုန်	၅။ ချိန်
	၆။ အောန်	၇။ ကောန်အတ်	၈။ ဓမ်န်	၉။ စန်း	၁၀။ ဒရိုန်
	၁၁။ ပိုန်းဗတ်	၁၂။ အိုန်းရီ	၁၃။ ကျာန်	၁၄။ ပွဲန်	၁၅။ ကမ္မာန်
	၁၆။ ပုံန်းခုံ				
(ခ)	၁။ ရဲ	၂။ ကာန်	၃။ သွာ်	၄။ ရတယ်	
	၅။ ပူးန်းစိုက်	၆။ ဗတေသန်	၇။ လောန်းနှုန်	၈။ ပတိုန်းသွာ်	
	၉။ မြို့န်	၁၀။ လောန်းတို့န်	၁၁။ ချုပ်ကွာန်လောန်	၁၂။ တောန်း ဖာန်	
	၁၃။ တိုက်ခုံးကျော်	၁၄။ ဖျော်းအတ်	၁၅။ ကောန်းဆာန်းလွှို့န်	၁၆။ သို့န်းလပို့န်	

(ဂ) ကောန်းမြို့က်မန် (မွန်ကူန်သည်မဝေဒး)

- ၁။ ကောန်းမြို့က်မန်မွဲ ယွှေညားမကုန်ရာ။
- ၂။ မြို့က်ကြိုင်အာကူသာန်ဖျား ပွဲချုပ်ချောချောရာ။

- ၃။ မဂ္ဂညာတ်အာနှစ်ပြဿာ၏လပါ ပဲအာကာသရ။
 ၄။ မဂ္ဂတွေ်မူး အာသွာန်ဗုံးမွဲ ပဲကွာန်ဗုံးရ။
 ၅။ အွာဗုံးသွေးဒေးပတိန်းထိန်း သွင်းကျ မဂ္ဂရ။
 ၆။ မဂ္ဂညာတ်ကောတ်ကုန်သွင်းည်း ဂတအွာပတိန်းထိန်းလျှောက်ရ။
 ၇။ အာစာဗုံးနွောန်းထွေးကုမဂ္ဂ အာခစသတ်နော်နော်ညီရ။

(ယ) ဝိရိယကောန်မန် (မွန်လှေထုတ်၏ဝိရိယ)

- ၁။ မဂ္ဂအာခစပွင့်စိုင်သိုင်ဗွဲရ။
 ၂။ ဟိုတ်နှစ်ရိရိယ မဂ္ဂထတ် ခရိုင်စိုင်သွေးဇူးလောန်ဗွဲရ။
 ၃။ စိုင်ကို့်င် စုံးဗွဲမလောန်ဗွဲရ။
 ၄။ ဗွဲတဲ့သိုင်တိတ်ရုံးစိုင်မူး ညာတ်ဒေးခရိုင်စိုင်သွေးဇူးဒေးစိုတ်လောန်ဗွဲရ။
 ၅။ သိုင်သွာန် ပွင့်စိုင်ရ၊ ည်းလောသွေး ဇူးလောရော့။
 ၆။ ကောန်သွာတ်မန်မဂ္ဂ သွေးဇူးရ။
 ၇။ သိုင်ကခါပိုင်ညာတ်ဒေးမခတ်မြဲမ သွေးလာတ်ကုမဂ္ဂရ။

ဣခန်း (၉) အမြေများ

- (က) ၁။ ထပ် ၂။ ပပ် ၃။ ဖို့ ၄။ လေပ် ၅။ ပို့ဆုံး
 ၆။ တုပ်တုပ် ၇။ ပတ်ပ် ၈။ အငှောပ် ၉။ အဲပြို့သွေး ၁၀။ ပြု့
 ၁၁။ ကြောပ်

- (ခ) ၁။ ခဲ့ ၂။ ဆိုင်း ၃။ ဖို့ ၄။ ကပ်၊ တဲ့ ၅။ ဖို့၊ စပ် ၆။ အဲပြို့ရှုံး
 ၇။ အောင်း ၈။ အန်း ၉။ ပြောပ်၊ သပ် ၁၀။ ဖြေား ၁၁။ တွေ့င်း ၁၂။ ရှိုင်း

(ဂ) တို့ပြု့သို့ပြု့မူး (ခေါင်းဆောင်ဆိုသည်မှာ)

- ၁။ အပ်ဖို့နပေါ့ဗို့ယာန် ဗတိက်ကုံးဖို့မာန်အာအဆက်က်ရ။
 ၂။ ကောန်ပို့နည်းဆောန်အိုတ်အာ ပြဟတ်အိုတ်ရ။ ဖိုတ်ခါတ်သွေးကိုပြု့ကိုပို့နအာန်အာ ညီညာရ။

မြတ်စွာနှင့် မြန်စကား မြန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၃။ ဒပ်ပါန်ဖေါ်လိုယာန်ကူ ဒပ်ပါန်ဂျာမဏီခြားစွဲဖွံ့ဖြိုင်ပုန်ရ။
- ၄။ စိပ်အဆိုင်သုက္ခတဲ့ ကျိုပ်ဆိုပ်နပေါ်လိုယာန် ဂေတ်ရှင်ဒပ်ပါန်ည်းရ။
- ၅။ ည်းညာတ်ဒေး ကောန်ပါန်အောတ်တိက်မဲ့ ည်းလှုပ်မဲ့ကောင် ဒေးကောန်ပါန်အောတ်ရ။
- ၆။ တဲ့ယေးတွေးပရိုင်ခြကရာမဲ့ ဒပ်ပါန်ဖေါ်လိုယာန် မင်ကောင်ပြီးတိတ်အာမွဲဒပ်ပါန်ည်းရ။
- ၇။ ကောန်ပါန်ည်းကဗိုင် သို့က်ဆာန်လတူကျိုပ်ဆိုပ်ည်းရ။
- ၈။ ဒပ်ပါန်နပေါ်လိုယာန် ဆက်ဗုံတိတ်ပါန် မူးနှုန်ပုန်ရ။

(ဟု) တင်ရက်တူပုင် (ထမင်းသခင်ကျေးလူးရှင်)

- ၁။ အတိက်ခွဲတဲ့ကျိုပ်ဆိုပ်ဒပ်ပါန်ခွဲ ဒေးတာလျှင်သွက်ဒေးဂရိုတ် ခြကရာမ်သုသတေသနရေးရုံး။
- ၂။ ဆက်ဒပ်ပါန်ခြကရာမဲ့ မင်မွဲ့ခွဲ့ခြကရာမ်အထပ်ထပ်ရုံး။
- ၃။ သွက်ဒဗ္ဗာ ခြကရာမ်၏ ည်းဒေးအုပ်မာ လှုပ်၊ ပိုပန်တဲ့ရုံး။
- ၄။ ဆိုပ်ပါန်တဟင်ခွဲ့ခြင်ပုင်လောန်ရုံး။
- ၅။ ည်းစိုင်အာပွဲနှင့် ည်းညာတ်ဒေးပုင် ထွေတ်ခြကရာမ်မွဲ့ စပ်တွေတ်ရုံး။
- ၆။ တဟင်ခွဲ့ခြင်ပုင်ပြီးအညီရုံး ည်းတင်ရက်ခြကရာမ်ရုံး။
- ၇။ အဆိုင်သုက္ခတဲ့ ဆိုပ်ပါန်ဒဗ္ဗာခြကရာမ် တိက်ခွဲ့ခြင်ပွဲနှင့်ရုံး။
- ၈။ ဆက်ည်းကေတ်နင်သွားရတဲ့ ခြကရာမ်၊ သွက်ထွေးကုတ္တေခြကရာမ်ရေး သွားသက်သီရုံး။

အခန်း (၁၀) အခြေဖြေများ

(က)	၁။ စံ	၂။ ရီ	၃။ တီ	၄။ ဂီ	၅။ ရုံး
၆။ စီ	၇။ တိညာတ်	၈။ ထရီ	၉။ ပရီ	၁၀။ သီကေတ်	
၁၁။ အသံ	၁၂။ ခုံ	၁၃။ ထီး	၁၄။ မြို့ဇာတ်	၁၅။ သိုင်ရုံး	
၁၆။ သုတေသနမွဲ					
(ခ)	၁။ စီ	၂။ ကွား	၃။ ပယားထွင်	၄။ မြို့၊ ပျံး	၅။ ဗင်၊ ဟို
၆။ ပျံးအရိုးရုံး	၇။ တံ့တိုးရီ	၈။ မြို့မြို့မြို့	၉။ သုတေသနရုံး	၁၀။ သိုင်စီ	
၁၁။ မျိုး၊ လမိုး					

(က) ခြောက်ခေါ် (စုပေါင်းခြင်းသည်အင်အား)

- ၁။ အတိတ်မဲ့တဲ့ဟောဓာတ်ရို့ ကျော်စိုးပို့တို့ကိုတို့တို့ဖို့မဲ့ရ။
- ၂။ ဇော်ဖို့နှေ့မဲ့ ကျော်နဲ့ခွံ့ခွံ့ဖို့ ကုအိက်ကျော့ရ။
- ၃။ နက္ခိုစိုးပို့ဟောင် ဂစာန်တို့တို့အာမူး ဒေါ်ချင်ဘဲသို့ပလို့ဇော်ဖို့နှေ့ထဲ့ရ။
- ၄။ ည်ညားအဲအဲဆုံးပို့ ဖို့တို့ခြောက်သို့သူးဖော်တို့တို့ ရုံးလားကျော်ကျော် ရော်ရရှိမှုးမဲ့တို့မှာန်ရ။
- ၅။ အတိုင်လဟိုဟောဓာတ် စိုးပို့တို့တို့ခြောက် ပြုပြုပြုပြု ဂစာန်တို့တို့အာန် ပိုင်ထိရ။
- ၆။ ဟိုတ်နှုနိုင်ပို့ နက္ခိုခြောက် ဂကော်တို့မှုးအာန် မဲ့သို့ပလို့မှာန်ရ။

(ဃ) သို့ငျော်ပါန် ကုဇော်ဖို့နှေ့ခြောက်

(စစ်ရှုံးသောဘူရင်နှင့်ဝင့်ကူးယ)

- ၁။ အတိတ်မဲ့တဲ့ သို့ငျော်မဲ့ကျော်ပါန်ရ။
- ၂။ နိုတ်ခါတ်ည်းလိုလိုတိုက်လင့်ခွံ့ခွံ့ လတူကိုစိုင်ရ။
- ၃။ ဇော်ဖို့နှေ့ခြောက် ခတု့ကျော်စိုးပို့တို့တို့အာရုံး ညာတ်အာရုံး
- ၄။ ဆဂ်ဇော်ဖို့နှေ့ခြောက် ခတု့ကျော်စိုးပို့တို့တို့အာရုံး ဇော်ဖို့နှေ့ခြောက် ဇော်ဖို့နှေ့ခြောက်အာရုံး ညာတ်အာရုံး
- ၅။ ဇော်ဖို့နှေ့ခြောက်ပတို့ခြောက် ဝိရိယကလောင်တို့နှုန်အာသိုက်သိုက်ရ။ မဲ့အခိုင်ခကာ ဇော်ဖို့နှေ့ခြောက်တို့စိုးပို့တို့တို့အာလတူကိုစိုင်ရ။
- ၆။ သို့ငျော်ပါန်ခြောက်ဝိရိယဇော်ဖို့နှေ့ခြောက်တို့တို့ရ။
- ၇။ သို့ငျော်ပါန်ခြောက်ဝိရိယဆက်ပတိုက် ပါန်မှာန်အာကိုရ။

မြတ်စွာ မြန်မာ မြန်မာ သင်ကြားနည်း

အစဉ်: (၁၁) အမြေမြေး

(က) ၁။ ဆု ၂။ ထူ ၃။ ပို ၄။ သဲ ၅။ ကဆဲ
၆။ ဆဲခြာ ၇။ မြဲ ၈။ ခဲ့တဲ့ ၉။ ကုတဲ့ ၁၀။ ပြော
၁၁။ လက်ပျဲ့

(ခ) ၁။ ကွန်း ၂။ ဂုံး ၃။ ထဲ ၄။ ပသဲ ၅။ ခမဲ
၆။ ဖုံး ၇။ ဟဲ ၈။ ဘွဲ့ ၉။ ရွှေ့ ၁၀။ မြဲ

(ဂ) မိတ်ဆွေစစ် မိတ်ဆွေမျှန်

- ၁။ အတိတ်မွဲတဲ့ပြောမြဲ၊ အရှတ်မွဲ ဂစ်မွဲ ကော်စပြောစွာ မိတ်သဟဲရ။
- ၂။ ဒေးကာလမွဲမှတ် ပြေားအာအနက် ဇုတ်သွဲ့လွှတဲ့ အရှတ်ကျွင်ကိတ်ထပိတ်အနက် ဇုတ်သွဲ့ကုဋ္ဌကိုကေတ်တဲ့။
- ၃။ ပယံနှဂါယ်း ဂစ်အာသိုလ့ အာတက်မှတ်လွှာသွေ့နှင့်ကျွေးမှု ညံ့ငါးလွှာလွှာအာသွေ့ခွဲ့။
- ၄။ ဟိုတ်နှုံးမြိုင်သွေးဂို့င် အရှတ်ငွေ့ကို ပါင်ထက် ဆွောင်လောန်တဲ့ အိုတ်အာ ထတ်ခွဲ ခုက်တဲ့ လွှောတ်ဒေးမှုး ရှိုက္ခို့တို့ကြုံ ပွဲရွှေ့မြဲရ။
- ၅။ ဂစ်ညာတ်ဒေးပရောင်အရှတ်တဲ့ အာဟိုကြော သွောက်ခွဲ့အရှတ် ဖုံးပုန်ရ။
- ၆။ မိတ်သဟဲပြောစို့ပြုကျွင်တဲ့ ဇောန်အရှတ်ကျော်စွဲခွေ့ဆုတဲ့ ကေတ်ဏာအရှတ်ပွဲအုံ ကွာမြဲရ။

(ဃ) မိတ်သဟဲဒေးဝောင်ပါ (ရှောင်ရွားအပ်သော မိတ်ဆွေ)

- ၁။ အတိတ်မွဲတဲ့မိတ်သဟဲပါ အာကရမြွှေ့ခွဲ့ဒေးတုက်အာပြုပြုမြဲရ။
- ၂။ ညးပါဟိုဂ်းအာ ညာတ်သွားကြေးမှု လွှပ်ညီး ညးမွဲကုည်းမွဲသွောက်ဒေးရှိုပ်အာရ။
- ၃။ စို့ပွဲခွဲကိုဘို့ကိုကိုမွဲတိတ်ကျွင်တဲ့ ဒေးအာရ။ မိတ်သဟဲမွဲပြုပြုတိန်လတူတဲ့ဆုမြဲရ။
- ၄။ ကိုဘို့ကိုကျွင်ဆုင်မှက်မှုးတိက်လှူဗြိတိရ။
- ၅။ မိတ်သဟဲလတူတဲ့ ဆုသွားနှုံးမှု ကိုဘို့ကိုကို ကသောအာမှုးရော်။
- ၆။ မိတ်သဟဲပွဲတိတ်ကျွင်တိန်အာ လွှပ်ပြုပြုတိန်လတူတဲ့ဆုမြဲရ။ ဝောင်ပါညီး ကသောအာရ။

အစား (၁၂) အမြဲများ

- (က) ၁။ ၇၈ ၂။ ထုပ် ၃။ ဖောင် ၄။ သီ ၅။ ကသိ
 ၆။ ဆဲရှု ၇။ ဒေါက်တဲ့ ၈။ နှလု ၉။ ဖကောင် ၁၀။ ဂုတ်အံ
 ၁၁။ ဇွဲ့ဗို့ ၁၂။ သွေ့
- (ခ) ၁။ ဆုံး ၂။ ဒေါက်၊ မှု ၃။ ဖိုး ၄။ ယုံ
 ၅။ ပဝါ၊ ပဝ် ၆။ ၇။ ဆောင်၊ ဆောင်၊ သဝ် ၈။ ယျော်၊ မူာ်
 ၉။ သျော်၊ တ္ထု၊ တဝ် ၁၀။ ရော်၊ ဓရ်၊ အော် ၁၁။ တုံး၊ ဒေါက်၊ ရော်
- (ဂ) တဲ့ကောန်ဂကူမန် (၃၂) ၀၂ (၃၂ ဤမြိမ်မြောက်မွန်အမျိုးသားနေ)
 ၁။ လောန်ကျော်သတ္တရာတ် ၁၃၄၀ ဂိတ်မ်းမွဲဖွေက် တဲ့ကောန်ဂကူမန် မရနှုက်ကို
 (၃၂) ၀၂။
 ၂။ ပဲချောင်း၍ တဲ့ကောန်ဂကူမန် ကျောန်ပွဲဝါ သီဗုဏ်း၍ကျားနေ၍။
 ၃။ စိုင်အခိုင်သဝ်တဲ့ မသုန်နားဘုံး ညားတုအသော် အဟာန်ပံ့က်သဘင်တဲ့ကောန်ဂကူမန်။
 ၄။ ဓားနောက်မြို့၍ မြို့က်ပအောင် ဟိုတော်အရောင်အိုတ်။
 ၅။ နှက်ပရှိ၍ တဲ့ကောန်ဂကူမန် ကလိုက်ကမို့တဲ့ စိတ်ကောန်ဂကူမံက်ကတပ် တိုန်းကို
 အလုံတွေးချင်မန်မွဲ။
- (ဃ) ယွဲစလုံးကြော်ညီ (စောကားမောကားမပြုအပ်)
 ၁။ အတိက်မွဲတဲ့ ပွင့်သုံးမွဲ မင်္ဂလာင်သုံးပွဲမြိုင်နှံ။
 ၂။ မွဲတဲ့ပွင့်သုံးကညားယောက်တိုန်၊ ကွက် ကိတ်သုံးအဲရ ရှိမ်းယီ။
 ၃။ ကောန်ကွာ့န်ဂမြို့၍ မိုင်အေးအရောင်ပွင့်သုံးတဲ့ ကလိုက်ကမို့တိုန်ပြုပို့တို့ကိုလည် ပွင့်သုံးသွေးရှိရှုံးကွာ့န်။
 ၄။ လက်ကြီးမွဲတဲ့ ပွင့်သုံးကညားယောက်တိုန် ဗို့တွေ့သွေ့နှံ။
 ၅။ ကောန်ကွာ့န်ဂမြို့၍ ဟိုပည်လည် ပွင့်သုံးမှုးခလုံးကြော်ညီ။
 ၆။ အေးကာလမွဲတဲ့ ကွဲမွဲကွဲမြို့တို့မွဲ ပွင့်သုံးအဆုံးအံ့အား။
 ၇။ ပွင့်သုံးအာတ်အရှို့ပို့လည် ရဲကွာ့န်ဂမြို့၍ နှက်ပွင့်သုံးသွေးရှိရှုံး သွေးတဲ့အဖို့သေးတဲ့
 ညားမွဲလည်ပွဲအာရှို့ပို့။

မြန်မာ မျိုးနည်း

အခန်း (၁၃) အခမြေများ

- (က) ၁။ ဂုဏ် ၂။ ဖွံ့ဖြိုး ၃။ ထောင် ၄။ ခတ် ၅။ မွဲခိုလ်
၆။ ရှိဟန်ရင် ၇။ ကုလ် ၈။ ပြီးယ် ၉။ လျှော် ၁၀။ ပြာဟန်စွဲ
- (ခ) ၁။ နှုန်း လဟန် ၂။ ခိုဟန် ၃။ ထိုဟန် ၄။ ယိုတ် ၅။ အိုဟန် ၆။ မိုဟန်
၇။ လျှော် ၈။ သို့ ၉။ ရှိသွေ့ ၁၀။ မြေဟန် ၁၁။ ပြီးယ်ပြုဟန်ပြုလ်
၁၂။ သွော် ၁၃။ ပြုလ် ၁၄။ ဖျော်ပြုလ်ပြုလ်
- (ဂ) တာလျှိုင်မိုဟန်နောက်ချင်ကွာန်မန် (အကြီးအကဲများ၏ တာဝန်)
၁။ သွက်ချင်ကွာန်မန်ပို့ဆိုလိုဟန် ပို့ဟန်ပြုဟန်မာန်ရှိ စွဲတာလျှိုင်မိုဟန်နောက်ကွာန်ရှု။
၂။ တာလျှိုင်မိုဟန်နောက်ချင်ကွာန်စွဲထပ်သွေ့ရှု။
၃။ ကိစ္စခို့တိန်ပွဲကွာန်မူး ဒေါက်တာလျှိုင်ရှု၊ ဒေါက်တာပွဲတာရှု သွက်လိုက်ပတ်ယောန်
သွာင်ကော်ရှု။
၄။ မိုဟန်နောက်ချင်ကွာန်မိုဟန်မူး ချင်ကွာန်မိုဟန်ပြုဟန်တဲ့ ကောနကွာန်ရှိသွေ့ရှုရှု။
- (ဃ) တာလျှိုင်မိမမန် (မွန်မိဘတာဝန်)
၁။ နှုပ္ပါဘဝမိမမန်ပို့မူး တာလျှိုင်ကူန်စွဲမရှိလိုင်ရှု။
၂။ စိတ်ဝါတ်လညာတ် မိမမူးပြုမူး ကောန်အတ်ကြေလောင် ဥုံပြုအကိုရှု။
၃။ အတိုင်ဝတ်မိမမန်ပို့ပွဲကာလသို့ကြုံပောင်ဝတ်ပညာမူး ပံညာလိုက်ပတ်မန်လောင်
ဒေါက်ထောက်ရှု။
၄။ ဟိုတ်အုံသွေ့ရှု ဝတ်မိမချိုက်ပောင်မူး ကောန်အတ် ကြုံပွဲတ် ကြက်ကောန်ကူမာန်ရှု။

အခန်း (၁၄) အခမြေများ

- (က) ၁။ ရွှေအော် ၂။ ထော်အော် ၃။ မွော်တဲ့
၄။ ဟွဲ ၅။ စွဲ ၆။ ကုအော်
- (ခ) ၁။ သအော် ၂။ တွေအော် ၃။ သွဲ ၄။ သွော်
၅။ လေအော် ၆။ မွေအော် ၇။ နွေအော်

(က) ကုသတိကုသတ်ရတ်သွေ့လွှဲမန်ပို (မွန်အပျိုလူပျိုတို့၏တာဝန်)

- ၁။ အပါသွေ့လ်ရတ်လွှဲခံ ဒေါ်တောနပညာရ။
- ၂။ အပါကာအဲရွှေ 'ပညာလောင်' ရွှေ၊ ခွဲလောင်ပလောင်'ဟိုလောင် နွဲကိုရ။
- ၃။ ခွဲလောင်ပလောင် ဟိုမ္မားဂျုသွေ့ရွှေဆက်လွှဲမိဒါန်ရ။
- ၄။ ဂကူးကူးကူးကူး ဒေါ်ကဝောင် ဇြဟာန်ဆက်မိဒါန်ရ။

(၆) ဝတ်အွာမန်ပို (မွန်ဆရာတို့၏တာဝန်)

- ၁။ အာစာမန်ညားလောင်ပညာ ညားနွဲကိုကွတ်တော်အောင်မြိုင် တိကောတ်အခိုက်ဘဝေဂကူးပိုညီ။
- ၂။ ညားတအောင်နက်ကွတ်ပညာကျော် ကျော်နက်သွေ့ကျော်ပိုညီ။
- ၃။ ညားတအော်ထွေးပျော် ပွဲတရာ့ သွေးအစ်းအာစာတဲ့ အတိုင်ရန်တွဲဝတ်အာစာရုံ အွေးတိုင်ပိုညီ။
- ၄။ ဟိုတ်နှုအာစာတအောင် ဟံ့ဌတောနတဲ့ ကွတ်မန်ခိုဟ်ဟ်တအောင် သွေးကျော်ဗြှုန်အားဖွဲ့မရိုင်ရ။
- ၅။ ကွတ်မန်ပိုကျော်အဗြုန်အာ တုပ်တ်ညံ့်ရှုတို့ပွဲတို့ရ။

